

Den sextonde familjen

(Bild Hanna Nylén)

Staffan Castegren

Fritext förlag

Kapitel 1

Klockan var tio över tre, måndag den 4 september 1972. Vad nu det spelar för roll. Det är ju bara ett datum. Brassar jag på och säger att det var då det började så är det knappast sant. Tiden är som en gobeläng. Ett enda inslag godtyckligt i väven betyder ingenting eller också är det hur viktigt som helst. Problemet är att vi inte vet vilket, och detsamma gäller nästa inslag och nästa och nästa. Det finns alltid parallella referenser, människor och händelser, det finns alltid ett före och ett efter. Det som hände just den här dagen var att jag blev inkopplad i ett förlopp som pågått länge, mig förutan.

Fast jag minns en gång. Senare har jag förstått att det var 7 maj 1945. Jag var elva år och var nere på Kungsgatan. Den stora grejen för alla andra var att de firade freden. Folk skrek och tömde ut papperskorgar genom fönstren, men jag och min polare, Krille rotade i rännen och hittade massa fina grejor, framför allt utanför Radiotjänst i åttan: Vykort, ovanliga tändsticksaskar och ett brev med Sven Jerrings autograf. Vi fick tre spänn när vi sålde det till lumphandlaren på Surbrunnsgatan.

Och vad menar jag att det skulle betyda? Att alla mynt har två sidor? eller kanske flera ändå? Ett annat exempel: Det var långt senare, sommaren -64. Jag träffade en tjej på Tetley i Kungsan och hon följde med hem. Hon hade varit på en konsert på Johanneshov kvällen innan och hon snackade om Beatles hela tiden. Det intresserade ju inte mig, men samma dag hade jag köpt en ny platta, och medan tevattnet kokade hörde jag Albert Ayler lira Summertime för första gången, och jag gick fullständigt i bitar. Jag spelade den igen, och igen, och efter en stund började det lukta konstigt i lägenheten. Vattnet hade kokat bort och aluminiumkastrullen börjat smälta på gasspisen. Tjejen fattade ingenting och gick efter en stund.

Ett nu är smalt som ett rakblad, både i tiden och rummet. Man tror sig veta saker, men man har inte en aning om vad som händer utanför ens eget snitt: I detta nu, den 4 september 1972 satt jag på ett advokatkontor på Strandvägen i Stockholm med en växande känsla av obehag. Det är som en sorts klåda. Fast det är fel ord. Jag är en mussla. Onåbar irritation i en onåbar slemhinna, och något som växer utom min kontroll, och jag lovar: det är ingen jävla pärla.

Jag försökte koppla bort irritationen och bara vara här och nu. Det är ju en del av mitt jobb kan man säga. Jag är privatdeckare. Mycket vänta. Skuggningar. Hatten och trenchcoaten. Korta meningar. Bittra oneliners. Många punkter i texten. Ja vad fan, ni hajar upplägget. Fast det där är ju inte heller sant. Jag skriver inte så. Allt är bara ett spel. Men deckare är jag och vänta kan jag. Jag är till och med bra på det.

Jag satt alltså på ett advokatkontor och väntade. Det var därför jag hade tid att sitta och leka filosof. Solljuset sipprade in genom fönstret och droppade ner på den persiska mattan. På andra sidan skrivbordet satt advokat William Nordenstam, en mycket verserad och kultiverad man med en slags betryggande 50-talstrevlighet. Jag tittade på honom: Kostymen, slipsnålen, attityder som växt i en annan tids kulturella salonger. Han såg ut som en främmande livsform innesluten i ljust från de bärnstensfärgade draperierna, allt medan tiden rusade i väg utanför fönstret

Nu satt han och läste. Det hade han hållit på med ganska länge. ”Jag ska bara läsa in mig på ärendet” sa han. Men nu började jag faktiskt tröttna. Jag lutade mig bakåt i fåtöljen.
– Ska vi sätta i gång, herr Nordenstam, sa jag.

Han tittade upp från sina papper.

– Har ni så bråttom?

Och så fortsatte han att läsa. Jag suckade.

– Nej jag har inte speciell bråttom, och jag kommer att fakturera er för den här tiden hur ni än väljer att utnyttja den.

Då la han undan sina papper och tryckte fingertopparna mot varandra och tittade på mig med en nyfiken överseende blick.

– Varför blev ni egentligen privatdetektiv, herr Widmark?

– Om det är ert ärende kanske ni snarare ska anlita Lis Asklund, sa jag.

Han studsade till och jag fortsatte mycket långsamt och pedagogiskt:

– Lyssna! I mitt jobb träffar jag ofta folk som tror att de måste bete sig på nåt speciellt sätt när de pratar med mig. Jag är rätt van och jag borde kanske bara låta er spela den här teatern. Men vi har ju träffats förr och ni vet ju allt det här. Vi är båda yrkesmän, jag klarar inte ert jobb och ni klarar definitivt inte mitt. Kan vi inte finna oss i det och komma till saken.

– Ja, ni har alldeles rätt, sa han med ett torrt leende, låt oss övergå till affärerna. Det var verkligen ett par saker jag skulle vilja tala med er om.

Han hejdade sig, flyttade en penna två millimeter till höger och visade med en snipig min att han tänkte djupa juridiska tankar.

– Jag vill börja med att betona att jag i allt detta endast uppträder som ombud för en annan part, vars namn jag inte kan yppa.

– Jo, jag vet hur det brukar gå till. Oftast säger jag nej till sådana luddiga uppdrag, men eftersom det är ni, herr Nordenstam.

Han log ännu ett torrt leende.

– Då kanske jag får återgälda artigheten, herr Widmark. Ni blev vald därför att ni troligen är den bästa i er bransch.

Jag kommenterade inte den saken vidare.

– Så här ligger det till, fortsatte han. Ni ska söka reda på en person som försvunnit. Hans namn är Marcus Westberg, son till framlidne fabrikören Erik Wilhelm Westberg och hans efterlevande maka Lovisa, men även systerson till direktör Hjalmar Arbing, som kanske är bekant?

Jag nickade.

– Stor industrikoncern med många dotterföretag. Började han inte med förpackningar?

– Svenska Förpackningsaktiebolaget, SFA, är fortfarande moderbolag. Marcus Westberg arbetade i koncernen vid sitt försvinnande. Han sågs senast den 28 juli. Er uppgift är att ta reda på vad som hänt honom och var han befinner sig.

– Han har alltså varit borta en dryg månad. Vad säger polisen?

– Saken är inte polisanmäld.

– Då vet familjen att inget har hänt honom. Vad kommer de säga om jag börjar rota i saken?

– Jag trodde inte ni oroade er nämnvärt om sådant, herr Widmark.

– Det är väl en ekonomisk fråga, sa jag. Arbing har jag aldrig träffat, men hans tama advokat, John af Simons, har styrt en del jobb åt mitt håll. Men framför allt är själva uppdraget knepigt: Världen är väldigt stor. En person som har pengar och resurser kan leka kurragömma med en ensam deckare i årtal.

– Vad tänker ni då?

– Jag tror det är viktigt att formulera uppdraget tydligt. Jag är inte polis. Jag kan inte arrestera Westberg och leda upp honom till er i handbojor. Ni måste fundera över vad det är er uppdragsgivare egentligen vill att jag ska göra.

– Jag förstår era synpunkter, och jag förstår också att jag varit otydlig både mot er och mot mig själv.

Han hejdade sig och funderade en stund innan han fortsatte.

– Vi säger så här: ert uppdrag är att ta reda på bakgrunden till Westbergs försvinnande. Är det en enstaka händelse, är det personligt, är det ekonomiskt? Och, om möjligt, var befinner han sig nu. Så ungefär.

– Jag vet inte, sa jag. Min normala taxa är fyra hundra spänn om dagen plus omkostnader, men i det här fallet är jag tveksam. Om det innebär att jag gör mig osams med en av Sveriges större industrimagnater är det nog ändå en rätt dålig affär.

– Jag tänkte precis komma till det. Min klient är medveten om att det här arbetet kan innebära stora risker för er. Därför erbjuder han er ert vanliga arvode, plus femtiotusen kronor i bonus om ni kan utföra uppdraget åt honom.

– Femtiotusen! sa jag sakta och blev plötsligt väldigt röksugen.

Det var mycket pengar. Både han och jag visste att det var väldigt mycket pengar. Vi tittade en stund på varandra innan han fortsatte:

– Jag tolkar er tystnad som att ni åtminstone vill sätta er in i situationen.

Jag sa ingenting och han samlade ihop pappren han läst så intresserat och stoppade in dem i ett kuvert.

– Här har jag material om Marcus Westberg. Jag önskar att ni tar hem det och studerar det noga.

– Åkej, det ska jag göra. Kan ni sammanfatta vad det handlar om.

– Nej, jag får inte uttala mig mer i ärendet än vad jag redan gjort.

– Då får jag väl gå hem och läsa själv. Är vi klara då?

Han log ännu ett av sina torra leenden.

– Nej inte riktigt än.

Han såg på mig och gjorde något synnerligen betydelselöst med sin slips. Han verkade ha ett outtömligt förråd av meningslösa gester. Jag tog inget större intryck av det, jag bara tittade på solpölen som sakta spred sig över mattan.

– Herr Widmark, sa han sen. Jag undrar om namnet Bo Einar Lange är er bekant?

– Inte ett dugg.

– Denna dossier innehåller vad ni behöver veta om herr Lange, sa han. Ni två ska i fortsättningen samarbeta i det här fallet.

– Jag jobbar alltid ensam, sa jag surt.

– Det må så vara, sa han, i det här fallet förväntas ni dock göra ett undantag.

– Är det er uppdragsgivare som vill det? frågade jag.

– Ja, naturligtvis, sa han högdraget.

Sedan bytte han tonfall och blev nästan inställsam.

– Vi vet att ni är något av en ensamvarg. Men jag tror inte ni behöver oroa er. Ni kommer att ha eget ansvar för utredningen och fatta alla avgörande beslut. Min uppdragsgivare har dock mycket höga tankar om herr Lange, och vill att ni ska använda honom som samtalspartner. Tanken är att ni ska träffas fortlöpande och diskutera fallet. Vi tror att ni kommer att komplettera varandra på ett fruktbart sätt.

Jag tyckte att han såg rätt besvärad ut, så jag ryckte på axlarna.

– Åkej, sa jag, jag får väl ta mig en titt på honom. Vad är det för en?

– Jag har inga befogenheter att diskutera varken herr Lange eller herr Westberg, utöver det som finns i det skriftliga materialet. Ta hem och studera det noggrant och i morgon klockan ett ska ni söka upp herr Lange i hans bostad.

– Adressen?

Han pekade på mappen.

– Allt ni behöver veta finns i denna dossier.

Han sköt över mappen och kuvertet till mig, och jag reste mig och tog dem. Han reste sig också, gick runt skrivbordet, sträckte fram handen och bjöd mig ett sista, lite fuktigare leende till avsked.

Jag morsade åt sekreteraren och i hissen ner såg jag mig i spegeln.

– Åkej, sa jag. För femtiotusen kan han få spela viktigpetter en stund. Det är väl en rätt rimlig taxa. Åtminstone i det här nuet.

Kapitel 2

När jag kom ut på gatan märkte jag att det blivit kallare. Inte så att det var kallt, inte alls, men något var avgjort på gång. Sommaren hade börjat fundera på saken, kanske tacka för kaffet, kanske plocka ihop sina pinaler. I Nobelparken på andra sidan Strandvägen stramade trädens löv upp sig i en sorts existentiell medvetenhet: ja fan, det kommer att hända i år också, och det gick som en skälvnings genom de fotosyntetiska processerna. Jag tände en cigarrett och tittade på klockan. Kvart i fyra. Jag funderade på om jag skulle sticka upp till kontoret, men Drottninggatan halv fem kändes inte så där frestande. Jag beslöt att åka hem i stället. Jag passerade Storgatan och gick runt hörnet in på Ulrikagatan där jag ställt min gamla Ford Falcon. Den startade villigt som alltid och jag u-svängde mig ut på Strandvägen.

Borta vid amerikanska ambassaden var det visst någon demonstration på gång. De viftade med plakat, men jag kunde inte läsa på det avståndet. Det jag såg var färgerna: männens gröna amerikanska militärjackor, kvinnorna i rött, orange och lila och polisernas svarta rockar och vita koppel.

– Åkej, jag sticker dit, och så kör jag i full fart genom grindarna och så ockuperar vi den jävla ambassaden.

Men det är klart att jag inte gjorde. Min uppgift var ju att bedriva fältarbete i den högre finansvärlden och kamma hem femtio papp. För övrigt hade jag gått på några Vietnamdemonstrationer och känt mig rätt utanför. De var så jävla unga, och hörde till en helt annan tid. Jag tänkte på advokat Nordenstam och hans förbannade gula gardiner. Vi kanske var rätt lika när allt kom omkring. I vilken bärnsten satt jag själv innesluten?

Jag körde Oxenstiernsgatan förbi Radiohuset och flöt ut på Valhallavägen. Jag knäppte på radion och hamnade mitt bland ett gäng hysteriska sportjournalister som pratade i munnen på varandra om svenska guldmedaljer i OS i München. Jag suckade och slog om, och lyssnade på en dysterkvist som kunde förutspå att Nixon skulle slå McGowern i det amerikanska presidentvalet i november. Det kändes ju inte som någon särskilt djärv gissning. Jag stod på och hann fram till Norrtull innan det blev helt igenkorkat. När jag körde Uppsalavägen utåt kände jag eftermiddagstrafiken som en tidvattenvåg bakom mig.

Tre rum och kök, värme och bad för 525 spänn i månaden hade jag lyckats skaffa mig ute vid Haga norra. Jag svängde in Råsundavägen och fick en parkeringsplats hyggligt nära. Sedan slank jag förbi speceriaffären och plockade upp ett par mellanöl och lite bröd. Utanför min port stod kvarterets bilskojare med en färgspray och piffade upp en gammal Borgward Isabella.

– Här är en kärra för dig, sa han. Byt in din risiga Falcon och pröjsa 500 spänn emellan så är hon din.

– Vad snackar du för skit. Jag är deckare. Det fattar du väl att jag inte kan köra omkring i en Borgward.

Han skrattade.

– Det är en synpunkt förstås. En Dunderpippi då? En Thunderbird 65:a. Häng med ner till parkeringen och ta en tur.

– Äh fan, jag är nöjd med min kareta. Kom igen när du har en Tatraplan.

Jag gick in genom porten, upp två trappor och in i mitt lilla hem.

– Hej, jag är hemma nu.

– Jaså, vad trevligt, var det ingen som svarade.

Jag gick ut i köket och ställde in ölen i kylen och bredde ett par mackor. Sen tog jag ut en av ölen. Kanske trodde jag att den blivit kall. Det hade den inte. Jag balanserade in med alltsammans till skrivbordet vid fönstret i ett av rummen. Kanske biblioteket. Kanske arbetsrummet. Vad vet jag? Hemma hos mig är det inte så mycket prat. Det är aldrig någon som säger:

– Du, jag går in i biblioteket en stund.

Det är bara jag och jag vet var jag är. Jag behöver inga namn på rummen.

Jag tänkte på Nordenstams fråga, som väl egentligen inte var menat som en fråga utan som en oförskämdhet: Varför blev jag deckare? Sanningen är rätt löjlig. Den brukar jag inte berätta för folk. När jag hängde på Nalen en bit in på femtioalet svidad i trenchcoat och hatt var det många som tyckte jag såg ut som en deckare, så jag började odla den stilen. Det var Bogart och i viss mån Sven Eric Gamble. Och så råkade det bli så att det var en snubbe som var full, och det var inte åkej på Nalen, och jag råkade vara i närheten och hjälpte Topsy att hiva ut honom. Och då fick jag rykte om mig att vara en hårding. Och så en dag kom det en lirare och ville att jag skulle kolla upp en bilhandlare på Blekingegatan som blåst honom. Och det gick bra, och sen var det någon vars syrra råkat ut för en snubbe som ville lura av henne hennes kvart. Jag snackade med snubben och det gick också bra, och sen fick jag andra jobb, och sen inregistrerade jag firman, och det var ju inte så att jag ville det här mer än allt annat, det bara blev som det blev.

Länge hade jag firman vid sidan av mitt ordinarie jobb som taxichaffis. Det var som en hemlig identitet, något som inte riktigt var jag, eller kanske var det taxijobbet som var en förklädnad? Sen blev jag deckare fullt ut, men hela tiden tänkte jag att det var något tillfälligt, något jag höll på med medan jag väntade på att mitt riktiga liv skulle börja, och så är det väl fortfarande på sätt och vis. Det är nog därför jag fortsätter med trenchcoaten och hatten, med det hårda tugget och de amerikanska bilarna. Jag väntar. Och som sagt, jag är bra på att vänta. Så fast jag inte direkt ville bli deckare blev jag efter arton år hyggligt professionell. Branschen har aldrig varit särskilt stor. Det är några före detta snutar, och några yngre killar som mest sitter i bilen och plåtar äktenskapliga snedsteg med teleobjektiv. Det är nog som Nordenstam sa, att jag är den bästa. Så när jag nu hade chansen på ett rekordstort arvode ville jag bevisa det också.

Jag tog fram mappen och kuvertet som jag fått av Nordenstam och valde efter en stunds tvekan mappen. Den innehöll några fotostatkopior och ett foto som föreställde en ung kille, högst tjugo år. Han hade lite utstående öron och ett vasst adamsäpple. Hade jag sett hans foto i tidningen skulle jag ha gissat att han var schackspelare. Lite Bobbie Fischer i Reykjavik, fast utan de där fuktigt inåtvända ögonen. Hans blick var tvärtom högst medveten. Han riktade den mot någon som stod strax till vänster om kameran och som tydligen hade en del bisarra idéer om vad fan det nu var. För övrigt verkade han tunn och slängig och lite barnslig. Jag lade ifrån mig fotot och tog upp det första brevet. Det var daterat 17 april 1972:

Tjänare Jalle, började det. Tack för senast broder. Våra möten i Framtidsgruppen känns alltid så stimulerande. Hälsa och tacka John så mycket. Hans anförande var verkligen visionärt. Jag har tänkt mycket på vad han sa: att vi har en fördel över våra motståndare i det att vi kan planera långt fram, både år och decennier.

Du vet jag har en svåger på skolöverstyrelsen. Jag har bett att han ska hålla ögonen öppna och nu visade han mig på en elev som går på Södra latin. Bo Einar Lange heter han och han verkar riktigt intressant. Jag skickade upp en av mina assistenter till skolan och han pratade diskret med lärare och klasskamrater. De sa att det inte var någon som helst tvekan. Den här unge mannen är ett geni. Han kommer att gå ut som A-student nu i vår och sen sägs det att han ska söka till Teknis, Handels, och fakulteten för praktisk filosofi vid Stockholms universitet. Han ämnar alltså gå alla tre utbildningarna samtidigt! Bo Einar Lange, sa de, han klarar av vad som helst. Han skulle ha kunnat läsa in hela gymnasiekursen på en halv termin om han bara haft lust, men för tillfället trivs han på gymnasiet. Han använder skolan som en ram för sin egen aktivitet. En elev sa att han är med i Appelianerna. Jag har inte kunnat ta reda på vad det är, men jag gissar på något kunskapsorienterat, du vet Newtons äpple. Han ska naturligtvis fortsätta studera i höst, men jag vill verkligen råda dig att ta dig en titt på den här pojken. Han är ett fynd. Ett verkligt fynd.

I all hast

Vännen Ivar

Nästa brev var ställt till direktör Hjalmar Arbing. När jag såg det trillade det några tioöringar. Man vågade kanske gissa att Arbing var identisk med Jalle i det första brevet. I så fall kanske John var advokaten John af Simons som ju var känd för att vara nära lierad med Arbing. Och Arbing var ju faktiskt ingen annan än Marcus Westbergs morbror. Det kändes som att det fanns vida möjligheter till tolkningar här. Men jag släppte det och läste vidare. Brevet var ett uttalande från en psykolog med oläslig autograf. Vännen Ivars entusiastiska brev bekräftades här på vetenskapligt fikonspråk. Bo Einar Lange hade en "Unik inlärningsförmåga". Han hade ett unikt minne och en unik koordinationsförmåga. Han hade fantasi och en "nästan matematisk medvetenhet om tingens skenbara irrationalitet". Det brevet var daterat den femtonde maj. I marginalen hade någon, kanske Arbing, skrivit för hand: Ring Ivar och gå via hans svåger.

Det tredje brevet var ett internt PM från SFA:s personalavdelning till utvecklingsavdelningen. Daterat den nittonde juli, sade det helt lakoniskt: Bo Einar Lange träder i tjänst den 1 augusti 1972 på deltid sex timmar per vecka. Delar lämpligen rum med erfaren kollega. Sist i mappen låg ett brev med advokat Nordenstams brevhuvud. Det innehöll adress, telefon och persondata. Bo Einar Lange var född 12 februari 1954.

Jag lutade mig tillbaka i stolen och tittade ut genom fönstret. Jag tog frånvarande en av mackorna och bet en bit av den. En äcklig brödtugga som växte i munnen. Jag tuggade ett par gånger och sköljde ner den med ljummen öl.

– Åkej. Jag ska jobba med ett artonårigt drivhusgeni. Han sköter tänkandet och jag gör skitjobbet. Jag börjar bli mossig. Saknar troligen medvetenhet om tingens skenbara irrationalitet.

Men nästan genast slutade jag larva mig och formulerade den självklara frågan:

– Varför vill de det här?

Jag kunde tänka mig flera möjligheter. Det troligaste var väl det som Nordenstam sa, att uppdragsgivaren hade höga tankar om herr Lange. Det fanns en vidskeplig övertro på intelligenskvot och specialisering på många håll. De tänkte väl att han skulle komma på en massa smarta saker som en dum deckare inte fattade. Men det kunde också vara så att den unge mannen hade något annat uppdrag, till exempel att hålla uppsikt över mig. Men då fick han lov att vara jävligt bra om han skulle klara det utan att jag märkte det.

– Och blir det för jobbigt så skiter jag i allt. Jag behöver inte stålarna.

Eller? Femtio tusen spänn! Det skulle kanske inte vara så dumt. Och tankarna flöt bort och jag smakade på möjligheterna; kanske en ny bil, och en månad på Bahamas, eller bara ta ledigt ett år.

– Åkej, tänkte jag, för femtio tusen kan jag väl ...

Egentligen tänkte jag inte alls. Jag lät bara skiten komma. Kalla det livsstrategi om ni vill. Jag kunde se morsan framför mig. Hon var fenomenal. Händer det jobbiga grejer hukar man och låter det blåsa över och sen försöker man göra det bästa möjliga av det som fortfarande funkar.

Jag bryggde kaffe i en stor kopp som jag bar in till skrivbordet. Jag letade i fickorna efter cigaretterna och fick gå ut och hämta dem i rocken. Jag tände en och släppte tändstickan i en askkopp som jag tog med in. Sedan öppnade jag kuvertet. Jag plockade upp ännu ett av Nordenstams brevpapper och ett foto, och kände att det låg något mer i kuvertet. Jag vände upp och ned på det och ut föll en nyckel med fastkedjad adresslapp. Marcus Westberg Karlavägen 28, stod det. Jag stoppade nyckeln i fickan och började läsa brevet.

”Marcus Westbergs far, fabrikör Erik Wilhelm Westberg kom från en av de betydande Kalmarfamiljerna ...”

Redan där tappade jag intresset. Det var som att jag kunde se skitstroppen Nordenstam gå och diktera för sin sekreterare.

– Hur tänker han? Skulle det ha någon som helst betydelse för fallet att Westbergs farsa kom från en av de betydande Kalmarfamiljerna?

Men jag tvingade mig igenom smörjan och fick följa Erik Wilhelm som var yngste sonen och som därför sökte sig till militärbanan och på en kadettbal på Karlberg träffade sin blivande hustru, Lovisa Löfstedt.

– Jaha det var första sidan. Väldigt intressant.

Därefter flyttades berättelsens fokus till Lovisas far som drev Löfstedts bryggeri AB. Där fick vi även träffa hans son, Hjalmar Löfstedt, Lovisas bror, som inte trodde på bryggerinäringen, utan sålde sin del av företaget 1939, bytte namn till Arbing och startade Svenska Förpackningsaktiebolaget (SFA). Därefter, på sidan tre föddes äntligen Marcus Westberg 7 april 1939. När han var sju år dog hans far. Fru Lovisa Westberg tog då sin bror till ekonomisk rådgivare. Deras far var nu också död och Hjalmar organiserade en strukturuomvandling inom branschen. Han slog samman fem av de mellanstora bryggerierna till ett företag som han senare sålde till Pripps. Den nya koncernen övergick samtidigt till att använda SFA:s förpackningsmaskiner. Under tiden gick Marcus Westberg Whitlocks och Handelshögskolan, och började sedan på SFA där han jobbat tills nu. Först på sidan fem blev det lite intressant: ”SFA är inte börsnoterat, utan är ett typiskt familjeföretag där direktör Arbing själv har 30 %, fru Lovisa Westberg 10 % och Marcus Westberg 15 % av aktiestocken. Marcus Westberg är nämnd som Hjalmar Arbings efterträdare.”

– Vilket jävla pladder, tänkte jag Det är tydligen sådant som William Nordenstam tror är betydelsefullt.

Jag gick ut och hämtade en öl. Jag tog med mig ett rent glas också. Sedan satt jag där igen. Med fötterna på det avstängda elementet, tittande ut över Norra Kyrkogården. Glad eller något för att min öl fått rätt temperatur. Och plötsligt dök Nordenstams fråga upp igen, eller snarare den självklara följdfrågan:

– Vad har det kostat dig att bli deckare Widmark?

– Hur ska man veta vad som beror på jobbet och vad som beror på min allmänna brist på företagsamhet?

– Är du nöjd med ditt liv?

- Är jag nöjd med mitt liv? Jag har ett vrak till bil, lite premieobligationer och några tusen på sparbanksboken, ingen familj, inga barn, och bara sporadiska kvinnokontakter. Jag har några corny polare som jag träffar ganska sällan som gillar jazz och modern konst. För övrigt är jag rätt ensam. Vad skulle jag vara nöjd över?
- Besvarar du alltid frågor med nya frågor?
- Vad fan, jag sitter och snackar med mig själv. Vem är det som ställer vem till svars? Jag är den jag är och jag har lärt mig leva med det där tomrummet som gör att jag aldrig kommer att bli något annat än en betraktare, en väntare.

Jag reste mig ur stolen och gick ut i köket. Ur kylen tog jag en halvfull kvarting Gordons Gin och en flaska Grappo. Sedan satt jag där igen, med fötterna på det avstängda elementet.

Från grammfonen i hörnet hörs nålraspet från en nypålagd skiva. Först tycks knastret bara bli värre och värre, sedan hör man att det är sorl och visslingar från publiken i Massey hall i Toronto 15 maj 1953. På scenen garvar en musiker och Dizzy drar en snabb repa. En koklocka med träben sätter linkande tempo och Charlie Parker och Dizzy Gillespie kör A night in Tunisia. Bud Powell lirar Ornithology. Och Sonny Rollins. Och Coltrane. Och Roy Haynes. Och Mingus. Och Monk. Och klockan tolv är ginet slut och jag spelar A night in Tunisia för tredje gången. Och när Parker har fyra takters break. Och flyger. Och faller. Och fångar en silverglänsande fisk i näbben och pilar i väg, så kommer jag rätt in efter fyra takter och Max Roach gör precis som jag. Det gör han inte alltid.

Några timmar senare vaknade jag med ett ryck. Jag hade somnat i soffan med kläderna på. Det har hänt förr och det är inget konstigt med det. Klockan var halv tre, lite för tidigt för tidningen. Jag undrade vad det var som väckt mig. Ute på kyrkogården fanns inget att se. Det andra fönstret gick mot gatan. Ett konstigt fladdrande ljus spelade över huset på andra sidan. Jag öppnade fönstret och tittade ut. Nere på Råsundavägen brann det på bilhandlarens parkering. Åtminstone tre bilar var helt övertända. Jag gick bort och ringde brandkåren, men de sa att de redan var på väg. Så jag hängde på mig rocken och gick ut. Nere på Råsundavägen hade det redan samlats några nyfikna. Jag kom fram samtidigt som den första polisbilen. Två läderklädda snutar hoppade ut och började omedelbart knuffa på folk.

- Säg vad ni vill, i stället, sa jag.
- Cirkulera! sa den ena.
- Gå över på andra sidan gatan, sa den andra som verkade ha lite mer i skallen. De kan explodera.

I samma ögonblick smällde det och en jätteflamma slog upp. Alla, både poliser och åskådare, skyndade över till andra trottoaren. Jag tittade på bilen som smällt. Det såg ut som om det var den där Thunderbirden som han hade velat sälja till mig.

- Har ni kontaktat ägaren? frågade jag.
 - Det är inte vår sak, sa den korkade.
 - Jag har ringt honom, sa någon strax bakom mig.
- Jag vände mig om, det var portvaksfrun i mitt hus.
- Tänk att ni hade numret, sa jag.
 - Det är inte så konstigt. Det är min son.
 - Så pass, det hade jag inte en aning om. Otur att det här skulle hända.
 - Om det nu är otur, ja.

Jag tittade på henne, men hon sa inget mer, hon bara skakade sakta på huvudet med en bister min.

Då kom brandkåren, två bilar. Redan innan den första stannat hoppade en gubbe av med en bultsax och började klippa upp stängslet. Han var färdig med det samtidigt som de andra fått fram stora skumslangen. De gick in och släckte elden direkt. Det tog inte mer än tre minuter allt som allt. Åskådarna på trottoaren tog upp en spontan applåd. Till och med snutarna klappade händerna. Ett brandbefäl kom över till poliserna.

– Har ni tagit reda på vem som ringde?

Snutarna såg fåraktigt på varandra.

– Det var jag, sa portvaktsfrun.

– Jag vill tacka för er rådighet, sa brandmannen. Det bidrog till att det gick så smidigt och att inga människor kom till skada.

– Hur då? frågade den inte fullt så korkade polismannen.

Brandbefälet tittade på honom och gjorde väl ingen större hemlighet av vad han tyckte om deras rådighet.

– Hon ringde och gav sitt namn, korrekt adress och informerade att det var bilar och bensin som brann, så att vi kunde låta skumbilen köra först. Hon berättade också att parkeringen var inhägnad med ett tvåmeters Gunnebostängsel och föreslog att vi skulle ha en bultsax redo. Vi var perfekt förberedda och vann precis de minuter som behövdes för att elden inte skulle sprida sig till hyreshusen här intill.

Han nickade och gick tillbaka över gatan och hälsade på en man som just klev ur en bil. Han var inte uniformerad, men visst var han snut, en mörk fyrkantig sak, mörkt hår, mörk blick och en haka som säkert behövde rakas två gånger om dan. Han såg ut som Richard Nixon med tandvärk. Jag frågade portvaktsfrun om vi skulle göra sällskap hem, men hon sa att hon skulle vänta på sonen som var på väg från Täby. Så jag stannade också en stund. Inne på området gick civilaren och brandbefälet omkring och pekade och pratade. En brandman kom fram till dem med något i handen.

– Det ser ut som en jeepdunk, sa jag.

Den smarta polisen nickade.

– Skulle kunna vara ett försäkringsbedrägeri, sa han.

– Vet hut! fräste portvaktsfrun. Min son är en hederlig affärsman.

Polisen gjorde en avvärande gest.

– Förlåt, sa han. Det där har jag inte med att göra. Det är Cullbergs sak.

– Är det hårdingen därinne? frågade jag.

– Kommissarie Sven Cullberg på våldsroteln ja. Honom vill du inte bli osams med.

En stund senare kom bilhandlaren i sin bulliga vinröda 50-tals Merca på två hjul i kurvan.

Han parkerade slarvigt, slängde en blick in på parkeringen och kom bort till oss.

– De fick stopp på det? sa han.

– Ja, de var riktigt snabba, sa hans mor.

– Morsan din fick beröm, för att hon sa åt dem att ha bultsaxen beredd, sa jag.

– Jag kunde ju inte låta dem irra omkring och fundera en kvart först.

Hans son lade armen om henne.

– Du är fantastisk, sa han.

Sedan vände han sig till poliserna.

– Får man gå in och titta?

– Inte vet jag. Du får fråga dem där inne.

Han nickade och började gå över gatan, men vände sig om och tittade på mig och modern.

– Följ ni med?

Vi gick in genom hålet i staketet bort till Cullberg och brandbefälet.

– Vad är ni för ena? fräste Cullberg.

- Jag heter Anders Lundström och jag äger det här stället.
- Jaha, det är ni. Ja, det kan jag säga direkt att det kommer att bli dyrt det här.
- Jag har försäkrat.
- Det ska ni inte räkna med. Den här branden är anlagd.
- Ja, det skulle jag också tro, men knappast av mig.
- Då gäller det att ni kan bevisa det.

Anders drog efter andan, men jag bröt in.

- Fru Lundström, sa jag, ni ringde brandkåren?
- Jag kunde inte sova, så jag satt vid köksbordet och la en patiens. Jag såg när det flammade upp.

- Kan det stämma? frågade jag brandmannen.
- Det låter rimligt. Det har brunnit intensivt, men inte särskilt länge. Tio minuter högst.
- Sen ringde ni er son som bor i Täby. Var det så?
- Ja, direkt efter jag ringt brandkåren.

– Fan Anders, den verkar vass den där Mercan. Först tuttar du på här sen kör du hem till Täby på två minuter. Vad ska du ha för kärran?

- Han har naturligtvis använt tidsinställd tändsats, sa Cullberg.

Då vände jag mig igen till brandbefälet.

- Har ni hittat några spår av en sådan grej?
- Nej inte alls, däremot ...
- Du Lars-Erik, avbröt Cullberg. Det här är polisarbete. Skulle inte du kunna gå bort och rulla ihop lite slangar eller något.

Brandmannen tittade ilsket på honom.

- Dra in hakan, sa han. Det där behöver jag inte ta av dig.

Sedan vände han sig till mig.

- Nej, det finns inga spår efter någon avancerad utrustning. Däremot har någon gjort en sträng av trassel indränkt i bensin från bilarna bort till staketet. Det kan man säga är en slags tidsinställning. Men man får bara en minut, tillräckligt för att hoppa över stängslet och sticka. Han log mot Anders.

- Jag kanske också är intresserad av din Merca.

Sen nickade han och gick. Cullberg tittade efter honom. Sedan vände han sig till oss.

- Ni kan sticka i väg ni med. Jag har ett jobb att sköta.

- Jag måste kolla skadorna, sa Anders.

- Ni måste ingenting. Det här är en brottsplats. Försvinn.

Så vi gick hem tillsammans. Anders var sur som fan.

- Har du någon idé om vem som kan ha tänt på? frågade jag.

- Det är möjligt, men jag vet inte om jag vill snacka om det.

- Herr Widmark är ju detektiv, sa hans mor. Du kanske ska berätta i alla fall.

- Jag behöver tänka på saken.

Så vi skildes utanför fru Lundströms dörr och jag gick upp och la mig. Det luktade lite brandrök om mig.

Kapitel 3

Klockan fem i ett, dagen därpå, gled jag in på Sigtunagatan, en av de där typiska Vasastadsgatorna i kilen mellan Odengatan och Karlbergsvägen. Den ointresserade sensommarsolen som lyst flera dagar lyckades varken göra husen särskilt vackra eller särskilt otrevliga. För mig var det bara hus. Hus som man kunde bo i, sådana som jag själv hade bott i en gång. Fast det var på Västmannagatan.

– Ja jävlar, gamla Västis.

Jag parkerade bilen och satt kvar en stund och försökte frammana lite ljuvt svidande Stockholmsnostalgi. Det gick inte den här gången heller. Det är nästan omöjligt nu för tiden. Utanför en kåk på vänster hand stod en av Sellbergs sopcontainrar. Där stod också en Folkabuss med blommor och sådana där atommärken målade överallt. Stan höll på att förändras. Det var renoveringar, smygkontorisering och andrahandskontrakt. När jobbarna dog eller flyttade ut till Farsta kom det en massa ungdomar, hippies och fan vet vad. I porten mitt emot bodde Bo Einar Lange. Åkej, det var ju dit jag skulle.

Tavlan i farstun spådde tre trappor utan hiss och med lätt hjärtklappning efter sex marmorerade halvtrappor kunde jag konstatera att det stämde. Nelson, Vadsten och Lange bodde bakom varsin dörr. Jag tryckte på Langes knapp och släppte lös en sprucken signal därinne. Kanske kände jag mig lite fånig, fast bara helt lite. Jag undrade vad som väntade. Grabbfan var ju bara arton bast. Vi skulle kanske sitta i hans pojkrum med byggsatser från Revell på hyllorna medan morsan bjöd på saft och bullar. Det skramlade till lite när dörren öppnades och så stod han där. Han såg ut som på fotot. Håret var lika rufsigt och ögonen var lika nyfikna och dessutom vänligt leende. Han var längre än jag, men smalare, nästan skranglig.

– Hej, sa han.

– Hej, sa jag.

Sedan tog vi i hand.

– Rickard.

– Jag heter Bobo.

Jag hängde av mig rocken i hallen och kom in i ett påfallande stort och ljust rum. Det kändes befogat att kommentera det och han sa att den förra hyresgästen hade slagit ut väggen mellan två rum.

– Det passade mig perfekt, men tyvärr, det är ett andrahandskontrakt, det ska lyxrenoveras nästa år.

Jag nickade och han log lite.

– En kopp kaffe kanske?

– Ja tack, gärna.

Han försvann ut i köket och jag såg mig om i rummet. Det var verkligen stort, med bokhyllor på alla upptänkliga ställen och med fyra fönster mot gatan. Mellan fönstren satt tre stora affischer: Något nonfigurativt av Miro, ett westernmotiv med Yul Brynner som den ensamme hjälten, och i mitten fyra äldre herrar i profil, Marx, Engels, Lenin och Mao Tse Tung. Jag funderade lite på vad Hjalmar Arbing skulle säga om han visste vad hans nya fynd hade på väggen. Genom hela rummet, vilande på åtta trävita hurtsar, sträckte sig ett kombinerat skriv- och arbetsbord som var cirka fem meter långt. Finessen med storleken var uppenbar. Han behövde inte plocka undan materialet till ett jobb när han ville börja med ett nytt. Två

kontorsstolar på hjul stod på varsin sida av bordet. Jag kunde se honom köra mellan de olika högarna av böcker och uppslagna kollegieblock. En hög verkade handla om programmering av datamaskiner, en annan om fluktuationer i världsmarknadspriset på rågummi, en tredje bestod av några nummer av någon svårartad tidskrift som hette Häftet för kritiska studier. Det fanns två skrivmaskiner på bordet. I den ena satt ett halvskrivet ark med rubriken Protokoll Vasastans FNL-grupp. På långväggen in mot huset hängde ytterligare några konstaffischer och en bild där en kvinna och en man med asiatiskt utseende stod och såg hjältemodiga ut i ett risfält. Där fanns förutom dörren till hallen ytterligare två dörrar. Den ena gick till köket. Den andra visste jag inte vart den gick så jag öppnade och såg efter. Det var sovrummet. Där fanns mer bokhyllor, en bred spånskivesäng som vilade på åtta blå mjölksbackar och ytterligare ett skrivbord. Ett litet sängkammARBord. Knappt två meter. Bredvid fönstret hade han nålat upp Orson Welles som Citizen Kane, och en naken kvinna på ett svartvitt foto som säkert var konstnärligt. På väggen ovanför sängen hängde en stor FNL-flagga, blå och röd med en gul stjärna i mitten. Jag vände åter in i det stora rummet och gick och satte mig i en soffa vid ett bord där det också stod två fåtöljer.

Min värd kom in med en bricka med kaffe och koppar och ett fat där två wienerbröd låg på en servett och såg ganska tillgjorda ut. Jag gissade på konditori Ritorno borta på Odengatan.

– Åkej, sa jag när vi tagit varsin tugga, vad gör vi nu?

– Jag vet inte.

– Det är en mysigo situation det här. Någon ger oss betalt för att vi ska snacka med varandra. Men fan vet vad vi ska snacka om.

Bobo nickade.

– Ja, precis, sa han. Den här advokaten, William Nordenstam ringde mig och ville prata om ett uppdrag. Så jag tog 67:an till hans kontor, längst borta på Strandvägen, och han sa att han hade en uppdragsgivare som han inte kunde namnge, och att han anlitat en detektiv och att jag skulle vara samtalspartner åt den här detektiven, ja åt dig alltså.

– Vad tyckte du om det?

– Jag sa att jag varken var terapeut eller jurist och att jag näppeligen var kvalificerad för ett sådant uppdrag. Men han sa att jag bara skulle lyssna på dina rapporter och utifrån min bildning och analytiska förmåga bidra med synpunkter som kunde vidga bilden. Ja ursäkta, det är hans ord, inte mina.

– Sa han något om mig?

– Nej ingenting. Men han sa att jag varannan dag skulle ringa in till hans sekreterare och lämna en muntlig rapport om vad vi kommit fram till. Jag fick ett papper med information om Marcus Westberg, men det var ganska tråkigt, mest släktprat.

– Det är nog samma papper som jag fick.

Vi var tysta en stund och jag torkade lite wienerbrödssmulor från munnen innan jag fortsatte:

– För mig berättade Nordenstam att du är någon slags Uppfinnarjocke som jobbar på SFA medan du går på universitetet, Handels och Teknis.

– Ja, det stämmer väl.

– Är det inte jobbigt att läsa alla tre på en gång?

– Det är inte så svårt. Det som tar tid är ju allt det sociala, att man ska ut och dricka öl med en massa människor. Om man struntar i det så är det ju bara att läsa, och där, får jag väl säga, har jag en viss fallenhet.

– Men ändå. Du har studierna och du jobbar sex timmar i veckan på SFA och dessutom är du världsförbättrare på fritiden.

– Hur då menar du?

– Jag tänker på gubbarna där på väggen.

Han skrattade till.

– Du vet visst rätt mycket om mig?
– Jag har hört att du är appelian också.
En blixtnabb ilska flög över hans ansikte.
– Det är inte sant, sa han. Vem har sagt det?
Jag såg förvånat på honom. Han var verkligen arg på allvar.
– Ta det lugnt. Jag bara skojar. Jag vet inte ens vad en appelian är för något. Han som plockade upp dig från Södra latin trodde att det hade med Newtons äpple att göra.
Han stirrade häpet på mig, sedan brast han ut i skratt.
– Newtons äpple? sa han, nja, kanske inte riktigt. Gotfred Appel, dansk kommunist som driver linjen att den västerländska arbetarklassen är mutad och lever gott på en del av vinsterna från imperialismens utsugning av tredje världen.
– Jo, det har jag visst hört nåt om, men det är det alltså jättefel att tycka?
– Ja absolut. Eller? Jo, det är klart att det är fel.
Men han såg lite osäker ut.
– Åkej, sa jag. Vi släpper de olika vänsterfraktionerna. De har knappast någon direkt inverkan på det här jobbet.

Han skrattade, reste sig och bar ut kaffebrickan i köket. Jag följde efter, mest för att ha något att göra. Vid fönstret stod ett bord där det säkert var trevligt att dricka sitt morgonfika.
– När jag var på väg hit, sa jag, lätt konverserande, visste jag inte hur du bodde. Jag tänkte att först skulle din pappa berätta om sin bil och ert landställe och sen skulle din mamma bjuda på kaffe och hembakta bullar, och sen skulle vi sitta i ditt pojkrum och snacka.
Han skrattade till, men inte helt obesvärat.
– Jag flyttade hemifrån i våras, direkt efter studenten.
– Var bodde ni tidigare?
– Först på Lidingö, min pappa var ingenjör på Aga. Men när han dog för några år sen sålde mamma villan och vi flyttade till en fyra på S:t Paulsgatan. Hon är översättare och tycker att det är enklare att bo inne i stan.
Den vänliga nyfikenheten hade förvunnit ur hans ögon och ersatts av en obestämd oro. Det är ju sånt vi deckare ska lägga märke till.

Vi gick ut i rummet, och jag såg att det på var sin sida om soffan stod ett par hemmabyggda Carlssonhögtalare. Utan att vara särskilt intresserad, men som en avledningsmanöver pekade jag på dem och frågade:
– Har du byggt de där själv?
Jag kände mig som en löjlig gammal onkel, men det gick hem. Pojkaktigheten kom omedelbart tillbaka.
– Visst, sa han. Jag byggde dem i somras när jag flyttade hit. Jag hade ett par gamla Sinusburkar förut, men dem gav jag bort. Vill du höra något?
Jag nickade och han gick fram till ett skåp och plockade ut en skiva. I ena fönsternischen stod ett Thorens-verk och en förstärkare utan kåpa som såg jävligt high fidelity ut. Han la på skivan och sänkte ner pickupen någonstans i slutet. Högtalarna gav ifrån sig ett väluppfostrat rap och så började musiken. Det var något klassiskt. Inte det allra fetaste och ingen operett heller. Jag gissade på Mozart. Han hade verkligen ett otroligt ljud i anläggningen.
– Finalen i Mozarts stora g-mollsymfoni, svarade han utan att jag frågat. Hur tycker du det låter?
– Det låter fint som fan, försäkrade jag.

När musiken var slut tände jag en tagg och försökte bjuda honom på en, men han sa att han inte rökte.

- Åkej. Men vad har du för tankar kring deckarjobbet då?
- Oj, sa han, så förmäten är jag inte. Min uppfattning om hur en detektiv arbetar kommer ju bara från böcker och bio.
- Så är det med de flesta, sa jag.
- Ja, det är förstås helt annorlunda i verkligheten.
- Mja, det är inte sån jävla skillnad egentligen. Eftersom alla tror att man ska bete sig som på bio så blir det som på bio.
- Det var en mycket intressant iakttagelse, sa Bobo. Men man kan kanske gissa att de ekonomiska aspekterna är viktiga i det här fallet?
- Vi rör oss i de högre finanskretsarna, så det ligger ju nära till hands, men det kan likt förbannat vara en personlig grej. De blir också sårade, och svartsjuka och hämndlystna. Man får akta sig för att binda upp sig för tidigt. Jag tänkte börja med att snacka med morsan och med gubben Arbing.
- Jag ska ändå upp till firman i eftermiddag, sa Bobo. Då kan jag förbereda honom på att du är i antågande. Om du vill, alltså.
- Jag nickade och han tittade på mig.
- Hur tänker du? frågade han. Vart tror du att den här Westberg har tagit vägen egentligen?
- Det är det jag ska försöka ta reda på, svarade jag undvikande.
- Jo, det inser jag naturligtvis. Men du är ju detektiv på riktigt. Du har ju många års erfarenhet. Vilken är din spontana bedömning?
- Jag tror att han har stuckit, sa jag. Jag tror att han har tröttnat på att vara låtsaschef under sin jävla morbror. Han sitter nog vid en stilla lagun på lite latare latituder.
- Det finns inga lata latituder, sa Bobo.
- Det finns det visst. Har man bara tillräckligt med stålar.
- Bobo såg lite tvivlande ut.
- Det där verkar en aning för enkelt, sa han.
- Absolut, sa jag, det är åt helvete för enkelt. Men du frågade efter en spontan bedömning.

I samma ögonblick ringde det på dörren: två signaler från en besökare som inte väntade på att bli insläppt. Vi hörde hur dörren öppnades. Jag tittade på Bobo, men han verkade helt lugn. In i rummet kom en jättelik snubbe med långt hår, stort vildvuxet skägg, murarskjorta, snickarbyxor och sandaler utan strumpor.

- Fan jag glömde mitt block i går, sa han.
- Titta på bordet, sa Bobo.
- Så låtsades han upptäcka mig.
- Nä, vad fan är det här för något? Tjena för fan.
- Det här är Hasse Vadsten, presenterade Bobo, min granne.
- Och kamrat i klasskampen, flikade jätten in.
- Precis, sa Bobo, min granne och kamrat.

Sedan pekade han på mig.

- Det här är Rickard Widmark. Han är privatdetektiven jag berättade om. Vi ska göra efterforskningar i den högsta finansvärlden.
- Det låter jättebra i princip, sa Hasse, men har du verkligen ordning på den ideologiska grundvalen?

Han slet upp en tummad röd bok ur bröstfickan, bläddrade fram rätt sida och läste med dånande stämma:

- Den kraft som innerst inne leder vår sak framåt är Kinas kommunistiska parti. Den teoretiska grundval som vägleder vårt tänkande är marxismen-leninismen.
- Han hötte med näven mot Bobo.

– Och vad gör du? Låter dig anlitas av en skum jävla advokat, och din teoretiska grundval är väl den där skiten du lär dig på Handelshögskolan. Ryck upp dig Bobo!

– Vi leder varandra framåt, sa jag. Men det är klart, vi skulle ha behövt några kineser också. Är det inte de som är så bra på jiu-jitsu?

Han stirrade länge på mig, så började han plötsligt gapskratta. Sedan vände han sig till Bobo:

– Du som läst allt. Vad säger CH Hermansson i sin bok? Hör den där Arbing till de mäktigaste femton familjerna?

– Han nämns inte alls i den boken.

– Nänä, men han kan vara ettrig ändå.

Han vände sig och gick mot dörren.

– Fan, jag ska inte störa. Lycka till. Ta och sätt dit de där jävlarna riktigt ordentligt.

– Han är väldigt schysst och ställer alltid upp, sa Bobo när dörren smällt igen och som svar på en outtalad fråga.

– Men blocket glömde han den här gången också, sa jag.

– Han tog med sig blocket i går, det minns jag tydligt.

– Åkej, sa jag, var var vi?

– Du skulle prata med direktör Arbing. Men jag skulle jättegärna vilja se hur det ser ut där han bor. Har du varit där?

– Nej, inte än.

– Nordenstam sa att du har fått nyckeln.

– Jo, jag har den i fickan.

– Finfint, sa han. Tror du att jag skulle kunna följa med dit? Det måste ju vara viktigt att få ett grepp om vederbörandes personlighet?

– Jag vet inte, sa jag. De brukar inte ha så jävla mycket personlighet, men visst får du hänga med. Vi skulle kunna sticka dit nu på direkten.

Han blev mycket glad och gick in i sovrummet efter en tröja.

– Karlavägen 28, ropade han genom dörren. Det blir väl 54:an? Du har 50-kort va?

– Nej, inget 50-kort, hojtade jag tillbaka. Men vi kan ta min bil. Den står här nere på gatan.

– Nej, har du bil? Jag gillar bussar, men bil är ju rasande praktiskt, sa han och släckte efter sig i lägenheten.

Han hade en brun, säckig manchesterjacka. Själv hängde jag på mig rocken oknäppt och fällde upp kragen.

Vi kom ut i farstun, Lange, Vadsten, Nelson. Jag tänkte att ibland kan det vara kul att ha någon att snacka med. Åtminstone i lagom portioner.

Kapitel 4

När vi kom ut hade jorden snurrat och nya skuggor växte längs fasaderna.

– Åkej, sa jag, du är inte Appelian alltså. Men vad är du då? VPK, Kfml,r, Maoist? Vad finns det mer? Förbundet Kommunist, Clarté. Fan du kanske är trotte.

Bobo slog ut med armarna och höll på att pricka en passerande cyklist.

– Jag är allt och inget, sa han. Det är så svårt att veta. Jag har läst massa program och manifest och uttalanden, men det går ju inte att jämföra. Det är bara en massa tyckanden, inga fakta.

– Det är väl klart, sa jag, frågan är vad du själv tycker.

– Tycker och tycker. Jag kan inte bara tycka rakt ut i luften. Det måste finnas en verklighetsförankring.

– Men vad har du för politisk vision? Vad vill du ha?

– Frihet.

– För vem?

– För alla.

– Frihet för alla, och med verklighetsförankring. Mors du. Det var en fin cigarr.

Jag hoppade in i bilen och öppnade åt Bobo. Han klev in och satte sig. Sen såg han sig om i kupén.

– Fin bil, sa han.

Jag flinade och körde i väg. Sigtunagatan, Karlbergsvägen och så fick vi rött ljus borta vid Västmannagatan. Jag tände en cigarrett. Det gör jag alltid vid första rödljuset. Jag vevade ner rutan och blåste ut röken på gatan. Allting var rena rutinen. I en Opel framför gjorde en annan kille likadant. Jag började vissla On Green Dolphin Street. Den kunde inte killen i Opeln. Jag kunde den knappt själv.

På varsin sida om porten Karlavägen 28 låg en musikaffär och en restaurang. När jag låste bilen stannade en taxi. En liten blek kille i bankkostym hoppade ur och bad chaffisen vänta. Vi fick sällskap in i porten. Jag sneglade på den glasinfattade namntavlan när vi gick förbi. Westberg: tre trappor. Vi trängde oss in i hissen alla tre och jag tog plats vid knapparna.

– Hur många?

– Tre, viskade den bleke.

Jag tryckte på knappen. Hissen gav ifrån sig en djup suck när den satte i gång. När vi närmade oss tredje våningen tog jag ett stadigt tag i Bobos arm. Han såg lite förvånad ut, men sa ingenting. Hissen stannade och jag släppte av vår medpassagerare. Sedan tryckte jag upp oss till fjärde våningen. När hissen stannade hörde jag en dörr slå igen.

– Folk är så nyfikna, sa jag när vi klev ur. Vi kan lika gärna bespara dem den huvudvärken. Bobo nickade och vi gick ner en trappa. Farstun var full av det svaga dån vi stadsbor brukar kalla tystnad.

Jag fiskade upp nyckeln och satte den i Westbergs lås, öppnade dörren och klev in i en minimal tambur. Ett valv med fejkad italiensk stuck ledde in till en större hall. Där på ett bord låg en väldigt hög med post och bredvid bordet stod vår lilla hisskamrat och stirrade förskräckt på oss.

– Va, va, va? stammade han.

Han plockade upp en näsduk ur bankkostymens bröstficka och torkade sig om överläppen med små lätta klappar. Situationen var tröttsamt bekant. Som deckare springer man in i den hela tiden. Nu hängde det bara på vem som tog kommandot. Och skulle vi få något gjort måste det vara jag.

– Vad är du för en figur? frågade jag strängt, och vad gör du här?
– Jag? sa han, förvånad och upprörd. Jag är här med lägenhetsinnehavarens tillstånd.
– Säger du ja, sa jag tvivlande, det är kanske bäst att du ringer upp honom, så att vi får kolla att det verkligen stämmer.
– Han är bortrest.
– Det var ju lägligt.
Jag vände mig till Bobo.
– Han verkar skum den här killen. Tycker du inte det? Vad fan ska vi göra med honom tycker du?
Bobo ryckte på axlarna men sa ingenting.
– Du får nog komma med en bättre historia, sa jag.
– Men det är ju ni som tränger er på, sa han.
Det hördes på rösten att han tyckte att det här var väldigt orättvist. Och det var det ju, orättvist för honom, men inte för mig.
– Håll inte på och tjafsa, sa jag.
Jag gick ett steg närmare och pekade på Bobo.
– Han där är karateexpert. Han knäcker din ryggrad på fem ställen innan du ens hinner känna det.
Han ryggade tillbaka, men hindrades av bordet.
– Jag har inte gjort något, viskade han. Ni kommer här och hotar mig till livet, men jag har inte gjort något.
Han stod, stel i ryggen, med baken mot bordet och tittade på mig. Det verkade som om han kände efter om han skulle tordas säga nej. Så slängde han en blick på Bobo och sjönk ihop lite grand. Sedan kom allt i en ström:
– Jag skulle bara hämta posten. Det var min chef som gav mig nyckeln. Ta en taxi upp till min systersons lägenhet, sa han. Låt taxin vänta utanför medan du springer upp och hämtar posten. Tidningarna kan du låta ligga, sa han. Glöm inte att ta kvitto av chauffören. Jag har inte gjort något. Får jag gå nu?
– Jo men visst, självklart. Stick i väg bara. Taxin står ju nere på gatan och tickar tioöringar.
Han andades ut och började plocka ner posten i en portfölj.
– Du kan låta posten ligga, sa jag. Vi vill gärna titta lite på den.
– Men direktören sa ...
– Hälsa honom att vi kommer upp till honom i eftermiddag. Då tar vi med oss posten.
Jag plockade upp ett visitkort och gav honom.
– Widmark var namnet. Berätta det för direktör Arbing.
Han nickade ivrigt och så smet han ut genom ytterdörren. Portföljen stod kvar på bordet.
– Det där var väl onödigt, sa Bobo när vår lilla gäst försvunnit. Han blev ju jätterädd.
– Ja, det var liksom meningen, sa jag och började plocka med posten.
– Du behövde väl inte vara så där ...
Han sökte en stund efter rätt ord:
– ... deckartuff.
– Jo, det behövde jag, sa jag kort.
– Det är dålig stil tycker jag. Det vill inte jag vara med om.
– Det behöver du inte heller. Det var du själv som ville följa med. Ditt jobb är ju att sitta hemma och tänka. Du ska lyssna när jag berättar, det är det du får betalt för, och jag lovar att jag ska sälla bort allt som är så där verkligt och jobbigt.
– Det är inte så jag menar.
– Åkej, suckade jag. Lyssna! Det var lite otur att vi sprang på den här sprätten, men sen var det bara att välja: Antingen säger vi åt honom att dra åt helvete, eller också säger han åt oss. Den här gången hann jag först.

- Varför skulle han göra det? I min värld är godhet den enda framkomliga vägen. Vi kunde bara berättat att vi håller på att undersöka Westbergs försvinnande och att vi måste söka igenom hans lägenhet, vi kunde pratat som vettiga människor.
- Jovisst, höll jag med. Det vore väl underbart om man bara hade med vettiga människor att göra. Men då skulle Westberg troligen inte alls vara bortsprungen.
- Men Herre Gud. Du gav ju honom inte en chans.
- Jag har jobbat i den här branschen i arton år, fräste jag, och jag träffar en jävla massa folk, skojare och gangsters och skumma advokater. Alla vet vad mitt jobb går ut på. De vet att det inte är konstapel Björk som kommer, utan en sketen jävla deckare och de kommer alltid att försöka sätta sig på mig. Det enda sättet för mig att få något gjort är att sätta mig på dem först. Det är en del av spelet och nu är jag trött på att käfta mer om den saken. Du kan ju springa efter blekfisen och be om ursäkt om du vill. Annars kanske vi kan sätta i gång och jobba.

Jag tog portföljen och tömde ut posten på bordet igen. Sen tog jag hela högen och gick med den in i ett stort vardagsrum. Jag satte mig i en enorm lädersoffa och la posten på det matchande bordet med glasskiva. Bobo kom sakta efter. Han sa ingenting. Han såg sig om i rummet och gick runt och tittade på bokhyllan och på tavlorna. Sedan öppnade han en dörr och försvann. Jag hörde hur han gick runt i våningen. Jag började bläddra i posthögen. Han prenumererade tydligen både på DN och Svenska Dagbladet. De äldsta var från den 29 juli. Det fanns ingen privatpost, bara en massa formella brev, från försäkringbolaget om hem-, liv- och pensionsförsäkringen, ett besked från Skatteverket, ett kontoutdrag från SE-banken, men inga räkningar, så någon hade troligen varit uppe och hämtat posten tidigare. Jag la ifrån mig breven i en besviken hög och tände en tagg. Jag lutade mig bakåt i soffan och såg mig om i rummet. Gråblå heltäckande matta. Diskret elfenbensfärgade gardiner. Snygga tavlor. Absolut inget uppseendeväckande. Rummet hade en inredningsarkitekts opersonliga prägel. Ungefär som ett flott hotellrum. Han hade en stor bullig färg-tv och en sådan där stereoanläggning som man köper i paket. Jag reste mig och letade rätt på skivförrådet; lite Ray Connif, lite Herb Alpert och lite Beatles, Best of Louis Armstrong och Best of Oscar Peterson, Beethovens femma och Tjajkovskijs b-mollkonsert. Jag undrade om han någonsin lyssnade på de där skivorna. Bobo kom tillbaka in i rummet. Han tittade lite skyggt på mig som om han trodde att jag skulle börja skrika åt honom igen.

- Fanns det någon intressant post? frågade han.
- Jag skakade på huvudet.
- Inte vad jag kunde se, men ta och gå igenom den du med.

Han satte sig i soffan och så var det min tur att gå på upptäcktsfärd. Jag hittade ett kök, ett sovrum, ett arbetsrum och ett gästrum. Alla inredda i samma trista eleganta stil, och badrum och toa i skinande kakel. Jag snokade i garderober och lådor och i skrivbordet i arbetsrummet utan att hitta ett skit. Förutom det man kunde vänta sig att hitta i en ung företagares skrivbord, lådor och garderober; vårdade kläder, strumpor och näsdukar, några pärmar med gamla kvitton och elräkningar. Inga komprometterande brev, inga parfymdoftande näsdukar, inga svarta underkläder. I köket var det ännu värre. Inget heroin, ingen blåsyra och inga nyligen avlossade revolverar. Jag suckade och gick tillbaka in i vardagsrummet och satte mig i en fåtölj mitt emot Bobo i soffan.

- Åkej, grabben, sa jag och försökte låta vänlig. Hur är det?
- Han tittade på mig under lugg.
- Det är bra, började han försiktigt, men jag tycker fortfarande att du var onödigt frän.
- Åkej, sa jag resonligt, det är möjligt. Men det är en sak som jag inte fattar. Din idé om godheten, hur funkade den i revolutionen. Ska arbetarna stå och se indignerade ut tills överklassen inte klarar av att se det längre?

Han såg på mig en stund, så skrattade han till.

– Det blir ingen revolution i Sverige. Fast berätta inte för Hasse att jag har sagt det.

Sedan blev han plötsligt affärsmässig.

– Har du hittat något?

– Nej, inte ett jota, sa jag. Den här jävla hotellsviten säger ju inte ett skit. Har du?

– Ja, en sak, sa Bobo. Såg du att det låg en bok på bordet vid sängen?

– Jo det såg jag. En höst i Peking hette den visst.

– Hösten i Peking, rättade Bobo. Det är en biblioteksbok som skulle ha lämnats igen i mitten av juli, men det finns ingen påminnelse bland posten här. Det kan betyda att han lånat den av någon.

– Vad är det för speciellt med den där boken? undrade jag. Jag har aldrig hört talas om den.

– Den är mycket speciell, sa Bobo. Den är skriven av Boris Vian och jag tror att det skulle kunna vara av ett visst intresse att ta reda på vem som lånat ut den till honom.

– Hååå, sa jag.

Vad fan skulle jag säga?

– Där hittade du bestämt något.

– Jojomensan, sa Bobo självbelåtet. Den kommer nere från huvudbiblioteket på Sveavägen. Där kan de säkert upplysa om vem som lånat den.

Jag körde Bobo till SFA:s huvudkontor på Skeppsbron, och såg honom försvinna genom porten med portföljen med Westbergs post i handen. Sedan gjorde jag en djärv u-sväng och fräste i väg norrut. Jag hade en allmän idé om att ta Norrbro, Regeringsgatan och Tegnergatan. Egentligen gillade jag inte att köra genom månlandskapet i Klara, men nu hade jag annat i huvudet. Det gällde Bo Einar Lange, och varför han dykt upp i mitt liv. Det kunde ju inte gärna handla om mig. Så viktig är jag knappast. Någon tyckte att han skulle ha inblick i sökandet efter Marcus Westberg. Någon kanske ville testa hans kapacitet i en mer verklighetsnära situation. Någon kanske ville ha fortlöpande information om vad jag kom fram till. Men samtidigt gav mig samma någon fria händer att sköta jobbet som jag ville, utan att fråga Bobo till råds. Att Bobo jobbade på SFA var säkert ingen tillfällighet. Den här mystiska någon måste ju ha koll, mer eller mindre, på den firman. Men det fanns väl inget ont direkt att säga om Bobo: en omogen idealist som gullade med tredje världen, men som inte trodde på revolutionen, utan ville ha frihet för alla ... med verklighetsförankring. Åkej, det var ju imponerande att han pluggade på Teknis, Handels och universitetet samtidigt. Men det sa ju inte mer än att han var bra på att plugga. Det betydde inte att han fattade ett dugg om de viktiga grejerna. Den här vaga ångesten kring föräldrarna pekade väl på det, och hans överdrivna medlidande med den där lilla bankpojken vi träffade uppe på Karlavägen.

När jag passerade Jakobsgatan blev jag oerhört deprimerad. Det var nog ett halvår sedan jag kört där senast. Då hade det fortfarande suttit skrikiga banderoller om total utförsäljning i fönstren. Nu var det bara tysta döda fasader och trasiga skyltfönster. Den högra sidan av gatan såg ut som tandraden på en gammal hockeyspelare. Många hus var rivna, de som var kvar stod sneda och urblåsta. På en naken brandvägg syntes flagorna av en blommig tapet. Där hade någon bott och ätit och sovit och älskat. Den vänstra sidan av gatan var bara en stor jävla grop, med grus, lastbilar och rykande grävskopor. Just när jag passerade brände de av en dynamitladdning och sprängmattorna av gamla hopkedjade bildäck hoppade till.

– Fan, de har ju redan förstört så mycket. Kunde inte den här biten fått vara kvar?

Jag åkte förbi Hamngatan och Smålandsgatan, den skulle visst också bort, sedan körde jag bron över Kungsgatan. Och där lämnade jag krigszonen och kom in i välkända kvarter: ”Gata Regerings 74”. Gamla Nalen, slitna trottoarer och husfasader rappade med minnen, även om frimicklarna tagit över nu.

Lite längre fram hamnade jag bakom en tidningsbil, en röd International. I avbalkningen bak satt tidningsbudet och plockade med sina blaskor. När bilen saktade in vid en tobaksaffär tog han två buntar på axeln och hoppade av i farten. I dörren till affären stod handlaren och tog emot tidningarna, och på trottoaren utanför stod fyra fem män och väntade. De stod säkert där varje dag, för att vara redo när den stora höjdpunkten inträffade: kvällstidningarna kommer! Tidningsbudet sprang i kapp lastbilen som inte slutat rulla. Han hoppade upp på sin avsats och slog handflatan i flaket som tecken till chaffisen att sätta fart. Det var ju lite sport det där att bilen aldrig skulle stanna under leverans.

Fast jag minns en gång, det var på Hantverkargatan, i backen utanför biografen Manhattan. Då var det ett tidningsbud som stod på öronen och slog upp ett sår i huvudet. Buntarna gick sönder och blaskorna fladdrade i väg över gatan. Hade det hänt på Banérgatan hade han väl blivit liggande, men här hände något ganska tjugigt. Varenda en av de som fanns i närheten ställde upp för den här grabben. Några av oss sprang efter tidningarna och bar bort till tobaksaffären, andra hjälpte honom på benen och frågade hur det var. Och ut ur sjukvårdsaffären på andra sidan gatan kom en kvinna med en kompress och en rulle gasbinda och band om hans blodiga panna. Det tog bara några minuter, sedan kunde de åka vidare och tidningsbudet stod där bak igen, med bandage om pannan, stolt som Döbeln vid Jutas.

När jag stod vid rödljusen nere vid Eriksbergsplan funderade jag på om något sådant skulle kunna hända nu. Det här var ju för snart tjugo år sedan. Det var skillnad i solidaritet mellan 50- och 60-talen, och ännu mer mellan 60 och 70. Jag tänkte på Bobos kompis, Hasse, med sina blåbyxor och sin murarskjorta. Skulle han ha ställt upp? Fan vet. De snackar mycket de där unga vänstermänniskorna, men hur är det när det verkligen gäller? Det är ju mest en massa akademiker och konstnärer. Knegarna som jag växte upp med, kommunisterna och vänstersossarna, var så annorlunda. Självt blir jag hängande mitt emellan. Jag har inte skägg och jeans och gillar inte rockmusik. Men å andra sidan är ju de gamla arbetarna från Västmannagatan mer intresserade av bilen och sommarstugan än av klasskampen numera. En tobaksaffär på Rådmansgatan hade fått upp löpsedlarna med stora svarta rubriker: Terrordåd i München. Gisslandrama i OS, stod det. Jag suckade och tänkte på Wilma Rudolph i OS i Rom 1960. Världen var så annorlunda.

Kapitel 5

Jag gled in bakom en parkerad folka på Sveavägen utanför Stadsbibliotekets huvudingång. Med boken i handen klättrade jag trappan upp mot portarna. Som dörrhandtag hade de en vackert sliten naken kvinna i mässing. Hon släppte in mig i en ekande hall med lite för mycket marmor. Det slog mig att jag faktiskt aldrig varit där, fast jag bodde bara några kvarter bort mina första sjutton år. Men på den tiden var det lite för fint för mig. Jag gick hellre till skolbibblan. Senare har jag gått till olika mindre bibliotek, och till American Library på Norrmalms Torg förstås. Där kunde man låna LP-skivor. De hade en enorm samling jazz- och bluesplattor och massa gamla Folkways-skivor.

Breda trappor ledde upp till stora salen, eller pampiga hallen, eller vad de nu kallade den, ett stort rum, minst femton meter till tak, antagligen tänkt att inspirera till höga och eteriska tankar. Jag gick mot en obemannad disk med texten upplysning och ställde mig med ryggen mot och väntade.

Några småkillar kom klättrande uppför trappan. De lutade huvudena viskande ihop och stirrade fascinerat på hyllorna, böckerna och den eteriska rymden. En gråhårig dam med glasögonen hängande i en kedja på magen kom glidande, beredd att gripa in mot eventuellt olämpligt beteende. Men ungarna gick bara omkring i stum häpnad, så hon vände sig om och upptäckte mig vid informationsdisken. Hon kom och satte sig och jag la fram boken.

– Jag skulle vilja veta vem som lånat den här?

Hon dök ner på den och bläddrade fram kortet i slutet.

– Det var en gammal rackare, sa hon. Det blir fem kronor i böter.

– Det kan nog ordna sig, sa jag, men nu var det frågan om vem som lånat den.

– Det har jag ingen skyldighet att berätta för er, sa hon och sträckte fram handen. Fem kronor tack.

Då nappade jag åt mig boken igen.

– Åkej, sa jag. Om ni inte berättar så blir det inga stålar.

Hon satte på sig glasögonen och tittade strängt på mig.

– Så här betar man sig inte på Stockholms stadsbibliotek, sa hon.

Jag sa ingenting.

– Jag fordrar att ni genast ger mig boken, sa hon.

Jag sa fortfarande ingenting.

– Såvida ni inte vill att jag kallar på polis, la hon till.

Jag suckade.

– Jag vill bara veta vem som har lånat den, sa jag och försökte låta så där resonlig och god som Bobo tyckte jag skulle vara. Jag är bara en enkel privatdetektiv och jag skulle behöva veta det.

Då tittade hon på mig med förnyat intresse.

– Privatdetektiv, sa hon. Vad får man inte vara med om som bibliotekarie. Det är som på bio.

– Javisst, sa jag. Tänk att jag är Humphrey Bogart och ni Lauren Bacall.

– Jag har alltid föredragit den där ljusa, vad heter han? Richard Widmark? och då kan jag vara Veronica Lake. Kom hit med boken så ska jag se vad jag kan göra.

Jag gav den till henne och hon lyfte på en telefonlur. Jag kände mig nästan lite rörd. Hon hade uttalat Widmarks namn på svenska, precis som mitt. Fast troligen var det väl Allan Ladd hon menade, eftersom hon ville vara Veronica Lake. Hon avslutade samtalet samtidigt som hon skrev något på ett papper.

– Här har ni: Fröken Marie Lilja heter hon. och här är hennes adress i Näsby Park. Det bli fem kronor tack.

– Det kan det väl vara värt, sa jag och gav henne en femma.

Hon gick bort till stora lånedisken och skramlade med en kassaapparat. Jag följde efter och fick ett kvitto.

När jag kom ut på gatan igen satte jag mig i bilen. Förvånar jag er? Jag satte mig i bilen och körde därifrån. Cigaretten smakade underbart. Klockan var bara halv fyra. Vi skulle träffas hemma hos Bobo klockan fem. Jag körde upp till kontoret.

Mina två rum i hörnet Kammakargatan Drottninggatan hade jag fått genom en nöjd kund, en relativt ärlig skojare som kallade sig konsult och som gjorde åtminstone tvåhundrafemtio tusen rostfritt om året på svarta bostadsaffärer. Jag parkerade utanför snuthäcken på Kammakargatan och gick fram till min port. Hissen som hjälpte mig upp hade ett gulnat tillståndsbevis som gick ut den tjugonde september 1969.

Utanför min dörr stod en vacker pojke i club-blazer och väntade. Han hade en sån där fjollig tenniströja med en krokodil på, solglasögon i bröstfickan, ljusa brallor och vita mockapjuck. – Är det mig ni väntar på? sa jag när jag satte nyckeln i låset.

Han nickade.

– Väntat länge?

– Äh jag kom just, sa han släpigt.

Fyra långa Benson and Hedges-fimpar låg på golvet och en femte hängde i hans högra mungipa. Men gamla Widmark är en finkänslig lirare. Han är inte den som generar sina besökare inte.

– Stig på för fan, sa jag vänligt.

Han steg på och jag klev efter.

Det yttre rummet var väntrum. Där har jag suttit många timmar och väntat. Jag krängde av mig rocken och gick före in på kontoret. Jag gick ordentligt fram och hängde av mig hatten på hängaren. Jag tordes inte riskera den minskade prestigen ett missat kast alltid innebär. Rocken fick till och med en galge. Under tiden hade min gäst satt sig i besöksstolen och jag gick runt och satte mig bakom skrivbordet.

– Nå, vad kan jag hjälpa er med? frågade jag.

Han sa ingenting. Så enkelt var det inte. Han måste få börja själv, annars skulle han bara komma av sig. Åkej, jag satt tyst och väntade och såg på hur han tänkte en ny tagg och klistrade fast den i mungipan. Han höll andan en stund, så att han kunde titta på mig under halvslutna ögonlock, medan röken från cigaretten steg snyggt och rakt mot taket. När han var klar med det drog han ett djupt bloss och blåste ut röken över skrivbordet.

– Jag sitter och funderar, sa han, om du är en person som fattar ditt eget bästa.

Jag sa ingenting.

– Om jag säger till dig att det inte är bra för dig att springa omkring och snoka och leka deckare, kommer du begripa det då, eller kommer du fortsätta att ränna uppe på Karlavägen 28 som du gjorde förut i dag?

Jag sa ingenting en liten stund till.

– Kommer du haka om jag säger åt dig på skarpen att lägga av? Eller har du kanske lite svårt för att fatta? Lite trög kanske?

Jag sa någonting:

– Jag kanske inte bryr mig så mycket om vad ni säger helt enkelt.

– Oj oj oj gosse. Det borde du göra, annars kommer det att gå jävligt illa för dig.

Jag gjorde en trött grimas.

– Den där smörjan har vi redan sett på bio tusen gånger, sa jag. Jag fattar inte att ni överhuvudtaget orkar hålla på. Har ni något att säga så kläm fram med det. Och börja gärna med att berätta vad fan ni har för intresse av Westberg.

– Oj oj oj, sa han igen. Ta och vila hatthyllan, gosse. Vad vi har för intressen ska du bara skita i. Du ska över huvud taget bara skita i det här fallet. Glöm Westberg och ta en utflykt i svampskogen i stället. Det är fan så mycket bättre för hälsan. Det kan jag lova dig.

Jag smackade med tungan.

– Jag fattar inte vad de tror om mig, när de skickar hit en sån fjant som du.

Han rynkade pannan.

– Vilka de? undrade han misstänksamt

– De du kallade vi förut, sa jag hånfullt. Vadå, ska jag behöva skriva med stora bokstäver på väggen för att du ska fatta?

Han såg tvivlande på mig, så flinade han till.

– Ah, listig kille den där Widmark, sa han. Han kan många fina knep.

Jag log vänligt mot honom.

– Självklart, jag är ju deckare.

Det hade han inget att säga om. Han bara tittade. Det var som om han kommit av sig. Men så hittade han sitt manus igen. Han reste sig och kom runt skrivbordet och högg tag i mina kavajslag. Jag antog att det var meningen att jag skulle bli rädd, men jag satt bara kvar och gav honom en jävligt elak blick.

– Passa dig grabben, sa jag. Det där är inte din avdelning.

Han stod kvar en stund och smälte mina ord, sedan släppte han min kavaj. Han såg lite härjad ut, men så slocknade plötsligt ögonen och han ryckte på axlarna.

– Okay hårding, sa han trött. Du kommer få ditt du med, för jag antar att du är sorten som inte begriper ditt eget bästa.

Jag sträckte fram min ena fot och skrapade av lite torkad lera från ett glömt regnväder på hans vita mockasko. Han drog åt sig foten och gick två steg bakåt. Där stod han och tittade på mig och knöt sina nävar. Så vände han plötsligt på klacken och gick. Utan ett ord gick han, och smällde hårt i ytterdörren gjorde han.

– Trevlig kille det där, sa jag för mig själv. Fin dialog. Personlig stil. Verkligt fräsig.

Jag tänkte en stund på mitt samtal om filmdeckare med bibliotekarien nere på Sveavägen.

– Jag för min del håller mig nog helst till de unga fyrtiotalisterna. James Cagney och Humphrey Bogart, men jag kan samtidigt inte annat än beundra hans klassiska Edward G Robinson-stil.

– Jag för min personliga del lutar helt åt den franska skolan. Kanske inte så mycket Belmondo eller Delon utan snarare Lino Ventura och Eddie Constantine.

Jag reste mig och gick fram till fönstret. Jag öppnade det och stack ut huvudet och luktade lite på Drottninggatan. Där nere hoppade just min lite för löskokte torped in i sin Mach-etta. Det fräste till lite grand och så var han borta. Skithögen.

Lustigt nog blev jag plötsligt oerhört sugen på en drink. Jag tittade på klockan. Det var fortfarande gott om tid så jag körde bort till systemet på Sveavägen och tjackade en Gordons att ta hem och en Johnny Knataren att ha i skrivbordslådan. Väl hemma på kontoret diskade jag ur ett av mina två glas och hällde upp en stadig jamare. Det kändes välförtjänt och smakade ljuvligt, och när jag sen fick en Camel på det, var det som om barn skulle kunna leka med mig. Just då ringde det på telefonen. Jag tittade misstänksamt på den, inte riktigt lika säker på min leklust längre, men jag svarade ändå frejdigt:

– Widmark, speaking.

En djup verserad mansröst talade till mig i luren.

– Är det Rickard Widmark jag talar med?

– Det stämmer på pricken det, sa jag.

– Det här är John af Simons.

- God dag herr af Simons, sa jag och hällde upp en liten slurk Johnny Walker till för säkerhets skull. Vad förskaffar mig den äran?
 - Jag vill bara som hastigast ge er ett gott råd herr Widmark.
 - Oj, det tackar jag för redan innan jag fått det.
 - Hemfridsbrott är något domstolarna ser mycket allvarligt på, sa han långsamt, nästan sorgset. Ert besök i Marcus Westbergs lägenhet i dag kan inte rubriceras som något annat. Jag står i valet och kvalet om jag ska göra en polisanmälan om saken, men jag lutar åt att låta nåd gå före rätt.
 - Det var verkligen vänligt av er.
 - Ja, jag tänker på att ni varit samvetsgrann och professionell i alla de uppdrag jag förmedlat till er och att jag därför är skyldig att ge er en chans. Jag vet inte var ni fått det här uppdraget ifrån, men jag vill råda er att välja era klienter med större omsorg. Marcus Westbergs anhöriga motsätter sig på det bestämdaste all inblandning i familjens angelägenheter.
 - Ni tycker att jag borde avbryta mina efterforskningar? sa jag.
 - Jag kan naturligtvis bara råda er, men kanske vore det en klok investering för framtiden.
 - Kanske en tur ut i svampskogen i stället? föreslog jag.
- Han utstötte ett knarrande läte som skulle ha kunnat vara ett skratt.
- Jag förstår att ni skämtar herr Widmark, men visst är frisk luft tjänligt för hälsan. Vi kanske kan boka in ett möte nästa månad. Jag har kanske ett uppdrag som innebär en del resande i södra Frankrike och Italien. Det tror jag skulle passa er.
 - Vi får höras helt enkelt, sa jag.
 - Ja, tack för den här lilla pratstunden.
- Vi la på och jag funderade en stund om jag skulle ta och skölja ner hans goda råd med en tredje whisky, men jag avstod, släckte, låste och stack.

Kapitel 6

När jag ringde på dörren hos Bobo kom Hasse och öppnade.

– Ah, tjena Rickard. Röd front.

– Jo, säkert, sa jag.

Där inne var det möte på gång. Bobo satt vid skrivmaskinen och skrev på en stencil. Bakom honom stod en hennafärgad tjej och en kille med runda glasögon och läste över axeln. I soffan satt ytterligare två tjejer och en kille. Hasse gick och satte sig i en fåtölj. Bobo vinkade åt mig.

– Jag är strax klar, ska bara skriva färdigt det här flygbladet.

Jag satte mig i den andra fåtöljen.

– Vi var tvungna att sätta in ett extra möte, berättade Hasse. Revolutionen väntar inte på eftersläntrarna.

– Självklart inte, sa jag. Har det hänt något?

– Har du inte hört om attacken på israeliska förläggningen i OS?

– Jo, jag såg på löpsedlarna. Vilka är det som gjort något sånt?

– Det verkar vara palestinier.

– Åh fan. Men vad har Vasastans FNL-grupp att säga om det?

– Det är viktigt att det inte kommer i vägen för det antiimperialistiska arbetet.

– Ni är mot palestinierna alltså?

– Nej, vi är mot israelerna för att de förtrycker palestinierna. Men vi är mot palestinierna för att de utsätter vanliga idrottsmän för detta. Men vi är inte pacifister och vi tycker att idrott och politik hör ihop.

– Och allt det har ni fått med i flygbladet?

Hasse nickade och vi satt tysta en stund, medan Bobos skrivmaskin knattrade.

– Hur gick det på bibblan? frågade plötsligt en av tjejerna i soffan.

Det tog en stund innan jag fattade att det var mig hon frågade. Jag slängde en snabb blick åt Bobos håll. Han skrev på sin maskin, men kunde tydligen göra flera saker samtidigt:

– Vi har inte så mycket hemligheter för varandra här, sa han.

– Fick du reda på vem som lånat boken? frågade tjejen.

– Jo.

– Det var en tjej va?

– Jo faktiskt, någon brud ute i Näsby Park.

– Ha, det var det jag sa! Jag heter Ann för resten. Bobo och jag är ihop lite så där. Inte så där, men så där.

Det var kanske inte helt kristallklart vad hon menade, men jag ville inte fråga. Samtidigt hakade flödet upp sig i Bobos skrivmaskin. Han pekade ner i ett kollegieblock och frågade:

– Vad står det där?

Killen med de runda glasögonen tittade.

– MLMTTT, smattrade han.

– Vad betyder det?

– Marxismen-Leninismen-Mao Tse Tungs tänkande.

– Ja, självklart. Vad dum jag är.

Knattret fortsatte och Hasse vände sig till mig.

– Bobo var uppe på SFA och pratade med Arbing, men det gick så där. Bobo sa att gubbarn blev rosenrasande.

– Rosenrasande? sa jag.

– Jag vill berätta själv, ropade Bobo.

- Vad ger du för det uttrycket? sa Hasse.
 - Jag minns en specerihandlare på Upplandsgatan som alltid blev rosenrasande, sa jag.
 - Vad är det för fel på rosenrasande? undrade Ann.
 - Det är helt åkej. Det är väl Bobo antar jag.
 - Precis, sa Hasse, det är Dagmar Ebbesen och Bobo och din specerihandlare.
- Med ett irriterat surr från skrivmaskinsvalsen drog Bobo ut den färdiga stencilen och gav den till sina kamrater.
- Det var ett infernaliskt tjat om ord, sa han och satte sig på armstödet bredvid Ann i soffan. Att använda gamla svenska ord är att värna om folkets kulturskatter. Så det så. Men jag fick alltså audiens hos Arbing, även om den blev kort. Jag sa att du höll på att undersöka Westbergs försvinnande och att du gärna skulle vilja prata med honom om den saken. Det var i stort sett allt jag fick tillfälle att säga. Han har alltid varit vänlig och förekommande mot mig, men nu blev han alltså helt rosenrasande.
- Han såg sig omkring för att se om någon skulle säga emot honom, men jag bara nickade.
- Precis, sa jag, arg helt enkelt.
 - Han blev hätsk och gäll i rösten och sa att han inte tänkte finna sig i att någon av hans anställda lade sig i hans privata angelägenheter. Jag påminde honom om att jag arbetade som frilans och att jag inte förbundit mig att jobba exklusivt åt SFA. Då bara fnös han och sa att det passade honom utmärkt eftersom han tänkte ge mig sparken. Nå det gjorde nu inte så mycket. Jag frågade honom i stället om han överhuvudtaget inte var intresserad av att återfinna sin saknade systerson. Då blev han iskallt högdragen och sa: Ni tycks sväva i den egendomliga villfarelsen att min systerson skulle vara försvunnen. Så är alls inte fallet och nu får jag be er dra åt helvete innan mitt tålamod alldeles tar slut. Ja vad skulle jag göra? Det var bara till att sticka.
 - Han är ett arsel, sa jag.
 - Vadå? sa Bobo förvånat. Känner du honom?
 - Jag har aldrig träffat karln.
 - Hur vet du då att han är ett (kort tvekan) arsel?
- Jag svarade inte och det blev tyst en stund. Sedan sa Hasse:
- Det har ju du berättat för oss.
 - Jag har inte sagt ett ljud om hur han är som person.
 - Men det är väl klart att han är ett arsel.
 - Varför då?
 - Därför att han är den han är. Man kan inte både vara folkets vän och ledare för ett expanderande företagsimperium. Inte på samma gång. Det är klass mot klass som gäller och man måste välja sida.
- Hasse talade långsamt och tydligt som när man förklarar för ett barn.
- Vad menar du med det? sa Bobo, häpen och indignerad. Så där kan du väl inte säga, när du inte ens känner honom.
 - Men så är det i alla fall, sa jag och tog över igen. Han är en av storfräsarna. Det gör honom automatiskt till min fiende.
 - Och till folkets fiende, la Hasse till med extra tyngd.
- Bobo var förstummad. Han bara stirrade på oss med runda ögon. Jag kunde inte annat än garva åt honom.
- Ta det lugnt, sa jag vänligt.
 - Ja men det är ju inte klokt. Man måste vara öppen och beredd att ompröva sin ståndpunkt när så krävs. Det där är så snävt, så otroligt oresonligt.
 - Oresonligt! sa jag. Det är ett annat gammalt fint svenskt ord. Jag har faktiskt letat efter det i flera veckor. Fast nu har jag glömt vad det var jag behövde det till.
 - Oresonlig är jättebra, sa Hasse. Det ska man vara.

Han tog upp den röda citatboken ur fickan.

– Jag kan inte påminna mig att det står något om det.

Bobo skakade på huvudet.

– Vad är det ni två pratar om egentligen?

Hasse bläddrade på måfå i boken.

– Fast den här passar jättebra, sa han. Lyssna!

Han ändrade tonläge till den mullrande citatrösten och läste:

– Det är en bra sak att bli angripen av fienden. Det visar att vi dragit en klar skiljelinje mellan dem och oss. Det är ännu bättre om fienden angriper oss ursinnigt och utmålar oss som helsvarta och utan ett enda försonande drag, för det visar att vi inte bara har dragit en skiljelinje, utan också uppnått ganska mycket i vårt arbete.

– Så var det väl med Arbing, sa jag. Han utmålade dig som helsvart och utan ett enda försonande drag.

– Och det är en bra sak, säger ordförande Mao, vår store rorsman och ledare, ropade Hasse glatt.

I samma ögonblick var den hennafärgade och killen i de runda glasögonen klara med korrläsningen av Bobos stencil.

– Det är felfritt, sa hennatjejen. Nu kan vi sticka i väg och trycka.

– Ja, vad trodde du? muttrade Bobo.

Ann klappade honom på kinden.

– Jag kommer i kväll, sa hon. Är det ok?

Och plötsligt hade de gått allihop och Bobo och jag satt i köket och käkade baguetter från Frebaco med brieost och tomater och drack Lyckholm.

– Det blir lite stimmigt, med alla människor, sa jag.

– Jovisst, men det känns bra att kunna ha öppet hus. Det är ju det som är socialism.

– Hon verkade trevlig den där tjejen, vad hette hon? Ann?

– Ann Renberg. Jo, hon är jättetrevlig och klok och har läst massor.

Sedan berättade jag vad som hänt mig: biblioteket, hårdingen med de vita mockaskorna och af Simons.

– Det är konstigt, sa Bobo, att de är så negativt inställda.

– Det var ju det jag sa förut i dag: Alla hatar deckare. Godheten står lågt i kurs.

– Ja, kanske det. Det var likadant hos Arbing. Men det här hittade jag i alla fall.

Han sträckte sig bakåt och tog ett papper från köksbänken. Jag tog lappen och läste utan svårighet Bobos handstil. SFA:s aktieägare: Direktör Hjalmar Arbing 30 %, Marcus Westberg 15 %, stiftelsen Gustaf Petrii minne 15 %, fru Lovisa Westberg 10 %, direktör Robert Altén 10 %, greve Niclas Malmklocka 10 %, övriga 10 %. Jag la ner pappret på bordet och sög fundersamt på min bira.

– Den här direktör Altén känner jag till, sa jag. Gamla Robban Altén. Honom har jag nästan slagit på käften en gång. Han har någon slags kemisk-teknisk firma som pysslar med hushållssprayer, sådana där som sprutar snö på julgranar och alpluft på skithuset. Han tjuvar väl sina burkar hos SFA. Fast jag trodde inte att han hade så mycket stålar. Tio procent av SFA är värt många sköna miljoner.

– Skulle han kunna ha något med Westberg att göra? undrade Bobo.

Jag ryckte på axlarna.

– Ja, något måste det vara, men inte vet jag.

– Men om det är ekonomiska motiv som ligger bakom, så kunde det ju vara lönsamt för honom om han försökte lägga under sig förpackningsfirman också.

– Det skulle nog vara lönsamt, men hans ynkliga sprayfabrik är som en liten mygga jämfört med SFA. Han har kanske två miljoner i årsomsättning. SFA har minst sjuhundrafemtio.

- En och en halv miljard, rättade Bobo. Men den här greven då? Och stiftelsen? Känner du till något om dem?
- Jag skakade på huvudet.
- Inte ett jota. Gör du?
- Gustaf Petri borde kunna finnas i böckerna. Är du färdig med maten så kanske vi kan gå in och sitta lite bekvämare.

På vägen gick han bort till en bokhylla och tog ner ett band ur ett uppslagsverk och började bläddra.

- Pergolesi, Petrifikat, Petri. Här är det. Gustaf Petri, född 1872. Teol. Dr. 1905. P. grundade 1920 föreningen Rysslands frälsning där han verkade för kristendomens bevarande i det sovjetiska Ryssland, bland annat i boken, En resa i det hedna Ryssland, från 1927. 1936 debuterade han som skönlitterär författare med diktsamlingen, Själars längtan, följd 1938 av essäsamlingen, Tillbakablickar.

– Ja, sa Bobo och slog igen boken. Man kan lita på uppslagsverk även om de är från 1947. Tänk om människor vore lika pålitliga och meddelsamma. Men jag undrar vad farbror Petris minne har med SFA att göra.

- Det är rätt vanligt att sådana där stiftelser har feta aktieposter. Man måste ta reda vem som kontrollerar tillgångarna. Jag känner en lirare uppe på Skatteverket. Han fixar det på tio minuter.

– All right, sa Bobo med plötslig effektivitet. Det var stiftelsen det. Och direktör Altén kände du till, men vad ska du göra åt Malmklockan?

Han sträckte sig efter en telefonkatalog och började slå i den.

- Här. Malmklocka Niclas G, greve, Stureparken.

Han tittade igen och pekade ner i katalogen.

- Nämen, det finns två. Malmklocka Niclas H, greve, Stureparken.

Han pekade på telefonen som stod på ett bord bredvid soffan. Men jag skakade på huvudet.

- Honom tar jag i morgon.

– Jaha, sa han. Då var det bara Lilja kvar.

Han tog fram den andra katalogen och började bläddra.

- Lilja i Näsby park. Var så god.

Han lyfte över katalogen till mig. Jag tvekade en stund, sedan slog jag numret och lät några signaler gå fram. En kvinna svarade. Hon hade en sådan där förnäm, lite nasal röst.

- Lilja, sa hon med den.

– God dag, sa jag. Jag skulle vilja tala med Marie Lilja.

Kort nasal tystnad.

- Ursäkta, vem är det som frågar?

– Mitt namn är Widmark.

- Tyvärr herr Widmark. Marie är inte inne.

– När väntas hon hem?

Mera tystnad. Jag kände hur telefonluren blev lite kallare.

- Marie bor inte längre här, sa hon till sist. Lite motvilligt verkade det. Hon har en egen lägenhet inne i stan.

– Jag skulle möjligen inte kunna få numret dit? sa jag, fortfarande lika artig.

- Jag är ledsen herr Widmark, men jag kan verkligen inte lämna ut min dotters telefonnummer till främmande karlar.

– Skulle ni kunna lämna henne ett meddelande?

- Om det nu är så viktigt kan ni ringa lite senare. Genom ett lustigt sammanträffande kommer Marie och äter middag med oss i kväll. Vid åttatiden har vi säkert ätit klart. Försök att ringa då, herr Widmark.

- Ja, det ska jag göra. Tack så hemskt mycket för hjälpen, fru Lilja.
- Vi la på.
- Hon bor inte där längre, men hon kommer att vara där vid åttatiden, berättade jag för Bobo.
- Du får väl ringa igen.
- Nja, jag vet inte. Det är inget bra att snacka på telefon. Jag tar och sticker dit ut i stället och snackar med henne direkt.
- Jag tittade på klockan.
- Hon är kvart i sex. Jag kanske sticker hem en stund emellan.
- Jaha, sa han och det drog ett drag av barnslig besvikelse över hans ansikte.
- Han var tyst en stund, sedan sa han:
- Annars följer jag gärna med om jag får.
- Jag slängde en snabb blick på honom.
- Men fixar du det då? frågade jag. Tänk om det blir bråk som förut i dag.
- Du bråkar väl inte med kvinnor?
- Vad vet man? Hon kanske bråkar med oss.

Men åkej, jag stannade. Vi satt och snackade och lyssnade på musik. Han hade mycket klassiskt och rätt mycket pop, ingen jazz, men en hel del franska vissångare. Jag frågade om musikintresset.

- Det är väl mest från mamma, sa han. Hon har alltid hållit på med litteratur, musik och konst.
 - Inte pappa?
 - Han spelade lite gitarr, men mest för sig själv. Han var mer samhällsintresserad. Jobbade i folkpartiet och satt i kyrkofullmäktige och båtklubben. Han tyckte om att leka. Vi kunde bygga med klossar och köra Märklintåget. Mamma var inte så fysisk, hon ville mest prata. Det är från pappa jag har det där att godhet är den enda framkomliga vägen, och det håller jag på fortfarande.
 - Jag håller med i princip, men det beror på vart man ska. På vissa vägar får man lirka sig fram.
 - Då får man välja en annan väg.
- Där tog musiken slut och Bobo reste sig och bytte skiva. Jag noterade att den besvärade rynkan i pannan inte kom fram den här gången.

Klockan sju gjorde Bobo kaffe och tjugo i åtta stack vi. I porten på väg ner för trapporna kom han plötsligt på något.

- Ja visst ja. Det skulle jag ha frågat dig om förut. Varför slog du den här Altén på... på... Han hejdade sig.
 - Käften är ett så konstigt ord om människor. Slog du honom i ansiktet alltså?
 - Äh jag gjorde inte det, mera en markering. Det var på ett party ute i Danderyd. Jag var där på ett jobb och han blev sur på mig. Han skulle demonstrera hur man tar hand om mopsiga snokar, sa han. Men det visade sig att han var rätt dålig på det.
 - Aha, sa Bobo.
- Vi kom ut på gatan, andades några tag och satte oss i bilen. Det började bli mörkt ute.

Kapitel 7

Jag får väl erkänna att jag har lite vaga kunskaper om Näsby Park. Någon gång har jag varit på Centralvägen, men jag minns inte varför. Alla de där områdena, Djursholm, Danderyd, Lidingö och dom, känns bara allmänt olustiga; vräkiga kåkar, stora trädgårdar, ilska jockeyar och dryga typer. Jag har försökt lära mig gatorna, men det är som att kartbilden inte fastnar. När jag någon gång måste dit kommer jag oftast rätt på ren feeling, det vill säga ren lust att komma därifrån. Och mycket riktigt, Näsby Park är ett välplanerat litet samhälle. Vi gled runt bland villorna en stund och plötsligt dök den upp, vägen vi sökte och kåken låg i nästa kvarter. Den verkade vara byggd ungefär samtidigt som det blev poppis med franska fönster. På uppfarten till garaget stod en mörkgrön Rover, en svart, nästan ny Pontiac GTO och liten sportig senapsgul Fiat.

Vi klev ur bilen och gick fram och ringde på knappen till vänster om dörren. Milda klockor spelade någonstans och vi ställde oss att vänta. Från trappan kunde man se ut över fjärden och i den bilfria tystnaden hörde man till och med ett stilla vågskvalp. Ett par änder kom flygande och gick ner för landning på vattenytan. Det forsande vattnet lyste blåvitt i månskenet. Nu hördes steg innanför och dörren öppnades av en kille i trettioårsåldern. I en annan tid skulle han ha haft monokel, smoking och elvatums cigarettmunstycke, men nu nöjde han sig med slimmad akvariegrön silkesskjorta, gula byxor och lila sidenhalsduk.

– Ja? sa han och höjde ett par snygga ögonbryn.

– Vi söker Marie Lilja, sa jag.

Han var tyst en stund. Det syntes tydligt att han kom på något.

– Hur var namnet? frågade han dröjande.

– Widmark, sa jag.

Han tittade på Bobo.

– Lange, sa Bobo,

Han tittade som om han inte kunde få nog av oss.

– Ett ögonblick bara så ska jag se om hon är inne.

Han drog igen dörren när han gick, och låste till och med.

– Vi skulle ha gått köksvägen, viskade Bobo.

– Aktare, ibland är sopnedkastet enda ingången.

Det dröjde en bra stund innan han kom tillbaka, och man kunde fortfarande se sjön och en vit svan som nästan omärkligt långsamt gled genom mångatan, men man kunde inte längre höra vågskvalpet för en bilmotor som sattes i gång någonstans i närheten. Så öppnades dörren och där stod han igen.

– Tyvärr, Marie var inte inne, sa han med ett litet leende.

– Jaså, det var konstigt. Hennes mor sa att hon skulle vara hemma vid den här tiden.

– Ja, det var meningen, men hon ringde återbud.

– Det är väl inget att göra åt det då. Tack för oss.

Han stängde dörren och vi gick ner till bilen igen.

– Jaha, sa jag. Det var ju en lyckad utflykt.

– Han verkade hal den där killen, tyckte Bobo. Det skulle inte förvåna mig om hon var där i alla fall.

– Det skulle inte förvåna mig heller, men vi kan ju inte gärna bryta oss in. Inte ens jag tycker det är åkej.

Bobo log, men sa ingenting.

Jag tände en tagg, vred om startnyckeln, lade i ettan och körde tre meter framåt. Sen backade jag upp på deras garageuppfart och vände nosen hemåt.

– Det är väl bara att åka hem och slagg.

– Ja, jag antar det.

Jag körde sakta tillbaka den väg vi kommit. Jag skickade ut världens långsammaste kratta för att tända lyset, men den fastnade halvvägs till knappen. I stället lyfte jag handen och krafsade i skäggstubben. Jag tänkte på den lilla stroppen som gick omkring med halsduk inomhus. Det var klart att han ljög för oss och det gjorde mig förbannad. Även om jag sagt till Bobo att det var vad man fick räkna med, blev jag förbannad. Kanske var det just för att Bobo var med. Det är alltid värre att bli förnedrad när andra ser på. Kalla 40-talsvindar drog genom huvudet. Fortfarande landar jag ofta i hur det var då, när det luktade annorlunda av asfalten, när livet var på riktigt, när jag var elva år gammal i Vasastan. Jag ruskade av mig känslan och tänkte att jag borde tända lyset. I stället grävde jag ut ett näshår ur högra näsborren. Sedan tänkte jag faktiskt tända, men så måste jag ju växla. Jag la i tvåan och så kom det sig att vi gled ut på nästa väg utan ljus och utan att låta särskilt mycket. En bit uppåt vägen stod en gammal Cheva med motorn i gång. En sekund hann jag se den stå stilla, sen rev den i väg och kom farande med vrålande motor rätt mot oss.

– Vad fan tar du dig till, skrek jag och så tryckte jag gasen i botten.

Jag försökte hinna uppför backen på andra sidan vägen och han försökte ramma mig i sidan. Jag hann inte se hur nära det var. Det gick för fort. Jag vann och han var tvungen att vända bilen. De hade upptäckt oss för sent.

– Vad var det där för något, flämtade Bobo.

Jag sa ingenting. Jag bara stod på med fullt ös uppför backen. Första åt höger. Kort raka utmed stranden. Sen in bland villorna igen. Bättre fly än illa fäkt. Smala slingrande grusvägar. Backe upp och backe ner. En hund på en trädgårdsgång skällde efter oss. Nittio på vägar med tre meters bredd och tjugo meters sikt var dålig stil i hans kvarter. Men jag önskade själv inget högre än att komma därifrån.

Fan vad jag sprang mycket när jag var liten, jagad av killarna i andra områden. Ibland måste man ju gå över gränserna; Sveavägen, Odengatan, S:t Eriksgatan. Vissa ställen; Bellevue, Vasaparken och Ingentingskogen var allas, liksom skolgården uppe hos oss. Men på vägen dit kunde man bli jagad, och jag sprang tills brorsan sa åt mig att ibland måste man stanna och våga ta en smäll, och ge tillbaka om det behövs. Den här smärtan som man bara är rädd för, den gör ont som fan. Du måste veta hur det känns på riktigt, för ibland kommer du själv behöva nita någon.

Jag svängde skarpt åt vänster och plötsligt var vi på rakan utmed stranden igen. Ny vänsterböj. Sen höger. Sen vänster igen. Villorna glesnade och befrielsen kändes möjlig, men vi åkte ändå dit. Jag trodde att jag lurat dem, men det är klart, de var hemmastadda här, den här gången såg de oss först. Jag hajade inte varifrån de kom, men plötsligt hade jag Chevan framför kylaren. Jag bromsade och försökte gira, men allt var för sent och med ett dystert brak rände jag in i deras sida. Det klirrade av krossat glas och jag slängde i backen, men jag var för nära diket och gled ohjälpligt ned. Motorn stannade och i samma veva började det hoppa ut figurer med oformliga huvuden. Vi satt kvar i bilen och tittade. Chevans framdörr var stukad och gick inte att öppna. Killen i förarsätet brottades en stund med den innan han gled under ratten och kom ut på andra sidan. Han hade en pistol i handen och en nylonstrumpa över huvudet. Nylonstrumpor hade de alla fem. Killen med pickan kom över till min sida av bilen och öppnade dörren.

– Åkej hårding, hoppa ur, fräste han.

Jag satt kvar och tittade på hans nylonstrumpehuvud. Sen lät jag blicken glida ner längs hans sportiga jacka. Jag tittade till och med på skorna. Vita mockapjuck med spår av lera på den vänstra.

– Ta av dig den där löjliga nylonstrumpan, sa jag och försökte låta lite kaxig.

Han flaxade till med pickan och träffade mig under ögat. Det gjorde rätt ont och jag körde upp vänstra armbågen i kistan på honom. Då lappade han till ordentligt. Jag hann få undan skallen men slaget träffade axeln och så var den dan förstörd. Jag hoppade ur för att klappa ner honom, men han sprang undan och viftade med pistolen.

– Håll dig lugn Widmark annars skjuter jag, skrek han gällt.

Då kom jag på att det faktiskt var en riktig pistol han höll på och slogs med. En pistol som han kunde skjuta med också. Det är så jävla orättvist. Fem mot två är orättvist, men pistolen ännu mer. Jag stannade upp och sänkte nävarna. Då flinade han och rätade lite på sig. Helt kunde han inte för han hade rätt ont i magen efter min armbåge. Hans kompisar kom runt bilen släpande på Bobo.

– Nu ska det bli spö, jävla snokar, flinade en av den.

Han var längre än de övriga, men lite kutig. Han knöt nävarna och stod och vägde en stund framför Bobo innan han slog till. Det var inte något hårt slag. Han ville få honom arg först. Bobo försökte slita sig loss, men det blev bara en ilsken åtbörd. Killen hoppade genast tre steg tillbaka. Han verkade lite skraj för Bobo. Så blev han förbannad och sprang fram och slog Bobo rätt i ansiktet. Bobo försökte skydda sig, men två nylonstrumpor höll hans armar och killen slog till igen. Ett slarvigt slag, men det träffade rätt i Bobos oskyddade ansikte. Det köttiga ljudet och Bobos plågade blick löste mig från pistolångesten och eftersom jag också hade sett så många gangsterfilmer, sparkade jag efter pickan. Jag träffade handen och han skrek till. Pistolen flög över mitt huvud och dunsade först mot Chevans tak, sedan gled den ner mellan bilarna. Jag hoppade på killen som slagit Bobo och klappade till honom rätt över örat; inget petslag som han själv hållit på med, utan en ordentlig smäll med tyngd bakom. Han vinglade fem steg åt sidan. Sedan vände jag mig mot snubben med mockapjucken. Han borde också få en ordentlig snyting. I samma ögonblick slet sig Bobo loss och började veva med armarna. Han gav till något slags stridsrop och gick till anfall. På en gång vände alla fem och stack i väg som galningar. Vi följde efter dem ett par steg, utan chans att hinna i kapp. De försvann in på närmsta tvärgata och var borta. Vi stannade upp och såg flämtande på varandra.

– Vart fan tog de vägen? sa jag häpet.

Bobo svarade inte. Han stod bara och andades tungt. Jag sa heller ingenting och i tre mystiska sekunder var världen alldeles tyst och stilla. Sen blev Bobo blek. Plötsligt blev han så trött så trött. Han knäade och strök med handen över ögonen.

– Hur är det? Mår du taskigt?

– Det känns som om jag håller på att svimma.

– Gå och sätt dig i bilen så länge så ska jag köra undan det här skrället.

Jag satte mig i Chevan och körde ner den i diket. Nycklarna tog jag ur och slängde in på en villatomt på andra sidan vägen. Sen gick jag och tittade till mitt eget vrålåk. Ena lyset och båda extraljusen var trasiga. Jag gick svärande tillbaka till Chevan. I bakrutan låg en kassetbandspelare. Den fick vara betalning för mina extraljus. På vägen tillbaka till min Falcon plockade jag upp pistolen. Den var laddad. Jag säkrade den och stoppade den fickan. Bandspelaren la jag i baksätet. Sen satte jag i gång bilen och lyckades lirka upp den ur diket. Ena lyset fungerade fortfarande, åtminstone halvljuset. Jag tittade på Bobo. Han såg rätt dålig ut. Han lät mig köra några hundra meter sen sa han:

– Stanna, jag måste av och spy.

Jag tvärnitade, men höll koll i backspegeln så att de inte skulle komma farande igen, ännu fler. Bobo hängde ut genom bildörren. Han rapade och gurglade. Sedan spottade han.

– Det går inte. Jag får inte upp något.

Han lutade sig tillbaka i sätet. Tårarna rann nerför kinderna.

– Vi tar och vevar ner alla rutor, sen ska jag köra lugnt och försiktigt hem till Sigtunagatan.

Är det åkej?

Jag talade till och med lugnt och försiktigt och Bobo log ett blekt leende och nickade. Vi satt tysta en stund och jag körde in mot stan.

– Killen med pickan var samma en som var uppe på mitt kontor förut i dag, sa jag till sist.

– Jo, jag misstänkte nästan att någon av dem var det, sa Bobo. Och den här Lilja hör nog också till gänget. Han måste ha hört från sin mamma att du hade ringt. Jag nickade och vi åkte resten av vägen under tystnad.

– Klarar du dig upp själv? frågade jag när vi stannat utanför porten på Sigtunagatan.

Han log ett nytt blekt leende och nickade

– Jo, Ann är nog hemma.

Men han satt ändå kvar, tyst och stilla.

– Kan du inte röka en cigarrett bara innan du sticker, sa han.

Jag plockade upp en tillknycklad Camel och stoppade in den i munnen. Jag tände den med bilens tändare. Det gjorde lite ont i handen. Att slåss gör faktiskt ont, både att ta emot och att ge. Jag blåste röken från det första blösset ut i kvällen.

– Hör sådana här saker till vanligheterna i det här yrket, sa Bobo och strök försiktigt sitt svullna ansikte.

Jag ryckte på axlarna.

– Det händer väl någon gång ibland så där. Inte särskilt ofta. Det är nog farligare att vara byggnadsarbetare

– Jag har aldrig fått stryk förut. Aldrig hemma, aldrig i plugget, aldrig på gatan, aldrig i hela mitt liv. Det här var första gången. Jag känner mig lite skräddad.

– Taskigt. Det blir nog bättre i morgon när du fått slagga lite. Ta och sup dig full så somnar du lättare.

– Jamen, du fattar inte. Det är ju inte klokt. Han bara stod där med nylonstrumpan på huvudet och slog mig. Och de andra höll i mig och han slog igen. Jag har aldrig varit med om något sådant förut.

– Du får inte ta det så personligt. I varje givet ögonblick får säkert miljontals människor stryk runt om i världen. Varför inte du? Tänk inte så mycket på det. Det blir bara värre då.

– Hur kan man låta bli att tänka på det. Det är ju helt otroligt.

– Åkej, tänk på det då. Din kompis Hasse har kanske något käckt Maocitat som passar. Eller också kan du fundera lite grand på godheten. Det här var kanske en väg där godhet inte passade så där jättebra.

Han sa ingenting och vi satt och tittade på varandra. Jag kände att han inte var riktigt nöjd med mig, men jag var faktiskt rätt irriterad. Så jag letade på djupet efter något vänligt och hjälpsamt. Men jag kom inte på något. Han suckade en liten en. Så nickade han.

– Jag går väl upp till mig. God natt, Rickard.

Han log ett sista, lika blekt leende och gick. Det var en stor kväll för bleka leenden. Det var säkert en stor kväll för en massa annat också, men jag sket i allt och drog i väg.

– Det är klart man tar det personligt, tänkte jag på vägen hem. Smärta gör ont. Jag blev slagen med en pistol, i ansiktet och på axeln. Jag lovar; det känns. Han som slog mig blev sparkad på handen. Sådant gör också väldigt ont. Och den länge fan fick en ordentlig jävla smäll på örat, bra mycket hårdare än vad Bobo fick. Men jag tror inte Bobo ens snuddar vid det i sina tankar. Det är bara den egna sensationella upplevelsen som räknas. Även i hans skyddade värld tränger ondskan in och han får känna den på sitt eget skinn. Det är djupt existentiellt. Att

Widmark får en smäll gör inte lika mycket. Han är sådan. Det är socialrealism. Det gör inte lika ont på honom.

Men det är som jag sa: Våld förekommer inte särskilt ofta i mitt yrke. Men det förekommer, framför allt när man krockar med organisationer som förminskar individen, där kulturen är att slå neråt och slicka uppåt; företag, gangstergäng, kyrkor. Nej, nu går jag för långt. Jag hade visserligen en kristendoms lärarinna som brukade slå oss om vi inte kunde Jakobs alla jävla söner som ett rinnande vatten, men de här snubbarna verkade ju inte direkt kristligt lagda. Men nu kände jag hur tankarna började fladdra i väg för mig. När jag kom hem tittade jag på min nyköpta ginflaska, men avstod och bombade skallen med några timmars tevetittande i stället.

Kapitel 8

Jag vaknade halv nio nästa morgon av den där väckarklockan jag har inbyggd i skallen, den som alltid väcker mig i tid. Jag låg kvar en stund och kände efter hur jag mådde. Det gjorde ont under ögat. Axeln kändes stel och öm. Jag tittade på den. Den såg stel och öm ut. Ett stort blåmärke kom mig att tänka på hårda pistoler och nylonstrumpor. Jag tänkte lite på Bobo och lite på killen Lilja. Så tänkte jag på änderna som landade på vattnet. Och vågskvalpet, och på motorn som startade medan vi stod på trappan och väntade. När jag tänkt klart reste jag mig och gick ut i köket. Först drack jag en kopp kaffe, sen duschade jag, sen ringde jag Bobo. Han lät lite dämpad. Han sa att han mådde taskigt. Åkej krya på dig. Jag klädde mig och käkade lite frukost. Flingor och filmjolk. Flingpaketet stod framför mig och precis som alla morgnar läste jag om badmadrasserna jag kunde vinna. Jag bryggde mera kaffe och drack ett glas juice och tog en macka. Jag gick ut och hämtade morgontidningen i brevlådan. Den var svart av rubrikerna om attacken i München. Jag drack kaffe och läste tidningen och rökte dagens första cigarett. Jag gick igenom min vanliga morgonrutin. Jag gjorde mig redo för ännu en arbetsdag i den långa raden.

Klockan fem över tio satt jag i bilen igen. Min första uppgift var ett besök hos greve Niclas Malmklocka. Jag ställde kärran utanför Coq Rotis fönsterrad mot Östermalmsgatan och letade rätt på kåken halvvägs upp vid Stureparkens västsida. Namntavlan i porten berättade samma sak som telefonkatalogen; att det fanns två Malmklockor, en på två trappor och en på tre. Jag tänkte att jag fick ta dem en i taget och knarrade mig upp två våningar i den gamla hissen. Där fanns det två lägenhetsdörrar och jag ringde på Malmklockas och ställde mig att vänta. På den andra dörren stod det Palme. Statsministern bodde väl i Vällingby, men det kanske var nån släkt. Det fanns ytterligare två dörrar på våningsplanet, lite mindre utan märkning. Jag gissade att det var köksingångar.

Efter en stund tyckte jag att jag väntat länge nog så jag ringde på klockan en gång till, en rätt ilsken signal som borde höras även i en våning av grevligt format. Men fortfarande hände inget, men just när jag var beredd att gå öppnades en av de mindre dörrarna och en vithårig man med käpp tittade ut.

– Vem söks? undrade han.

Jag berättade det för honom och han nickade.

– Ja, det är jag. Jag var i köket och letade efter ett frimärke när jag hörde signalen, sen hittade jag inte min käpp, och sen tänkte jag att det var närmast den här vägen. Vad kan jag hjälpa er med?

– Jo, sa jag. Det är så att advokat William Nordenstam har anlitat mig för en liten undersökning, och nu skulle jag behöva ställa några frågor.

– Advokat Nordenstam är en gammal vän till min familj. Jag ska naturligtvis stå till tjänst. Han öppnade dörren på vid gavel.

– Vill ni inte stiga in.

Vi gick genom en kort korridor med ännu en hiss, ett sopnedkast och ett fönster med gult glas. I andra ändan fanns en ny dörr som ledde ut på en balkong. Där fanns det en ställning där det hängde kläder till vädring. Det fanns en lår med tomglas och gamla blomkrukor och ännu en dörr. Greven gick bort och tog i handtaget, men dörren gick inte upp. Han tog ett hårdare tag, men dörren var ohjälpligt låst. Över hans ansikte drog en grimas som snarare var irriterad än generad. Han var van vid att dörrar han behövde alltid skulle vara öppna. Om detta mankerade var det alltid dörrrens eller någon obegåvad pigas fel.

– Det är helt oacceptabelt med dörrar som går igen av sig själva. Nu får vi vänta till klockan

ett då min hemhjälp kommer.

– Dörren ute i farstun?

– Den är alltid låst inifrån.

Jag gick bort till dörren och tittade. Låset var mycket enkelt och jag tog fram mina grejor och dyrkade upp det. Sen klev jag åt sidan och höll upp dörren.

– Den hade bara fastnat lite.

– Skickligt, sa han och fnissade nästan, skickligt.

Vi gick genom en liten hall med en pigkammare och ett stort kök, längs en serveringsgång och genom en dörr med läderstoppning som ledde ut i själva lägenheten. Inredningen var sent 1800-tal och dofterna bonvax och äldre herre.

– Trevligt, sa jag lite allmänt ut i luften.

– Ja, det är möjligt. Jag ser det inte längre. Far och mor flyttade in när huset var nytt på mitten av åttiotalet och jag föddes några år senare och har bott här sen dess. Först med föräldrar och syskon, och sen med fru och barn. Nu är jag ensam och möjligen är 340 kvadrat lite stort för mig, men jag har ju aldrig flyttat i hela mitt liv och det verkar så besvärligt.

– Jo, man samlar på sig en massa bråte, sa jag förstående.

– Bråte var ordet.

Under detta muntra småprat kom vi in i en salong med stora fönster ut mot parken. Han gjorde en gest mot soffan och satte sig själv i en gungstol med mjuka dynor, fotpall och pläd. Där sjönk han ner och andhämtningen antydde att promenaden ända bort till köksingången och tillbaka hade tagit på krafterna. Men redan efter tio sekunder for en oro över hans ansikte.

– Men kära hjärtanes, sa han, var är mitt uppförande? Noblesse oblige. Vad får jag bjuda på? Jag höll upp två avvärjande händer.

– Nej nej nej, jag ska ingenting ha. Sitt bara och ta det lugnt.

– Är det säkert?

– Absolut. Men om ni vill ha något så kan jag hämta.

– Nej, det enda jag ville ha var ett frimärke, men jag hittade inget.

– Det kanske jag kan få hjälpa till med.

Jag tog upp plånboken och plockade fram en remsa sjuttiofemöres som jag köpte nån gång i somras när de höjde portot.

– Räcker ett?

– Ja, det är till brevet som ligger där på bordet. Ni kanske kan klistra på det?

Brevet var adresserat till änkehertiginnan Jelena Gortjakov, Floragatan 14. Jag tänkte att det måste vara samma kvarter, bara tvärs över gården. Men det var ju ingenting jag behövde kommentera. Jag slickade på frimärket och försökte sätta på det så snyggt som möjligt. Sen tog jag fram ett visitkort och gav honom.

– Ni får ursäkta mig, sa jag, jag har inte presenterat mig. Mitt namn är Widmark.

Han läste noga på kortet.

– Privata utredningar, sa han. Är det inte så de skriver i USA, private investigations? Ni är detektiv alltså?

Jag nickade.

– Gud bevara mig, fortsatte han, då förstår jag att ni kunde dyrka upp min köksdörr med sån finess. Men vad har William Nordenstam för affärer som kräver insatser från en privatdetektiv?

Plötsligt insåg han att han kanske var lite oförsämd.

– Men ni verkar ju vara både bildad och belevad, sa han hastigt. Få se, Widmark? Jag känner

en familj Widmark på Brahegatan. Kan det vara släkt?

– Nej, det är inte släkt, sa jag. Vi bodde på Västmannagatan, min far var fabriksarbetare. Jag kan vara belevad när det behövs, men ibland kan även en sån som advokat Nordenstam behöva lite hårdare nypor. Det ingår också i mitt yrke.

Greven tittade på mig med nytt intresse och log lite.

– Tack för uppläxningen, sa han. Jag vet att jag lever ett inskränkt liv, men jag är inte helt aningslös. Till och med jag förstår att det är en stor förändring på gång. Det Sverige som vi känner är på väg att försvinna för alltid, och min enda tröst är att jag kommer att hinna dö innan det blir för rysligt. Men nog om detta. Berätta nu vad ni ville fråga om.

– Det gäller Marcus Westberg.

– Eriks son? Frågade han snabbt och jag var tvungen att tänka efter en stund. Visst hette farsan Erik?

– Jo, sa jag, Hjalmar Arbing's systerson.

Han gjorde en liten grimas, men sa ingenting.

– Han tycks ha försvunnit, fortsatte jag.

– Försvunnit? sa min värd häpet. Jag var på en tillställning hos hans mor bara för några veckor sedan och hon sa inte ett ord om det.

– Nej, det är möjligt att familjen vet var han är, men advokat Nordenstam har en klient som också vill veta.

Greven satt tyst en stund, sedan sa han:

– Det här är en mycket grannliga situation. Om det inte vore så att ert uppdrag kom från min mycket gode vän William Nordenstam skulle jag be er gå, men nu vet jag inte.

– Jag håller med er fullständigt, herr greve. Hade det inte kommit från Nordenstam skulle jag inte tagit jobbet. Men jag vet att han är hederlig.

– Men hur tänker ni att jag skulle kunna hjälpa er?

– Så här i början av en utredning handlar det om att få ett grepp om människan man söker, hur han är som person. Hans morbror, direktör Arbing, vägrar att ta emot mig.

Igen kom den där grimasen, och han sa syrligt:

– Och det framförde han på sitt vanliga förbindliga sätt, förstår jag.

– Kanske inte förbindligt direkt ...

Han satt tyst en stund, sen sa han:

– Jag känner ju inte Marcus särskilt väl. Hans far däremot, Erik Westberg kom från en av de betydande Kalmarfamiljerna. Med dem har vi både släktskap och affärsförbindelser. Eriks far var gift med min fars kusin.

Jag noterade att han använde samma uttryck som Nordenstam och jag kunde inte låta bli att fundera lite över de mindre betydande, eller kanske helt betydelselösa Kalmarfamiljerna. Hur hade de det?

– När Erik började på Karlberg var han naturligtvis en ofta sedd gäst här i vårt hem. Vi var kanske inte så förtjusta när han presenterade sin fästmö för oss, men kärleken råar man ju inte för. Hans blivande svärfar hade gott om pengar, men var egentligen bara någon sorts bryggarbas som kommit sig upp. Och då blir det som det blir, sonen Hjalmar är en knöl och Lovisa en bracka, men vi umgås naturligtvis som väluppfostrade människor.

– Vad jag förstår äger ni väl också en del i Direktör Arbing's företag, SFA?

Han snörpte på munnen, men med ett visst mått av självdistans.

– Detta, sa han, är något som vi normalt inte pratar om i våra kretsar, men eftersom jag nu gått med på att utsätta mig för ett förhör av tredje graden, så är jag väl tvungen att svara. Dessa

aktier, vad kan det röra sig om, ca 10 % förvaltar jag åt Marcus Westberg. Jag fick dem av Erik strax före hans död på 40-talet. ”Denna post skall du ge åt min son när han fyller trettio år”, sa han, men när jag försökte uppfylla detta löfte bad Marcus mig att sitta på dem en tid till. Han mådde inte så bra då i slutet av 60-talet.

– Vadå? Sköt jag in, var det något speciellt?

– Jag vet faktiskt inte. Möjligen var det kärleksproblem. Han förlovade sig ju med Kristian Liljas dotter, men det rann visst ut i sanden. Sist jag träffade honom var i våras. Då verkade han må bättre och han sa att vi kanske kunde träffas om de där aktierna i höst.

– Få se, Kristian Liljas dotter? Bor de i Näsby Park? Heter hon Marie?

– Ja, just det. Har ni träffat henne?

– Nej, jag har bara talat med hennes mor.

– Åh Desirée Lilja, en underbar kvinna. Det ska jag säga, att när min hustru dog för några år sedan funderade jag på om jag skulle gifta om mig. Men den enda jag kunde tänka mig var Desirée, och hon var ju redan upptagen, så det fick vara. Och lika bra var väl det.

– Jo, det är som att flytta, sa jag, mycket besvär, och vuxna barn som lägger sig i.

– Jag har bara två, Sofia som bor i England, gift Wellesley och min son som bor här i huset, en trappa upp. Han heter för övrigt också Niclas. Ni skulle kanske prata med honom. Han umgås i samma kretsar som Marcus Westberg.

– Ja, det vore kanske värt ett försök, sa jag.

Detta borde kunnat vara en uppbrottsreplik, men på något sätt trivdes jag att sitta och prata med den här museala gamla greven i hans museala gamla våning.

– Ni får säga till om jag tröttar ut er, herr greve, sa jag med min mest resonliga röst, men jag tycker att det är intressant att höra era synpunkter, och ni talade tidigare om en stor samhällsförändring som ni menar vara på gång. Vad tänker ni om den?

Han log ett vänligt, lite ironiskt leende.

– Det är jag inte direkt bortskämd med, sa han, att någon efterfrågar mina synpunkter, en gammal greve på Östermalm, framför allt inte i den vänstervåg som svallat några år. Är ni vänster, herr Widmark?

– Det tänker jag inte förneka. För oss arbetargrabbar var det rätt självklart.

– Vilken sorts vänster? Om ni inte tar illa upp att jag frågar.

– Nej, jag tar inte illa upp. Men jag vet inte var jag ska svara. Inte sosse och inte dagens Mao tse tung-vänster, knappast VPK heller. Jag är född -34 och då var det en massa splittringar och uteslutningar inom SKP. Min familj hörde till dem som varken gillade Hitler eller Stalin. Vi var väl nån slags anarkist-kommunister. Jag träffade faktiskt både Anton Nilsson och Ture Nerman som liten.

– Ja, Ture Nerman var mycket trevlig... eller ska jag säga intressant. Själv är jag naturligtvis höger av den gamla sorten. Jag är jurist och har ägnat mitt yrkesliv åt Stockholms Enskilda Bank och Svenska Arbetsgivarförbundet. Min uppgift har ofta varit att förhandla, och jag lärde mig att respektera våra motparter. Per-Albin och Wigfors var två mycket kloka människor. Ja även Erlander och Sträng, för den delen.

– Och Palme?

Han slängde en snabb blick mot mig.

– Jo jag vet, sa han, jag vet att det är många som har svårt för hans attityd. Men jag kände både hans far och hans farfar, de bodde bara några kvarter här ifrån och jag minns Olof som en brådmogen liten pojke som citerade Snoilsky och Homeros.

– Jag såg att er granne heter Palme.

– Ja, de är nära släkt, och det är rätt behändigt att kunna mötas informellt då och då och utbyta tankar. Ja även med hans charmerande hustru, Lisbeth. Jag kände ju hennes farfar, Friherren Lave Beck-Friis mycket väl.

– Ni verkar ha ett brett kontaktnät.

– Jag är intresserad av människor och jag har alltid haft lätt för att tala med socialdemokrater. De förstod tidigt att vi i näringslivet inte skulle tillåta någon revolution i Sverige. I stället förhandlade de utifrån sin politiska och fackliga styrka och nådde nog längre på det sättet. Faktum är att jag satt med i Saltsjöbaden 1938 när vi gemensamt bestämde vilka regler som skulle gälla på arbetsmarknaden.

– Imponerande, sa jag, Saltsjöbadsavtalet är ju en del av Sveriges 1900-talshistoria, det och Ådalen.

– Ni har helt rätt när ni nämner dem samtidigt. De sju åren mellan Ådalen och Saltsjöbaden skedde en stor förändring inom de ledande kretsarna. Det fanns kvar en 1800-talshöger som äntligen gick i graven. Det var många gamla militärer och företagsledare som blev tvungna att antingen tänka om eller gå i pension. Och faktum är att saltsjöbadsandan har gällt ända in i vår tid.

– Och gäller väl fortfarande, vad jag vet.

– Tja, kanske inte så länge till. Nu kommer det en ny höger igen. De vill ta tillbaka allt vad vi förhandlade bort. De vill ha mer rikedomar åt sig själva, ökade klyftor, mer konflikter. Samförstånd och ansvar är dåligt. Egennyttan är bra.

– Ni låter mer vänster än jag, herr greve.

– Nej, vänster blir jag aldrig. Men jag ser vad som är på gång. Det är ännu i sin linda, men ni som är yngre kommer att bli varse vad som sker, de närmaste åren och decennierna.

Han suckade djupt och tystnade. Jag tittade på honom och nu såg jag att han började bli trött så jag tänkte att det var dags att gå.

– Jag får tacka så mycket att ni gav er tid, herr greve, det var mycket intressant.

– Ja verkligen. Jag har uppskattat vårt samtal. Hoppas att ni kommer vidare i era efterforskningar.

– Jag tänkte att jag går upp och ringer på er sons dörr, sa jag. Tror ni att han är hemma?

– Det vet jag att han är. Han var här i morse och tittade till mig och han sa att han skulle vara hemma i dag. Han hade, jag tror det kallas ett blomkålsöra. Tydligt är han med i en boxningsklubb och jag antar att han fått sig en vänstersving eller uppercute eller vad det heter.

– Jag ska tala försiktigt med honom, sa jag och reste mig.

Han satt kvar, och jag såg att han samlade kraft att resa sig och jag sa hastigt:

– Sitt för all del, herr greve. Jag hittar nog ut själv

Han log plirande.

– Och om ni råkat glömma något så dyrkar ni bara upp dörren, antar jag. Men om jag får be er om en sak till. På byrån där borta ligger ett brev till Niclas. Posten kommer rätt ofta fel. Kan ni ta med det upp?

Jag stoppade brevet i innerfickan, letade mig fram till hallen och gick ut i farstun. Jag funderade först på om jag skulle gå ut och ta ett bloss, men fan, nog har jag viljestyrka att hålla mig en kvart till. I stället gick jag upp en trappa och ringde på en ny dörr där det stod Malmklocka. Efter en stund öppnades dörren av en rätt lång lite kutig snubbe, med ett rött, svullet, lite snett högeröra, av typiskt blomkålsfason. Jag tyckte att jag kände igen kroppshållningen, men jag kunde inte placera honom. Men att han kände igen mig var det ingen tvekan om. Han tappade hela ansiktet och bara stirrade.

– Hur hittade du mig så fort? Sa han.

Då trillade tioöringarna. Han hade ju nylonstrumpa över huvudet när vi träffades senast.

– Jag är deckare, sa jag tufft. Det är mitt jobb att hitta folk och att dela ut snytingar till alla skithögar som behöver det.

Han bleknade, men så morskade han upp sig.

– Hur mår lilla karatekillen då? Fräste han tillbaka. Han fick visst spö igår.

Jag lyckades med viss ansträngning hålla inne med asgarvet.

– Åh han mår bra, sa jag lätt. Du vet, de där karatekillarna är tränade att tåla nästan vad som helst.

Han fnös.

– Men i dag behöver du inte vara rädd, fortsatte jag. Jag kom bara hit för att du ska förstå att jag vet var du bor om jag nån gång behöver knyckla till det andra örat på dig.

Och med den snärtiga repliken vände jag på klacken och gick ner för trappan. Efter en stund hörde jag hur han stängde dörren och när jag passerade hans fars dörr kom jag på att jag glömt att ge honom brevet.

När jag kom ut fick jag äntligen den där cigaretten. Jag satte mig i bilen och åkte därifrån, ner till Karlavägen 28, bara några kvarter bort. Det låg ju en restaurang i den kåken. Där kunde jag både kaka och snoka. Är man deckare så är man. Jag beställde rödspätta och en Amstel. Sedan satt jag där i ett hörn och knaprade sallad med sån där Rhode Island-sås som alla restauranger plötslig börjat bjuda på. Väggarna hade lite rött och lite guld. I taket spelade en cocktailpianist melodier man borde glömt för länge sen. Till och med bandspelaren lät uttråkad. Klockan var halv tolv och dagens lunchgäster började drälla in. Kanske inte så många murare och inte så många revolversvärvare. Inga textilarbeterskor med krumma reumatiska händer, men en och annan banktjänsteman och en och annan byrådirektör. En AD och en annan VD. Ett trettiotal riddare av den mörkblå kostymen och ett tiotal fräscha framgångsrika Feminakvinnor, glittrande glada i sina hundrafemtiokronorsbehåar och i sitt färgade hår. Men man måste ju äta och jag åt. Det var faktiskt rätt gott. Och man blir ju så intelligent av fisk. När det var dags att betala plockade jag alltså fram mitt välplåtade ateljéfoto av Marcus Westberg. Jag lät servitrisen glo på det en stund, men hon hade inget minne av att någonsin ha sett honom, så jag pröjsade den rätt saftiga notan: sexton och femtio, arton spänn med dricks. Sedan gick jag ut och satte mig i bilen och funderade en stund. Jag behövde en bas att planera mina förhållanden från. Jag vred på nyckeln och stack upp till kontoret.

Där var det kvavt och instängt. Inga hårdingar stod utanför och väntade. Ingen post hade dumpit ner i brevlådan. Inga meddelanden hade lämnats på telefonsvararen. Inget var kul och allt var sig likt. Jag la ifrån mig ytterkläderna i besöksstolen och öppnade samtliga fönster. Sedan satte jag mig vid skrivbordet och öppnade brevet jag fått av greve Malmklocka. Det var ett omärkt C65-kuvert med ett stencilerat A4 vikt tre gånger.

Kallelse

Så var det dags igen för ett möte i Framtidsgruppen. Vår vana trogen väljer vi varje gång en ny lokal, och denna gång skall vi vara i Borgarskolans aula på Kungstensgatan. Jag tycker det passar ovanligt bra: Borgarskolan, en skola för personer med borgerliga värderingar, en skola där vi alla på samma gång är både lärare och elever. Som vanligt gäller restriktiv offentlighet. Du skall inte berätta allmänt om våra möten, men om du vet någon som är av den rätta ullen så bjud gärna med honom eller henne. Välkomna alltså till Framtidsgruppens möte onsdag den 6 september 1972 kl. 19.00 i Borgarskolans aula i hörnet Kungstensgatan Karlavägen.

Ordföranden

Framtidsgruppen? Jag fick tänka efter en stund innan jag kom på var jag hört det namnet. Det var ju i brevet om Bobo som jag fick av Nordenstam. Vännen Ivar och de rara vännerna

Arbing och af Simons brukade gå på de där mötena, och tydligen även Niclas Malmklocka jr. Och nu skulle de träffas just i kväll. Det var väl en lustig tillfällighet. Men jag kände mig måttligt road. I stället tog jag fram telefonkatalogen. Min kompis på Skatteverket var på lunch. Det är de alltid däruppe. Jag bläddrade vidare i katalogen och hittade fru Lovisa Westberg. Hon bodde på Villagatan. Sedan bytte jag katalog och slog upp Lilja. Någon fröken Marie Lilja fanns det inte så jag ringde ut till Näsby Park. Det var samma förnäma dam som svarade.

- God dag, är Marie möjligen där?
 - Vem är det som frågar?
 - Mitt namn är Widmark.
 - Det var ni som ringde igår. Ni skulle ringa igen vid åttatiden.
 - Just precis, men tyvärr kom det saker emellan.
 - Det var synd att ni inte ringde då herr Widmark. Nu är hon tyvärr inte här längre.
 - Och ni vill fortfarande inte ge mig telefonnumret?
 - Jag är ledsen herr Widmark. Men kan jag inte lämna ett meddelande?
- Jag gav henne namn och telefonnummer, men inget yrke. Så kom jag på något.
- Är er son möjligen inne?
 - Stefan är ute och seglar. Jag vet inte när han kommer igen.
 - Ja jag får tacka så mycket då. Adjö fru Lilja.
 - Adjö.

Ja, så var det med den saken. Att greve Malmklocka tyckte att Desirée Lilja var en underbar kvinna fick stå för honom. Det var inget hon visade upp för kreti och pleti. Jag ringde Skatteverket igen. Den här gången var han inne. Jag la fram mitt problem och han lovade att ringa om tio minuter. Väntetiden slängde jag bort på en kopp uselt automatkaffe från det frireligiösa bokförlaget vägg i vägg. Femton minuter tog det innan han ringde.

- Tjena. Möller här.
- Ja?
- Jorå, jag hittade din jäkla stiftelse. De har några hyresfastigheter här i stan och en kåk utåt Värmdö till, fast den största kakan har de placerat i SFA.
- Åkej. Men vem är det som håller i tåtarna.
- Få se. Jo, här står det visst. Firmateknare: Advokat John af Simons.
- Åh fan. Är det han själv som står för det eller är han ombud för någon?
- Det vore väl fan ingen vits med ombud om man likt förbannat måste skylta med sitt namn.
- Nä visst, sa jag. Dumt av mig.
- Ja, sa han onödigt tydligt.
- Vad står det mer?
- Det står att förra året fick de in sju miljoner i gåvor, förutom vinsten från SFA och hyreskåkarna. Sju miljoner i stora poster med anonyma avsändare.
- Sju miljoner. Vad gör de av de stålarna?
- Vålgörenhet.
- Åh larva dig inte.
- Jo det är säkert. Det står redovisat till sista öret. De skickar hela klabbet till Gustaf Petri fund, International slavic mission i Luxemburg.
- Åh det där stinker. Det märker du väl själv.
- Visst stinker det. Det stinker utav bara helvete.
- Och det ska man höra från en tjänsteman på Skatteverket.
- Skatteverket! Snacka inte med mig om Skatteverket. Vem av våra jurister tror du kan slå den här Simons på fingrarna med de löner de får här? Får vi ett bokslut som Simons eller någon annan av storfräsarna har fixat, så hostar vi upp OK-stämpeln utan ett pip. Sen går vi på Den gröne jägaren och kåkar lunch i tre timmar.

- Jag tror att du är bitter i dag Möller.
 - Jag är inte ett dugg bitter. Jag säger bara som det är. Vi har inte en chans att klämma åt de där gökarna. De är hårdare än våra växeltelefonister.
- Vi la på och jag satt kvar med handen på luren och undrade varför de alltid är så underliga, snutar och skattmasar.

Jag gick upp och stängde fönstren. Klockan var två och halva dan hade gått. Ännu var det några timmar till middag. Jag kunde ju gå upp och bli utslängd hos fru Westberg på Villagatan. Sen kunde jag ta ledigt resten av dagen. Jag funderade, men kom inte på något bättre, så jag släckte, låste och stack. Av någon anledning tog jag en omväg så att jag kom förbi Karlavägen 28, men där fanns inget sensationellt att se, så jag körde vidare till Villagatan och stannade utanför en mastig kåk upp mot Valhallavägen till. En tung snidad ekdörr lät sig öppnas in mot en ombonad farstu med knarrande trätrappor och tjocka röda mattor. På första våningen bodde någon som hette Wallenberg. Det är en stor släkt det där. Bredvid fönstret ut mot gården stod en röd stoppad stol. Den såg ut som en sådan de brukade ha i biograffoajéer på den tiden de brydde sig om sådant. På nästa våning bodde enligt en sirligt graverad mässingsskylt, fru Lovisa Westberg. Jag tryckte på knappen, men om jag åstadkom någon signal så var den för avlägsen för mina öron. Efter en stund var det i alla fall någon som öppnade dörren. Mörkblå dräkt, vit blus och fiffigt uppsatt hår kom mig att tänka på flygvärdinnor. Men hon såg ändå inte ut som en. Det var något med hennes ansikte som jag inte kunde sätta fingret på. Jag fick en känsla av att det var länge sen hon växte ifrån den drömmen. Hon hade en lite hes röst, och frågade vad jag ville. Jag fiskade upp ett kort ur bröstfickan och gav henne.

- Jag skulle vilja tala med fru Westberg.
- Hon mönstrade mig uppifrån och ned.
- I vilket ärende?
 - Bör jag berätta det för er?
 - Det tycker jag verkligen ni ska, sa hon utan att låta allt för snorkig. Jag är fru Westbergs sekreterare. Jag är till för att hon ska slippa bry sig om saker av mindre vikt.
 - Som till exempel?

Hon brydde sig inte ens om att svara.

- I vilket ärende söker ni fru Westberg, hon sneglade på kortet, herr Widmark?
- Jag skulle vilja tala med henne om hennes son.
- Jaha, ett ögonblick så ska jag se om hon tar emot.

Hon stängde dörren och jag kände mig lite övergiven. Vid fönstret stod en likadan stol som på våningen under. Jag gick dit och såg ut över en liten välskött trädgård. En trädgårdsmästare gick med en stor sax och ansade en häck. Mitt i Stockholm år 1972 gick en trädgårdsmästare med en stor sax och ansade en privat trädgård. Han rätade på ryggen och strök lite svett ur pannan. Han stod en stund och beskådade sitt verk. Så kastade han en skuldmedveten blick upp mot huset och fortsatte ansa; klipp klipp, kloka, varsamma ljud. Med ett mer uppförande ljud gled dörren upp bakom mig och den hesa rösten kallade.

- Den här vägen herr Widmark.

Hon släppte in mig i en enorm hall. Där tog hon min hatt och la på ett litet bord framför en spegel som var minst tre meter, men som ändå hade en bra bit kvar upp till taket. Sedan gick hon före och visade vägen uppför två trappsteg in i ett gemak med orientaliska mattor och dystra gobelänger. Hon öppnade en dörr och släppte in mig i ett bibliotek i samma tunga stil. Hon stängde dörren bakom mig och där stod jag och försökte slita blicken från ett mansporträtt av ett biljardbords storlek.

- Ni är herr Widmark?

Bakom ett skrivbord i en läderstoppad stol satt en kvinna i sextioårsåldern och lite till. Hennes förnäma hållning och aristokratiska min gjorde henne självskrivnen som modell för nästa oljeporträtt. Hon gav mig en blick som fick mig att känna mig som en pälsänger på hennes bästa matta.

– Var så god och sitt, sa hon med illa dold motvilja.

Jag satte mig och försökte möta hennes blick. Det var svårt. Jag började förstå trädgårdsmästaren där han arbetade i husets skugga.

– Jag har förstått av min sekreterare att ni önskar tala med mig om min son, sa hon när hon lyckats få min blick att vika.

Bakom henne fladdrade gardinen sakta i draget från det öppna fönstret. Jag sa ingenting. Jag kände mig lite överklig. Min blick drogs till porträttet igen. Det föreställde säkert gamla döda fabrikör Westberg.

– Fint porträtt, sa jag.

Jag kände inte igen rösten. Hon snörpte belevat på munnen.

– Det föreställer inte min son, sa hon kyligt.

– Nej, jag vet, sa jag. Jag har ett mycket bra ateljéfoto av er son. Ett färgfoto från Bergne. Jag kan se skillnaden, men det finns likheter också.

Hon sa ingenting och jag önskade att det fanns något mer att säga om porträttet. Ljudet från trädgårdsmästarens sax trängde in i rummet och dånet från en långtradare uppe på Valhallavägen. En pendyl tickade på väggen och jag hörde ett svagt tappande från en fot som började bli otålig.

– Marcus Westberg, sa jag.

Jag provade hur det lät.

– När såg ni honom sist, fru Westberg?

– Jag tänker inte svara på någon av era frågor.

– Men ni lät mig komma in i alla fall.

– Ni sa att ni hade något att säga om min son och jag tänker låta er säga det.

– Börjar ni bli orolig?

Hon svarade inte. Hon såg inte särskilt orolig ut.

– Marcus Westberg, sa jag igen. Det finns de som inte sett honom sedan 28 juli. Ni har kanske sett honom alldeles nyligen. Det vet jag ju inte eftersom ni inte vill svara på mina frågor, men det finns någon som saknar honom och som gärna vill ha tag på honom. Jag är anställd för att fixa det.

– Och hur, om jag får fråga, tänker ni ”fixa” det?

Jag knep käft och nu var det hennes tur att hålla samtalet flytande. Hon var storartad. Hon reste sig och gick bort till ett bord med en glittrande kristallkaraff.

– Ett glas sherry, herr Widmark?

Jag nickade och hon serverade. Vi läppjade och blängde på varandra över glaset. Hon var tyst nu och jag var tyst. Jag fick en vild impuls att rusa upp och klappa henne på käften, men tändandet av en cigarett gav mig skydd för flera sekunder och till sist fick hon ge sig.

– En av era kumpaner var ju uppe hos min bror och fick beskedet att Marcus inte alls är försvunnen. Har inte er kollega berättat det för er?

– Jo det hörde jag visst något om, men ni förstår, det räcker inte med att ni vet var han håller hus. Jag måste också veta det så att jag kan berätta det för min klient, så att han i sin tur kan ge mig mitt arvode. Ni förstår, jag måste ju tjäna ihop till mitt uppehälle.

– Det finns hederliga arbeten, sa hon giftigt.

– Ja, det måtte ju ni känna till, bet jag av.

Hon studsade.

– Om ni tänker vara oförsämd så måste jag be er gå, sa hon högdraget.

– Jag är förvånad att ni inte bett mig tidigare, fräste jag.

Hon kramade glaset hårt och stirrade ilsket på mig. Hon ville bra gärna be mig dra åt helvete, men det var något som höll henne tillbaka. Tvenne själar bodde i hennes förbannade bröst, men till sist segrade ändå ilskan. Hon reste sig och sa kallt:

– Jag tror inte att vi har något mer att säga varandra.

– Det tror ni visst, sa jag hånfullt. Ni tror att jag kan berätta saker om er son som ni inte vet. Jag flinade åt henne.

– Jag tror inte ni vet var han är någonstans.

En hård rynka dök upp i hennes panna och jag fortsatte.

– När min kompis var uppe hos Arbing blev han utslängd efter en minut. Men ni... Ni har mottagning i biblioteket och bjuder på sherry och sitter här och slänger käft med mig. Varför skulle ni göra det om ni visste var han fanns? Inte bjöd Arbing på nån jävla sherry.

Hon stod rak och stel som en staty.

– Ni är en mycket rå och okultiverad människa, sa hon. Ni är oförsämd och samvetslös, men jag ska säga er att Marcus är min son och jag vet allt som finns att veta om honom. Vad sedan min bror beträffar låter jag honom sköta sina egna affärer.

– Det är tråkigt bara, när er brors affärer går ut över er son, sa jag.

Då blev hon alldeles vit i ansiktet. Hon nästan sprang fram och tryckte på en knapp i väggen.

Dörren öppnades meddetsamma av sekreteraren.

Den gamla kunde knappt prata.

– Fröken Karvonen, stötte hon fram. Herr Widmark ska gå. Han ska aldrig mer sätta sin fot i detta hus.

– Jag förstår, sa sekreteraren lugnt.

Och sedan till mig:

– Den här vägen, herr Widmark.

Jag följde med henne utan att se mig om. Jag fick min hatt och nickade in mot våningen.

– Hon behöver nog hjälp därinne med några hyskor i livstycket.

– Var inte orolig herr Widmark. Så snart ni har gått ska jag ge fru Westberg all den hjälp hon behöver.

Jag ryckte på axlarna. Ibland räcker inte charmen till. Jag försökte mig på ett sista tjuvarleende och stack.

Kapitel 9

Jag satte mig i bilen, men visste inte riktigt vad jag skulle göra. Efter umgänget med greve Malmklocka, fru Lilja och mamma Westberg kände jag mig lite mätt. Jag startade motorn och lät bilen välja själv. Den gled sakta Villagatan uppåt och tog höger på Valhallavägen. Jag var säker på att jag gissat rätt om fru Westberg; att hon inte visste var sonen fanns och att hon inte var jättekompis med sin bror. Vi borde ju egentligen kunnat sluta ett samarbetsavtal, men hon var helt enkelt för korkad. Den där jävla autopiloten av överklassmaner gick helt enkelt inte att stänga av när den väl gått i gång.

Vi passerade jättebygget i gamla Gropen vid Erik Dahlbergsgatan, bilen och jag. Fältöversten skulle det visst heta i framtiden. Jag tvivlade starkt på att det skulle innebära något uppköp direkt. I Gropen hade man kunnat tjacka bra mycket mer än man skulle tro när man såg gytret av korrugerade plåtskjul. Det är klart, prylar som normalt bara brukade finnas på NK tog kanske någon dag eller två. Man kunde få kärran tvättad, vaxad, lackad, lagad, regummerad, upphottad och ompysslad på alla tänkbara sätt. Det verkar ligga i tiden att riva alla gamla kåkstäder. Snart kommer bara Lugnet finnas kvar och fan vet vad de hittar på för skit där. De senaste tio femton årens storslakt på Stockholm gjorde mig deprimerad och jag undvek att köra genom city. Ändå hade jag tidigare varit bergsäker på alla gator och alla enkelriktningar i Klara och Jakob. Vad fan nu finns ju inte ens Norra Smedjegatan längre. Där hade det legat ett underbart sjabbigt hotell, snett emot Katolska kyrkan som jag besökt rätt ofta i samband med ett fall. Det var en kvinna i receptionen där som jag fortsatte att träffa en del efteråt. Det kunde kanske blivit något. Jag tänkte en stund på fröken Karvonen.

Plötsligt märkte jag att bilen körde oss över Gärdet. Vi passerade Borgen och Kaknästornet som jag inte kunde låta bli att gilla trots allt, och när vi gled förbi Djurgårdsbrunns vårdshus började jag förstå vad det var min bil och mitt undermedvetna höll på med. Vi åkte och parkerade längst ut på Blockhusudden. Där klev jag ur bilen och satte mig och tittade ut över Lilla Värtan. Vinden var ostlig och det är den enda vind som någonsin kan föra in lite frisk luft i stan. Det var helt enkelt det jag behövde, att bli lite genomblåst. Jag kände hur den unkna doften av oljemålningar, bonvax och borgerliga värderingar fläktade bort och jag andades djupt. Jag tänkte lite mer på de där femtio tusen kronorna. Var det verkligen värt det? Alltså: unge Niclas Malmklocka, och svinet med mockaskorna och den där fru Westberg, vilken osannolik jävla kärringjäväl. Men så gled mina tankar över till fröken Karvonen. Det var något speciellt med henne, något till hälften dolt. Hon skulle nog behöva komma hit då och då när vinden slog om och blev ostlig.

Jag satt väl där säkert en timma, sedan åkte jag samma väg tillbaka. Jag stannade vid grillkiosken vid Lill-Jans Plan och tog två korvar med mos och en Pucko. Sedan fortsatte jag inte Valhallavägen hem som jag tänkt. I stället körde jag ner Engelbrektsgatan. Det var den där jävla adressen Karlavägen 28 som hade en fullkomligt magisk dragningskraft. Men där fanns ju inget att se. Jag fortsatte Karlavägen, passerade Rådmansgatan och hamnade plötsligt i ett nytt bryderi. Där låg Borgarskolans aula och klockan var tio över sex. Jag hade tänkt skita i det där jävla mötet, men hur skulle jag göra när jag nu hade råkat hamna här? Fast jag tvivlade på att jag skulle vara välkommen. Jag var nog inte av den rätta ullen. Jag parkerade på Karlavägen på andra sidan gatan och tittade på kåken och velade hit och dit. Så bestämde jag mig för att åka hem och startade motorn. Då såg jag en man i grå lagerrock som kom ut ur en sidoport och tände en cigarrett. Det var något bekant över honom och efter en stund insåg jag att det var Janne Bergström som bodde på Ynglingagatan för länge sedan och som lirade

mycket fotboll på Matteus skolgård. Det avgjorde saken. Jag stängde av motorn igen, hoppade ur bilen, låste och gick över gatan.

– Vad fan, Janne! Det var inte i går?

– Nämen Rickard, är du ute och ränner?

Han hade den riktiga, allra bredaste stockholmskan.

– Håller du på med deckarjobbet fortfarande?

– Jo för fan. Och du då? Sist vi träffades var du på macken vid Vanadisvägen.

– Nä, där fick jag bumsen vet du. Nu är jag vaktmästare här på Borgarskolan. Det är ett rätt komigt kneg. Men i kväll ska de ha ett möte i aulan och då måste jag jobba över.

– Du, det här mötet Janne. Jag skulle behöva höra vad som sägs där utan att själv bli sedd. Går det att ordna tror du?

– För fan, sa han. Det är inga problem. Är du ute på ett spaningsjobb alltså?

Jag nickade och han tittade på klockan.

– Då får vi nog ramla på lite, sa han. Det kommer någon adlig sprätt till advokat som jag ska öppna åt tjugo över sex.

– af Simons?

– Ja, så hette han. Är det honom du spanar på?

– Ja, bland annat.

Vi gick in genom sidoporten och via en annan dörr kom vi ut på scenen. Han ledde snabbt vägen tvärs över salongen, genom en låst dörr, uppför en trappa och genom ännu en låst dörr in i ett mörkt rum. Där stod en filmprojektor med linsen mot en liten glastruta ut mot salongen

– Här kan du sitta, sa han.

– Men hör jag något här?

– Du ska få se.

Han slog på några vippknappar och vred på en ratt på någon uråldrig apparat.

– Radiotjänst hade utsändningar härifrån förr i tiden, berättade han. De satte upp en mikrofon i taket någon gång på trettioalet och den funkade felfritt fortfarande. En helt fantastisk förkrigskvalitet. Det tar en stund innan rören blir varma, men sen hör du allt. Tänd inga lampor och rör dig inte för mycket så är det ingen som ser dig.

Sedan var han tvungen att ge sig i väg, och bara några minuter senare hörde jag i högtalarna en port slå igen och röster, och det var inga svårigheter att känna igen Janne och af Simons.

– Jag sätter mycket stort värde på att ni kunde ta er tid att komma hit så här på kvällskvisten.

– Det är inga problem, herrn, det ingår liksom i mitt jobb.

Efter en stund kunde jag se dem genom glasrutan. Simons såg sig omkring åt alla håll. När han tittade upp mot mig kändes det självklart att jag skulle bli upptäckt, men hans blick gled bara vidare utan att han reagerade.

– Är högtalaranläggningen påkopplad?

– Ni får gärna säga några ord så ska jag justera volymen.

Han klev fram till talarstolen och talade rutinerat i miken.

– Hjärtligt välkomna ... Hjärtligt välkomna till dagens möte ... etta, tvåa, trea.

– Tack det räcker, det funkade jättebra.

Han klev ner från scenen och gick mot ytterdörren.

– Det är väl på gränsen att det behövs högtalare. Vi blir inte fler än cirka 60 personer, men jag vill minnas att akustiken här är lite besvärlig. Han försvann ur mitt synfält, men jag kunde fortfarande höra hans röst:

– Går det att ställa upp porten? Jag vill gärna ta emot åhörarna.

– Jag ska ordna det.

Så gick det tio minuter ungefär och sedan kom de första åhörarna in i aulan. En av de första var min gamle vän från Drottninggatan och Näsby Park, snubben med de vita mockapjucken. Men i dag hade han mörk kostym och svarta skor. Jag noterade med viss glädje att han hade

ett bandage om högerhanden där jag sparkade honom kvällen innan. Han klev upp på podiet och testade miken. Sedan undersökte han utrymmena bakom scenen. Han såg sig om i lokalen och tittade misstänksamt på mitt lilla fönster, men jag satt blick stilla och han såg mig inte. De första fem raderna började fyllas och han gick och satte sig på sin plats bredvid några andra jämnåriga killar. Stefan Lilja satt där och jag gissade att några av nylonstrumporna också var med. Jag såg runt bland publiken och kände igen några ganska framstående affärsmän och några hyggligt högt uppsatta politiker. Bland de mer förvånande var en tv-meteorolog, en ryttare som varit med i något tidigare OS och en akterseglad schlagersångerska. Sist av alla kom John af Simons, han klev upp på scenen och möttes av en varm applåd.

– Ni såg att även jag klappade händerna, sa han när applåden klingat ut. Det är något jag lärt mig av de kommunistiska ledarna. Lyssnarna ska inte hylla talaren. Vi ska tillsammans hylla saken. Och att lära av våra fiender är bara ett av många bra förslag som kommit fram i ert gemensamma grupparbete.

– Men jag går händelserna i förväg. Jag vill börja med att hälsa er alla varmt välkomna till vårt möte här i dag. Jag ser till min glädje flera nya ansikten och ska därför helt kort berätta hur vårt arbete är upplagt. Vi träffas fyra gånger om året i den utvidgade gruppen. Det här är alltså det tredje mötet i år. Men alla här ingår också i mindre arbetsgrupper som träffas en gång i månaden, och där, det vet jag, kan diskussionens vågor gå höga. Målet är ju att hitta nya vägar till framtiden. Grupperna redovisar skriftligt till vårt sekretariat, både de vildsinta och de mer sansade idéerna och jag gör en sammanställning inför varje stormöte.

– Moderata samlingspartiet är en viktig del av vår kamporganisation. Vi har den senaste tiden diskuterat hur partiet ska kunna utvecklas. Peje och de andra på vår nya PR-byrå är nu inne på sitt andra år (Han nickade mot några i publiken), och de har verkligen börjat bli varma i kläderna. De har tagit fram en strategi för mediekontakter. Det är viktigt, säger de, att moderata politiker inte talar som om de satt till häst. De måste träna på att agera i det intima tv-mediet så att de känns trovärdiga. I en av arbetsgrupperna har man, som jag sa tidigare, kommit på att vi måste lära oss av fienden. Därför har de studerat sossarnas partiprogram och funnit att det, med små modifikationer, faktiskt skulle kunna fungera även för Moderaterna. Ett av arbetsgruppens mer halsbrytande förslag är att partiet byter namn till Moderata arbetarpartiet (skratt i salongen). Det finns nog en och annan änkenåd på Östermalm och en och annan torvans son i Skåne som skulle ha svårt att acceptera det i dag, men vem vet hur läget kan vara i framtiden? Varför ska bara vänstern demonstrera? Bondetåget 1914 är en förebild. Man kan tänka sig missnöjda egenföretagare eller goda Sverigevänner som marscherar. Gustav V:s borggårdstal kan kanske upprepas. Vår unge kronprins umgås med flera av våra medlemmar.

Här nickade han åt Stefan Lilja och hans kompisar som sträckte på sig och såg sig omkring.

– Under en resa i USA nyligen träffade jag en av Henry Kissingers närmsta män. Han berättade att USA uppmuntrar västvänliga organisationer runt om i världen att arrangera gatudemonstrationer eftersom det gör sig så bra i våra medier. Journalisterna forskar inte så noga i bakgrunden. Demonstranter är ju per definition goda. Spridda skratt hördes i salongen.

– Det är viktigt att vi alla förstår att det inte finns några dåliga förslag. Höger eller vänster, rätt eller fel, ont eller gott, ändamålet helgar medlen. Vi som sitter här vet ju att första världskriget inte började med skotten i Sarajevo, men mordet på ärkehertigen och hans hustru skapade en upprördhet och en rädsla som banade väg för kriget. Jag uppmuntrar naturligtvis ingen att begå furstemord, vad jag menar är att i vårt arbete får moralen inte stå i vägen, allt ska fram, och det som inte går nu, kanske går om några år eller om några decennier. Hur lång

tid det än tar kan vårt mål ju inte vara annat än att detronisera Socialdemokraterna, avvärja vänstern och göra Moderaterna till det nya statsbärande partiet. (Lång applåd).

Jag kände att jag började få svårt att fokusera. Jag hörde hans djupa verserade röst, men jag kunde inte ta in vad han sa. Jag såg hans välskräddade trovärdighet och hans registrerade kroppsspråk, men jag kunde inte längre uppfatta budskapet. Plötsligt började hjärtat slå häftigt, svetten trängde fram i pannan och jag fick svårt att andas. Jag minns att jag tänkte: – Vad fan är det här? Vad håller jag på med? Ska jag mula i någon sketen jävla hjärtsnörp i 38 års ålder?

Men jag dog inte, och andhämtningen kom tillbaka och det bolmade upp häftiga tankar och känslor från 40-talet. Min farsa var ingen revolutionär direkt, men jag kunde se honom och hans två bröder sitta i köket på Västmannagatan och prata om hur vänsterfolk internerades medan nazisterna svassade omkring i stan. Det här var de där kalla krigsvintrarna, när brorsan och jag hojade ut i Lilljansskogen och letade nedblåsta grenar och vad som helst som man kunde mata den ständigt hungriga kakelugnen med. Men så plötsligt en dag var en av mina farbröder borta. Polisen kom och hämtade honom och en vecka senare meddelade de att han dödats i en olycka i fängelset. Hans fru fick tillbaka honom kremerad i en urna, ingen utredning gjordes.

Jag var åtta år och visste inte vad nazister var eller varför polisen tagit min farbror, men jag tog till mig hatet: Vad fan har nazisterna för rätt att svassa omkring? Varför kunde poliserna döda min farbror, utan att de själva kom i fängelse? Och nu kände jag samma sak. Jag såg på John af Simons och jag tänkte på hur han ringt mig och jag sa det nästan rakt ut: Vad fan har du för rätt att hota mig? Och jag såg honom stå och gestikulera framför sina åhörare och jag skrek nästan: Vad fan har du för rätt att försöka riva ner allt det som hundratusentals knegare, som min farsa och hans bröder, slitit häcken av sig för att uppnå.

Och hatet var åttaåringens hat och det var så starkt att jag fick tårar i ögonen. Och plötsligt kände han av det. Han hejdade sig och såg sig omkring i salen, åt sidan, bakåt och till slut upp mot mitt fönster. Då slog jag ner blicken och tittade ner i golvet och jag kände hur hans ondska passerade utan att se mig. Till slut var han tvungen att simulera en liten hostattack för att ge en rimlig förklaring till avbrottet. Sedan log han och fortsatte:

– Vi är i början av en lång resa, men det är fantastiskt hur mycket kloka tankar vi redan samlat. I en grupp har man reflekterat över vad det är vi tycker illa om hos vänstern, och det är naturligtvis de kollektiva lösningarna och likriktningen, det vill säga raka motsatsen till våra tankar om frihet. Men vi måste förstå att det vi kallar enfald och konformism kallar de solidaritet och det är deras mäktigaste, och kanske deras enda vapen. När fem tusen gruvarbetare gick ut i strejk häromåret fanns det inget vi kunde göra; inte vi, inte facket, inte sossarna, inte statsmakterna. Till sist var det ändå facket som löste tvisten, med knappast möjliga marginal, 13 röster mot 12 i strejkkommittén. Men så kan vi naturligtvis inte ha det. De ska inte kunna skrika sig till vad de för tillfället vill ha, som bortskämda barn.

– Den grupp som arbetat med detta har också dragit den självklara slutsatsen: att vi måste rikta in oss på deras starkaste vapen, nämligen solidariteten. De har också flera goda förslag, främst att slå mot kollektivavtalen. Varje löntagare ska löneförhandla individuellt. Om alla gruvarbetare hade haft egna löner som de inte avslöjade för sina arbetskamrater skulle strejken aldrig brutit ut.

– Jag vill att ni tar med er denna fråga till era grupper. Hur kan vi öka individualismen i Sverige? genom boendet; ska det verkligen finnas allmännyttiga bostadsbolag? genom skolan; varför har vi så få privatskolor? genom vård och omsorg, pensioner och försäkringar, el och telefon, systembolag och apotek? Tänk fritt och tänk brett och minns att valfrihet och egennytta är våra bästa vapen mot deras solidaritet.

En ny applåd ljud genom salen och Simons tog fram en bunt papper ur sin portfölj. Han nickade åt några av de unga männen på första raden och de började dela ut papperna.

– Här kommer en sammanfattning av mitt föredrag. Ta med den till era gruppmöten och arbeta vidare med den och förädla den. Tack för i dag och lycka till med kvällens fortsatta arbete.

Ett förvånansvärt kort möte, en dryg halvtimme bara, men kvällen var tydligen inte slut än för mötesdeltagarna. De reste sig, plockade ihop sina kläder och började troppa av. Simons fick tillbaka de papper som blivit över och stoppade noggrant ner dem i portföljen igen. Innan han gick bytte han några ord med min bekant från Näsby Park:

– Allt under kontroll?

– Inga problem. Vi håller ögonen på Widmark som vi sa. För övrigt knallar det på som vanligt. Du får månadsrapporten på lördag.

– Bra, då kan du åka till din arbetsgrupp.

Det sista jag hörde var när han tog avsked av Janne. Efter ytterligare några minuter hörde jag steg i trappan och Janne kom och öppnade dörren.

– Hördes det något?

– Vartenda ord gick fram helt klart.

– Blev du nåt klokare?

– Ja, vad tyckte du själv om snacket?

– Fan jag lyssnar inte på sån där skit. Jag satt och läste blaskan i foajén.

Han stängde av förstärkaren och vi gick ner i salongen. Jag tackade så mycket för hjälpen och han släppte ut mig genom sidodörren och låste den inifrån. Alla besökare verkade ha stuckit, så jag hoppade in i bilen och körde hemåt. Jag tänkte på mötet men blev inte klok på vad det handlade om. Jag lekte med tanken att Gösta Bohman skulle försöka framföra de här funderingarna i en debatt. Fan, Palme skulle ju göra slarvsylta av honom. Jag kände mig nästan lite dum för att jag reagerat så kraftigt. Men å andra sidan fanns det något metodiskt i Simons sätt att agera. Han verkade oerhört beslutsam och långsiktig och någonstans i hans framtoning fanns det en farlighet och ett människoförakt. Allt pekade på att han visste vad han höll på med. Och jag kom att tänka på den gamla greven vid Stureparken och hans prat om den nya högern.

Jag parkerade nere på Råsundavägen och gick hemåt. Utanför min port stod en skitig Volvo 144. När jag kom närmre klev två män ur och jag tvärstannade. Det fanns inte en människa förutom oss på den lilla gatsnutten upp mot begravningsplatsen. Hela situationen signalerade fara. Och det blev inte så hemskt mycket bättre när jag såg att den ene var kommissarie Sven Cullberg, snuten jag stötte på nere på bilhandlarens parkering när det brann. Jag tvivlade på att han kommit för att tacka för hjälpen. De kom fram till mig och Cullberg nickade kort.

– Rickard Widmark, sa han hånfullt. Du glömde presentera dig häromkvällen.

– Du verkade inte så intresserad, sa jag, varken av mig eller av brandmännen.

– Var sak har sin tid. Men det var inte så svårt att hitta dig i vårt register över halvskumma privatsnokar. Där fanns du med foto och allt.

– Jaha, och vadå?

– Jag skulle vilja prata lite grand med dig.

– Din önskan är uppfylld. Vi pratar nu.

Han tittade på mig och bet sig eftertänksamt i läppen.

– Du Widmark, sa han. Du vet visst inte vem jag är. Låt mig berätta. Jag hatar skurkar. Jag hatar sådana som dig. Och jag är känd för att ha dåligt tålamod. Folk som är för smarta eller för roliga, de brukar få problem. Jag vet inte vad det är. Det är något med njurarna. Nu vill jag snacka med dig och vi kan göra det enkelt och gå upp till dig en stund. Eller också tar vi in dig till Kungsholmen, så får du sitta över natten, och kanske några dagar till om jag tycker att det behövs. Hur vill du ha det?

Jag ryckte på axlarna.

– Åkej, sa jag och gick före mot porten.

Jag tog in dem i arbetsrummet och satte mig i kontorsstolen och gjorde en gest mot soffan.

Följeslagaren som hittills inte sagt ett ord sjönk lydigt ner, men Cullberg satte sig på skrivbordskanten, lite för nära för min smak. Han såg sig om.

– Trevlig lägenhet. Och den har du inte köpt svart förstår jag.

– Självklart inte.

– Jag kan ta reda på den saken hur lätt som helst.

– Jaha, och varför gjorde du inte det innan du kom hit i så fall?

– Jag vill att vi ska vara helt på det klara med varandra.

– Du menar det att du kan göra mitt liv till ett helvete.

– Nämen! sa han med ett litet leende. Du är inte så dum som du ser ut. Det är precis det jag vill att du ska fatta. Du ska känna ...

Mitt i meningen vred han lite på sig och drog in en stenhård höger i min vänstra sida. Jag var helt oförberedd. Det knakade i revbenen och gjorde jävligt ont och jag tappade andan en stund, men lyckades hålla inne med stönandet. Han tittade på mig och fortsatte helt oberört:

– Jag vill att du ska känna i kroppen att det alltid är bäst att göra vad kommissarie Cullberg säger.

Han hejdade sig och gjorde en gest mot soffan.

– Du kanske undrar varför kriminalinspektör Axelsson är här. Han säger ju inte så mycket.

Men han är med för att se till att inga oegentligheter inträffar. Vad säger du Bosse, har du sett något oegentligt?

Svaret kom på bred skånska:

– Nej, jag har inte sett något konstigt.

– Precis, sa Cullberg, kollegan har inte sett något konstigt.

Så bytte han röst och blev äckligt vänlig.

– Jag tror inte du är en dålig kille, Widmark. Du tycker säkert att du ställer upp för de små när du engagerar dig för den här ... Han plockade upp en anteckningsbok och hittade namnet han sökte ... Anders Lundström. Visst är det synd att hans bilar brann upp. Men du ska veta att han är en jävla skattefifflare och småskojare, och när du tar emot ett uppdrag att jobba för honom och hans kompisar så hamnar du på fel sida och blir en skurk, och jag hatar skurkar.

Kommer du ihåg att jag sa det?

Han stannade upp en stund och hämtade tillbaka rösten som skenat i väg och blivit ilsken. Tre lager sirap gjorde susen.

– Men det där fattar du, Widmark. Du är smart, och du vet att när jag säger att du ska släppa ett jobb så gör du det. Och du kan ta en smäll. Det uppskattar jag. Och jag vet, att en sådan snyting du fick alldeles nyss, den gör ont.

– Jasså, sa jag, du har erfarenhet av att ta emot smällar också. Det gläder mig att höra.

Jag hade lite problem med rösten, och var beredd på en ny höger, men han höll inne med den en stund. I stället bytte han röst till något eftertänksamt, som om han vägde för och emot.

– Ja du Widmark. Du kanske inte är så smart. Vi får se. Men det är en annan sak jag vill snacka med dig om.

Jag slängde en snabb blick på Axelsson i soffan. Jag kunde se på hans resignerade blick att en ny snyting var på gång.

– När jag är ute på ett jobb vill jag inte att det kommer fram någon jävla skithög och ...

Där kom smällen, men han gjorde samma lilla vridning på kroppen som sist och jag hann precis snurra kontorsstolen 90 grader. Det här slaget var ännu hårdare, men det träffade metallplattan i ryggstödet. Jag höll emot med hela min tyngd så det skulle bli riktigt stumt.

– Aj, helvete, skrek han och över hans ansikte flög en fullkomligt vansinnig ilska som han inte kunde kontrollera.

Han höjde armen för att klippa till där det skulle göra som mest skada, men handen blev hängande i luften. Han tittade på den och insåg att han inte kunde knyta näven. Något hade gått sönder. Blod sipprade fram från de skavda knogarna.

– Oj, slog du i, sa jag. Sådant där brukar göra ont.

Då kom det ett ljud från soffan. Det var inte ett skratt. Bara ett obestämbar ljud som vände hela situationen. Cullberg tappade sugen fullständigt. Han backade några steg och Axelsson reste sig ur soffan.

– Så Sven, nu är vi klara här, sa han. Nu åker vi över till Karolinska så får de titta på din hand. Jag försökte möta hans blick, men de hade redan lämnat mig och gått in i sin snutrelation av hundra procentig lojalitet-vad-som-än-händer.

– Vi hör kanske av oss, sa han rätt ut i luften.

Sedan gick de. Jag följde dem inte ut, och jag hörde ytterdörren öppnas och stängas. Det gjorde ont i revbenen, så jag tog två Magnecyl med kodein och funderade på var fan de fått den vansinniga idén ifrån, att jag skulle jobba åt några bilhandlare. Men jag kom inte någon vart med de tankarna och några timmar senare tog jag två Magnecyl till.

Kapitel 10

Så gick en kväll och en natt och så var det morgon igen. Morgondusch, morgonfika och morgoncigarett. Rutinmässiga ryggmärgsprylar. Livet gnisslade, men hittade sina spår och jag vaknade sakta. Över frukostbordet funderade jag lite över vad jag skulle ta mig till. Vad skulle en riktig deckare göra härnäst? Vad är en riktig deckare? Känner jag någon sådan? Det gjorde ont i revbenen. Jag hade ju sagt till Bobo att våld inte var så vanligt, och nu fick jag stryk varenda jävla dag. Bobo ja. Jag ville fråga honom en sak, så jag drack ur kaffet och gick och ringde honom.

– Hallå. (Surt)

– R. Widmark här.

– Hej.

– Hur är det?

– Kanske inte helt bra.

Kort tystnad. Livet gnisslade, men vi hittade våra förbannade spår.

– Jag skulle vilja fråga dig en sak.

– Ja, vadå?

– Jag var på världens konstigaste möte i går. Jag fick tag på en inbjudan hos Malmklocka. Det var någonting som kallas Framtidsgruppen.

– Dem har jag hört talas om, sa Bobo. Det var en kollega på SFA som sa att jag skulle få en inbjudan att vara med när jag jobbat en stund på firman. Fast nu blir det väl ingenting.

– Det var 60 personer ungefär som satt i Borgarskolans aula och lyssnade på John af Simons i 35 minuter, och sen var det slut. Det verkade lite slöseri.

– De går vidare till enskilda möten i mindre grupper efteråt. De har visst rätt gott om pengar, sa min kollega. Tror du att de är viktiga?

– Jag vet inte. De verkar lägga väldigt mycket energi på att racka ner på sossarna. Men de har väl knappast något med Marcus Westberg och hans försvinnande att göra. Fast jag tyckte att det kändes som allmänt samhällsfarlig verksamhet.

– Det är nog mest prat, sa Bobo. Jag tror inte du behöver bry dig om dem. Vad gjorde du mer i går?

Så jag berättade hela den rafflande historien om greven, Niclas med örat och gamla mamma Westberg. Det piggade upp honom en aning.

– Jaså, sa han, det fanns sprickor i familjefronten i alla fall. Jag menar mellan Arbing och fru Westberg.

– Ja det intrycket fick jag.

– Det låter ytterst spännande?

– Ytterst.

– Och Niclas Malmklocka ... Kallade han mig verkligen karatekillen?

– Jo, jag höll på att garva ihjäl mig.

– Men då har du ju etablerat ett säkert samband mellan Arbing och killarna i Näsby Park. De kan ju bara ha fått det från Arbings springpojke som vi träffade i lägenheten på Karlavägen. För han kan väl inte gärna varit en av nylonstrumporna va?

– Nja, sa jag. Han gav ju inte intryck av att vara en handlingens man direkt. Det är nog som du säger, att killarna i Näsby Park fått det från Arbing.

– En intressant ledtråd. Vad tänker du göra i dag?

– Jag funderar på att sticka upp och snacka lite med Robban Altén.

– Kul! Om du har lust kan du väl komma över i kväll och snacka lite.

– Vi får se.

Medan jag klädde mig, plockade undan och stängde av saker tänkte jag på att jag inte berättade för Bobo om de två polisernas besök. Jag visste inte riktigt varför jag höll tyst om just det, men den här intuitiva benägenheten att hålla saker för mig själv gjorde mig på gott humör av någon anledning, och i hallen stod jag en stund framför spegeln och vinklade hatten som Sam Spade i Riddarfalken från Malta. Då ringde det på dörren. Jag väntade ingen och jag hoppades att det inte skulle vara Cullberg och hans skånska jävla sidekick, men det var portvaktsfrun. Ja egentligen är hon inte portvaktsfru. Hennes man var portvakt, men så tog de bort den tjänsten och något halvår senare dog han. Alla kallar henne portvaktsfrun, men egentligen jobbar hon på tvättinrättningen nere på Råsundavägen.

– Goddag, fru Lundström.

Hon såg mina ytterkläder och backade innan hon ens börjat.

– Åh, är ni på väg ut? Jag ska inte störa. Jag kan komma tillbaka någon annan gång.

– Jag har ingen brådska. Hur har det gått? Har polisen kommit fram till något?

– Det var det jag ville prata om.

Hon såg sig omkring i farstun.

– Nej men förlåt mig, sa jag. Stig på.

Hon klev in och stängde dörren, men blev stående på dörrmattan.

– Är det säkert att jag inte är till besvär?

– Sluta nu, sa jag bestämt och tog av mig rocken och hatten, nu går vi in och sätter oss.

Och efter ytterligare en stunds krusande och avböjt kaffe kom hon till saken.

– Polisen säger att det var Anders som tände eld på sina egna bilar.

– Och det kan de bevisa, antar jag?

– De hittade en bensindunk, och de säger att likadana dunkar finns i hans verkstad.

– Men var det inte en vanlig jeepdunk? Sådana finns det tio tusen av bara i Solna.

– Jovisst, men det är polisens ord som gäller hos försäkringsbolaget och nu blir det en förlust på femton tusen kronor. Det klarar inte Anders. Han måste sälja huset.

– Men det lät på honom som om han hade en idé om vem som kunde ha tänt på.

Hon såg sig omkring som om hon befarade att det satt suspekta pyromaner i varje hörn och sänkte rösten:

– Det finns ett företag som heter Svenska Bilintressenter. De har varit på Anders flera gånger och vill att han ska gå med i deras intresseförening. Han sa nej, men de kom tillbaka och var väldigt hotfulla. Skulle inte ni kunna undersöka det där företaget, herr Widmark? Ni som är detektiv och allt. Jag har inte så mycket pengar att betala med, men jag skulle kunna ta hand om er tvätt och stryka era skjortor.

– Jag håller på med ett jobb, sa jag, och jag kan inte ha två uppdragsgivare samtidigt. Men jag kan titta på den där firman – för grannsämjans skull. Det kostar ingenting. Och mina skjortor, de stryker jag själv, om jag nu över huvud taget bryr mig.

– Ni är bra snäll, sa hon. Här, jag har förberett arbetet åt er.

Hon plockade fram en lapp där hon med prydlig handstil hade skrivit Svenska Bilintressenter, Kurt Zettergren, ett telefonnummer och en adress på Cardellgatan.

– Vad är den här Zettergren för gök?

– Det är honom Anders ska ringa om han vill gå med i intresseföreningen.

– Åkej, jag ska kolla upp honom.

Jag gav henne några minuter att ta sig hem, sedan visslade jag mig ner för trapporna. Min farstu är väldigt tacksam att vissla i. Den har en akustik som får Gamle Svarten att låta som Body and soul med Coleman Hawkins. Ute var det skönt. Solen sken och fåglarna pep. Inne på kyrkogården strök svartklädda personer kring och längtade ner i jorden. Små ulliga moln gled över himlen och hela världen stod leende beredd med en blydagb bakom ryggen. Jag

satte i gång bilen, knäppte på radion, vevade ner ett fönster och tände en tagg. Jag fräste i väg i de spår som är så trygga när livet gnisslar. På Råsundavägen fram till rondellen programmerade jag in färdvägen.

Förutsättning: Robban har sitt kontor på Östgötagatan. Då kör jag:

- a) Uppsalavägen
- b) Klara strand
- d) Centralbron
- e) Södergatan.

Sedan kan jag börja tänka igen. Radion kräktes upp ljud och färden tog sin början.

I gatuplanet låg en av de där köp-den-här-frysboxen-annars-bryter-vi-armen-av-dig-firmorna. Jag tog hissen upp till Alténs kontor. Fem trappor med utsikt över Söders slitna höjder. Han hade gjort en lyckad spekulation i lokaliseringsbidrag och lagt fabriken någonstans i Dalsland, men ruljangsen skötte han från Stockholm tillsammans med några skarpa skrivmaskinsbrudar. En av dem gav mig ett bedårande leende och gick för att anmäla mig hos direktör Altén. Han kom själv ut och visade mig in i sitt vräkiga chefsrum. Han hade en snygg mörkblå kostym, komplett med en väst runt den pösande magen. Slips och strumpor gick i en ljusare blå nyans. Skjortan var babyblå. Solbrännan såg ut att ha kostat tusen spänn i veckan i Västindien.

–Tjenare Widmark, sa han och tog ett kraftigt tag om min högerhand. Slå dig ner. En cigarrett?

Jag tände en av mina egna taggar. Han puttade på en Marlboro och log genom röken.

– Hur lever livet med dig då? Fortfarande lika hård?

– Man börjar bli gammal, sa jag. Inte är det som förr.

Han nickade instämmande

– Jag känner av det jag med, sa han. De unga killarna tar över. De verkar köra efter en helt annan regelbok. Ingen heder.

– Precis. Ett handslag är inte ett handslag, utan ett sätt att hålla fast dig medan deras polare smyger upp bakifrån och slår dig i skallen med en batong.

– Och en annan polare vittjar mina fickor.

– På allvar alltså, sa jag. Det är inte som det var för bara fem år sedan. Jag känner det med käppen, som min mormor alltid sa.

– Visst, jag håller med er till hundrafemtio procent, både dig och din mormor.

Vi tystnade och satt några sekunder, sedan började vi skratta.

– Välkommen till årsmötet, sa jag, i sura gamla gubbjävlars förening.

– Alltid lika trevligt, sa han. Men det kanske inte är så farligt. Det blir nog bättre när de fått leka rommen av sig.

– Du tror det?

– Jo du, sanna mina ord.

Han sannade sina ord med cigarretten och drällde lite aska på skrivbordet.

– Men, fortsatte han. Du har naturligtvis ett syfte med ditt besök. Kan jag hjälpa dig på något sätt?

– Ja, jag hoppas det. Det är så att jag håller på och letar efter en kille, Marcus Westberg.

– Vadå, är han försvunnen?

– Du har inte hört något om det?

Han skakade på huvudet.

– Inte ett jota. Sist jag såg honom var i våras då jag hade lite trassel med maskinparken.

– Men ni har väl en del stålar tillsammans i SFA. Träffas ni aldrig där?

Han svarade långsamt med en forskande blick.

– Ser man på. Vad du vet.

– Vadå? Är det hemligheter på gång?

– Nej nej inte alls.

Han dröjde en stund innan han fortsatte.

– Nej, de där stålarna får sköta sig själva. Jag får en lapp i brevlådan när det drar ihop sig till bolagsstämman.

– När var det sist?

– Låt mig tänka. Det brukar visst vara någon gång i mitten av januari. Macke var förresten inte där då. Gubben Arbing sköter om hans del.

– Säkra papper va?

– Bra utdelning och lite jobb. Jag har ju firman att tänka på också.

Jag nickade och drog ett bloss, och han pekade med cigarretten.

– Berätta mer, sa han. Jag har inte hört ett skit om det här. När skulle Macke försvunnit? Vad säger polisen?

– Familjen tar det rätt lugnt. De har inte polisanmält saken. De vet antagligen var han är, men de vill inte snacka med mig.

– Vem är det som har anlitat dig?

– Det vet jag inte. Jag har fått jobbet genom en advokat.

– Det låter riskabelt.

– Man får lita på advokaten helt enkelt. Men hur pass väl känner du Marcus Westberg?

– Macke? Inte särskilt väl. Bara affärer. Det är en rätt torr snubbe. För några år sen var han i gasen, och då stötte vi ihop ibland, men nu är han stadgad utav bara helvete. Arbing vill ha honom som kronprins, familjens hopp. Men så här oss emellan tror jag han är för blöt för det.

– Intellectuell typ?

– Nej, det tror jag väl inte, han är nog snarare lite tråkig.

– Vet du vad han umgås i för kretsar?

– Nej inte numer. Förr kunde man träffa honom ute rätt ofta, du vet, i svängen.

– Med Niclas Malmklocka och Stefan Lilja? föreslog jag och försökte låta initierad.

– Ja precis, och Bigner och Sonebäck och de. Men sen var det som att han bestämde sig för att han skulle bli vuxen och ta ansvar, och nu ser man honom nästan aldrig.

– När hände det här?

– Det var för några år sedan. Han är ju lite äldre än de andra i det där gänget. Jag vet att han började umgås mycket med John af Simons.

– Simons verkar ju inte vara någon muntergök direkt.

– Han är Arbing's juridiska rådgivare, men han jobbar också politiskt med framtidsfrågor, både i Industriförbundet och i Högerpartiet, förlåt, Moderata Samlingspartiet. Fan jag glömmer alltid bort. Jag tror faktiskt att han hade en del med det namnbytet att göra. Det är en samling människor som verkar vara jåkligt på hugget. De har startat någon helt ny sorts PR-byrå Seab eller Kreab eller vad fan den heter som ska jobba med politisk information, och de pratar om någon think tank, ja det är något amerikanskt.

– Många järn i elden.

– Så är det absolut.

– Men vad ska det vara bra för?

– Det är någonting som många finansmän runt om i världen lägger ner ganska mycket tid på nu: Hur ska man vända vänstervågen?

Jag kunde inte hejda ett skratt.

– Inte fan är de väl rädda för de där tokstollarna som går omkring i snickarbyxor och citerar Mao?

– Nej de är inte rädda för det tokstollarna tror att de gör, utan för det de gör utan att de vet om det.

– Oj, sa jag, nu blev det riktigt djupt.

– De tror att de ska införa proletariats diktatur, och det kommer ju aldrig hända, men medan de håller på med det lyckas de sprida ett nytt samhällsklimat, helt enkelt genom att vara unga, moderna och engagerade. De funkade i tidningar och teve. Ta de här jävla almarna som det blev sånt bråk om förra året. För tio år sen skulle de ha sågats ner, och inget mer snack om det. Nu blev det världens liv, och det var inte bara tokstollarna, utan författare, konstnärer och allmänna samhällsbärare som engagerade sig. Jag lovar: sossarna och facken är lika oroliga. Besluten kan ju inte bara flyttas ut på gatan hur som helst.

– Har Macke engagerat sig i de där frågorna?

– Jag tror det var samma sak där. Han ville flytta upp ett steg. Alltså de där lirarna som du känner till, Bigners gäng, de ägnar sig väl också åt politik kan man säga, fast på ett annat plan. Det var någon som berättade att de brukar klappa ner demonstranter och en gång slängde de visst in en bomb på någon sådan där Vietnamlaskas redaktion.

– Du, jag har träffat dem.

– Visst, de leker gangsters, och de får ganska mycket stölar av Arbing att latta med. De håller på att koncentrera handeln med begagnade amerikanska bilar, de finansierar en massa småfirmor, ju ljusskyggare desto bättre och har ett ganska bra förråd av skumma typer när det behövs. Det var nog det Macke ville ifrån, upp till en mer civiliserad nivå, om man säger så.

– Men jag får en känsla av att de där olika planen hänger ihop, sa jag.

– Det har du säkert rätt i. Bigner gör nog ingenting som inte af Simons har godkänt. Jag tror faktisk att de drar in en del pengar, men avsikten är nog också att bygga upp ett förråd med hårda kisar som kan skicka fram om kommunisterna tar för mycket plats.

– Det låter jävligt skruvat, sa jag.

– Ja, jag vet ju inget säkert, jag bara spekulerar. Men de låter jävligt kaxiga när de snackar: Näringslivets kommandotrupper, brukar de kalla sig.

– Herre Gud!

– Jo, så är det.

Han tittade på klockan.

– Ja, det var väl det jag hade att säga.

– Har du bråttom.

– Jag skulle gärna gått ut och käkat lunch, men jag har ett möte om en stund. Jag nickade och reste mig.

– Du ska ha hjärtligt tack för den här lilla pratstunden.

– För all del. Hoppas det går bra för dig. För resten, det var en sak till. Jag vet inte om det hjälper dig. Men när jag träffade Macke i våras var han förändrad på något vis.

– Hur då?

– Det är jättesvårt att säga. Han kanske bara hade en dålig dag, men han var lite mer stressad än vad han brukar vara och lite snorkig och överlägsen; du vet, jag har så oändligt mycket viktigare saker för mig än den obetydlighet du kommer stickande med. Det var en känsla jag fick. Du får ta det för vad det är värt.

Vi tog i hand och han följde mig till dörren. Jag nickade åt brudarna och stack.

Ute på gatan stod bilen och längtade efter att få bära mig. Inne i bilen satt radion och längtade efter att få underhålla mig. Jag knäppte på den och fräste i väg. Klockan var nära tolv och för att slippa Det ska vi fira satte jag på P1. Bingelibång, dånade tolvslaget. Inte Örjanslåten längre, men jag tyckte mig ändå höra Tegelbackens mullrande trafik i bakgrunden.

Bingelibång,

klockorna dog bort och en varudeklarerad skådespelare kom fram och läste en dikt:

Jag är en spermatozo

i Den Stora Människans kropp

Meningen är

att jag skall vara en utkastad
Som möjlighet och förmodan
blindvis stötande mot
skall jag leva mitt liv
i denna slemhinna
som är världen

Sedan nålrasp och otäck musik. Ful musik som jag inte tyckte om. Jag tänkte stänga av, men
lät bli för att få höra vem som skrivit dikten. Gunnar Ekelöf. Jaså. Åkej kompis, du fattar vad
det rör sig om. Jag stack upp till Skattehuset, blindvis stötande mot.

Jag mötte Möller i korridoren utanför hans rum. Han såg jäktad ut.

– Jag var just på väg ut, sa han avvisande.

– Jag ska inte bli långvarig. Jag undrar bara om du har tid att hjälpa mig med ett
telefonnummer som ...

– Du, avbröt han otåligt trampande, jag har faktiskt rätt bråttom. Min sekreterare kan hjälpa
dig precis lika bra som jag.

– Kanske till och med bättre, sa jag.

Det gick honom lika spårlöst förbi. Han bara öppnade dörren och lutade sig in.

– Nadja, det här är herr Widmark. Han behöver hjälp. Vill du ta hand om honom?

Någon svarade jakande därinne och med ett stressat hej försvann Möller halvspringande längs
korridoren. Jag knackade på dörrposten och klev in i rummet. Där satt sekreteraren och
hamrade på en gammal elektrisk Olivetti. Det la hon av med när jag kom in. Hon gav mig i
stället en uttråkad sekreterarmin och sa:

– Ja?

– Widmark, sa jag. Det är jag som behöver hjälp.

– Ja herr Möller nämnde det.

– Jo så här är det, började jag, men blev avbruten av nervösa steg i korridoren. Det var Möller
som kom inforsande, flåsande, med håret i oordning.

– Herre Gud Nadja, jag glömde portföljen.

– Den står till vänster om ditt skrivbord.

– Åh tack.

Han rusade in i sitt rum och kom tillbaka med en svart läderportfölj. Det frasade lite i mattan
och så var han borta. Jag pekade med tummen efter honom.

– Vad var det med honom då? Är det firmafest?

– Det har kommit en kontrollgrupp från finansdepartementet.

Hon gjorde en paus och tände en Prince innan hon fortsatte.

– Då får de eld i baken. Det måste åtminstone se ut som om de jobbar.

Jag nickade och log och fick faktiskt ett leende tillbaka.

Så la jag fram mitt ärende. Hon lyfte telefonluren och slog ett tresiffrigt nummer.

Sedan talade hon och väntade och lyssnade och tackade.

– Tyvärr, sa hon till mig. ingen flyttningsanmälan på Marie Lilja. Hon står
skriven ute i Näsby Park.

Jag ryckte på axlarna.

– Tja det är väl inget att göra åt det. Tack för hjälpen i alla fall.

– För all del.

Jag gick mot dörren, men innan jag hunnit fram ropade hon.

– Ett ögonblick, herr Widmark. Jag har ett brev här till er som herr Möller bad mig posta. Jag
fick brevet och öppnade det. Det innehöll en fotostat på den där stiftelsens bokslut. Jag
tackade lite extra och stack.

Så satt jag i bilen igen. Radion drog som en magnet. Klick på och brrrrum i väg. Nu var det Dagens Eko. Någon forskare hade slagit larm igen. Alltid är det någon som slår larm. Det känns riktigt jävla tryggt att de håller på hela tiden, men jag orkade inte höra vad saken gällde den här gången. Jag stannade vid Zum Franciskaner på Skeppsbron och käkade en Wienerschnitzel med frasig panering och syrlig kapis. Jag kan inte hjälpa det, men jag tycker att det är trivsamt med träpaneler och manliga servitörer. Mätt och belåten och med en cigarett i mungipan, stack jag upp till kontoret. Radion bjöd på Familjespegeln men jag vägrade absolut att lyssna.

På kontoret var allt sig likt. Lika dammigt och lika instängt. Samma tomma, hungriga skrivbordslådor och samma dystra telefon. Jag gick och satte mig bakom skrivbordet och stirrade rätt fram. En duva pickade på fönsterblecket och jag kände mig ensam. Jag öppnade skrivbordslådan och tittade på whiskyflaskan, men jag var inte sugen. Livet gnisslade och malde tiden till fint damm som sakta fyllde mina porer. Marie Lilja. Det är ett vackert namn. Syster till en gangstersprätt och dotter till en dam som verkligen inte lämnar ut några nummer till främmande karlar. Hon brukar låna ut konstiga böcker till torrbollar. Jag försökte föreställa mig hur hon såg ut, men jag såg bara fru Westbergs sekreterare.

– Jag undrar vad hon gör i den här knäppa stan, när hon är färdig med jobbet och när hon inte kan hitta sina spår, när hon löser upp håret och tar av sig flygvärdinneuniformen? Vart går hon när hon inte står ut på Villagatan längre?

Jag sträckte mig efter telefonkatalogen och slog på Karvonen. Det fanns ett tjugotal, men bara en, Mirka Karvonen, som hade samma adress som fru Westberg på Villagatan.

– Stackars sate, tänkte jag. Bor hon hos kärringen? Livegen eller? Fy fan!

Telefonen vid min sida skrällde plötsligt till och hjärtat missade ett slag. Jag kvävde en impuls att slänga den i golvet, svarade och fick en glad röst i örat.

– Hej, vilken tur att du var där.

Det var Bobo.

– Har du tid att hjälpa mig med en sak?

– Vad då för något?

– Jag undrar om du kan åka ut till Skogås och hämta ett litet paket?

– Vad då för paket?

– Det är en hemlighet tills vidare

– Jag tycker inte om hemligheter och jag avskyr Skogås.

– Det här har med jobbet att göra.

– Ja men vad är det för något?

– Det får du veta när du kommer hit.

– Jag vill inte åka till Skogås.

– Du ska hämta ett paket hos en kille och betala honom femtio kronor.

– Åkej, suckade jag.

Han gav mig namnet och adressen och vi la på.

Jag körde den långa trista Nynäsvägen, stannade utanför ett trist hus, åkte upp i en trist hiss och ringde på en trist dörr. Allting var trist och dörren öppnades av en blek hålögd kille i tjugoårsåldern.

– Tjena. Jag skulle hämta en pryl åt Bobo Lange.

– Ah, åh fint, ös på, stig in för fan.

Jag klev in i hallen. Killen gick in i lägenhet och kom tillbaka med en ask omlindad med maskeringstejp.

– Det blir en halv släng och det är billigt asså.

Jag halade upp stålarna.

– Skitbra, skitbra asså. Det här är special vet du. Direkt från Bhutan.

– Bhutan?

Jag fick paketet, morsade och stack. Vad är det som kommer direkt från Bhutan? Är det samma stuff som ibland kommer direkt från Afghanistan och ibland från Nepal? Eller från Marocko, Libanon eller Turkiet? Jag trodde inte att Bobo pysslade med sånt, och även om han skulle råka göra det så hade ju inte jag nån jävla lust att sitta och köra stan runt för att skaffa det åt honom. Jag satt faktiskt och retade upp mig. Bit för bit. Kilometer efter kilometer in mot stan. Folk vinglade omkring med sina jävla bilar och jag tutade och svor. På Skanstullsbron hade en lastbil tappat ett par cementsäckar. Det dammade som fan. I radion sjöng några jävla popsnören om smoke on the water and fire in the sky. Jag slog över och där satt en kille och läste innantill ur pressmeddelanden från LO. Och över alltsammans svävade en trött och rökig sensommar. Svettiga nylonskjortor, tung stillastående luft och en lätt huvudvärk strax innanför ögonen. Livet gnisslade hysteriskt, men tröttnade äntligen och stannade för gott. Med asken i fickan klättrade jag upp för Bobos trappor.

Kapitel 11

– Du är väl en jävla blådåre, sa jag.

Bobo sa ingenting och jag fortsatte:

– Du menar alltså att vi ska sticka upp till Karlavägen igen och röka på och se en massa nya saker? Vart tror du att det ska leda?

Bobo sa fortfarande ingenting. På bordet mellan oss låg asken, öppnad, och dess innehåll: en mörkbrun nästan svart bit hasch.

– Åkej, sa jag, du tycker det är kul att röka kitt och du tror att du hajar världens alla sanningar när du är påtånd. Åkej alltså, det är din sak. Jag säger inget om det. Men du ska fan inte tro att du gör ett bättre jobb med den där skiten i blodet.

Bobo knep käft och jag drog till med ännu ett Va? och ett Vad fan menar du? Sedan tystnade även jag. Så satt vi en stund, alldeles tysta.

Jag tog fram en tagg och Bobo lät mig tända den, sen började han snacka. Orden kom lugna och oberörda som bubblor från botten av Marianergraven, som vet att de har tio kilometer till ytan, och som fattar att det inte är någon idé att jaga livet ur sig.

– Nu när du fått skälla en stund så kanske jag kan få berätta vad jag egentligen menar, sa han, och eftersom jag inte avbröt honom, fortsatte han: Så här tänkte jag. En sak som jag tror är viktig, är att ta reda på hur Westberg är som människa. Sist vi var uppe i lägenhet hittade vi ju ingenting, mer än boken, alltså inget personligt. Vad jag menar är att vi ska åka upp dit igen och verkligen försöka sätta oss in i hur han är. Hur han gör sina vardagsrutiner. Vilka böcker han läser. Var han tycker bäst om att sitta och sådana där saker. Jag menar, han måste ju ha lämnat några spår efter sig. Jag vet att vi har pratat om det här förut och att du inte tycker att det är väsentligt, men jag tror att det kan ge nya uppslag.

Han tystnade och såg på mig. Så tog han upp haschbiten och luktade på den.

– Var det kitt du kallade det?

– Eller brass, eller bara röka, sa jag.

Bobo log och la ner biten på bordet igen.

– Cannabis Sativa, sa han. Orientalisk hampa. Jag menar att vi ska använda det som stimulans för fantasin. För att göra oss känsliga för saker som vi annars skulle tycka vara ovidkommande.

Jag försökte säga något, men han hann före.

– Jag talar nu inte om dem som knarkar dygnet runt, som den här personen ute i Skogås, som jag inte träffat, men som lär vara rätt förvirrad. Jag ser haschet som en momentan stimulans, som en engångsföreteelse, som ett försök att komma utanför det omedelbara, ungefär som vissa konstnärer och författare. Se på Alexander Dumas den äldre till exempel, han med musketörerna. Han rökte haschisch och opium utan att han för den sakens skull glömde vad han hette. Jag menar bara att vi ska försöka med något nytt.

– Nä det är snett det där. Hela tugget är snett.

Jag hötte ilsket med cigaretten.

– Det var åkej för Alexander Dumas den äldre att tända på. För honom var det ju bara fråga om fantasier. Om det kärvade till sig för hans musketörer, gick han bara och la sig och slaggade på saken, och musketörerna fick ligga i skrivbordslådan och ta igen sig tills han plockade upp dem igen. Men vi, vi håller på med verkliga prylar. Verkligheten stannar aldrig upp och väntar på ett par flummiga narkomaner.

Nu var det Bobos tur att försöka rycka till sig ordet men jag blåste lite rök i ansiktet på honom och sa:

- Jag ska fråga dig en sak och jag vill ha ett ärligt svar. Har någon av de saker du kommit på när du varit påtänd hållit måttet när du blivit nykter igen? Svara mig på det.
- Bobo såg på mig, så skrattade han och skakade på huvudet.
- Sanningen att säga så har jag aldrig varit påtänd. Jag har aldrig provat narkotika, inte i någon form.

Jag kände hur min haka sjönk ner mot bröstet.

- Men var fan har du fått den här idén från då? sa jag hjälplöst.
- Först fnittrade han till. Sen rodnade han. Det var första gången jag sett honom rodna.
- Själva idén kommer från Sherlock Holmes. Han rökte opium och injicerade kokain, och sedan jag läst lite grand och snackat med lite folk så tänkte jag att det kanske var värt att pröva på.
- Sherlock Holmes???
- Jag bara stirrade på honom.
- Varför inte mästerdetektiven Blomqvist eller Stål-Långben? Vad fan! Det här med att leta efter Westberg är ingen skojig lek jag håller på med. Det är mitt jobb. Fattar du det? Jag måste komma med resultat annars har jag snart inget jobb. Om snacket börjar gå att den store deckaren Rickard Widmark sitter och röker kitt och tittar i stjärnorna när han ska lösa ett fall så får han inga fall att lösa. Jag får börja som taxichaffis, eller vaktmästarbiträde. Det är ju en annan sak med dig. När du är klar med det här jobbet så kan du fortsätta med pluggandet och få stipendier och studielån och skära sidenkuddar att sitta på. Men jag måste fortsätta trampa runt i skiten.
- Det är ett jobb för mig med, sa Bobo. Det är ingen som håller mig under armarna, särskilt inte nu när jag fått sparken från SFA.
- Det är ett jobb för dig så länge som du tycker det är kul. Men jag måste jobba när det är trist också. Det är det som du inte fattar. Jag har fått dig på halsen för att någon blivit imponerad av ditt sätt att lösa sjundegradsekvationer, men fan alltså, om jag någonsin blir tvungen att anställa en medhjälpare, så inte ska det vara en student som tror att världen funkar som det står i läxböckerna.
- Jag är inte din medhjälpare, sa Bobo allvarligt. Jag är din samtalspartner och jag är inte rädd för dig längre. Jag tror inte att jag blev anställd som springschas åt dig. Jag tror att jag är menad som komplement till din erfarenhet, en lekmans friska blick.
- En lekmans friska blick, sa jag hånfullt. Varför säger du alltid så jönsiga saker?
- Det är för att jag läst en massa läxböcker, sa Bobo. De är fulla av sådana fraser.

Vi satt en stund och tittade på varandra. Bobo försökte se bestämd ut, men hans blåslagna ansikte lämpade sig inte för det. En hårtofs hängde ner över vänstra ögat och fick honom att blinka. Han strök undan den med handen, men han slog inte ner blicken. Jag undrade lite varför han tyckte just det här var så jävla viktigt, och varför jag själv stretade emot så förbannat. Det är ju inte så att jag är någon principiell drogmotståndare. Jag har en polare som brukar tända på när vi sitter hemma hos honom och lyssnar på bebop. Det är för att han lättare ska kunna låtsas att han är en neger med rytmen och det sanna lidandet i blodet. Och det kan väl hända ibland att jag också tar ett bloss eller två. Annars har jag alltid föredragit alkohol. Nu satt jag och vägde för och emot. Det som till slut fick det att väga över var den där nyfikenheten. Det finns ju alltid en stor jävla fördel med att säga ja. För det är då man får veta hur det går.

- Åkej, sa jag.

Så lutade jag mig fram och fimpade cigaretten.

Vi åkte upp till Karlavägen utan något muntert småprat. Jag var med på hans idé, men inte med någon jävla entusiasm. Vid rödljuset Odengatan Tulegatan försökte han pigga upp mig.

– Se inte så dystert ut, sa han. Tänk på Alexander Dumas den äldre.

– Åt helvete med Alexander Dumas den äldre, sa jag och mer blev inte sagt.

Vi stannade utanför tjugooåttan och åkte upp i hissen. Nyckeln passade fortfarande. Det förvånade mig en smula. Vi gick in och hängde av oss. Inga gorillor satt på vakt så vi tände lite ljus och satte oss kring glasbordet, Bobo i en fåtölj och jag i soffan.

– Nå vet du hur man gör nu då?

Bobo plockade fram haschet och gammal majscolvspipa.

– Jo då, sa han. Jag har lånat en pipa och inhämtat instruktioner. Det är bara att värma på det och smula ner det i pipan.

– Jag trodde att de brukade blanda det med tobak?

– Jo det gör de nog, men ser du, jag får hosta av tobaksröken.

– jaha du. Ja vi får väl se hur du tål brassröken då.

– Den lär vara mycket mildare.

Han tände en tändsticka och eldade på den bruna biten som blev mjuk och lät sig smulas ner i pipan. Han stoppade till med lillfingret. Så såg han upp på mig.

– Är du beredd?

Jag nickade och han tände pipan. Han drog två djupa halsbloss utan att hosta. Sedan räckte han pipan till mig. Jag drog två likadana bloss. Varm men inte särskilt stark rök for djupt ner i lungorna. Jag höll den kvar där och gav tillbaka pipan till Bobo. Jag satt och höll andan och kände hur något kröp upp genom nacken. Det kändes som om det var röken som bolmade upp och förstörde mitt huvud med arton nummer. Ingen hattaffär kunde längre ekipera mig, inte ens Bodecker nere på Fredsgatan. Det gjorde mig lite sorgsen. Mest för deras skull. Hyggliga killar som inte begär mer än att få förse folk med trevliga hattar. Det kom mig att tänka på Torsten Nilsson, den gamle utrikesministern, och jag fnissade lite. Jag tog emot pipan från Bobo och drog ner mera bomull i lungorna. Den här gången silade jag ut röken genom näsan. Den dansade gråblå för mina ögon. En gardin av mossor framför mitt näste i skogen.

Tomtebobarnen i sina flugsvamphattar gick att titta på älvorna som dansade på ängen. Jag försökte berätta för Bobo vad jag såg, men tanken hittade inte till munnen. Den vimsade omkring inne i huvudet ett tag, sedan satte den sig ner, i djup begrundan över något mycket litet som låg på marken.

Efter en stund – oklart hur lång – såg jag mig omkring, men fick blinka ett par gånger innan jag hittade fokus. Bobo satt och tittade på pipan. Han vände och vred på den och tittade på den från alla håll. Det var en ädel och välanvänd pipa. Jag bestämde mig för att berätta det för Bobo.

– Fin pipa, sa jag.

– Förlåt? sa Bobo.

– Pipan, sa jag och pekade.

Bobo tittade på pipan, så luktade han på den och la ner den på bordet. Den välte och lite grå aska föll ut på den blanka glasskivan.

– Jag tänkte på något, sa han. Men jag har glömt vad det var. Verkligen en egendomlig upplevelse detta.

Han kliade eftertänksamt sitt ögonbryn.

– Du tittade på pipan, sa jag.

– Jag tänkte.

– Det är svårt att prata.

– Inte om man pratar om samma sak.

Vi tystnade och satt en stund till. Plötsligt lyste Bobo upp.

– Duralex, brast han ut och reste sig.

Han spanade en stund åt alla håll, sedan gick han med energiska steg ut ur rummet.

Jag satt kvar och samlade krafter till det stora ögonblicket då jag skulle resa mig. En trumvirvel, först tyst och dov, sedan starkare och starkare. Jag spände varje muskel i min kropp och: Krasch på cymbalen, där stod jag, med utbredda armar och blixtrande leende. Sen gick jag försiktigt i sidled och aktade mig noga för att kliva rätt igenom bordet. Jag stannade en stund bredvid soffan och undrade om jag skulle gå runt fåtöljen, eller våga passera mellan fåtöljen och bordet. Det var en benig fråga. Jag bedömde avståndet noga, sedan gled jag elegant igenom och befann mig ute på den heltäckande mattans gråblå ocean. Långa mjuka dyningar förde mig sakta ut till havs. Jag vände mig om och såg soffgruppen försvinna bakom horisonten. Snart var det bara en hägring kvar. En hägring i stålrör och läder.

Jag gick fram till ett matsalsbord i ek med en lång röd löpare, två glasljusstakar, och en askkopp i mattpolerad mässing. Det stod tre stolar på var sin sida av bordet och löparen var inte alls röd. Inte bara i alla fall. Den var vit med röd bård och röda och blå elefanter. Efter en stund såg jag att det fanns gröna också. Runda, inte särskilt lika, men vänliga elefanter. Bordet tyckte jag inte om och inte stolarna och inte ljusstakarna och askkoppen, men löparen. Ett stilla regn började picka på fönsterblecket. Jag tyckte om rummet också med tre fönster mot Karlavägen. Jag gick bort och öppnade ett och släppte in lite suveränt doftande luft. Gatan var svart och blank av regnet. Mitt emot lyste en nyrappad kåk vitare än en tvättmedelsannons i den skarpa gatubelysningen. Jag fick ett regnstänk på handen och stack ut huvudet för att få några i håret. Sedan satte jag mig i en av fåtöljerna och såg ut över rummet. Bobo kom in genom en dörr. Han liknade en leopard, totalt koncentrerad, på jakt. Jag tyckte jag hörde hur han nosade när han strök längs väggen bort till bokhyllan. Där lät han blicken fara över bokryggarna. Det verkade omöjligt att han skulle kunna se någon enstaka bok, men kanske såg han andra, mer övergripande samband. Efter en stund fortsatte han sin tur. Han passerade mig med en halv meter tillgodo, nickade lite frånvarande och försvann ut i hallen. Jag hörde honom gå i dörrar på avstånd.

Jag satt en obestämd tid. Sen ringde det på telefonen. Det högg till i hjärtat och jag reste mig upp. En svag efterklang hängde kvar som en doft i luften efter signalen. Den ledde mig till telefonen som stod på ett litet bord mellan den andra fåtöljen och blomsterbordet. Jag satte mig och lät en signal till gå fram innan jag svarade.

– Skraaaaap, sa det.

Som när någon ringer från en automat. Sedan kom en orolig kvinnoröst som trodde att jag sagt en massa saker som hon inte hört medan det skrapade.

– Hallå hallå, sa hon. Är det du Macke?

Hon gled ut och jag lyssnade efter ljud bakom den frågande tystnaden.

– Hallå, sa jag.

I min bortersta ögonvrå kom Bobo tassande.

– Hallå hallå, sa telefonen. Är det du Macke?

– Ja, sa jag.

Det tycktes lugna henne lite grand, men hon var ändå inte lugn.

– Vad gör du i stan? frågade hon Är du färdig med rensningen?

Jag ansträngde mig för att försöka komma på vad jag gjorde i stan.

– Jag kom i dag, sa jag.

– Du får tala högre. Det hörs så dåligt.

– Jag kom i dag, sa jag lite tystare än förut.

– Hallå hallå, sa hon.

I bakgrunden strömmade ett gäng högljudda människor förbi.

– Jag ringer nere från restaurangen och det hörs så dåligt. Du får tala lite högre.

– Kan du inte komma upp, sa jag.

– Vad sa du?

Nu lät hon misstänksam.

– Kan du inte komma upp?

– Vad är det med dig? Du låter så konstig.

Jag fnissade lite grand.

– Jag kanske inte är riktigt nykter, sa jag, men det var visst några ord för mycket.

Klick sa det när hon la på. Jag satt kvar med min lur i handen och såg på Bobo.

– Hon la på, sa jag. Hon ringde från syltan här nere. Vi borde springa ner och snacka med henne.

Bobo nickade sakta.

– Ja det borde vi sannolikt göra.

Vi såg på varandra en stund. En bild av den passiva obeslutsamheten. Jag glömde bort luren i handen, kom på den igen och la ner den i klykan.

– Dingdång, sa telefonen.

Sedan var den tyst. Den bara blängde på mig med sina tio numrerade ögon. Jag letade rätt på en tagg och tände den. Det tog lite tid. Nere på gatan startade en bil. Bobo gick fram till fönstret och tittade ut.

– Är det en gul Fiat hundratjugofyra? frågade jag släpigt.

– Jag vet inte, sa Bobo. Jo förresten, gul är den. Lika gul som bilen ute i Näsby Park häromkvällen.

– Så lustigt, sa jag. Det måste vara en optisk illusion.

– Ja ljuset är ju detsamma.

– Ja och lukten.

– Liljorna blommar inte så här års.

– Nej, men det är inte heller liljor de luktar.

Det hade han inte något att säga om på en bra stund. Han bara satt alldeles stilla i fönsternischen, med blicken kvarglömd på cigaretten som självärkte mellan mina fingrar. Jag funderade på att fimpa, men lät bli. Jag tänkte på telefonsamtalet. Det måste varit Marie Lilja. Vad var det hon sa? Är du färdig med rensningen? Vad fan kan det betyda? Jag kände att det gick över min nuvarande förmåga att svara på den frågan. I stället beslöt jag att fimpa i alla fall. Jag hävde i väg min kropp mot askfatet. I samma andetag dök Bobo upp till ytan igen.

– Vad är det de luktar? frågade han.

Jag fullbordade fimningen i lugn och ro. Sedan vände jag mig mot honom och såg honom rätt in i ögonen.

– Har du aldrig känt det?

Bobo skakade på huvudet.

– När du varit tillsammans med Arbing? Eller med någon av hans stroppiga direktörer? Eller varför inte hos den här killen Lilja? Hos vem som helst av dem som aldrig behövt oroa sig för stålar och som aldrig varit piskade att jobba. Hos dem som alltid har käkat på snygga tallrikar utan sprickor och med maka bestick i eleganta våningar. De som alltid har haft tillgång till fin kultur och fina kontanter. Känner du inte lukten hos dem som är uppfostrade till att bli en av de ledande, till att ärva farsans stålar eller ta över morbrors maktställning. Eller till och med hos dem som inte har någon verklig makt, hos alla medelmåttor som finns till bara för att vara familj och vänner åt de verkliga höjdarna. Som får bra betalt för att föda och driva upp nya medelmåttor och då och då ännu en höjdare. Har du aldrig känt den lukten?

Bobo skakade på huvudet igen. Men inte för att han inte förstod. Hans ögon var stora och sorgsna.

– Du får det att låta så hjärtskärande tragiskt, sa han. Jag kan se dem sitta där och äta med sina maka bestick, med Carl Larsson på väggen och Hugo Alfvén i stereon. Allt är under kontroll, inget överraskande händer och aldrig någonsin kommer det in en detektiv med flaxande trenchcoat och slänger bittra oneliners omkring sig. Vilket liv! Vilken misär.

– De har väl en del att trösta sig med. En privat trädgård på Villagatan kanske? Kan det möjligen hjälpa lite grand?

– Men tror du verkligen att det räcker? Tror du det på allvar Rickard?

Jag kände att jag började tappa kontrollen över samtalet och viftade avvärjande med händerna.

– Men det är lustigt, fortsatte han. Vi kommer till en liknande bild av verkligheten, fast från olika håll. Orkar du lyssna en stund? Jag skulle vilja berätta en del av historien om Marcus Westberg.

Jag nickade.

– Jag tänker inte redovisa mina källor, började han, inte räkna upp allt jag hittat när jag bläddrat i pärmen med gamla kvitton i arbetsrummet, rotat i garderober och byrå i sovrummet eller inventerat husgeråd och specerier i köket. Jag vill berätta om den människa som växt fram för mina ögon. Det hände honom något 1968, något som förändrade allt. Innan dess var han en rätt glad och nyfiken person. Han gillade film och musik, särskilt gammal blues och brittisk rock, grupper som Yarbirds och Bluesbreakers. Han var kanske ingen klädsnobb direkt, men noga med kvalitet. Då och då bjöd han på fest med dyra viner, Johnny Walker Black Label och kallskuret från Östermalmshallen. Han hade konton hos flera juvelerare och köpte regelbundet örhängen, halsband och broscher, inget jättedyrt, men inte småaktigt billigt heller. Gåvor till kvinnor han ville visa sin uppskattning för, men inte gifta sig med. Men i maj 1968 köpte han två ordentligt dyra ringar hos Georg Jensen nere på Hamngatan och i början av juni åkte han och Marie Lilja till Paris över en helg.

– Men som sagt, sedan händer något, gissningsvis i mitten av juni. Jag vet inte vad, men allt blir annorlunda. I början av juli reser han till ett pensionat ute på landet utanför Laholm och stannar i hela sex veckor, även sedan han kommit tillbaka till Stockholm bor han tidvis på olika hotell i Stockholm, ofta på hotell Humle runt hörnet här på Engelbrektsgatan. I november säljer han tillbaka ringarna till Georg Jensen och förlorar ca 1 500 kronor.

Här hejdade han sig en stund och såg sig om. Det var som om han letade efter ett glas vichyvatten att styrka sig med. När han inget fann, harklade han sig och fortsatte:

– I januari 1969 reste han bort igen, den här gången till Panama och han blev borta i två månader. Under tiden gick ett gäng inredningsarkitekter lös på lägenheten. De bytte ut allt, möbler, lampor, mattor och gardiner, skivor, böcker, allt. När han kom tillbaka i mitten av mars började han jobba hos sin morbror och inrättade sig i sitt nya liv. Men det var inget liv, det var ett slags uppehållstillstånd.

Han hejdade sig igen, sedan sa han:

– Jag skulle vilja att du kommer med ut i köket och tittar.

– Åkej, sa jag.

Han gick före mig och stannade mitt på golvet. Det var ett kök. Ett av de kökigaste jag sett. Standardiserat och VDN-deklarerat ut i fingerspetsarna. Över diskbänken och spisen glimmade små läckra lysrör och över ett bord vid fönstret spred en kökslampa sitt nyttiga sken. Det var familjesidornas eget lilla drömkök. Fullt av praktiska apparater. En Hoover diskautomat. En Braun fruktpress. En skinande antiseptisk assistent från Electrolux. Det var

ett kök som dög till allt utom att leva i. Jag gick och satte mig vid bordet och lutade armbågarna mot den PVC-förstärkta Miljöduken.

– Vad var det du ville visa? frågade jag.

Bobo var tyst en stund. Sedan gick han fram till diskmaskinen och öppnade luckan.

– Titta här ska du se. Här inne ligger fortfarande instruktionsboken och papphylsorna som håller fast diskkorgen. Han har inte använt maskinen en enda gång på tre och ett halvt år. I skåpen står det glas i jämna dussin från Orrefors och Kosta. Porslin från Rörstrand och Arabiakoppar. Ett dussin kaffe och ett dussin te. I lådorna finns det dyra bestick och knivar av god kvalitet. Allt är täckt av en tunn grå hinna som inte är smuts utan något slags årsringar av ensamhet och ångest. Jag lovar, han har aldrig lagat mat i det här köket. Det enda som är diskat är en kastrull och en ensam tekopp. Stor och engelsk. Han har några påsar från Sibyllans te- och kaffehandel borta vid Östermalmstorg. Lite Orange Pekoe, lite Lapsang och något som verkar vara ryskt te. Brödrosten är använd, i frysen finns det skivat formbröd och i kylskåpet en tom smörbytta och en pomeransmarmelad från Arvid Nordqvist. Det enda han intagit i sitt hem är te och rostat bröd med smör och marmelad. Men jag hittar inga spår av det. Någonstans har han suttit i tystnaden med sitt te, men varken här eller i vardagsrummet hittar jag något. Han har sovit i sängen, men han har inte ätit där.

Plötsligt brusade han upp.

– Jag blir tokig, skrek han och sprang ut ur köket.

Jag följde efter honom och hittade honom på golvet i vardagsrummet kraftsande i mattan under matsalsbordet.

Själv gick jag och satte mig i soffan och lät honom snoka på egen hand.

Det var rent förbannat skönt att sitta ned. Benen kändes mjuka och sladdriga. Det var de säkert också. Jag lutade mig bakåt och slöt ögonen och kände efter. Tunga var de i alla fall. Rent förbannat tunga. Tunga som ... Ja något tungt jävla ord. Tungt vatten kanske. Jag får fråga Bobo någon gång hur mycket det väger. Men inte nu, nu gällde det benen. Jag försökte röra ett av dem och jag tyckte att det knarrade i knäleden, men benet var ändå stilla. Det var bara skelettet som rörde sig lite. Köttet kändes alldeles dött, Jag rös och fick en vision av min kropp som en sinnrik maskin av ben och senor. Det gjorde mig rädd. Mer än rädd. Jag greps av panik och kämpade med ansiktet för att få upp ögonen. Det gick en våldsam spasm genom kroppen och plötsligt kunde jag se igen. Jag kände efter med fingrarna att ögonlocken verkligen var öppna. Fingrarna skymde helt följdriktigt synen och jag blev lugn igen.

Då hörde jag ljud från Bobo.

– Titta här. Äntligen!

Han pekade på väggen cirka en meter över golvet.

– Här är en fläck efter hans huvud. Och här i mattan finns tefläckarna. Det är här han suttit år efter år, kväll efter kväll, och druckit sitt te. Plötsligt lutade han sig fram och rev upp en flik av mattan och plockade fram en brunfläckig skjorta. En trollkarl kunde inte ha gjort större effekt ens med hela fracken full av kaniner. Jag kunde nästan ha skrattat, men det var något olycksbådande bekant med de rostbruna fläckarna. Jag satte mig upp och Bobo kom fram och la skjortan på bordet. I sin ungdom hade den varit vit, men det var några år sen. Jag tog den i kragen och läste på firmamärket, Gulins, vit bomull, runda snibbar, hel, men fläckad som om någon torkat upp något med den, något rött som torkat och mörknat.

– Vi får lämna in den för analys, sa jag sakta. Till någon som håller käft med vad han hittar.

– Jag fixar det själv, sa Bobo.

Jag kände att det var dags för några uppskattande ord, men jag har alltid varit jävligt dålig på det.

– Jättefint, sa jag. Då är det bara att gå hem och slå upp i psykologiboken vad det betyder när en kille som har en hel våning till sitt förfogande helst sitter med sitt gamla te på golvet i ett hörn med en blodfläckad skjorta under baken.

Han tyckte inte om min ton. Hans ögon var stora och blanka.

– Är det allt du har att säga? sa han.

Jag ryckte på axlarna en kvarts millimeter och letade i halsen efter ett vänligt tonfall.

– Åkej, började jag dröjande. Du hade rätt och jag hade fel. Kitt och personlighet och vardagsrutiner och hela baletten. Du hade rätt och du hittade det där udda som du trodde att du skulle hitta. Grattis.

Det blev fel det också. Jag hörde det själv och Bobo hörde det ännu mer. Hans röst fick en sorgsen klang.

– Det var jag som hade fel, sa han. Den här skjortan skulle jag ha hittat utan kitt. Jag behöver ingen stimulans för att tänka logiskt. Jag bara trodde ...

Han hejdade sig och såg hjälplöst på mig.

– Jag bara tänkte att det kunde vara bra för oss att tända på och bli dumma och fnittriga.

Eller... Jag vet inte. Jag förstår mig inte på dig helt enkelt. På något sätt tycker jag bra om dig men, du är så himla konstig.

Han tystnade och jag undrade vad fan jag skulle säga. Jag började känna mig jagad, men plötsligt blev jag bara alldeles förbannat trött. Trött på att tjafsa om sådant som det är meningslöst att tjafsa om. Trött på en omöjlig situation. Trött på att Bobo bara var arton år. Jag orkade inte med det bara.

– Jag kan inte hjälpa vad du trodde, sa jag. Jag är som jag är och du ska inte försöka trixa och ha dig för att ändra på den saken. Jag kan inte säga något som gör dig glad igen. Ditt problem är ju att du tror att det går att förstå allt och när du märker att det inte är så blir du rädd och olycklig.

Han tittade på mig en lång jävla stund.

– Jo så är det kanske, sa han till slut. Det kanske är mitt problem. Men du är också rädd Rickard. Du är rädd för att komma nära.

Vi såg varandra i ögonen och jag kände någon vag uråldrig ångest som på något sätt hängde ihop med Västmannagatan för 30 år sedan.

– Om det är det här som är haschnoja tror jag att jag avstår röka i framtiden, tänkte jag.

Den här gången var det han som vek undan med blicken och någonstans ifrån dök det där bleka leendet upp som jag hade sett häromdan när vi åkte hem från Näsby Park.

– Ska vi ta och sticka, sa han.

Jag nickade och vi reste oss, rensade undan våra spår, släckte och stack.

Bobo hade skjortan i knät och jag körde honom hem till Sigtunagatan.

– Borde du köra i det här tillståndet? frågade han.

– Inte fan tänker jag ta bussen.

– Tänk om vi blir stoppade av polisen.

– Uppriktigt sagt skiter jag blankt i det.

– Du kommer förlora körkortet.

– Åkej jag förlorar körkortet. Jag skiter i det också. Livet i den här jävla stan är som att spela Monopol. Ibland vinner man något och ibland förlorar man något, men allt beror ändå bara på hur många poäng man får på tärningen. Egentligen snackade vi om något annat. Jag vet inte riktigt om vad, men jag tror att Bobo fattade, för när vi stannade utanför hans port satt han kvar. Han tittade ut genom vindrutan och följde gatlyktorna upp mot Karlbergsvägen. Han var tyst en stund sen sa han:

– Jag hann inte berätta färdigt där uppe. Det fanns inga kvitton efter mitten av december 1971 i pärmen, men jag hittade några kontoutdrag i en låda. Det visar sig till exempel att elräkningarna för första och andra kvartalen 1972 är väsentligt mycket lägre än tidigare elräkningar. Jag noterade även att teet i påsarna luktade lite gammalt och att det rostade brödet i frysen hade som förpackningsdatum 14 december 1971. Det verkar alltså som om det förutom det där tillfället i mitten av juni 1968 finns en annan brytpunkt i Marcus Westbergs liv, nämligen december 1971. Mycket tyder på att han inte bott i lägenheten sedan dess. Men vart han tagit vägen och vad han haft för sig kan jag inte säga. Det finns inga spår som berättar om det.

Jag kände mig en aning bedövd – om det nu var haschet eller Bobos svada – och jag började längta hem.

– Vi får titta på det här i morgon.

Han slängde en snabb blick åt mitt håll. Det verkade som om han läste situationen.

– Du har helt rätt, sa han. Vi sover på saken. Ha det bra. Vi ses.

Så klev han ur och var borta.

Då hände något märkligt. Det var som om en sten lyfts från mina axlar och en annan från mitt sinne. Hela jag flöt ut i ett guldkimrande töcken. Jag såg mig om i bilen och tänkte:

– Fan, vad skönt att vara ensam!

Jag tittade på ratten och på hastighetsmätaren och på nyckeln som hängde så fint ur sitt lilla håll. Men nej, det var inte nyckeln som hängde. Den satt i tändningslåset. Det som hängde var en lite rund plastbricka som det stod Caltex på. När fick jag den? Jag kommer inte ihåg. En bensinmack, men var finns det Caltex? Hörnet Hornsgatan Torkel Knutsson? Gotlandsgatan Renstiernas Gata? Men finns den macken kvar? Jag rörde fötterna och kom åt pedalerna där nere.

– Kommer jag verkligen ihåg hur man gör när man startar? tänkte jag.

Men så klart; kopplingen och bromsen och halva foten beredd på gasen, sedan vrider man bara på nyckeln. Det skorrade till och den tände direkt och jag blev nästan tårögd.

– Min bil är så jävla bra, så jävla fin och pålitlig.

Jag la i ettan och började rulla framåt och brast ut i ett gapskratt, stort och brett. Det var helt enkelt så jävla kul att köra bil. Det fanns inga människor på gatan, men på bägge sidorna stod det bilar och jag förstod att det var viktigt att inte köra på dem. Men allting gick så mjukt och fint, bil på bil på bil som jag inte körde på. Jag hoppades nästan att någon stod i ett fönster och såg hur otroligt bra jag körde.

I samma ögonblick blev det krångligt. Gatan tog slut och en annan, mycket större gata som gick åt ett helt annat håll låg i vägen.

– Vad fan håller de på så här för?

När jag spände blicken såg jag att min lilla fina gata fortsatte på andra sidan, men det åkte bilar åt alla håll på den stora gatan och det kändes omöjligt att titta åt bägge hållen samtidigt. Men så kom det en stor röd buss från vänster. Det stod 47 med tydliga siffror på den, och efter den verkade det inte komma några bilar. Jag lät den fara förbi och tittade igen, nej inte en biljävvel. Jag fattade ett blixtnabbt beslut och svängde höger och det gick så enastående bra att jag tänkte:

– Fan, det här måste jag göra igen. Det här var en högersväng i världsklass.

Och har man sett på fan, nästan direkt kom en ny gata och glad i hågen svängde jag höger på den också.

Den här gatan såg annorlunda ut. På vänster sida gick ett slags mur och på höger var det hyreshus. Även här var det fullt med parkerade bilar. Det var lite mörkare och jag trivdes inte riktigt lika bra, så i nästa hörn svängde jag höger igen. Här var det ljusare. På andra sidan

gatan låg det en park med lyktor där människor gick omkring och jag tänkte att det är bra att de gör det så här fint så folk blir glada. Men plötsligt blev jag bländad. En stor lastbil hade kommit smygande bakifrån och nu låg den nära och dess ljus brände mig i nacken och fyllde hela min backspegel. Jag förstod att jag måste slinka undan och jag höll ögonen öppna efter någon lämplig gata att svänga in på. Och mycket riktigt.

– Den här stan är verkligen välordnad. Här kommer en gata precis när jag behöver den.

Jag svängde in och lastbilen försvann ur backspegeln. Det här var en trevlig gata. Jag blev på gott humör av den. Men efter en stund blev jag osäker. Jag tyckte att jag kände igen mig. Där stod en folkabuss med atombombsmärken på, och plötsligt insåg jag att det var Bobos gata.

Fast jag tyckte att jag varit ute och åkte en timme minst hade jag bara kört runt kvarteret.

Jag fylldes av en insikt, så jag gasade på lite grand och svängde höger för femte gången, in på den där stora gatan igen. Där ställde jag mig vid trottoarkanten och stängde av motorn.

– Åkej, vad fan är det som händer?

Steg för steg benade jag upp situationen. Jag var påtänd. När jag slapp att ha Bobo i håret ökade flummigheten i runda slängar 300 procent. Men jag visste att jag kunde skärpa mig.

– Den här gatan heter Karlbergsvägen. Jag borde ställa bilen här och gå bort till Odenplan och ta bussen hem.

Men plötsligt kom en annan känsla, stark och mäktig som Amazonfloden efter regn. Jag var hungrig. Jag ville ha entrecote med bearnaise och pommes frites, den svenska nationalrätten. Jag tänkte först på Cassi på Narvavägen, godaste pommes fritesen i stan, men har de verkligen öppet så här dags? Sedan kom jag att tänka på Bologna på Apelbergsgatan. Och driften var så oemotståndlig att jag bara körde i väg och tog Dalagatan ner mot stan utan att fundera på vad jag borde eller inte. Vasaparken igen, Eastmansinstitutet och Sabbatsberg, sedan passerade jag den lilla utsökta bron över Kammakargatan. Stod jag inte där en gång med en tjej och pratade om hur den påminde mig om Paris? Jag som inte hade varit längre än till moster i Vagnhärad. Jag har alltid tyckt att det var ett pinsamt minne, men nu fylldes jag av ömhet inför den där kåta omogna 17-åringen. Men det blev ju inget. Jag bodde ju hos morsan och brorsan på Västmannagatan och hon hos sina föräldrar på Falugatan. Och jag glider ännu längre tillbaka, in i 40-talets Stockholm, och femmans spårvagn skramlar uppför Dalagatan bort mot ändhållplatsen vid Karlberg. Det är ett annat ljus och en annan doft än det här deppiga jävla 70-talet. Jag spelar ränna med Krille utanför hans port på Frejgatan. Några killar springer förbi. Jag vet vad de heter, jag vet var de bor. Jag vet vems farsa som super. Han heter Svante Rudberg. Jag vet att den andres föräldrar är skilda. Det är inte så vanligt. En heter Ruben. Det namnet kan man garva åt ibland. En har en syrra som haltar när hon går. Henne är jag hemligt förälskad i. Vad hände med henne? Och vad blev det av Svante Rudberg? Han höll alltid på med sin tunga och slickade sig om munnen. Hans farsa satt och grät i trappen när han var full och inte vågade gå hem till sin fru. Och nu kör jag omkring i en bil fast jag bara är elva år.

Gatan kränger och jag vet inte var jag är. En jätteplats öppnar sig. Är det Röda Torget i Moskva? Fast på en skylt står det Vinterpalatset? är inte det Leningrad? På vänster hand ser jag en stor skrämmande skola och det hugger till av ångest. Borde jag inte gått där? Morsan ville så gärna, men varken brorsan eller jag hade någon lust. Det är bara jävla typer som tar studenten. Och nu är hon död, och jag vrider och trycker för att få bort de tankarna. Entrecote med bearnaise i mjuk flottluktt ville jag ha, men var i helvete ligger Apelbergsgatan? Plötsligt är det en bil som kör ut från trottoarkanten framför mig. Det blir en lucka och jag kör in och ställer mig och stänger av motorn. Jag har mycket vaga begrepp om var jag är, men jag vågar inte köra mer, och jag tänker att om jag går så kommer jag att hitta. Så stod jag på trottoaren och jag kunde för mitt liv inte säga var jag var. Rickard Widmark som kan varenda jävla gata i den här stan. Jag gick dröjande framåt. Några smågator vek av åt bägge hållen. Sedan kom

jag till en större gata. Där fanns det nedgångar till tunnelbanan, men det var ju inget för mig. Jag väntade på grön gubbe och gick över den stora gatan och fortsatte rakt fram och såg en färghandel till vänster och till höger i nästa gathörn ett ölfik. Och plötsligt var jag inne i en tunnel. Det luktade gråberg, och fukten dröp längs väggarna. Jag hörde ett egendomligt ljud någonstans ifrån. Det lät som en gråtande trollkvinna fången i berget. Och så var det. Mitt i tunneln satt en svartklädd kvinna på en liten fällstol och spelade klarinett. Fodralet låg på golvet framför henne, och i fodralet en bunt noter och några mynt. Tonen var sprucken och vibratot hjärtskärande. Det gick inte att höra vad hon spelade för melodi. Fraseringen var för ryckig, för inåtvänd och hemlighetsfull. Det var som om hon försökte blidka någon avlägsen utomvärldslig gud som hon ensam kände. Jag la en femtioöring i fodralet när jag passerade. Hon reagerade inte, men när jag kommit några steg därifrån ändrades musiken och blev till långa knotiga händer som grep efter mig och ville hålla fast mig. Jag blev rädd och var tvungen att komma ur mitt rus tillräckligt för att markera en verklighet.

– Brunkebergstunneln, sa en röst inom mig.

I samma ögonblick tystnade musiken och när jag vände mig om syntes inte en människa.

Så var jag ute ur tunneln. Kvällsluften kändes varm mot ansiktet efter den raa kylan där inne. Jag förstod att jag var på väg åt fel håll, men jag kunde fortfarande inte riktigt lokalisera mig. En bit fram låg Dambergs restaurang. Farsan brukade gå till trean, den billigaste avdelningen, någon gång ibland när det skulle firas och ta en vit och en brun. Jag mindes hur han blev tröttare och tröttare med åren och 1949 dog han. Då var jag femton och jag såg morsan gråta för andra gången, den första var när farbror Axel dog. Sedan grät hon inte mer, hon bet ihop och gick vidare. På Dambergs ville jag inte gå in. Där fanns inte den maten jag ville ha, bara onda minnen om fattiga satar från Sibirien som kom in för att dricka de sketna centilitrar myndigheterna tillät, bullra lite och sedan gå hem.

Jag skyndade mig förbi och svängde höger i nästa gathörn. Där gled en öppen Ford Fairlane 1956 cabriolet förbi. I bilen satt tre killar som flabbade oavbrutet och tre tjejer som skrek. Radion var på och ingen var över 25 år. Jag kände igen dem på något sätt och blev sorgsen. Ingen tittade åt mitt håll fast jag vet att de kände min närvaro. Till sist var det ändå en tjej som mötte min blick. Först såg hon ledsen ut och bad nästan om ursäkt, som om jag vore hennes farsa, men sedan blev hon trotsig och stolt:

– Vadåra? Har du så jävla kul? Hitta på något bättre själv.

Och hon fortsatte att skrika, och hennes röst slingrade sig upp för husfasaderna som vildvin och ryckte och slet i de lysande neonskyltarna. Bilen försvann runt ett gathörn och jag visste att det var Kungsgatan. Dit ville jag absolut inte. Jag böjde ner huvudet och skyndade på stegen, passerade Myrstedts Matthörna och tog nästa tvärgata höger. Det var en ganska brant backe uppåt, och det slog mig att här någon stans ligger det faktiskt en restaurang i ett hus, en trappa upp. Sedan skrattade jag. Jag förstod att det var Gröna Linjen jag tänkte på, en vegetarisk restaurang, det var inte riktigt det jag suktade efter. Då kom jag att tänka på Manne. Han stod en gång nere på gatan, en varm sommarkväll när de hade fönstren öppna där uppe och kastade in köttbullar. Han var så jävla kul, visst söp han och visst tog han fenedrin när han var trött, men han gjorde så galna jävla grejer. Vi var ganska mycket tillsammans en tid, men så plötsligt en dag var han död. Han hade tagit livet av sig. Jag försökte vara som han, lika spontan och galen, men på den resan följde jag inte med.

– Nej, Gröna Linjen är inte aktuellt.

Men så slog det mig att den faktiskt inte låg här. Den låg några gator bort. Jag började bli trött på att inte veta vad gatorna hette. Jag fortsatte backen upp. Jag visste att längre fram låg

restaurang Oxen. Det var heller inte intressant, men långsamt började kartbilden klarna inne i huvudet och jag anade att jag åtminstone gick åt rätt håll.

– Det ligger visst någon skum jävla sexklubb här nånstans.

Jag kände faktiskt en hora en gång. Vi träffades när jag jobbade med något som jag glömt och blev vänner. Hon var en riktigt jävla krass och kompromisslös person. Jag gillade henne verkligen. Vi låg med varandra några gånger, alltså inte professionellt. Jag ville väl visa vad tjusig och fördomsfri jag var, men där gick jag bet. Jag kunde inte älska henne därför att hon var det hon var. Och det är klart att hon kände det, även om hon inte sa något. Lite senare flyttade hon till Göteborg och blev spårvagnskonduktör och gifte sig med någon jävla traversförare. Det var troligen en bra idé.

Jag fortsatte uppför gatan, kom fram till ett hörn och då var det som om en elektrisk ström gick genom mig. Hela Stockholm låg öppet och jag visste var jag var och var Apelbergsgatan låg. Jag hade full kontroll på huvud och kropp. Det var något jag hade sett och blixtnabbt hade jag reagerat rätt och glidit in bakom en lastbil. Jag befann mig på Lästmakargatan. Runt hörnet in på Oxtorget satt en person som jag kände igen i en bil. Det var ett brutalt jävla uppvaknande till den så kallade verkligheten. Jag kikade försiktigt fram och där satt han, bakom ratten i en ny BMW, advokat John af Simons. Det verkade inte finnas någon annan i bilen. Han kanske väntade på någon, men han hade ett konstigt glasartat uttryck i ansiktet. Plötsligt blundade han och öppnade munnen som om han skrek till, men inget hördes ut.

– Vad fan, sitter den jäveln och runkar?

Han satt stilla en stund, sedan lutade han sig över mot passagerarsidan och öppnade dörren. Jag hörde en kvinna skrika till. Sedan stängde han dörren, startade motorn och körde i väg med tjutande däck. Kvar på trottoaren låg en kvinna hopkrupen i fosterställning. Jag sprang över gatan fram till henne. När hon såg mig höll hon upp armarna för att värja sig. Hennes kläder var i oordning, det ena bröstet hängde ut ur den oknäppta blusen och hon var blöt i ansiktet.

– Jag orkar inget mer, sa hon vädjande.

– Nej det förstår jag, sa jag, efter det där jävla svinet. Tänkte bara se om jag kan hjälpa dig. Det är vanlig enkel vänlighet, och den är det reapis på i dag.

– Jag behöver ingen hjälp.

– Åkej, det är bra. Då står jag här en stund med ryggen mot medan du fixar till dig. Jag vill bara se att det inte kommer någon annan jävla skithög och bråkar.

Och så blev det. Jag stod och såg mig om, men det fanns inte en käft i närheten. Jag hörde fraset av kläder och knäppet från handväskans lås. När hon reste sig vände jag mig om. Hon var guldhårig, högbarmad och storväxt, inte direkt fet och kanske inte storväxt heller, men klumpig på något vis. På hennes vänstra hand satt en ring med en röd sten som bara verkade för mycket. Hon torkade sig om munnen med en näsduk.

– Det är inte som ni tror, sa hon.

– Lyssna, sa jag. Ni får prata om ni vill, eller låta bli om ni hellre vill det, men ni är absolut inte skyldig mig någon förklaring. Ett råd bara, undvik det där jävla aset i BMW:n i fortsättningen. Jag vet vem det är. Han är ingenting att ha.

Hon tittade på mig en stund, sedan öppnade hon handväskan och stoppade ner näsduken, kladdig av läppstift och något annat.

– Jag har en gammal skuld som jag aldrig kommer att kunna betala, sa hon. Han sa åt mig att gå på sexklubben, klädd som en slampa. Och så kom han och tog med mig ut i bilen och sa åt mig vad jag skulle göra. Sen sparkade han ut mig på trottoaren. Jag vet att han är en ond man. Men i gengäld träffar jag er, en gentleman när jag minst väntar det. Ni ska ha stort tack för hjälpen.

Så vände hon sig om och gick Lästmakargatan ner mot Stureplan. Jag stod och såg efter henne, men det var ingen som antastade henne och efter en stund vände jag och gick ner till Sveavägen. Jag sneddade över gatan, gick Kungsgatan och Olofsgatan, passerade Apelbergsgatan, men jag var inte hungrig längre. Jag svängde ut på Tunnelgatan där jag visste att bilen stod, hoppade in och körde hem. Jag fattade inte varför det skulle vara så svårt.

Kapitel 12

Dan efter. Men ändå inte. Ingen huvudvärk och inga dystra andar i magen. Bara en känsla av att ha varit med om för mycket på för kort tid. Som när man drömt vilda drömmar hela natten. Inte trött och sömnig. Bara lite utbränd. Tankarna gick långsamt och det kippade melankoliskt om tofflorna när jag tassade ut efter tidningen. Världen var sig lik, fast stämd i matta färger.

Jag åt frukost och läste blaskan sorgfälligt från pärm till pärm. Attentatet i München var fortfarande den stora grejen. För övrigt bjöd den inte på några sensationer. Stiltje över Sargassohavet. Tystnad i Sahara. Tre buddistiska munkar i stum kontemplation. Inte ens bland bilannonserna krusades ytan. Volvo 144, -68, nybes. 2 500 mil 8 000:- Jag läste varenda annons, mätarställning och årsmodell. Extraljus och gördeldäck. Vem orkar säga nej? Vem orkar hoppa av? Vem rullar in sig i en matta och går i retur till Persien? Men kaffet var starkt. Bittra svarta klunkar som våldförde sig på mina smaklökar. Gift ska med gift fördrivas. Och duschen styrde jag med den blå kranen att bli kallare och kallare. Och rakhyveln gled över min kind och skar och irriterade mig och piskade upp mig ur apatin. Huden sved av Aqua Vera och de tusen nålstygnen tvingade mig att vakna. Och klockan elva ringde Bobo och jag sa:

– Åkej, jag kommer om en halvtimme.

Utanför mina fönster var det mulet. Det kunde möjligen bli regn. Jag tog rocken över armen och stack.

Bilnyckeln i låset och det här sköna ljudet ”schluck” när mekanismen ger mig tillåtelse att komma in, och dörren med exakt rätt tyngd svänger upp och den första doften når min näsa. Jag gillar verkligen lukten av plast, galon, gummi, metall, olja, bensin och tobaksrök som ropar till mig: bil, bil, nu ska vi ut och åka igen. Jag satte mig till rätta och langade in rocken i baksätet. Det knäppte till när en knapp slog mot metall. Jag lyfte på rocken och där låg kassetbandspelaren jag exproprierade ute i Näsby Park. Den hade jag fullständigt glömt bort. Det var en liten batteridriven Philipsapparat, tung och kompakt. Det satt ett band i den. Jag la den bredvid mig i framsätet och spolade tillbaka bandet till början, sedan knäppte jag på den. In the summertime med Mungo Jerry började mitt i en takt och förpestade lugnet i kupén. Jag vred om nyckeln och körde iväg. Det var ju inte riktigt min sorts musik, men jag lät det stå på. Plötsligt hörde jag någon som nynnade. Jag ryckte till och såg mig om i bilen, men så insåg jag att det kom från bandspelaren. Efter en stund var det någon som sjöng, starkt och ganska falskt:

– In the summertime when the weather is high.

– Fan Fredrik, lägg av, kom en annan röst som jag tyckte jag kände igen.

– Jag provar min nya bandare, den är skitbra. Lyssna!

Det skrapade till och musiken stoppade. Jag antog att Fredrik spelade upp sången för sin missnöjda kamrat. Men i min bil rullade bandet vidare och nu hörde jag gatuljud och Fredrik som ropade på någon:

– Kom hit Jack.

Vem Jack var blev snart uppenbart när en hund flåsade i micken. Plötsligt skällde han så det skorrade i högtalarna. Fredrik skrattade förtjust.

– Fin pojke.

Sedan skrapade det igen och ett antal fulla killar skrålade:

Fighting soldiers from the sky

Fearless men who jump and die

Men who mean just what they say
the brave men of the Green Beret

Nytt skrap och så hördes det musik, någon cool pianojazz, jag gissade på Dave Brubeck. Det höll på en stund, sedan var det någon som sa:

– Stäng av den där skiten.

Den rösten kände jag igen direkt. Det var snubben med de vita mockapjucken. När Fredrik svarade hördes det att han var mer på sin vakt:

– Javisst, inga problem.

Det hördes ett klick, som från en bilradio och musiken tystnade, men det hördes inget skrap så jag antog att bandet fortfarande rullade. Till sist frågade Fredrik försiktigt:

– Vad var det för nummer nu igen?

Han fick ett vresigt svar:

– Råsundavägen sex har jag sagt.

Jag hajade till. Det var precis runt hörnet där jag bodde. Hade inte bilhandlaren sin parkering där, eller var det nummer åtta? Efter en stund kom rösterna tillbaka.

– Vänd och ställ dig på andra sidan så att du har nosen in mot stan, det var den vresiga rösten.

– Det ska bli, det var Fredrik.

– Nu låter du motorn vara i gång tills jag kommer tillbaka. Är jeep-dunken där bak?

– Japp.

– Full?

– Arton liter och en påse trassel.

Jag hörde en dörr slå igen och lite senare bakluckan. Sedan var det tyst en stund. Så var det någon som visslade nervöst. Jag tyckte jag kände igen Fredriks allmänna tondövhet. Sedan rasslade det kraftigt i bandspelaren. Det lät som om han plockade upp den.

– Vad fan, sa han förvånat, snurrar den?

Så skrapade det till och blev tyst.

Jag stängde av och parkerade utanför Bobos port. Hippiebussen stod kvar och hade fått en p-bot under vindrutetorkaren, ömsint instoppad i sin kommunala plastpåse. Mot kåken tvärs över gatan höll ett lag effektiva killar på att resa en byggnadsställning. Det gick med fart och kläm. Jag satt kvar en stund och tittade på dem och rökte en tagg och tänkte på det märkliga bandet. Det kunde ju inte vara något annat än en direktsändning av pyromanernas väg till Anders Lundströms Bil AB häromdagen. Kunde han med mockapjucken heta Kurt Zettergren? Helt klart var Näsby Park-gänget kopplat till Svenska Bilintressenter. Bobo öppnade i en vit nedfläckad skyddsrock. I hallen möttes jag av en från röklukt.

– Är det hembränt på gång?

Han fnissade.

– Jag kunde inte låta bli att leka lite när jag ändå hade grejorna framme.

Han gick före mig in i det stora rummet. Där blev lukten ännu fränare. Han hade röjt av ungefär hälften av det långa bordet och satt upp ett fruktansvärt batteri av kolvar, provrör och bunsenbrännare. Smala glaströr ledde hit och dit.

– Det var blod va?

Bobo nickade, och som om det var just det den hade väntat på, gav en av kolvarna till en djup suck och släppte ut lite gul rök genom ett rör. Han gick fram och pysslade om den lite grand och tröstade den och jag satte mig i soffan. På bordet stod en skål med jordnötter. Jag försåg mig medan Bobo stängde av brännaren, tog kolven och hällde innehållet genom en tratt med filterpapper ner i en vit platt bägare. När han var klar med det kom han och satte sig i fåtöljen och hoppade rätt på dagordningens första punkt.

– Jag har undersökt skjortan, sa han, minutiöst, med förstoringsglas och mikroskop. Den är alldeles hel och har vecken kvar från förpackningen den kom i. Jag gissar att den bara

användes vid detta enda tillfälle. Med ledning av blodfläckarnas spridning samt befintligheten av ett tiotal korta hårstrån, sluter jag mig till att den använts för att torka av och förbinda, en mörkhårig mans sårade huvud. Det kraftiga blodflödet tyder på att såret varit beläget långt ner, i nacken eller bakhuvudet. Vidare har jag varit i telefonförbindelse med Gulins och de kunde med ledning av min beskrivning, tidsbestämma skjortans försäljning till perioden från hösten -66 till våren -68. I april -68 gick den ur sortimentet och i maj och juni reades de sista exemplaren.

Där var rapporten slut och kongressen uttryckte sitt bifall. Jag nöp mig i näsan och tänkte en stund.

– Den där redogörelsen i går kväll, sa jag, den där ryska romanen du drog om Macke Westbergs liv är någorlunda sann antar jag.

– Jo i stora drag, sa Bobo.

– Där pratade du ju om något som hände i juni 1968 som förändrade hans liv.

Kan det ha något att göra med den här mörkhåriga mannen? Den här snubben som möjligen tjackar en omodern skjorta på rea och som råkar få ett hål i huvudet första dan han använder den?

– Det finns väl en del som tyder på det.

– Det kan inte vara Mackes skjorta?

– Nej nej. Han köper sina kläder på NK och Morris och sådana ställen.

Jag nöp mig i näsan igen.

– Man får ju säga att han reagerar rätt kraftigt, sa jag. Att ha skjortan i lägenheten där han sitter och dricker te. Kan det vara han som gjort hål i huvudet på snubben?

Bobo nickade.

– Det är vad jag undrar också, sa han. Och det leder till nästa fråga: Var hamnar vi i allt det här? Någon vill ha tag på Westberg, utan att polisen blandas in. Kan det vara han med skjortan eller hans efterlevande. Blir vi indragna i någon utpressningshärva utan att veta om det?

– Det är ju möjligt, sa jag. Men det stämmer inte med att det är advokat Nordenstam som sköter kontakterna. Han är ju en jävla skitstropp, men samtidigt lever han på sitt rykte att vara hundra procentigt hederlig. Det skulle vara en otroligt dålig affär för honom att hålla på med utpressning.

– Vi får väl lita på det.

– Jo, sa jag, men sen har jag en annan grej här. Du minns den där bandspelaren som jag tog ute i Näsby Park.

Jag gick ut i hallen och hämtade den och spelade upp bandet för honom.

– Vad var det där för något? sa Bobo när det var slut.

Jag ryckte på axlarna.

– Den här killen Fredrik har visst köpt en bandspelare som han inte riktigt lärt sig att sköta och han leker och testar. Men den där sista grejen är lite märklig, för det är precis i närheten där jag bor. Det ligger en bilhandel där och där var det en brand nu, natten mellan måndag och tisdag, och där hittade de en utbränd jeep-dunk.

– Attentat? sa Bobo tvivlande. Det håller väl bara enklare bovar på med? Inte behöver väl killarna ute i Näsby Park ägna sig åt sådant.

– Ja inte vet jag, men det är en märklig tillfällighet. Och Altén sa att de jobbar med att koncentrera handeln med begagnade amerikanska bilar.

Just då ringde det på dörren, två signaler och någon öppnade dörren själv. Jag suckade. Var det Hasse som kom för att sprida några nya Mao-citat eller? Det var lite mycket spring i Bobos kvart, kunde jag tycka, men själv reagerade han inte ens.

– Jag undrar lite över den här stiftelsen Gustaf Petrii minne sa han oberört.

Den skulle jag vilja veta mer om.

– Jag har en fotostat på stiftelsens bokslut som jag fått av Möller, sa jag.

Men jag gick inte direkt och hämtade den för in i rummet kom en kille och två tjejer. Killen hade någon slags indisk kaftan, den ena tjejen en fotsid djuplila klänning och den andra pannband, blommiga puffbyxor och bjällror kring fotlederna.

– Hej Bobo-pojken, sa den djuplila.

– Hej Gunnel, sa Bobo.

Han gjorde en gest mot mig.

– Det här är Rickard som jag berättat om, och det här är Palle och Målla, och Gunnel Nelson, min granne.

– Och älskogsblomma, sa Gunnel.

– Ja, min granne och älskogsblomma, sa Bobo artigt.

Hon kastade en slängkyss åt honom, sedan vände hon sig mot mig.

– Jag tycker det är så spännande det ni håller på med, sa hon.

– Du Rickard, avbröt Bobo, kan inte du bara hämta det där bokslutet.

Jag gick och hämtade det i rocken och gav det till Bobo och där föll det i god jord, så jag tog en näve jordnötter och återvände till Gunnel.

– Jag är journalist, sa hon. Jag jobbar på FIB Kulturfront.

Jag nickade.

– Den känner jag till, sa jag.

– Ja, den startade i år. Jan Myrdal är en av grundarna. Vi vill skriva om sådant som andra inte tar upp. Nu håller jag på med research om de nya högeraktivisterna.

– Känner du till någonting om Framtidgruppen, frågade jag?

– Nä, vad är det?

– En hemlig grupp som träffas en gång i månaden och diskuterar hur de ska stoppa vänsterrörelsen.

– Mja, sa hon med ett litet leende, diskussionsklubbar gör mig inte så orolig.

Däremot lär det finnas en liten hård grupp som har saboterat vänsterns tryckerier, kontor och möteslokaler. De slängde in en bomb i Vietnambulletinens tryckeri på Pålsundsgatan.

– Är inte det de här dårfinkarna i Demokratisk Allians?

– Nej, DA är ganska lätt att undersöka. Det är ju en öppen grupp, men det finns aktivister på många olika nivåer, många organisationer är väldigt slutna, och somliga har nära kontakter högt upp i samhället.

– Har ni några namn?

– Vi har kollat de där två som ni hittade, Lilja och Malmklocka, men vi tar det väldigt försiktigt så vi inte stör ert jobb. Vi har egentligen inte hittat någonting.

– Känner du till advokat John af Simons?

– Nej, vem är det?

– Han är väldigt aktiv i den nya högeroffensiven och har kontakter både högt upp i näringslivet och ner i de riktigt våldsamma grupperna. Kolla upp honom.

– Jag ska ta upp det på redaktionsmötet i morgon.

– Vi kanske kan ge er en story när vi kommit lite längre, sa jag.

– Det vore ju kalas, sa hon, sedan vände hon sig mot Bobo. Vi kom bara för att vi skulle behöva låna din skrivmaskin.

– Vadå? skrivmaskin? sa Bobo, störd i sin läsning. Det blev lite trångt här i morse. Jag var tvungen att ställa undan dem. Det står en på skrivbordet i sovrummet. Den kan ni ta.

De försvann in i sovrummet alla tre och Bobo ropade på mig.

– Kom ska du få se. Det här var verkligen hemskt intressant.

Han viftade med pappersbunten.

– Här står det hur mycket de tar in och skickar i väg. Men nästan en miljon stannar i Sverige och går till underhåll av fastigheten ute på Värmdö samt till löner, pensioner och sociala avgifter. Se bilaga. Och om man tar fram bilagan så hittar man det allra intressantaste. Se här till exempel, Lön till sekreterare Stefan Lilja: 53 000:-, Lön till kassör Niclas Malmklocka: 57 000:-, Lön till övrig kontorspersonal: Kurt Zettergren: 37 000:-, Fredrik Sonebäck: 37 000:-, Arnold Löfvenhielm: 37 000:- samt Curt-Steffan Bigner von Silfverstolpe: 37 000:-. Vidare, arvode till revisor John af Simons 93 000:-. Pension till fru Margareta Schmidt 34 000:- och ja sen var det visst inga fler löner, men huset på Värmdö kräver 287 000:- i underhåll.

– Det var en präktig kåk.

– Jo det vill jag mena. Och personalen.

– Det vore intressant att sticka dit ut till Värmdö och snoka lite grand. Vem vet, det är kanske där Westberg sitter och trycker. Står det någon adress?

– Nej bara ett boxnummer. Och sen en fastighetsbeteckning: Lindalen och några siffror.

– Var fan ligger det?

– Jag vet inte, jag ska fråga Palle. Han har seglat mycket runt omkring i hela Stockholms skärgård.

Han ropade på Palle som visste besked.

– Lindalen, sa han, det är det som gett namn till Lindalssundet. Farsan har landställe på Vårholma på andra sidan. Har du en karta ska jag peka ut det. Bobo plockade fram en karta och Palle pekade.

– Det ligger flera stora kåkar där. I något av husen bodde en känd nazistsympatisör. Jag vet, farsan visade det. Men det är väldigt vackert också. Det är verkligen Roslagens famn. Han visslade några toner av Taubes låt och Målla föll in:

– Där vågorna kluckar mot strand.

Och sen kom Gunnel:

– Och vassarna vaja, och nyslaget hö ...

Och bägge tillsammans:

– Det doftar emot oss ibland.

Bobo frågade om han fick följa med och jag såg ingen anledning att säga nej. Fem minuter senare var vi färdiga att åka. Gunnel och hennes polare blev kvar.

– Det har blivit lite många p-böter, sa hon. Vi måste överklaga och skriva ett seriöst och övertygande brev.

Målla kom fram till mig och stötte mig i midjan med armbågen.

– Hur funkade brasset i går? frågade hon. Bobo är ju så himla orolig för dig. Det var min idé att ni skulle pigga upp relationen med lite röka.

– Det var helt åkej, sa jag. Prima vara.

Ja, sen stack vi. På andra sidan gatan hade byggnadsställningen skjutit ytterligare två våningar i höjden. Jag genomkorsades av några korta reflektioner kring stålarna som fanns att göra i den branschen, sedan uppslukades vi av Stockholmstrafikens mullrande kvarn.

Kapitel 13

När vi körde genom stan for en fras genom mitt huvud. Den kom från det där brevet om Bobo från vännen Ivar till Arbing: "Han använder skolan som en slags ram för sin egen aktivitet." Nu hade jag sett honom både med tokmaoister och tokhippies och allt var lika självklart för honom, och inget var konstigt. Samma sak gällde väl vårt jobb tillsammans, det var väl också en slags ram, en lek, en intressant sysselsättning, men vad han egentligen tänkte om alltsammans skulle jag nog aldrig få veta. Plötsligt kände jag hans blick.

- Vad tänker du på? frågade han.
 - Du gjorde ett bra jobb med den där skjortan, sa jag.
 - Åh tack. Det var en kul uppgift.
 - Du kanske ska bli kriminaltekniker.
 - Nja, jag vet inte. Frågan är hur kul det är när man sitter med sin tionde skjorta.
 - Vad tänker du att du ska bli då?
 - Du menar när jag blir stor? Någoting där man ständigt utvecklas och där man får mycket uppskattning.
 - Du vill bli rik och berömd?
 - Är det något fel med det?
 - Nej, inte alls. Tänker du näringsliv eller offentlig sektor?
 - Näringslivet är väl de enda som betalar ordentligt.
 - Och du ser inga konflikter med MLMTTT?
- Han skrattade till.
- Du menar Marxismen Leninismen Mao tse Tungs tänkande?
 - Ja du ser, man snappar upp ett och annat.
 - Nej jag ser inga konflikter. Man måste ju kunna vara vänster i näringslivet.

Vi passerade Danvikstull och åkte Värmdövägen utåt. Att det var Värmdövägen märktes på alla de gula bussarna som med oslagbar pondus höll den övriga trafiken på avstånd. Strax före Skurubron kom jag på något:

- I ditt uppdrag ingick det ju att du skulle rapportera varannan dag till Nordenstams sekreterare.
- Ja just det, Gerda. Hon är jättetrevlig.
- Du gör det alltså?
- Ja, självklart.
- Berättar du allt då?
- Du Rickard, jag har märkt att du inte gillar att jag berättar om oss för mina kompisar, men det är så jag fungerar. Jag tror du överdriver faran med att vara uppriktig.
- Berättade du om Arbing's springpojke som vi träffade uppe på Karlavägen, och att jag sa att du var karateexpert.
- Ja, det skrattade hon mycket åt.
- Och vad tänker du säga om i går kväll? Ska du berätta om haschet och skjortan?
- Jag har faktiskt inte tänkt på det. Vad tycker du?
- Att röka brass är olagligt. Sådant ska man aldrig berätta. Och skjortan ... Vi är ju inte klara på vad skjortan spelar för roll och vi vet inte vem vår uppdragsgivare är. Han kanske inte borde veta det här. Om man berättar något så är det berättat. Man kan inte o-berätta saker. Du kan inte ringa Gerda och säga att hon ska glömma det du sa sist.
- Nej, det är klart.

Han kommenterade inte saken vidare och jag var glad att jag instinktivt hållit inne med en del detaljer.

Gustavsberg, Grisslinge havsbad och så cirka två mil till, sen svängde vi in på en mindre väg och sen på en ännu mindre och sen såg vi plötsligt vatten. En blå fjärd där vågorna säkert kluckade mot stranden. Vägen ledde ner mot vattnet och delade samtidigt upp sig på ett antal privata infarter, vaktade av grindar och aggressiva skyltar. Den sista biten ner mot sjön följde en tät granhäck, och tog slut vid en maffig grind i svart smidesjärn krönt med vassa pikar. Grindstolparna var gjorda i solid granit. På den högra satt en liten skylt, där man med goda ögon kunde läsa: Stiftelsen Gustaf Petrii minne, och en stor skylt, som med synnerligen lättlästa bokstäver ropade ut: Privat område. Tillträde förbjudet. Men eftersom grinden var öppen körde jag in och slingrade mig genom en dunge fram till själva högkvarteret.

Det var en stor fyrkantig vit kåk med många fönster i jämna rader. På var sin sida om en välkrattad grusplan, låg två låga flygelbyggnader. En typisk 1700-tals herrgård byggd 1920. Fyra breda trappsteg ledde upp till en tung ekport med klappa på magen. Trappan kantades av två, knappt meterhöga staket, med likadana vassa pikar som på grinden där nere. Det såg lite riskabelt ut. När vi klev ur bilen öppnades dörren och en kille i trettioårsåldern kom ut och blängde på oss. Han hade en modernt skuren höstblazer i ljusbrun tweed med diskret beige rutning, beige polotröja och mörkbruna byxor instuckna i ett par smäckra läderstövlar. Han såg jåkligt engelsk ut. Som den unge jägmästaren, med jaktmarker mellan Karlaplan och Oscarskyrkan.

– Hur var det här då? frågade han med uttråkad röst, samtidigt som han bjöd sig själv på en lång filtercigarett ur ett gnistrande etui.

– Jo tack det är utmärkt. Hur är det själv? sa jag och fick en tillknycklad Camel.

Jägmästaren rynkade pannan.

– Det här är privat område. Såg ni inte skylten vid grinden?

– Jo, den såg vi nog, men vi har ett ärende, sa jag vänligt. Vi tänkte att vi möjligen skulle kunna träffa Marcus Westberg här. Vad tror ni om den saken?

– Ni är helt fel ute. Här finns ingen med det namnet.

– Finns ingen med det namnet? Vad är det för snack? Nog känner ni Macke Westberg?

– Det har ni inte med att göra.

– Det kan ju diskuteras, sa jag, men kan vi inte stiga in och pratas vid lite grand?

– Nej det kan vi inte. Det enda ni ska göra är att hoppa in i bilen och köra härifrån samma väg ni kom.

– Men vi vill inte köra härifrån, sa jag. Vi vill prata med er.

Så långt hade vi hunnit i förhandlingarna när ytterdörren bakom honom gled upp och en lång, mörk, kraftig man omkring femtio kom ut. Han hade en lika oklanderlig som diskret kostym. Det var stiftelsens revisor, den oförliknelige John af Simons. Han log hjärtligt, men behärskat och kom fram och tog i hand.

– Se god dag herr Widmark. Hur står det till? Jag råkade gå förbi fönstret och såg att det var ni.

Han vände sig mot Bobo.

– Och ni herr Lange. Jag hörde om er kontrovers med direktör Arbing. Jag hoppas att ni inte tar det allt för allvarligt.

– God dag, herr af Simons.

– Men vad är det för ett ärende som har fört er ända hit ut?

– Åh, sa jag vårdslöst. Det är det gamla vanliga.

– Marcus Westberg?

Han skakade beklagande på huvudet.

– Jag är rädd för att jag inte kan hjälpa er med den saken. Men stig in för all del och låt mig bjuda på en drink.

Åkej varför inte. Jag slängde ett getöga på jägmästaren för att se vad han tyckte. Han såg inte så där jättenöjd ut, men han lät mig och Bobo och Simons kliva på, sedan klev han själv efter och stängde dörren.

Vi kom direkt in i ett enormt rum som gick genom hela kåken. Breda glasdörrar på andra sidan ledde ut till en stenlagd altan som i sin tur vätte mot en misstänkt grön och slät gräsmatta. I ena kortväggen hade de en öppen spis där man skulle kunnat helsteka en noshörning utan att ens svärta den vita frisen. Ovanför spisen hängde ett porträtt i olja av Gustaf Petri, målat 1945 av Leo Broschner, f. 1879, allt enligt en matt mässingsskylt i ramens nederkant. På andra sidan rummet, inför Gustaf Petrii något sinnesslöa ögon, ledde en bred trappa med snidat träräcke upp till de övre etagen. Som trappvakt stod en rustning med en fruktansvärd spikklubba uppriggad i handen, redo för strid. Jag klappade honom på huvudet.

– Är det betjänten?

Simons log ett snett leende.

– Denna rustning är en raritet, sa han. Den har tillhört unionskungen Erik av Pommern.

Vi gick fram och satte oss i en vräkig soffgrupp framför spisen.

– Det är ett trevligt ställe ni har här, sa jag lätt.

Simons lutade sig tillbaka i soffan och la det ena benet över det andra.

– Ja det är ju i första hand ett kapitalobjekt, men visst är det skönt att dra sig tillbaka hit från avgaserna och bullret inne i stan. Jag försöker förlägga en del konferenser hit, särskilt sådana som handlar om visioner och det långsiktiga arbetet.

– Framtidsgruppen kanske? sa jag vänligt.

Det märktes direkt att han inte gillade att jag kände till det namnet. Men han ville ju inte göra någon sak av det heller så han log brett.

– Ja så borde kanske alla grupper heta, framtiden är ju det viktigaste vi har.

– Jo absolut. Sen beror det ju på vad man fyller den med.

– Frihet måste vara det främsta.

– Men med verklighetsförankring kanske.

– Ja självklart. Fast här sitter vi och pratar. Vi skulle ju ha en drink. Arnold, vill du fixa det är du snäll.

Jägmästaren försvann ut genom en dörr bredvid trappan och kom tillbaka skjutande en liten vagn med en ishink, en sifon och en flaska Black and White.

– En sak som jag inte riktigt förstår, sa Simons när alla fått vad de ville dricka, är varför ni kommer hit ut och söker efter Marcus. Mig veterligt har han ingen som helst anknytning till det här stället.

– Jag kan tänka mig flera skäl, sa jag. Till exempel att ni som är revisor i stiftelsen som äger fastigheten ringer till mig och säger åt mig att lägga av. Det är väl ett bra skäl?

Simons gav till ett lätt skratt.

– Åh det ska ni inte ta så allvarligt. Jag har personligen inga intressen i någondera riktningen. Det var bara ett råd i all välmening.

– Ett annat skäl till att vi är här, fortsatte jag, är att några av den här stiftelsens anställda överföll oss häromdan bara för att vi inte ville sluta leta efter Macke. Det är väl också ett bra skäl?

– Det där var en mycket allvarlig anklagelse herr Widmark.

Nu hade han sin allvarliga min på sig. Borta var den glättiga trivsamheten.

– En sådan anklagelse kräver tungt vägande bevis.

Nu var han advokaten som man inte ens skulle kunna överbevisa om att han hade mörkblå slips.

– Vill ni ha bevis så kan ni ju fråga herr Löfvenhielm här, sa jag. Han var med.

Jägmästaren som hunnit bli lite röd i nyllet, ryckte till.

– Ni kan inte veta att det var jag, sa han hetsigt.

Så hejdade han sig och tittade hastigt på Simons. Jag flinade till.

– Vad säger advokaten om det? Han säger att vi inte kan veta att det var han och det har han alldeles rätt i. De hade nämligen nylonstrumpor över huvudet. Men hur visste han det?

Simons såg eftertänksam ut. Han tog upp en lång, smal cigarr ur ett läderfodral och tände den omsorgsfullt medan han släppte fram orden ett och ett.

– Jag känner inte till något om den här historien. Min roll kan därför endast bli den utomstående betraktarens. Men eftersom jag är advokat och därför har en viss kännedom om juridik, så måste jag säga er herr Widmark, att inget av vad ni hittills sagt skulle räcka som bevis inför en domstol. Men kanske har ni mer att berätta?

– Jag skulle kunna berätta massor, men jag tror att jag väntar med det. Vi tänker inte låta den här saken gå inför domstol. Vi är bara intresserade av att sköta vårt jobb. Vilket alltså är att ta rätt på Marcus Westberg och därför är vi faktiskt hemskt nyfikna på vad Arnold och hans vänner har med honom att göra.

Arnold såg tveksam ut. Han var ett typiskt rov för stridiga känslor. Å ena sidan ville han helt naturligt rusa upp och klappa mig på käften, men samtidigt verkade han osäker på vad pappa Simons skulle tycka om det. Den utomstående advokaten skyndade emellertid genast till hans hjälp.

– Ursäkta att jag avbryter, sa han, men innan ni har bevisat att Arnold verkligen var en av dem som överföll er, kan ni väl näppeligen framställa en sådan fråga.

Jag suckade.

– Ni har visst inte fattat vad det här rör sig om herr af Simons, sa jag och smetade på ett lager tuff deckarröst. Vi är här för att få upplysningar och vi är inte nöjda förrän vi fått dem. Och vad det är för regler som gäller i en domstolsförhandling är inte särskilt intressant här och nu. Så ni kanske helt enkelt ska gå in i ett annat rum ett tag och låta oss snackas vid själva.

– Detta är oerhört.

Nu hade han ett nytt ansikte. Nu var han den upprörde samhällsmedborgaren.

– Er ton är exempellös herr Widmark. Jag får be er gå omedelbart innan jag ringer polisen. Jag suckade igen.

– Lyssna, sa jag trött. Vi är bara intresserade av Macke, men ju mer vi forskar efter honom desto mer får vi veta om den verksamhet som bedrivs i kretsen kring den här stiftelsen.

– Vad skulle det vara för verksamhet?

– Det är inget att snacka om. Vi är inte intresserade. Vi vill bara fråga om Macke. Ni tycker att vi ska gå. Åkej, vi går. Sedan träffar vi herr Löfvenhielm någon annan gång, eller herr Malmklocka, eller någon annan av deras kamrater, och då kommer vi veta ännu mer om de här olika grupperna som tycker sig ta ett sådant jävla ansvar för framtiden. Vi kanske till och med har bevis för sådant som ännu bara är vaga rykten: terror, attentat och finansiering av kriminell verksamhet.

Simons satt tyst en stund och återupptog kontakten med sin uppskakade cigarr. När han sedan började tala, kom orden lugna och tydliga, och han valde att låta dem fyllas av ett högdraget förakt.

– Jag förstår att ert yrke har en förråande effekt på personligheten, herr Widmark, och er uppdragsgivare har kanske rätt att vänta sig just det när han köper era tjänster, men ...

- Ni vet inte ett dugg om min personlighet, avbröt jag och ett isande hat for som en blix genom mitt huvud. Jag tänkte på talet han höll på Borgarskolan och på tjejen som han sparkade ut ur bilen uppe på Oxtorget, och jag fick lust att nita den fan. Men jag behärskade mig och fortsatte:
- Jag kan bara gissa var er förmåga att förolämpa och förnedra människor kommer ifrån. Men tro inte att min ondska är större än er.
- Det flammade till av ilska i hans ögon.
- Jag vill varna er, sa han skarpt. Det här är förolämpande tal inför vittnen. Det kan stå er dyrt, herr Widmark.
- Det undrar jag, sa Bobo. Ondska är per definition ett existentiellt begrepp och kan därmed knappast bli föremål för en rättslig prövning, allra helst som herr Widmark ju inte på något sätt förnekar sin egen ondska.
- Simons tittade föraktfullt på Bobo.
- Hur förmäten kan man bli? sa han. Ni vill alltså diskutera juridik med en advokat som har 25 års erfarenhet?
- Ja, varför inte, sa Bobo.
- Jag flinade och vände mig demonstrativt till den unge jägmästaren.
- Vad säger du Arnold? Ska vi skita i juridiken och gå ut och snacka en stund?
- Han såg ut som om han ville drämma ishinken i huvudet på mig. Över Simons ansikte fladdrade ett kort ögonblick av osäkerhet. Men det gick snabbt över. Han reste sig ur soffan och höll upp händerna.
- Stopp nu, sa han. Stanna och besinna er. Nu måste vi försöka hitta en konstruktiv lösning; en väg ur denna återvändsgränd av hot och aggressivitet.
- Han såg sig omkring och när ingen sa något fortsatte han i en ton som formligen osade av försonlighet:
- Jag vet ju inget själv om detta, men jag tror att det bästa vore om jag i enskildhet bereddes tillfälle att fråga Arnold vad han vet om denna sak. På så sätt skulle han slippa påtryckningar och hot om våld, samtidigt som ni skulle få era upplysningar. Kan ni acceptera detta förslag herr Widmark?
- Inte för att jag fattade vad det rörde sig om, men jag nickade jakande.
- Och du Arnold?
- Jo då, Arnold var med på noterna och Simons bad oss ursäkta dem ett ögonblick och så gick de tillsammans uppför trappan och var borta.
- Är vi på bio? frågade jag när de försvunnit.
- Bobo skrattade lågt.
- Det här är roligare än bio, sa han.
- Men det är ju teater hela skiten.
- Javisst är det teater. Och det här är nog det bästa vi kan få ut.
- Vi kunde ha tagit med oss Arnold i bilen, sa jag. Då skulle han nog snacka.
- De är fler än två i huset. Vi skulle bara fått stryk igen. Se på ishinken han tog in. Den var alldeles full med is, som redan varit utanför frysfacket en bra stund. Det var för mycket is för två personer. Troligen är hela gänget här. Men hur som helst. Nu är det ändå för sent. Nu kommer vi att få ett knippe lögnare som kan bli hemskt intressanta att lyssna till. Dessutom har af Simons avslöjat sig som en som vet alldeles för mycket om den här saken.
- Han hejdade sig en stund innan han fortsatte:
- Det är ett fascinerande jobb han har. Jag tror jag ska börja läsa juridik också.

Vi fortsatte att snacka viskande, för att inte utmana väggarnas eventuella öron. Fem minuter senare kom Simons ner för trappan. Han var ensam nu. Han log vänligt och satte sig på sin gamla plats.

– Det var verkligen storm i ett vattenglas det här, sa han med ett trivsamt skratt. Arnold berättade vad han visste och det var inte mycket. Han var själv inte med vid den lilla kontroversen där ni herr Lange råkade få ett slag i ansiktet, men han har hört talas om den genom en bekant som han inte vill namnge. Han är god vän med Marcus Westberg och visste att berätta att herr Westberg helt enkelt rest bort en tid för att komma över en olycklig kärlekshistoria. Det förekom visst något utpressningsshot också. Arnold och hans vänner påstår att ni representerar utpressaren och därför är det inte så konstigt att de försökte motarbeta er och därvid kanske gick till en eller annan överdrift. Många hederliga människor känner ett starkt hat just mot utpressning. Mer än så hade Arnold inte att säga, men jag vill själv passa på att be er vara försiktiga så att ni inte kommer att medverka till utpressning. Det kan vara nog så allvarligt.

Bobo nickade och såg ut som en som inser det allvarliga i utpressning.

– Det låter obehagligt, sa han. Men kan ni säga vad utpressningen gällde och vad de krävde.

– Utpressningen gällde en helt befängd beskyllning som jag inte vill föra vidare eftersom den är osann. Utpressaren krävde en stor summa pengar.

– Det här utpressningsmotivet var en nyhet, sa Bobo. Vi får nog åka hem och prata igenom den här saken grundligt, herr Widmark och jag. Vi vill verkligen inte medverka till utpressning.

– Nä utpressning är för jävligt, sa jag.

– Det är nog klokt att stanna upp och fundera en smula, sa Simons.

Han log vänligt som en klok gammal skollärare. Sedan verkade han komma på något:

– Jo, det var en sak till, Herr Widmark. Ni nämnde herr Malmklocka tidigare. Är det någon ni känner väl?

– Nej, inte alls. Jag träffade honom häromdan och pratade om den där lilla kontroversen, som ni kallar den och han förnekade inte sin medverkan, och jag tror att jag med rätt stor säkerhet kan namnge de övriga deltagarna.

– Om ni vill slippa åtal ska ni nog vara försiktig med en sådan namngivning, sa Simons allvarligt

– Vi får tacka så hemskt mycket för hjälpen herr af Simons, sa Bobo och reste sig. Och samtidigt får vi be om ursäkt för att ni blev indragen i den här tråkiga affären.

Simons reste sig också och han och Bobo skakade hand i en anda av den mest utpräglade hjärtlighet. Jag skakade också hand med avsevärt mindre värme och Simons följde oss till dörren. När vi satt i bilen igen orkade jag inte hålla mot längre.

– Jävla satans skit. Den där förbannade typen får mig att spy.

Jag hade fått nog av att vara trevlig.

– Äsch du hakar upp dig på småsaker. Det är bara ett sätt att prata.

– Det är ett sätt att vara. En vacker dag kommer jag att ge honom en fet jävla smäll.

Bobo bara garvade. Han tyckte att vi gjort bra ifrån oss och en halvtimme senare, när vi körde tillbaka över Danvikstull började jag fundera på om han kanske ändå hade rätt.

Kapitel 14

Bobo hade fått blodad tand och ville gå vidare mot nya djärva mål, så jag körde honom upp till Villagatan där han skulle göra ett försök med kärringen Westberg.

– Passa dig för Sherryknepet, sa jag genom sidorutan när han hoppat av, det tar hon till när hon vill slingra sig.

– Åh det fixar sig nog. Tror du inte det?

– Jovisst, det grejar du.

Jag la i en växel och gled i väg. I backspegeln kunde jag se hur han gick fram till porten, öppnade den och försvann. Själv visste jag inte riktigt vad jag skulle ta mig till. Jag rynkade pannan och tänkte till på skarpen. Allt som hände var att jag fick en plötslig lust att köpa någon av de plattor Bobo brukade spela uppe på Sigtunagatan.

– Visst, visst, ös på, det är åkej.

Jag stack ner till Nordiska Musikförlaget vid Sergels torg. Jag hade tydligen valt rätt tid. Där var nästan tomt. En liten blyg flicka med ett jättelikt trombonfodral på golvet mellan fötterna stod och bläddrade i ett nothäfte och längst uppe på pop-avdelningen höll ett par blankögda femtonåringar på att rota bland skivorna. Framme vid disken med hörlurarna stod en fet man i sextioårsåldern och lyssnade på någon svulstig musik som strömmade ut genom ett par högtalare. Han hade kamelhårsulster med en röd nejlika i knapphålet. Han gillade visst inte heller musiken för han vinkade åt den unga expediten med ett par präktiga läderhandskar.

– Nej, nej nej det duger intet, sa han med en slags överdrivet välartikulerad röst.

Engelsmännen kan inte spela Brahms. Det går inte ihop med det engelska kynnnet.

– Men det är Istvan Kertesz som dirigerar, sa expediten, han är ungrare.

– Men orkestern karl, orkestern är engelsk.

– Nej tyvärr, det är Wiens filharmoniska orkester som spelar. Det enda som är engelskt på den har skivan är skivmärket.

– Det är Decca ja. Det är engelskt ja. Det räcker, förstår ni. Eller det förstår ni förstår inte. Ni är ju så ung. Brahms går inte att förena med det engelska kynnnet.

Expediten log med tillkämpad vänlighet.

– Vi kanske ska försöka med en annan inspelning, sa han. Den finns på Deutsche Grammophon med Karajan och de garanterat tyska Berlinfilharmonikerna,

– Ja, jag kan då inte begripa varför ni inte satte på den från början

Expediten tog ut skivan ur mappen och lade den på skivtallriken och affären fylldes av samma trögflytande musik som när jag kom in. Den föll tydligen den fete på läppen för han stod tyst i flera minuter och lyssnade med ett tillgjort extatiskt uttryck i ansiktet. Jag passade på att fråga expediten om han hade Mozarts stora g-mollsymfoni.

– Helst i stereo.

– Jaha ett ögonblick, sa han och skulle till att avvika när kamelhårsulstern plötsligt dök upp till ytan.

– Hallå där, ropade han, vart ska ni ta vägen?

– Jag tänkte gå emellan och expediera herrn här.

– Ni håller ju på att expediera åt mig nu. Ni förstår att jag är van att få service när jag handlar någonting. Jag ska nog tala med herr Lagermann nästa gång jag kommer hit.

– Herr Lagermann är på semester så det dröjer nog.

– Ni får vara snäll och vara lite tystare. Hör ni inte musiken? Det här är verklig musik. Det är musik som endast den tyska anden kan skapa och som endast tyska musiker kan återskapa och ge liv. Hör vilka klanger. I minsta detalj lyser renheten och styrkan igenom. Hör hur orkestern i det djupa dominantseptimaackordet målar upp en ädel blomma och pukvirveln växer fram som en stängel där, POM, ett enda slag i tonikan är en lika vacker som nyttig pistill. De tyska pukslagarna är de främsta i världen.

Plötsligt vände han sig till mig.

– Vill ni förneka att Brahms är den främsta kompositör som någonsin levat?

Han pekade mig rätt i ansikte med sitt feta finger och hade han inte varit så uppenbart vrickad skulle jag väl ha nitat honom.

– Jag hejar på Mozart, sa jag bara.

Fetknoppen avfärdade mig med en föraktfull gest.

– Så ytligt, sa han.

Så blev han plötsligt affärsmässig.

– Nej, jag tror inte att jag ska ha någonting i dag, Det var en allt för dålig pressning. Jag återkommer när herr Lagermann är här igen.

Han drog på sig sina handskar och gick, makligt och i tron att han gjort ett oförglömligt intryck. Expediten stod och såg efter honom med kallt hat i blicken. Han mumlade något mellan tänderna och när jag spetsade öronen kunde jag höra att han sjöng. Sakta och med tämligen risig melodi, men med tydliga ord:

– Har du tänkt på hur för din skull alla kakor och bullar har blivit alldeles ovanligt trinda i dag för det är din dag din dag i dag.

Så vände han sej till mig och sa med trött röst.

– Jaså ni hejar på Mozart. Jag har nog aldrig hört en mer befogad anmärkning.

Sen var han plötsligt sig själv igen och plockade raskt fram en som han sa utmärkt inspelning och sedan var det bara att betala i kassan och sticka. Jag kände att det var på tiden.

Tiden ja. Den hade flutit och klockan började närma sig fyra. Jag tänkte att jag borde ta en titt på den där bilfirman som min portvaksfru tipsade om. Cardellgatan var det visst. Men jag åkte upp till kontoret i stället. Kanske satt det någon och väntade där. Jag buffade och knuffade mig in i en fil som klämde ut mig på Sveavägen. Jag klarade det gula ljuset vid Kungsgatan med elegans, men blev hängande vid Tunnelgatan. Sedan svängde jag vänster på Kammakargatan, fast det inte var tillåtet. Kontoret var lika tomt som vanligt. Två telefonsamtal hade strömmat in. men ingen ville lämna något meddelande på svararen. Kanske skulle jag ha bättre tur med det tredje som just flöt ut i den dammiga stillheten. Men jag tog det lugnt och tände färdigt min cigarett så att jag skulle bli så där godmodig och relaxad innan jag svarade mitt vanliga:

– Ja.

– Är det herr Widmark? hördes en sval kvinnoröst fråga.

– Det är nog oftast det på det här numret, svarade jag.

– Ja, eller utmätningsmannen.

– Åkej, sa jag trött. Jag är Widmark. Vem är det jag har nöjet att utbyta oförsämdheter med?

– Det nöjet är helt på er sida. Mitt namn är Mirka Karvonen. Jag är fru Westbergs sekreterare och jag skulle bara hälsa er att fru Westberg undanber sig ytterligare trakasserier från såväl er som från var och en av era kumpaner.

– Den där meningen kan ni inte säga tre gånger på raken, sa jag.

– Nästa gång ringer hon polisen, sa fröken Karvonen.

Jag suckade.

– Har ni varit taskiga mot Bobo där uppe?

– Förlåt?

– Herr Lange, kumpanen ni vet?

– Han visades på dörren när hans samröre med er blivit klarlagt.

– Ni tycker visst inte om mig, fröken Karvonen.

– Ni frågar mig personligen?

– Ja, jag frågar er personligen.

– För mig är ni mest en irritation som försvårar mitt arbete.

– Ert arbete? Är det det som är er personlighet alltså? Er har de verkligen lyckats med.
Då brusade hon upp en aning.
– Det har ni inget som helst begrepp om. Ni tror att ni lyckas dölja er ångest och ert dåliga självförtroende bakom bufflig aggressivitet, men det är bara skrattretande. Jag ser rätt igenom er herr Widmark.
– Jo, om det gäller att se rätt igenom folk är ni säkert väldigt mycket bättre än jag. Det måste jag hålla med om. Men jag vet inte vem som egentligen är vinnare och förlorare i den tävlingen.
Det blev tyst i luren.
– Intuition kan vara riskabelt, sa hon till sist. Ord är som ...
Hon hejdade sig och jag fyllde i:
– ... som otämjda bufflar. Man vet inte vilka porslinsbutiker de springer in i.
Hon suckade djupt.
– Porslin är inte problemet. Men låt oss släppa det. Mitt uppdrag i dag är att framföra fru Westbergs åsikter till er. Fru Westberg tycker mycket illa om er. Hon vill inte ha mer med er att göra. Det är det jag vill förmedla.
– Och nu har ni gjort det.
– Ja.
– Då återstår väl bara att säga adjö fröken Karvonen.
– Adjö herr Widmark.
Jag lyssnade i tystnaden, men hörde inte att hon la på. Till sist la jag själv ner luren i klykan, försiktigt som om den varit av äggskal.

Jag satt ganska länge och bet på en nagel. Jag nafsade och skulpterade och till sist hade jag tagit för mycket och jag visste att den skulle göra ont i flera dagar. Det fyllde mig med en egendomlig tillfredsställelse. Det gjorde ont i revbenen också, och i en punkt på kindkotan under vänstra ögat där den där jävla typen i Näsby Park vispade till mig med sin pistol. Sedan tänkte jag på Bobo. Jag undrade hur han klarade av fru Westbergs och fröken Karvonens samlade högdragenhet. Jag lyfte luren och slog hans nummer, men han hade inte kommit hem än. Jag tog upp lappen jag fick av Fru Lundström och slog numret. Efter fyra signaler skrapade det till sedan kom en förvånansvärt vek röst:

– Det här är en telefonsvarare hos Svenska Bilintressenter. Jag heter Kurt Zettergren. I dag fredag är det stängt på grund av konferens. Återkom gärna på måndag. Tack för påringningen. Jaha, så lät Kurt Zettergren. Då hette nog snubben som tuttade på ute på Råsundavägen Bigner. Det passade faktiskt bättre. Sedan ringde jag en polare som har bilhandel i ett garage på Hagagatan.

– Om jag säger Svenska Bilintressenter, vad säger du då?
– Vad i helvete, skrek han så det skar sig i luren. Har du börjat jobba åt dem?
– Nej, för fan. Jag bara undrar om du känner till dem.
– Känner till dem? Jag skulle vilja strypa de jävlarna.
– Precis! Kan jag komma upp och snacka lite med dig. Har du tid?
– Försöker du sätta dit dem?
– Ja, om det går.
– Fixar du det har jag hur mycket tid som helst.

Direkt när jag lagt på ringde det igen. Det var väl fan!

– Ja.
– Är det herr Widmark?
– Ja det är Widmark. Rikard Widmark som inte är släkt med en jävel.
– Förlåt, jag hörde inte?
– Ja, det är Widmark

- Jag heter Marie Lilja. Ni har visst sökt mig.
- Jo, jag har sökt er, fröken Lilja. Jag tänkte bara fråga om vi kunde träffas någonstans och prata lite grann.
- Vad i hela fridens namn skulle vi prata om menar ni?
- Tja, om författaren Boris Vian till exempel.
- Och vad vet ni om honom?
- Jag? Inte mycket. Men jag tänkte att vi skulle börja där, för att sedan lite osökt glida över till Marcus Westberg som ju gått under jorden. Jag tror att ni kan hjälpa mig att leta rätt på honom.

Hon fick ett tonfall som jag kände igen från hennes mor.

- Varför skulle jag hjälpa er med det?
- Sådant vet man aldrig. Alla har sina personliga motiv. De kan vara svåra att reda ut. Men ni ringer i alla fall upp, fröken Lilja. Varför gör ni det, tror ni?
- Det är väl vanlig hövlighet att ta kontakt med någon som sökt en.
- Tänk om den hövligheten kunde sprida sig lite mer allmänt, sa jag. Till Macke till exempel
- Han kanske inte har någon lust att ta kontakt med er.
- Känner ni till någonting om den saken?
- Han är rätt nogräknad med sitt umgänge.
- Ni hör. Vi har faktiskt en hel del att prata om. Var kan vi träffas?

Hon skrattade till.

- Känner ni till restaurang Alliance? Sa hon.
- Det är väl den som ligger i Mackes kåk.
- Kan ni vara där klockan halv sju?
- Absolut.
- Då ses vi då. Adjö så länge.

Jag satt kvar en stund och funderade vagt rätt ut i luften, men så ruskade jag på mig, släckte, låste och stack.

Jag lämnade kontoret och gav jag mig ut i vida världen och umgicks en stund med Stockholms försynta och förekommande eftermiddagsbilister. Upplyft och berikad parkerade jag på Hagagatan utanför bilhandlarens väderbitna skylt. Portarna var öppna och jag travade ner i den där typiska garagelukten. Det stod ett tjugotal bilar till försäljning. Dörren till det inglasade kontoret var stängd. Gränsle över en smörgrop stod en olycklig SAAB 99:a. Jag kunde höra någon som rotade där under. På en lång arbetsbänk med verktygen i minutiös ordning låg delar av motorn, och där stod en otroligt skitig radio som mumlade fram melodiradions meningslösa musik.

- Vad fan, Widmark! Tjena grabben.

Jag hade inte hört när han öppnade dörren till kontoret, men det skramlade i alla rutorna när han smällde igen den.

- Tjena Roddarn. Hur är läget?
 - Roddarn. Du är nog fan den enda som kallar mig det nu för tiden.
 - Man glömmer ju inte snubben som inte hade till tricken, och som snodde en roddbåt vid Allmänna Gränd och kajade hem till Söder. Men jag kan kalla dig Lasse om du hellre vill det.
 - Jag ska kanske börja kalla dig Roddarn, hördes en röst.
- Ur smörgropen kom en långhårig lufs i jeans och T-shirt.
- Du kan börja kalla mig chefen.
 - Eller kapitalistsvinet.
 - Käften, jävla kommunistyngel.
 - Hej Greger, sa jag.

– Hej farbror Rickard.

Jag hade känt dem i evigheter och de höll alltid på så där. Det var inget att bry sig om, så jag gick direkt på dagens ärende.

– Åkej, hur var det med Svenska Bilintressenter? De har visst varit här och gjort sig populära. Roddarn rynkade pannan så att den nästan försvann under det mörka lurviga hårfästet.

– Det var väl en månad sen, sa han. Det kom två snubbar i skitsnobbiga kläder. En av dem hette Stefan Lilja, jag minns det för jag tyckte det var ett sådant fjolligt jävla namn. De föreslog att jag skulle gå med i den där intresseföreningen. Väldigt mycket fördelar, sa de. Hjälp med finansiering av inköp och avbetalningar, listor varje vecka på vad de andra handlarna i föreningen har för kärror inne och provis om man säljer någon av dem, skydd mot utpressning och vandalisering. Han slog ut med händerna och skakade på huvudet.

– Vadå skydd? Protection va? Är det Bronx det här? Men jag sa åt dem att jag hade bra bankkontakter, att jag hellre kränger mina egna bilar och att jag inte hade några större problem med vandaler.

– Dittills, sa Greger.

– Precis! Ja, så fick jag ett prospekt som jag lovade att titta på. Där stod det finstiltat: Man skulle betala tio procent på bruttot av varje försäljning till föreningen och man fick bara sälja sin firma till någon som föreningen godkände. Då blev jag rätt sur och ringde numret som stod och fick prata med någon annan lirare. Zetterkvist, eller vad fan han hette. Alltså jag undrar var de får sitt folk ifrån. Det är inga bilhandlartyper. Den här fan, han lät som om han stod i en sybehörsaffär. Jag sa att de kunde flyga och fara med sin jävla förening, att jag inte ville vara med. Han beklagade det förstås, sen sa han: Det är många som ändrar sig när de fått tänka igenom saken. Ni är välkommen att ringa igen.

Han härmade personen han pratat med, och jag hade inga svårigheter att känna igen Kurt Zettergrens ängsliga lilla röst.

– Du kanske borde fattat att det var ett hot, sa Greger.

– Javisst, om det varit Lurch från familjen Addams som snackade och inte någon jävla dagisfröken.

– Och som vanligt hoppar fördomarna fram som grodor ur munnen.

– Vad fan är det nu?

– Jag vet mer om dagisfröknar än du. De kan vara nog så tuffa.

– Jag blir galen; alltid käfta, alltid käfta.

– Jag blir också galen; aldrig tänka, aldrig tänka.

– Please, sa jag. Kan ni inte vänta med ert jävla grälände tills jag gått.

De vände sig bägge mot mig med ett uttryck av fullständig förvåning.

– Vad menar du? frågade Roddarn, vem grälar?

– Nu fattar jag ingenting, farbror Rickard.

– Åkej, jättebra. Men vad hände sedan?

Roddarn suckade.

– Fan jag behöver en cigarr, sa han.

Ur innerfickan tog han fram ett metallrör som såg ut att vara stort nog att rymma en polisbatong. Han skruvade av locket och tog fram en ensam cigarr.

– Det var en jävla torped, sa jag.

– Havanna Skogsbrand, sa Roddarn.

– ...med stöd och dubbla Weberförgasare, fyllde Greger i.

Att få fjutt på en så stor cigarr var som att ladda en ryttarpistol från 30-åriga kriget; många jävla handgrepp, så jag plockade fram en Camel och tände. Greger grinade illa.

– Det är bra att ni röker, gubbar, så att cancerforskningen får lite folk att jobba med.

– Vem fan kallar du gubbe? morrade Roddarn.

– Hur jävla nyttigt tror du att det är att stå med huvudet under en SAAB 99:a hela dagen?
frågade jag.

– Och den där jävla dunka-dunka-musiken, fortsatte Roddarn. Hur nyttig är den? Han har ett popband och de lirar i ett skyddsrum en trappa ner här, men man kan fan inte vara i garaget när de sätter i gång.

– Det är inte ett popband, farsan, det är ett proggband.

– Och de byter namn en gång i veckan. Vad heter ni nu? Hönsen skiter eller Morsans lastbil?

– Morsans lastbil! Fan det är ju ett bra namn. Det ska vi ta. Du är inte så dum som du ser ut, Roddarn.

Han vände sig till mig.

– Snodde han verkligen en roddbåt?

– Jo, fast det var längesen. Innan du var född.

– Han har inte bättrat sig mycket. Det är ganska mycket som går svart här.

Han höjde rösten och plötsligt lät han som Bobos polare Hasse:

– Och den som fifflar med skatten, han stjälar från den svenska arbetarklassen. Du är en parasit, farsan.

– Kom inte med det där jävla kommunistsnacket, för då åker du ut med öronen först.

– Äh, du skulle inte klara dig utan mig.

Hans far svarade inte direkt. Han pysslade en stund med sin pyrande repstump. Sedan vände han sig till mig.

– Det ligger en del i det han säger. Han är verkligen en jävla jävel på att fixa bilar. Det finns ingenting han inte kan laga. Men som sagt, jag borde kanske fattat att det var ett hot, även om det var inlindat. Bara någon vecka senare ringde de från banken och sa att de hade problem att ta emot flera avbetalningskontrakt från mig. Och ännu lite senare ringde den där sybehörssnubben igen och frågade om jag hade några problem. Ja, då började jag fatta vad det handlade om, så jag sa; nej fan, inga problem alls.

Han tystnade en stund och tog ännu ett djupt bloss på cigarren. Det började bli lite rökigt där nere i garaget. Jag bara väntade på att något jävla sprinklersystem skulle gå i gång.

– Och sedan i förra veckan kom det plötsligt ner fyra biffiga jävla raggartyper med järnrör och stora släggor. Jag vågade fan inte röra mig ur fläcken. Men Greger han gjorde något riktigt jävla modigt. Han for upp ur smörjgropen som en jävla raket och sprang bort till vår dyraste kärra, en jättefin Lincoln som var alldeles nyreparerad, och hoppade in och satte sig i den.

– Jag fattade ju direkt vad det handlade om. Den där bilen hade jag lagt ner så jävla mycket jobb på. Jag kunde ju inte låta dem sabba den.

– Den chansningen gick hem. De hade tydligen order att inte skada oss. De tog två bilar och slog sönder dem fullständigt. Alltså, jag lovar, det var bara att köra dem till skroten efteråt. Jag ringde snuten så klart, men jag blev kopplad till någon kommissarie Cullberg som sa att polisen inte kunde ödsla tid på privata uppgörelser mellan olika ligor. Jag blev ju skitförbannad och skällde ut karln, men han la bara på luren.

– Förlorade ni mycket stålar?

– Nej, inte så farligt. Motorerna var ju oskadda. Vi kunde ta mycket reservdelar.

– Jag kände faktiskt igen två av de där lirarna, sa Greger.

– Var då ifrån? frågade jag.

– Det var på en Vietnamdemonstration. En av dem var en snubbe som var stor som ett hus och rödhårig, du vet så där illande. Den andra var mindre, men han hade en likadan kanna som du brukar ha, lite mossig, om du ursäktar.

– Det är åkej.

– De stod på trottoaren med amerikanska flaggor på långa grova störrar som de använde till att slå sönder folks plakater. De räknade väl med att de där mesiga studenterna inte skulle våga

göra något. Men jag gick med ett gäng hamnarbetare och de blev ju heltokiga och hoppade på snubbarna och gav dem ordentligt med spö. De flydde för livet och sprang in och gömde sig i en Twilfitbutik, och där stod de bland korsetterna och hulkade.

Både jag och Roddarn brast ut i skratt.

– Vi trodde att de var från Demokratisk Allians, men det verkar ju konstigt att de håller på med sådant här skit också.

– Det är nog snarare så, sa jag, att det finns andra grupper som levererar slödder både till Demokratisk Allians och till beskyddarverksamhet.

– Men jobbar du med det här fallet? undrade Roddarn.

– Egentligen inte. De här typerna dyker upp hela tiden, men jag fattar inte riktigt sambandet än. Jag skulle jättegärna sätta dit dem, men jag kan inte lova något.

– Nej, det är klart, när alla poliser är mutade, sa Greger.

– De flesta är nog hederliga, sa jag.

– Precis vad jag säger åt honom.

– Säpo är ena jävla lakejer till den amerikanska imperialismen!

– Jag måste pysa nu.

– Det där vet du inget om. Kul att träffas Widmark, vi ses.

– Jag vet bra mycket mer än du. Hej då farbror Rickard.

Jag gick upp mot gatan, och jag hörde deras röster där nerifrån.

– Du är inget annat än en liten jävla spoling.

– Jag säger bara en sak: Ådalen 1931.

– Herre Gud, kommer du med den där skiten igen.

Kapitel 15

På väg upp till Östermalm tänkte jag att det var konstigt. Jag hade fått ett uppdrag att leta rätt på en snubbe, men jag hade inte kommit många millimeter närmre en lösning på den gåtan. I stället höll jag på och bråkade med ett jävla gangstergäng och en lurig skitstövel till advokat som planerade någon sorts statskupp och misshandlade kvinnor. Dessutom var det någon snubbe med taskig klädsmak som fick hål i huvudet 1968. Jag hade sagt till Roddarn att jag inte hajade sambandet. Men det var klart att det fanns ett samband. Allt har ett samband. Till och med Xavier Cugats sambaband.

Jag kom in i restaurangen några minuter i halv och spanade in henne direkt vid ett av fönsterborden. Hon hade ett glas rödvin framför sig och jag morsade och satte mig mitt emot henne. Hon tittade forskande med ett litet leende som jag inte riktigt förstod och inte gillade något vidare.

- Är ni verkligen herr Widmark?
- Lösenordet är Boris Vian, sa jag. Är ni besviken?
- Nej jag trodde bara att ni skulle se lite annorlunda ut.
- Hur då, tänkte ni?
- Ja, vad som helst. Det enda man väntar sig av en deckare är att han inte ska se ut som en deckare.

Jag nickade och lämnade utrymme åt en servitris som kom stickande med en matsedel. Jag beställde en köttbit och mera vin. Vi skålade och berättade för varandra vad vi hette i förnamn.

- Rickard, sa hon drömmande. Rickard Widmark som inte är släkt med en jävel.
 - Inte ens med Gustaf Vasa, sa jag.
 - Svagt, sa hon. Det är jag. Men du är döpt efter filmskådespelaren förstås?
 - Jag har hetat Rickard Widmark i 38 år. Richard, med ch blev väl känd i Sverige för 25 år sedan, eller något. Jag var långt före honom. Men jag har hört att jag är fjärde generationens stockholmare, både på morsans och farsans sida och det känns helt åkej.
 - Vi har bergsmän i Västmanland och Skeppsbroadel i slakten.
 - Jodå, jag har pratat med din förnäma moder i telefon.
 - Säg inget ont om mamma. Hon är hemskt rar.
 - Om man sköter sig ja. Och inte askar på golvet. Och inte äter hummer med krabbgafflarna. Då är hon säkert hemskt rar. Din bror Stefan däremot, är jag inte så förtjust i.
- Det hade hon inget att säga om. I stället började hon på en ny tråd:

- Men jag förstår inte hur du hittade oss. Vem berättade att jag känner Macke.
- Det har jag ju redan sagt. Det var Boris Vian.

Hon tittade undrande och lite irriterat på mig, sedan ljusnade hon. Man såg verkligen hur tioöringarna trillade.

- Ja, sa hon. Hösten i Peking. Jag lånade ut den till Macke, jag har fått påminnelser från biblan, ni hittade den förstås när ni var uppe, och fick min adress från stadsbiblioteket.
- Du är ju rena detektiven, sa jag. Precis så var det. Jag ringde till din mamma häromdan och hon sa att du skulle vara där klockan åtta. Då åkte vi ut, men träffade Stefan, och han ljög och sa att du inte var där. Sedan ringde han ett telefonsamtal och pang: Fem maskerade killar kom och ville slå oss på käften.
- Det var nog inte så allvarligt. De ville ju bara skydda Macke.
- Vadå skydda? Mot vad då?

– Mot dig och din karatekompis så klart. Macke fick hjälp att försvinna av de här killarna. Så när ni började snoka ville de stoppa er. Bigner var ju uppe hos dig och bad snällt, men när det inte gick så måste de ju ta i lite hårdare. Det är väl inte så konstigt?

– Nu gick ju inte det heller så bra. Vad är nästa steg? Hagelgevär? Napalm?

Här blev vi avbrutna av att maten kom in. Vi började sleva i oss och det blev tyst en stund och jag hörde att min gamla vän cocktailpianisten fortfarande satt uppe i taket och lirade. Marie smuttade lite på vinet. Sedan sa hon dröjande:

– Macke har blivit utsatt för ett utpressningsförsök. Det är därför han håller sig undan och de här killarna trodde att du jobbar för utpressaren.

– Tror de inte det längre?

– Jag vet ju inte mer än vad Stefan berättar, men deras kontakt hos polisen säger att du jobbar åt en bilhandlare.

– Och vad tror du?

– Jag råkar veta att du fått ditt uppdrag via William Nordenstam. Jag umgås en hel del med hans döttrar, Renée och Louise. Det är hemskt fina människor. Han skulle inte befatta sig varken med bilhandlare eller utpressare.

– Men vem skulle idka utpressning mot Marcus Westberg?

Hon gjorde en snabb besvärad grimas.

– Jag vet inte och jag vill inte spekulera. Jag tror inte att det är en utpressare egentligen, utan att det ligger något annat bakom.

– Du menar att någon ville ha bort honom en stund?

– Ja, kanske det.

– Vet du vart han tagit vägen?

– Nej, inte alls. Hur långt har du själv kommit i dina efterforskningar?

Jag kände att hennes fråga gjorde mig vaksam och jag ansträngde mig för att inte verka vaksam.

– Så här i början handlar det om att få grepp om de inblandade, sa jag lätt; drivkraft, känslor och konflikter. Varför gör folk som de gör?

– Har du blivit något klokare?

– Jo lite grand. Jag sitter ju här och pratar med dig, och jag har lite hum om Stefan och din mamma.

Hon skrattade.

– Mamma har väl ändå inte med det här att göra?

– Åkej, hon är kanske inte huvudmisstänkt, men allt hänger ihop på något sätt.

– Du slingrar dig.

– Jo, så är det, men du måste förstå att jag har ett uppdrag. Min tid och det jag kommer på tillhör den som betalar mitt arvode. Fast du behöver inte vara orolig. Jag har inte kommit fram till så mycket än. Men det vore spännande om du ville berätta lite mer om Macke. Hur är han som typ?

– Men det begriper du väl att jag inte kan berätta om Macke. Han är ju min vän. Man kan till och med säga att vi polar lite så där halvt om halvt. Det vore ju förräderi att hjälpa dig då.

– Men det där visste du ju redan när du ringde.

– Ja, jag vet.

Det blev tyst igen och jag lät det vara tyst. Cigaretten brann mellan hennes fingrar. Hon hade tagit högst tre bloss på den. Jag lutade mig fram och tog den och snuddade hennes hand, jag fimpade och rörde hennes hand igen. Hon drog den till sig och såg mig i ögonen.

– Vad gör du? sa hon skarpt.

Men jag var bara tyst och efter en stund slog hon ner blicken.

– Jag vet inte riktigt vad jag ska säga, sa hon. De har blivit så hårda och otäcka. Stefan och Bigner och några till gick på Whitlocks och de fortsatte att umgås efter plugget. De gick på

samma fester och reste till Spanien tillsammans och så där. Det är de senaste åren som de blivit så där kaxiga. De kallar sig syndikatet och snackar om att de är näringslivets kommandotrupper som ska slå tillbaka vänstern. Det senaste är att de ska ta över hela bilbranschen, begagnade bilar alltså. Mamma är också rädd. Hon vet inte riktigt vad det rör sig om, men hon ser ju hur förändrad Stefan har blivit.

– Vad säger Macke om allt det här då. Är han också kommandosoldat?

– Nej, han gillar inte den här hårda stilen. Gangsteraffärer brukar han kalla det.

– Aha, sa jag. Han tillhör förstås den nya generationen företagare som i själva verket är socialister.

– Ja varför inte, sa Marie stött. Man kan väl vara socialist fast man är företagare.

– Jo säkert, flinade jag. De nya socialmasochisterna som vill krossa sig själva.

– Du anar inte hur nära du kommer när du kallar honom socialmasochist. Han avskyr ... Hon hejdade sig och rättade till anletsdragen.

– Jag har inte hört av honom på nästan två månader nu, fortsatte hon. Vad tror du? Kan det ha hänt honom något som de inte berättar för mig?

– Att de fimpat honom, eller?

– Nej, naturligtvis inte, sa hon irriterat. Men eftersom Renée och Louise Nordenstam sa att deras pappa litar på dig ...

Jag fick inte veta vad hon tänkte säga för just då blev vi avbrutna av en stor guldhårig donna som kom fram och pockade på uppmärksamhet. Jag hajade till. Det var samma tjej jag hade hjälpt på Oxtorget dagen innan. Hon tittade på mig, men gjorde inte en min av att känna igen mig. Hon hade det där ansiktet som varit med om allting och som alltid förlorat. Hon var typen som killarna klappar i rumpan och säger åt: Kila i väg nu stumpan, vi har lite att snacka om. Jag tyckte att hon verkade mer samlad än vad hon gjort när vi träffades sist, men det måtte ändå varit något utöver det vanliga för Marie flämtade till när hon såg henne.

– Herre Gud Sparven, vad är det med dig?

Det var ett underligt jävla smeknamn. Det var ju ingen Olga Korbut precis.

– Jag såg din bil här utanför. Kan jag få snacka en stund med dig Marie?

– Självklart Maggan. Slå dig ner.

Namnet Maggan däremot träffade hammaren på spiken. Jag nickade och reste mig och tog mitt vinglas med mig till ett annat bord. Maggan sjönk ner på min plats och Marie strök henne lätt över håret. Men det var ett sådant där fluffigt, tuperat, sprayat hår som brukar kännas som fernissad stålull, så ingen av dem hade någon större glädje av det. De pratade intensivt i ungefär tre minuter, sedan ropade Marie till sig hovmästaren, en liten fjäskig typ som bockade i ett kör. Jag kunde höra hennes röst bort till mig.

– Vill ni ringa efter en taxi åt damen här?

Maggan viftade avvärjande. Hon hade tydligen sin egen bil utanför, men Marie insisterade.

– Du ska inte köra i ditt tillstånd.

Men Maggan stod på sig och hovmästaren bockade och försvann. Hon reste sig och log lite generat. Hon visste inte riktigt var hon skulle göra av händerna. Hon slätade ut en obefintlig rynka på kjolen och tittade ner i mattan. Hon såg så jävla naken ut i sina smaklösa modekläder att mitt hjärta höll på att brista. Hon stod stilla i tre sekunder, sedan nickade hon och försvann. Jag reste mig och gick bort och satte mig hos Marie.

– Vad var det där för något? frågade jag.

Marie satt tyst och bet på knogarna.

– Ja, nu blir jag tvungen att besluta mig. Och bråttom är det också. Jag måste helt enkelt lita på dig. Maggan är tillsammans med Niclas som också är med i syndikatet. De satt uppe i hans våning vid Stureparken när det ringde på dörren och in kom Stefan och Bigner och några till. De sa att de ville snacka med Niclas och sa åt Maggan att sticka i väg. När Niclas protesterade

så slog de honom. Maggan stod en stund och lyssnade utanför dörren och hörde hur de skrek och bråkade därinne. Hon var rädd för att de skulle slå ihjäl honom. Vi måste åka dit och hjälpa honom.

– Hur många är de?

– Fyra stycken.

– Åkej, dem rår vi nog på. Kom så sticker vi.

– Men vi måste betala.

Jag reste mig och gick fram till hovmästaren.

– Vi fick plötsligt hemskt bråttom min bordsdam och jag, men jag lämnar er femtio spänn, så kommer jag ner och gör upp räkningen senare. Går det bra?

Åh det gick utmärkt. Inga problem alls. Hjärtligt välkomna åter. Bry er inte om dörren. Den håller jag upp.

Maries Fiat stod närmast, men jag propsade på att få köra min egen. Vi hoppade in och fräste i väg. En halv minuts resväg, sen var vi framme. Innan vi klev ur öppnade jag handskfacket och tog fram pistolen jag plockade av Bigner ute i Näsby Park. Jag tyckte att det kunde vara rättvist att hota honom med hans egen picka. Marie ryckte till när hon såg pistolen.

– Tänker du skjuta på dem?

– Inte om det inte behövs. Men skynda på nu.

Vi korsade Östermalmsgatan och svängde in på den smala gatan som gick längs husväggen. I andra ändan av gatan glimmade de feta bakljusen från en Mach-etta. Jag spände ögonen det värsta jag kunde, sedan frågade jag:

– Är inte det där Bigners kärra?

– Vilken då? Jo det är det visst.

– Då kanske jag slipper skjuta någon i dag.

– Ja men Niclas då?

Hissen stod inte nere, så vi sprang uppför trapporna, Marie bra mycket fortare än jag. På två trappor var det tyst bakom grevens dörr, och när jag kom upp till tredje våningen stod Marie redan framme vid dörren och ringde. Hon skakade i handtaget och ringde igen. Långa ihållande signaler som ingen brydde sig om.

– Gud, tänk om han ligger därinne och inte kan röra sig.

Hon ringde igen och sparkade på dörren, även detta utan resultat. Jag kände efter i fickan och hittade fodralet med dyrkarna. Jag valde en lämplig kombination, lirikade lite grand och öppnade dörren.

– De har kanske tagit död på honom, sa jag. Det är kanske bäst att du stannar här.

– Nej inte död, viskade Marie. Inte död.

Jag gick in i lägenheten. Marie följde sakta efter.

Han satt fastbunden vid elementet med en immig plastpåse tejpad för ansiktet. Påsen borde röra sig. Den borde prasslande vecklas ut och skrynkla ihop sig, men den var alldeles stilla. Jag rusade fram och slet loss den. Med tejpen följde ett par mörka hårstrån. Ansiktet var stort och pussigt, läpparna mörkblå och ögonen slutna till hälften så att bara vitorna syntes. Bakom mig hörde jag Marie:

– Åh Gud.

Jag sjönk ner på knä bredvid honom, öppnade hans mun och tvingade mig att ge honom mun mot mun. Jag blåste ner luft i hans lungor och släppte ut den. Blåste ner ny luft och släppte ut den och blåste ner ny luft. Hans mun blev blöt av min saliv. Jag höll på att spy av hans blå läppar. Jag blåste ner ny luft och släppte ut den. Jag vet inte hur länge jag höll på, men plötsligt hände något. Det gick en svag skälvning genom hans kropp. Jag blåste ner ny luft och släppte ut den. Nästa gång försökte han andas själv. Det gick dåligt. Jag fick hjälpa

honom. Jag blåste och blåste och sakta fick hans läppar en annan färg. Han kunde andas själv. Jag löste repen och la ner honom på golvet. Över hans ansikte spred sig ett uttryck av stor frid och lycka över att få andas. Långa djupa andetag. Men plötsligt kom minnet av kvävningen över honom. Han spände sig i hela kroppen och slog upp ögonen. När han fick se mig fladdrade blicken till och han började skrika. Jag reste mig och gick några steg bakåt.

– Gå och prata med honom du, sa jag till Marie.

Hon rusade fram och föll på knä bredvid honom.

– Herre Gud Niclas, lugna dig. Det är inget farligt längre. Det är bara jag, Marie.

Han slutade skrika, men blicken var jagad och han darrade fortfarande.

– Ser du inte att det är jag?

Hennes röst var plötsligt alldeles lugn och underbart mjuk.

– Se på mig Niclas. Nej, se på mig. Jag lovar att det inte är något farligt längre.

Hon tog hans händer och smekte dem sakta och det gjorde honom lugn. Efter en stund suckade han djupt och satte sig upp. När han fick syn på mig ryckte han till.

– Det är åkej, sa jag. Jag ska inte göra dig illa.

Han la ena handen över ögonen och gnuggade lite grand, sen såg han på mig igen.

– Vill du att jag ringer efter snuten? frågade jag.

Då blev han rädd igen.

– Nej nej inte polisen. Du får inte ringa efter polisen. De kommer att döda mig då.

– Vilka då?

Han bara skakade på huvudet.

– Vi ska inte ringa efter polisen om du inte vill. Men berätta vilka det var som band fast dig vid elementet.

Han tittade på Marie, men sa ingenting.

– Det var Bigner och Stefan ... sa jag.

– ... och Arnold och Kurre, viskade han.

Nu grep Marie in och gjorde slut på förhöret.

– Vi får prata om det här en annan gång. Hur mår du nu? Ska vi köra dig till sjukhuset?

Han skakade på huvudet.

– Nej nu klarar jag mig, sa han.

– Men hur som helst, här kan du inte stanna. Vi kör dig ut till Maggan i Solna, sen får ni resa bort någonstans, redan i kväll och hålla er borta ett par veckor.

Hon grep resolut kommandot och instruerade Niclas att snygga till sig och packa en väska och plocka fram checkblock och pass och mig att inte gå i vägen och inte ställa frågor. Hon ringde Maggan och en kvart senare satt vi i min bil alla tre och Marie gav mig adressen ute i Solna. Jag körde dit och vi följde med upp för att se att inga elaka karlar väntade på honom. Jag noterade att det stod Schmidt på dörren. Medan Marie pratade lämpliga resmål med Niclas kom Maggan fram till mig. Hon gav mig en blick som jag inte kunde tyda. Det låg som en hemlig munterhet i botten.

– Är det reapris på vänligheten i dag också? sa hon tyst.

– Alla dagar, sa jag. Alla dagar.

Sedan satt vi nere i bilen igen. Bara Marie och jag. Då orkade hon inte längre. Hon började gråta och jag gav henne en axel att gråta mot.

– Fy fan vad allt är vidrigt, snyftade hon. Allt är så äckligt.

Hon spände sig i hela kroppen och skrek. Ett plågat skrik som dog en ensam död mot mitt nyckelben. Så satt vi länge, tills hennes snyftningar stannade av och hennes kropp mjuknade. Sedan satt vi en stund till. Bara satt och kände hur närheten växte fram. Sedan drog hon sig tillbaka till sitt hörn av sätet. Hon plockade upp en näsduk ur jackfickan.

– Följer du med mig hem nu, Rickard?

Jag nickade och log lite mot henne. Sedan startade jag bilen och körde därifrån. Två gånger pratade vi. Den ena gången berättade hon att hon bodde på Bragevägen. Den andra gången försökte jag prata om det som hänt. Men hon slog ifrån sig.

– Nej inte nu, sa hon. Inte i kväll. Vi försöker bara glömma bort det. Det har inte hänt bara. Vi pratar om det i morgon. Inte i kväll.

Sedan var vi tysta. Tysta fram till Bragevägen, halvvägs upp i backen mot Engelbrektskyrkan. Tysta genom porten och upp för trapporna. Tyst gled hon in i min famn redan i tamburen. En stund senare låg vi i hennes säng, och vi älskade med varandra. Vi älskade för att hon ville det. Hon behövde hjälp att komma hem från den iskalla planet hon varit på. Vi älskade och hon lyckades hålla det på avstånd.

Kapitel 16

Jag vaknade tidigt nästa morgon och märkte att jag inte låg i min egen säng. Sedan märkte jag att det låg en naken kvinna bredvid mig. Jag tänkte att det var väl hennes säng. Sen kom gårdagens intryck till mig, ett och ett. Jag såg Niclas uppsvällda ansikte, och jag insåg att jag troligen räddat livet på honom. Det var väl jävligt typiskt; jag som inte ens gillade honom. Men det var märkligt med tjejen, Maggan eller Sparven eller vad hon nu kallades. Margareta Schmidt, det måste väl vara hon som fick pension av stiftelsen på Värmdö? Men om hon var tillsammans med Niclas, vad fan hade hon då med af Simons att göra? Hon hade pratat om en skuld borta på Oxtorget. Och sen den där mysko blicken, som om hon egentligen skrattade åt alltsammans. Jag såg på Marie som sovande lämnade ut sitt ansikte, helt oskyddat, och jag tyckte lite synd om henne. Hon skulle nog ha lite svårt att skratta när hon vaknade. I går hade hon fått reda på att hennes bror nästan mördat en vän. Hon låg på sidan med knäna uppdragna och händerna under hakan. En strimma av hennes bruna hår hängde ner över munnen. Jag lyfte försiktigt undan den och såg på hennes ansikte. Det var ett vackert ansikte, ett ansikte som de varit snälla mot, ett ansikte som fått vad det behövt. Jag provade mina känslor och kanske skulle jag kunna bli förälskad i henne, men det var inte på riktigt. Det kändes när vi älskade. Jag var så försiktig, som om hennes bröst var av en finare sort än andra kvinnors, och hennes hud krävde mjukare beröring, och hennes kön förtjänade något bättre än mitt. Jag tänkte att det var respekt för sorgen, och till slut blev det ömma och det finkänsliga själva grejen. Det gick för mig, men inte för henne och när jag försökte smeka henne drog hon sig undan. Nej en relation mellan oss skulle inte fungera. Jag skulle inte klara hennes självklara sätt att ta plats i världen, och hon skulle behöva någon helt annan än mig.

Jag böjde mig ner och kysste henne på kinden. Då slog hon upp ögonen. Sömnen hängde kvar i hennes blick en sekund, sedan log hon och slog armarna om min hals och kysste mig. Jag låg tätt intill henne och kände hennes sängvarma kropp mot min. Så fnittrade hon till och drog sig undan en bit.

– Du sticks, sa hon. Det ligger en rakapparat i badrummet som Macke brukar använda. Det räckte som påminnelse. Hennes ögon blev plötsligt svarta när verkligheten föll över henne. Hon la sig på magen och borrhade kinden djupt ner i kudden. Hon grät inte, hon bara låg med öppna ögon som inget såg. Jag la mig intill henne och smekte hennes spända axlar.

– Såja, sa jag. Såja.

Jag tänkte på vackra saker att säga.

– Såja.

Jag ställde orimliga krav på mig själv. Jag ville säga något som kunde göra det gjorda ogjort och som kunde utplåna minnet av gårdagen.

– Såja, sa jag bara. Såå ja.

Det hjälpte inte nämnvärt, men efter en stund var hon redo att prata.

– Det är så otroligt, sa hon.

Rösten kantrade och hon harklade sig.

– Jag har känt honom i hela mitt liv och nu plötsligt försöker han ta livet av en av sina bästa vänner. Inte så att han blir arg och överilar sig och gör honom illa av misstag. Det är så kallt och planerat. Jag kan inte fatta det.

Jag sa ingenting. Min syn på saken skulle bara göra henne ledsen. Jag bara fortsatte att klappa hennes axel. Hon försökte säga något, men det blev ingenting. Hon bara skakade på huvudet. Och så kunde vi ha blivit liggande hela dan. Jag kunde inte hitta på något förlösande ord och

hon verkade helt ointresserad av att ens försöka. Då ringde det på telefonen. Räddad av klockan. Första rondan var slut.

Marie ryckte till, slängde av sig täcket och hoppade ur sängen. Hon drog på sig en morgonrock i gul frotté som hon inte ens gav sig tid att knäppa och sprang fram och svarade. – Hallå, hallå ... Å Stefan ... Vad har du gjort ... Vi kom upp i sista sekunden ... Hade vi kommit lite senare skulle han ha varit död ... Jag är alldeles söndertrasad ... Han och Maggan har rest bort ... Men varför gjorde du det ... (Lång tystnad) ... Var är du nu ... Hur länge blir du borta ... Jag ska prata med mamma ... Nej jag ska inte säga något ... Jag säger att du är på västkusten och seglar med Rolf ... Var rädd om dig Stefan ... Ja, jag lovar ... Hej då.

Hon la på luren och sjönk ner i en fätölj. Långsamt, utan att tänka på vad hon gjorde, knäppte hon alla knapparna i morgonrocken. Hon drog upp benen så att bara fötterna syntes under den gula frottén och knep med tårna om sitsens kant. Hon slog armarna om knäna och så satt hon en stund och gungade sakta fram och tillbaka.

– Det var Stefan, sa hon till sist. Han har stuckit.

– Vart då?

– Stuckit bara. Bort. Han ville inte vara med längre.

– Vad sa han om i går?

– Det verkar inte klokt. Det är Bigner, han har blivit fullkomligt vansinnig.

– Trodde jag inte att han skulle hitta någon att skylla ifrån sig på, tänkte jag.

Men jag sa inget. Man säger inte sådana saker till söndertrasade systrar. Jag lät henne berätta i sin egen takt.

– De har suttit uppe hos Bigner hela natten och Bigner har snackat och snackat om syndikatet. Om hur viktigt det är att ha en tät organisation. Att de är förtruppen för det framtida Sverige. Ska man segra så måste man rensa ut de svaga. Niclas var för blöt. Han skulle kunnat sabba hela organisationen. Och Stefan satt och var livrädd hela tiden. Han visste ju inte om Niclas var död. Men Bigner bara skrattade och sa att Niclas var tillräckligt rädd om sitt eget skinn för att klara sig och förresten så hängde Maggan någonstans i krokarna. Och så sa han att utan en benhård disciplin skulle de aldrig bli mer än vilka bilskojare som helst.

– Det låter som ett festligt gäng, sa jag.

– Det är Bigner. Han är inte klok.

– Är han hypnotisör? Eller trollkarl?

– Jag tycker inte att det här är något att skoja om.

– Jag skojar inte. Men det låter ju som någon sekt. Har den här liraren en sådan makt att han kan få folk att mörda sina egna kompisar? Jag känner ju inte Stefan. Det gör du.

Då började hon gråta igen. Men det var inte så allvarligt menat den här gången. Det verkade mest som lättnad över att ha sluppit att tungt lass, och kanske lite för att slippa tänka på det jag just sagt. Jag gick upp för att trösta henne, trots att jag faktiskt var helnäck, och jag kysste bort hennes tårar så där känsligt som i amerikanska färgfilmer. Hon slutade gråta och skrattade till.

– Vet du om att du inte har några kläder på dig? sa hon.

– Hetsar jag upp dig?

– Ja absolut, men jag vill ha frukost också.

– Åkej, då kör vi frukost först.

Hon försvann ut i köket och jag klädde mig. Hon hade dukat fram tallrikar och koppar och filmjolk och flingor samt glas och en fyrkantig juiceflaska. På spisen kokade just vattnet och kaffekannen stod laddad och klar.

– Trevligt trevligt, sa jag och satte mig.

Jag försåg mig ur den blå filmjölkskartongen. Flingorna var sån där hälsokostsmörja som såg ut som en blandning av sågspån, fågelfrö och små skalbaggar. Men fan Marie åt ju, så det var väl inte förgiftat.

– Men varför skulle de hacka just på Niclas? frågade jag när jag tyckte att tiden var mogen för det.

– Det var Arnold som hade fått för sig att han hade tjallat, eller att han skulle tjalla, men var han fått den idén ifrån har jag inte en aning om.

Jag kanske hade en viss aning om det, men den aningen gömde jag djupt i mitt hjärta.

– Livet hänger på en rätt skör tråd, sa jag vist. För att inte tala om sköra plastpåsar.

Marie rös till.

– Det var Bigners idé det här med plastpåsen. När Maggan hade gått började de förhöra Niclas och slå honom och skrika att han tjallat, men han sa att han inte sagt någonting. Då band de fast honom vid elementet och Bigner satte den där påsen för ansiktet på honom. När han var färdig att svimma tog han bort den och så började de om igen och slog honom och frågade och frågade. Men han kunde inte säga någonting och då satte de dit påsen igen och stack därifrån.

– Men, undrade jag, vad skulle han ha tjallat om? Om Syndikatet, eller om Macke eller vad?

– Vet inte. Men bilaffärerna är ju bara affärer, så jag antar att det gäller Macke. Det gör mig så orolig. Har det hänt honom något som de till varje pris måste hålla hemligt?

– Ja, vad tror du? sa jag. Har det hänt något?

Hon gjorde en irriterad gest.

– Svara inte bara med en motfråga, sa hon. Jag har förstått att du har ditt uppdrag, men det fattar du väl att jag oroar mig. Du har ju jobbat med det här en stund nu. Du måste ju ha kommit fram till något. Kan du inte bara säga vad du tror.

Jag tvekade en stund, men sedan kände jag att jag faktiskt var skyldig henne något.

– Det är som jag säger att jag inte vet så mycket. Men jag har en allmän feeling och jag tror inte att det hänt honom något. Jag har snackat med hans hemska morsa och hon verkade ändå rätt lugn. Det borde märkts på henne om hon var osäker. Sedan har jag träffat John af Simons. Han är visserligen proffs på att dölja fakta, men jag tror jag skulle känt om det varit något riktigt extremt.

– Har du träffat af Simons? Vad sa han?

– Han är en ganska obehaglig person, men han berättade i vaga ordalag om den där utpressningen, men det lät inte så trovärdigt. Och du verkar ju inte tro på den heller. Jag börjar bli lite nyfiken. Vad tror du? Varför har Macke stuckit egentligen. Vill du inte berätta det för mig?

Hon var tyst en lång stund.

– Lovar du att inte försöka leta efter honom om jag berättar?

– Nej det lovar jag inte. Det är mitt jobb att försöka ta rätt på honom och det är det enda jobb jag kan. Jag menar, man måste ju försörja sig.

– Var det därför du följde med mig hem i går?

– Nej, det var för att du behövde tröst och för att jag ville ligga med dig och för att du ville ligga med mig. Men mitt jobb är nu en gång sådant att jag inte kan koppla av det efter fem. Om du skulle råka säga något som jag kan ha glädje av så kan jag helt enkelt inte låta bli att använda mig av det.

– Det betyder alltså att jag hela tiden måste vara på min vakt och tänka på vartenda ord jag säger?

– Ja åtminstone så länge som du inte litar på mig.

– Men du säger ju själv att jag inte kan lita på dig. Att du kommer att använda all information du kan klämma ur mig.

– Det var inte det jag menade, sa jag. Du får lita på att jag är en hyggligt ärlig person, att jag inte är någon jävla kommandosoldat som gillar att ha ihjäl folk.

Ett snabbt stråk av ilska flög över hennes ansikte, men hon lät det gå förbi. I stället släppte hon fram ett litet ointresserat leende.

– Hur mycket är klockan? Frågade hon.

Det var ett häftigt kast, men jag klarade av det också.

– Hon är bara kvart över åtta.

– Då måste jag gå till jobbet om en kvart. Om tio minuter förresten. Bilen står ju nere på Karlavägen.

– Jobbet? sa jag. Jag trodde inte att du behövde jobba.

– Det behöver jag inte heller, men jag tycker att det är omoraliskt att leva på räntor.

– Äh ta och skit i det bara i dag. Kom så går vi och lägger oss i stället.

– Nej, jag måste faktiskt jobba. Man måste ju försörja sig som du vet.

Det finns inget jag avskyr mer än att bli slagen med mina egna vapen. Jag muttrade något och Marie försvann in i badrummet. Jag reste mig och ställde in filen och juicen i kylskåpet.

Resten lät jag stå. Sedan gick jag in och ringde Bobo. Jag ville höra vad som hände på Villagatan. Han verkade glad att höra min röst igen. Jag berättad att jag inte hade sovit hemma och att jag måste hem och raka mig och göra mig vacker. Han kom med cirka tretusen frågor, men jag viftade bort honom.

– Senare, sa jag bara. Jag kommer och hämtar dig om en halvtimma så kan ju du hänga med mig hem. Är det åkej?

Det var jättefint och vi la på. Jag hann gå ut i köket och dricka två koppar kaffe och röka en cigarett innan Marie var klar. Sedan körde jag henne ner till Karlavägen där bilen hennes stod.

Kapitel 17

– Ska det vara en kopp kaffe innan vi sticker? frågade Bobo.

Han och Ann satt i soffan med varsin kopp te, han i ett par randiga pyjamasbyxor, hon i en av hans tröjor som blev som en klänning på henne.

– Tack jag har kaffat, sa jag. Vi tar och sticker direkt va.

– Åkej. Är det kallt ute?

– Inte särskilt.

– Jag ska bara klä mig.

– Åkej.

– Vem var snäll nog att bjuda på kaffe? frågade Bobo inifrån sovrummet.

– Ja vem, om inte Marie Lilja.

– Nej, utbrast Bobo, har hon äntligen hört av sig?

– Hon ringde i går, medan du var uppe på Villagatan.

– Är det hos henne du varit i natt? frågade Ann.

Jag blev lite ställd av hennes direkta fråga, men kunde ju inte gärna förneka det.

– Det är kul med ert jobb, sa hon. Det är som på bio. Särskilt klasskonflikterna. Deckaren, arbetargrabben träffar överklassflickan. Hon vill ligga med honom, precis som fröken Julie med Jean. Han förstår att det aldrig kan hålla, men utnyttjar henne för att få information.

– Jaha, sa jag, var det så det gick till?

– Har du sett min tröja? frågade Bobo.

– Den har jag på mig, sa Ann. Tar du hit mina kläder?

Han kom in med ett knyte kläder som verkade ha kommit från en hög på golvet och slängde dem till Ann. Hon drog av sig tröjan och gav till Bobo. Hon var helt naken under. Varken hon eller Bobo verkade tycka att det var konstigt. Självt var jag tvungen att tvinga bort blicken från henne och fästa den på Mao Tse Tungs kerubansikte på väggen. Hon klädde sig snabbt och Bobo gick runt i lägenheten och släckte lampor.

– Vi ska ut till Rickard i Solna, berättade han. Ska du hänga med?

Ann tittade forskande på mig.

– Ja, om det är ok?

Jag kände att jag blev lite irriterad, men kunde inte hitta något skäl att neka. I bilen berättade jag en del om gårdagens och morgonens händelser och när jag var klar med det märkte jag att vi kommit hem. Jag parkerade precis utanför porten.

– Maggan? sa Bobo i trappan upp. Hette hon Schmidt, sa du?

– Ja.

– Det måste ju vara hon som får pension av stiftelsen?

– Jo, så måste det ju vara.

– Jag tänkte på en annan sak också. Du sa att Marie trodde att det här syndikatet, som de tydligen kallar sig, går på dig så hårt för att de vill skydda Mackes hemlighet.

– Ja, fast det tror inte jag.

– Nej precis. Inte jag heller. Det är verksamheten de vill dölja. Vi måste ta rätt på vad de där killarna håller på med, förutom bilaffärerna.

Jag nickade och frågade om de ville ha något, och när de avböjde sa jag:

– Åkej då. Jag går och duschar. Känn er som hemma.

Strilande vatten och charmmedel, lanolin, hexaklorofen samt ultraaktiva superelementet XTP med djupverkan. Rakbladen var platinaförstärkta det året. Det var en ren fröjd att skära sig med dem. Till slut var jag ändå färdig, impregnerad med skyddande kemikalier. Jag klädde mig, hittade en öl i kylskåpet och gick ut till Bobo och Ann. De satt vid skrivbordet och läste. Jag gick fram och kikade över axeln. Det var mappen om Bobo som jag fick av advokat Nordenstam.

– The true story of Bo Einar Lange, sa jag. Hur känns det?

– Konstigt, sa Bobo. Jag hade ingen aning om att det gick till på det viset när jag fick jobb på SFA.

– Vad trodde du?

– Det framgår ju inte utav papperna här, men jag fick en rekommendation av yrkesvalsläraren i skolan att söka plats hos SFA. Han sa att han trodde det skulle passa mig. Psykologen hade jag pratat med tidigare. Jag trodde det hade med skolan att göra. Jag anade inte att de två sakerna hängde ihop.

– Yrkesvalsläraren berättade alltså inte att han fått frågor om dig?

– Nej inte alls. Han sa att han hade läst att SFA behövde folk till sin starkt expanderande utvecklingsavdelning och att han trodde att det skulle passa mig. Men om man ska tro det här brevet så satt han bara och ljög mig rätt upp i ansiktet. Vad är det för stil egentligen, att sitta och lura folk?

– Det är väl inte så jävla svårt att fatta, sa jag. Arbings kompis går till liraren på skolöverstyrelsen och säger: Tjena, vi vill titta närmare på den här killen Lange. Kan du fixa så att han kontaktar SFA? Men se till att förslaget kommer från er och inte från SFA. De blir ju så stöddiga om de tror att de är eftersökta och kräver oskäligen löner. Åkej, yrkesvalsläraren får budskapet och lite pedagogiskt dravel, och han är säkert idealist och går inte med på något fiffel och dålig moral. Men han har läst pedagogik på universitetet så han vet att det är skitviktigt att man grejar den biten. Så han kontaktar dig och drar sin lilla vals. Det är hur enkelt som helst. Det händer säkert varenda dag.

– Menar du att det går till på det viset?

– Vad fan vet jag? Jag känner ingen i den branschen, men allt annat funkar ju så. Underifrån ser det så otroligt komplicerat ut, men uppifrån är det bara att trycka på en knapp och lägga i ett mynt i springan.

Bobo var tyst en stund. Han kliade sig på kinden. Den hade tydligen slutat ömma. Blåmärket började redan tunnas ut. Han gapade och trummade med naglarna mot framtänderna. Sedan la han av med det och pratade i stället:

– Jag vet inte varför, men jag blir arg på dig när du pratar på det där viset och vet allt och dömer folk som du inte ens har träffat. Jag tycker inte om det.

– Ja det är väl för jävla konstigt, sa jag. Här har du fått skriftligt på att du blivit manipulerad, men i stället för att bli förbannad på dem som manipulerat dig så blir du förbannad på mig för att jag talar om hur det gått till.

– Ja, men de handlar åtminstone rationellt, men du är bara känslomässig, hatisk och obegriplig.

Jag tittade förundrat uppgivet på honom. Jag blev inte riktigt klok på vad det var för ett jävla generalfel som gång på gång löste ut mellan oss. Men den här gången var Ann med.

– Jag tycker det är kul att det står i papperen att du är Appelien, sa hon. Det hade åtminstone jag ingen aning om. Jag vet inte om jag kan vara tillsammans med en sådan.

Bobo skrattade.

– Det måste varit någon polare som ville skämta, sa han.

Sedan vände han sig mot mig.

- Det är konstigt, sa han. Så fort vi ska prata om någonting så börjar vi gräla. Hur kommer det sig egentligen?
- Jaså, du har upptäckt det?
- Ja.
- Det är kanske någon gemensam bekant som tycker illa om oss och som bussat ihop oss av ren elakhet, sa jag.
- Du menar att det här med att leta efter Westberg bara skulle vara ett pseudouppdrag som egentligen döljer något annat?
- Jag slog ut med armarna.
- Herre Gud! Jag menar ingenting. Men att det finns underliggande motiv i det här fallet har väl varit uppenbart hela tiden, och ondska har du väl fan träffat på.
- Jo, men jag har ändå inte tänkt på det på rätt sätt. Det öppnar ju en massa nya möjligheter. Han tystnade och tänkte intensivt. Jag slängde en snabb blick på Ann. Hon såg på honom med ett egendomligt uttryck, nästan som en morsa som tänker: Lilla gubben, det blir nog bra till slut.
- En annan sak förresten, fortsatte Bobo. Vem är det som har tillgång till den här korrespondensen om mig som du fick av Nordenstam? Det måste ju vara någon på SFA. Vår uppdragsgivare måste sökas i en ganska snäv krets av människor. Eller hur? Arbing, af Simons, kanske Näsby Park-gänget.
- Ja, eller morsan eller varför inte Marcus Westberg själv?
- Det där tål nog att funderas på en stund.
- Åkej, sa jag. Jag går ut och plockar ihop lite medan du brottas med tingens skenbara irrationalitet. Det verkar vara en bra arbetsfördelning.

Jag gick ut i köket och stod en stund och undrade vad jag hade där att göra när det ringde på telefonen. Det var min vän från Villagatan, fröken Karvonen.

- Fru Westberg önskar ett sammanträffande med er herr Widmark, sa hon med sin vanliga djupfrysta sekreterarröst. Kan ni nämna en tid som passar er.
- Jag blev lite förvånad. Telefonsladden raknade inte och jag blev inte med barn, men lite häpen blev jag allt.
- När vi talades vid i går fick jag det intrycket att fru Westberg hatade mig så till den grad att hon förr skulle söka ett sammanträffande med Jack the Ripper.
- Fru Westbergs känslor för er är nog oförändrade, men icke desto mindre önskar hon tala med er.
- Jaha, fru Westbergs känslor är oförändrade. Hur är det med era känslor fröken Karvonen? Hon suckade irriterat. Jag kunde nästan höra hur hon stampade med den nätta skon i heltäckningsmattan.
- De där slentrianmässiga flirt-maneren börjar bli väldigt tröttsamma herr Widmark. Jag tyckte att jag var tydlig i går när jag sa att jag föredrar att vi håller vår kontakt på en professionell nivå.
- Men det här är ingen flirt, och absolut ingen slentrian. Om mina kontaktförsök är tafatta så ber jag om ursäkt, men mina känslor är också oförändrade. Fru Westberg står för allt det som jag tycker allra sämst om. Det är väldigt lätt för mig att tycka illa om henne, men er kan jag inte tycka illa om, fröken Karvonen. Så även när ni kör den där frostiga husbondens röst-stilen är det viktigt för mig att jobba på med snöskyffeln och ispiken och försöka skotta fram en egen relation med er.
- Det kan jag inte förstå. Varför är det viktigt?
- Jag vet inte, sa jag uppgivet. Jag vet fan inte varför. För min egen skull på något sätt. Jag hejdade mig en stund innan jag fortsatte:
- Och kanske för er skull också.

Då fick jag höra hennes skratt för första gången. Det var djupt och varmt och det fanns inget hån i det.

- Är ni rädd att ”jag ska bli sån” om jag går in för hårt i rollen.
- Jag tror ni kan värja er bra i alla slags situationer. Men jag ber om ursäkt. Jag vet att jag går för långt ibland. Vi tar och backar några steg. Ni sa att skräcködlan ville boka ett möte. Vad fan vill hon nu?
- Jag har ingen befogenhet att prata om den saken med er.
- Hon vill helt enkelt träffa mig?
- Ja.
- Åkej då. Går det bra om en timme?
- Det passar utmärkt. Jag ska underrätta fru Westberg. Adjö herr Widmark (kort paus), och tack så mycket.
- Adjö fröken Karvonen, sa jag och blev stående en stund med luren i handen.
- Det var från Villagatan de ringde, sa jag när jag kom in till mina gäster igen. Jag har kommit i gunst hos mamma Westberg igen. Hon vill träffa mig om en timme.
- Jaså det var märkligt.
- Helskumt.
- Ja, efter vad som hände sist jag var där.
- Vad hände sist du var där?
- Hon var hemskt oförsämd.
- Det kommer hon nog vara nu också.
- Lycka till. Själv behöver jag vara ensam och tänka lite. Är det långt in till stan härifrån? Jag pekade ut genom fönstret.
- Det är bara att gå genom Norra kyrkogården där.
- Jag ska till KB, sa Ann. Då kanske jag kan åka med dig?

Så blev det. Bobo stack, och Ann och jag fick en balja java, limpmackor och några otroligt deppiga havrekakor. Sedan åkte vi i väg mot Östermalm i min trogna Ford Falcon.

- Bobo säger att ni funkar bra ihop på vissa plan, men att ni ofta blir osams.
- Det förnekar sig aldrig. Två personer som sitter i framsätet i en bil börjar ofelbart prata.
- Det är roligt, fortsatte hon, för han fattar aldrig varför. Men nu när jag hörde er så verkar det ju som att du inte heller fattar.
- Då är det alltså bara du i hela världen som har den sanna insikten.
- Jag försöker inte spela Allan. Vissa saker bara ser man utan att det kräver någon tankemöda.
- Vad är det du ser då?
- Det är ju din rädsla.
- Äh lägg av nu! Bobo säger att jag är rädd för närhet och så sent som i går sa en person att jag har ångest och dåligt självförtroende.

Ann fnös.

- Det har inget med dåligt självförtroende att göra, sa hon, och rädsla för närhet är en ganska förståndig strategi. Ditt problem är att du inte vågar stå för din klasstillhörighet fullt ut.

Jag skrattade till.

- Vad är det han säger er kompis Hasse? Röd front! Tänker du göra mig till kommunist?
- Det är precis den rädslan jag menar. Visst! Hasse bor i en omodern etta på Sigtunagatan och han kan i princip hela Maos citatbok utantill, men känn efter: blir du förvånad om jag berättar att hans föräldrar bor i Stocksund och att bägge är professorer på Karolinska och att han själv är halvvägs igenom läkarutbildningen.
- Hur ska jag kunna veta det?
- Då höjde hon rösten och skrek nästan:
- Håll käften och känn efter: Blir du förvånad?

Jag tog fram bilden i huvudet: Hasse med skägget, murarskjortan, snickarbyxorna, sandalerna, sättet att prata, sättet att röra sig och plötsligt insåg jag: nej, jag blev inte förvånad.

– Varför fattar du allt det här? frågade jag.

– Du ska inte fråga mig, fräste hon. Du ska känna. Vad är jag för en typ? Bor mina föräldrar i Stocksund?

Och insikten växte mer och mer.

– Snarare Söder va?

– Brännis, mellan Kristinehovsgatan och Varvsgatan.

Jag slängde en snabb blick på henne, en späd tjej, lite avvaktande, men stolt och stark och med en klarsyn som brände rätt igenom alla attityder och försvar.

– Jag skiter väl i om du är kommunist, sa hon och det kändes som om hon läste mina tankar.

Det är ändå mest borgarbarn i den här nya vänstervågen, men du ska fan inte be om ursäkt för att du är arbetarklass. Du ska lära dig att utnyttja de insikter du fått med dig hemifrån.

Borgarna är bättre på det här med kultur och att umgås och knyta kontakter, men de är också mycket mer lättlurade. Du går inte på deras skitsnack, inte om du en gång öppnat ögonen.

– Men jag orkar inte med ett liv som bara är ett krig.

– Det är ju inte du som förtrycker dem. Du kan själv välja dina strider. Ta inget skit, men var öppen och mottaglig. Se på Bobo till exempel. Jag kan bli tokig på den där självklara borgaruppfattningen han har, att det egentligen inte finns något höger eller vänster, att världen existerar för att han ska utnyttja den. Men samtidigt är han så rättskaffens, schysst, och god på något sätt, och trots sin fullkomligt otroliga snabbtänkheter är han lite dum i huvudet, men det tycker jag bara är gulligt. Men det kommer inte hålla såklart, varken vår relation eller hans vänstersympatier.

Vi hade redan nått huset på Villagatan och bilen hade stått stilla en stund, men nu öppnade Ann dörren och klev ur och utan vidare prat började hon gå nedåt Humlegården.

– Hej då, sa hon bara, vi ses.

Jag såg efter henne, sedan låste jag bilen och gick in i huset där det omaka paret fru Westberg och fröken Karvonen höll till.

Kapitel 18

När jag ringde på dörren kände jag mig lite generad, inte för fru Westberg så klart utan för fröken Karvonen. Hon tog emot i dörren. Hennes leende var avvaktande, men hon såg mig i ögonen på ett sätt hon inte gjort förut.

– Välkommen herr Widmark, sa hon. Var så god och stig in.

Jag tackade och steg in. Hon tog min rock och hängde upp den på en galge i skinande mässing. Där kände den sej lika välkommen som en utesovare på Operakällaren. Hatten fick sin vanliga plats på bordet framför spegeln. Jag slängde en snabb flukt för att se att frisyren låg tillräckligt fel för en konferens med fru Lovisa Westberg. Sedan vände jag mig till fröken Karvonen.

– Ja, så är jag här igen, sa jag. Det gick ju inte så bra sist, men hennes hjärta har kanske mjuknat sedan dess.

– Det tror jag inte ni ska räkna med, sa hon. Fru Westberg är mycket pragmatisk, och hon har sina egna skäl att bjuda hit er igen.

– Åkej, suckade jag. Det låter hotfullt, men det är väl bara att bita ihop. Ska vi gå in?

– Den här vägen herr Widmark.

Vi gick samma väg som förra gången och till samma rum. Fru Westberg satt bakom samma skrivbord i samma kläder. Hon hade samma tankar i huvudet, samma blod i ådrorna och samma avföring i tarmkanalerna. Hon var lika oföränderlig som Egyptens pyramider och lika hjärtlig som deras invånare.

– Var så god och sitt, herr Widmark, sa hon.

Jag satte mig, och klick i dörren så var vi ensamma. Hon satt tyst en stund och betraktade mig med sitt aristokratiska förakt. Jag tyckte att hon valt fel tillfälle för det, men innan jag hann hitta på något dräpande att säga öppnade hon med en replik som hon troligen suttit och filat på hela morgonen:

– Jag vill redan från början göra klart för er herr Widmark att jag finner det högst obehagligt att se er här igen. Jag vill inte göra någon hemlighet av att er närvaro kväljer mig och att jag helst hade sett att ert senaste besök också blivit det sista, men tyvärr ser jag ingen annan möjlighet än att begagna mig av era tjänster för att få klarhet i den här historien. Men ni är här endast för att träda i min tjänst och ni kommer inte att få andra upplysningar än dem jag finner för gott att lämna er.

Där slutade hon, och det syntes på henne att hon var rätt nöjd med sig själv.

– Lägg av, sa jag fränt.

– Hur sa?

– Ni spelar över fru Westberg. Sluta upp med det.

– Ni tar er friheter.

– Det gör ni också.

– Det hör inte hit. Ni glömmer er plats, herr Widmark. I detta hus är det endast jag som höjer rösten.

– Kan ni inte fatta att ni har valt fel tidpunkt för de där jävla maneren, skrek jag.

Hon ryggade.

– Ni får tycka vad ni vill om mig som person, fortsatte jag med något sänkt röstläge, och jag vill inte påstå att jag njuter speciellt av er närvaro heller, men jag förstår att jag för jobbets skull måste stå ut. Jag föreslår att ni försöker tänka likadant, fru Westberg. För resten, varför ska vi vara osams? Vi två verkar ju vara de enda som över huvud taget bryr oss om vad fan de

har tagit sig till med er son. Varför sluter vi inte ett förbund i stället? Va? Ska vi inte ta oss ett glas sherry ni och jag, fru Westberg, och enas om det?

– Är sherryn ett av era krav, herr Widmark?

– Vad menar ni med krav?

– Just vad jag säger. Jag kan inte se annat än att ni i en fantastisk övertro på er egen outhärdlighet försöker bedriva utpressning och ställa ultimatum.

– Åkej, tro det då. Det är visserligen tusen mil från sanningen, men jag antar att det är det närmaste ni någonsin kommer. Men jag kan trösta er med att jag inte väntar mig annat än att ni ska ljuga för mig. Det vore orimligt att begära något annat. Och vad sherryn beträffar så kanske den kan komma till ömsesidig glädje.

Det var en fin inledning. En stund såg det ut som om hon skulle be mig dra åt helvete. Jag menar, jag hade ju fått ner henne på knä. Men jag hade samtidigt bjudit henne en acceptabel hand. Så hon reste sig frostigt högdraget och hämtade sherrykaraffen och två glas.

– Hon var kall som is, berättade jag senare för Bobo. Men det var något mer också. Hon var inte nykter. Hon var berusad på ett fullkomligt vanemässigt sätt. Jag tror knappt att hon tänkte på det själv. Det var ett sätt för henne att göra livet i det dystra biblioteket lite festligare. Det var en slags magnet som höll kvar de gamla tiderna. Det var också det första hon sa när hon kom tillbaka med sherryn.

– Att bjuda på sherry är en reminiscens från äldre och bättre tider, sa hon medan hon serverade. På den tiden skulle ert uppträdande ha ansetts som exempellöst och upprörande, herr Widmark, Man skulle omedelbart ha ringt efter polisen.

– På den tiden skulle polisen säkert ha kommit också, sa jag.

– Men nu för tiden tycks alla vara ohyfsade, inte minst polisen. Det är som vore det en del av tidsandan som jag visserligen noterar, men som jag inte kan sympatisera med. Var så god herr Widmark.

Hon räckte mig ett glas och vi drack. Real Tesoro, eller Nutty Solera? Jag har inte en aning. Jag har aldrig gillat sherry. Tills då. Jag gillade det. Jag drack en klunk till, fick upp en cigarett, tände den och drack ur glaset.

– Det var gott det där.

– Kanske jag får slå i en droppe till?

– Tack hemskt gärna.

Hon slog i, sedan fyllde hon sitt eget, nästan urdruckna glas.

– På den tiden visade man respekt för en dam, fortsatte hon sin tankegång. Och fint folk var verkligen fint folk. Nobless oblige var fortfarande ett levande begrepp då. Men nu i den allmänna nivelleringens andefattiga tidevarv står hyfs och gott uppförande på undantag och alla ska vara lika råa och okultiverade. Det är vad demokratin för med sig. Med detta hade hon uttömt ämnet: världens ondska. Hon tystnade och såg på mig. Sedan harklade hon sig och kom till saken.

– Jag har bett er komma hit i dag därför att jag vill anlita er herr Widmark,

– Jag är rädd för att det inte går för sig. En detektiv kan bara jobba åt en i taget. Det blir så lätt konflikter annars.

– Ni får väl avvisa er andra klient.

– Jag får rätt så bra betalt.

– Jag bjuder över. Jag kan sträcka mig till två tusen kronor om jag blir nöjd med ert arbete.

– Det finns inget att köpslå om, fru Westberg. Jag håller ju redan på och letar efter er son. Om jag skulle råka hitta honom så kan jag ju komma och berätta det för er. Det skulle inte kosta er mer än ett vänligt leende. Ta i stället och berätta vad ni tycker jag borde veta.

– Ni borde egentligen inte veta någonting, sa hon giftigt, men jag ska berätta. Men jag kommer inte att nämna några namn.

- Jag kan troligen fylla i dem själv, sa jag.
- Min son Marcus har blivit utsatt för ett utpressningsförsök. Det är därför han håller sig undan. Han fick hjälp av några nära vänner att gå under jorden, som jag tror det kallas. Jag undrade förstas vem som kunde vara så gemen att han idkade utpressning mot Marcus, men jag överlät åt min bror att sköta de efterforskningarna. I går kväll hände det emellertid något som gjorde mig mycket orolig. En person i Marcus närmsta krets blev utsatt för ett brutalt mordförsök.
- Ja just det, sa jag, Niclas Malmklocka som bor vid Stureparken.
- Vad vet ni om den saken?
- Det var jag och Marie som hittade honom.
- Känner ni Marie Lilja?
- Ja uppenbarligen. Men vem har ni hört det från
- Ni hörde vad jag sa. Inga namn.
- Åkej. Fortsätt.
- Inte den tonen, herr Widmark.
- Fortsätt, stönade jag.
- Det gjorde mig mycket upprörd, särskilt som gärningsmännen var samma personer som sist hade kontakt med Marcus.
- Jag vet vilka det var.
- Har ni anmält saken för polisen?
- Nej, jag lovade Niclas att låta bli. Har ni?
- Nej det har jag inte gjort. Ni säger att ni känner till gärningsmännen. Vill ni namnge dem?
- Vet inte ni vilka det är?
- Jo, jag vet, men jag vill förvissa mig om att ni inte försöker lura mig.
- Bigner, Kurre, Arnold och Stefan, rabblade jag. Stämmer det?
- Hon brydde sig inte om att svara. Nickade bara kort.
- Jag finner det mycket olustigt att vara hänvisad till dessa människor för att få klarhet i den här historien. Det kan ju faktiskt förhålla sig så att utpressaren finns bland dem. Att någon försöker usurpera Marcus position hos min bror.
- Sa hon verkligen usurpera? Frågade Bobo senare.
- Ja, vad fan betyder det?
- Att med våld eller list försöka ta över ett ämbete eller kanske en kungatron.
- Ja, hon sa alltså att de här människorna var olustiga och att hon därför ville förhöra sig om hur långt jag hunnit i mina efterforskningar.
- Jag har hela tiden blivit motarbetad, sa jag. Överallt blir jag avsnoppad och ivägkörd. Jag har varit tvungen att snoka reda på en massa saker som ni skulle ha kunnat berätta för mig sist jag var här. Det har tagit tid och jag vet fortfarande inte var Macke är. Men jag vet att de som höll på att mörda Niclas Malmklocka är er brorsas springpojkar och att de bedriver mycket ljusskygg verksamhet. Vi vet att det var de som hjälpte Macke att sticka. Vad jag skulle vilja veta är vad utpressaren vet som är så farligt.
- Det kan jag inte berätta för er.
- Det är väl märkvärdigt att man ska behöva dra ur er vartenda ord. Känner ni William Nordenstam?
- Vi brukar spela bridge ihop.
- Det är han som har förmedlat det här jobbet åt oss. Tror ni verkligen att han skulle sitta och påta snaror åt er?
- Naturligtvis inte, men ni är säkert i stånd till det.
- Jag suckade.
- När jag är klar med det här jobbet kommer jag att bli jätteglad, sa jag. Vet ni varför? Jo för då kommer jag slippa er och jag kommer slippa er otrevliga bror och alla de smågangsters och

skitsdroppar som hör till er krets, Inte ens hundra tusen i utpressningspengar skulle förmå mig till att ta kontakt med er igen.

– Ni är åtminstone uppriktig herr Widmark, sa hon sötsurt.

– Ja, tänk om ni också kunde vara det. Då kunde jag kanske få något gjort.

Hon förhalade tiden en stund med sitt glas. Jag gjorde henne sällskap. Den söta sherryn rann lätt ner och plötsligt var glaset tomt. Jag ställde ner det och fick det genast påfyllt. Hennes var också tomt. Hon fyllde det också. Vi höll jämna steg i supandet. Hon sög lite till på sitt glas, sedan bestämde hon sig plötsligt.

– Jo, jag ska berätta, sa hon, men om ni frågar igen så kommer jag att förneka alltsammans.

Inget av det här går att bevisa och jag ber er att hålla tyst med det.

Hon blängde stridslystet på mig, men jag sa inte emot.

– Ja ja, sa jag trött. Kläm fram med det någon gång då.

– Jag tycker inte om er ton.

– Nej, jag vet det, men bit ihop bara. Svagare människor än ni har överlevt den.

Hon ville nog stegra sig men så insåg hon det lönlösa och började berätta:

– För några år sedan, närmre bestämt i juni 1968, gjorde sig Marcus skyldig till dråp. Han sköt en slusk som just höll på att våldta hans flickvän. Det skedde på en tillställning utåt Värmdö till och det fanns många vittnen. Men eftersom Marcus moraliskt sett inte var någon brottsling enades gästerna om att arrangera en olyckshändelse, något som också tillfredsställde polisen, särskilt som mannen varit mycket berusad. Detta förde det goda med sig att Marcus, som länge fört ett lättsinnigt liv nu stadgade sig och började arbeta hos min bror och lärde sig sitt arbete från grunden. Men i slutet av juli i år, fick min bror ett brev där det lämnades en mycket ingående redogörelse för vad som inträffat den där natten ute på Värmdö. Brevskrivaren krävde en mycket stor summa pengar för att hålla tyst om saken. Här var hon tvungen att pausa en stund, smutta en droppe och blänga lite rutinmässigt på mig. Sedan fortsatte hon:

– Min bror tyckte att Marcus skulle resa utomlands en tid medan han själv försökte spåra brevskrivaren. Men han har inte lyckats uppdaga vem det var och jag börjar bli orolig för att Marcus inte har hört av sig. När jag i morse fick besked om vad som hänt Niclas, ringde jag min bror och krävde att han skulle berätta var Marcus befinner sig. Han vägrade först men erkände till sist att han inte visste.

– Men Bigner då, vet inte han?

– Nej, han vet inte mer än Hjalmar. De placerade Marcus på ett mycket exklusivt kurhotell i Schweiz, men därifrån har han rest, utan att lämna något meddelande efter sig. Ingen vet var han är.

– Har någon varit nere på hotellet och tittat?

– Bigner var nere för en vecka sedan.

– Det vore kanske bättre med en yrkesman.

– Tror ni att det skulle löna sig för er att resa ner?

– Det är möjligt. Det beror på varför han stack. Om någon tvingade honom att sticka, borde de ha setts tillsammans, men om han stack på eget bevåg, hade han pengar nog att göra det spårlöst.

– Vad menar ni? Varför skulle Marcus försvinna om inte någon tvingade honom?

– Ja, det kan man fråga sig. Han kanske helt enkelt är utled på det jävla överklassliv han lever, men det är nåt som vi två inte borde snacka om. Det slutar bara med hjärtsnörp och gallstensanfall.

– Jag varnar er herr Widmark. Gå inte för långt. Ni må vara auktoritet när det gäller den undre världen, men min son känner ni inte. Därför undanber jag mig alla plumpa kommentarer på hans bekostnad.

- Jag tänkte på vad Marie sagt om Macke som socialmasochist och jag tänkte slänga det i ansiktet på den berusade kärringen på andra sidan skrivbordet, men jag hejdade mig i sista stund.
- Varför då? undrade Bobo.
- Jag skulle kunnat förolämpa henne och även hennes brorsa. Jag skulle till och med kunnat häda hennes döda man som hängde i olja som en jävla sardin på väggen, men om jag sagt något olämpligt om hennes son så skulle hon ha slängt ut mig. Det skulle inte spela någon roll vad det kostade henne. Hon skulle ha slängt ut mig i alla fall.
- Men det skulle ju inte ha kostat henne särskilt mycket, invände Bobo. Det där förbundet ni slöt har ju hittills bara gynnat dig. Du har ju inte berättat något som hon inte redan känner till.
- Jo visserligen, men där spelar det också in att hon är så hispig när det gäller Macke. Även om jag inte hittills gett henne något ser hon mig som möjlighet och förmodan.
- Möjlighet och förmodan? Var fick du de orden i från?
- Jag vet inte, de bara dök upp.
- Nå, vi struntar i det, Fortsätt!
- Ja, hon undanbad sig plumpa kommentarer och jag sa att jag skulle göra mitt bästa.

Jag såg mig om i rummet efter något som kunde få henne att babbla på en stund medan jag tänkte på det hon sagt. Blicken föll på porträttet av hennes man. Det fanns visserligen andra tavlor i rummet, men det var magnetiskt genom sin storlek och sitt förhålligande bedrägeri.

- Det är en stilig tavla det där, sa jag och pekade nonchalant med sherryglaset.
 - Det porträttet är en dyrgrip, sa hon högdraget, inte bara för dess konstnärliga kvalitet, utan även på ett mer personligt plan. Det är målat 1946, bara ett par månader före min mans tragiska fränfälle i en bilolycka. Konstnären heter Leo Broschner och ...
 - Leo Broschner, kunde jag inte låta bli att utbrista.
 - Menar ni att ni känner till honom. Ni förvånar mig herr Widmark
 - Jag är en stor beundrare av Leo Broschner, sa jag lätt, särskilt har jag fäst mig vid hans porträtt av Gustaf Petri.
 - Leo Broschner var en ofta återkommande gäst i mitt föräldrahem, skröt fru Westberg, och efter min fars död såg jag upp till honom som till en andra far. På den tiden hade vi respekt för äldre människor och därför hade också de äldre större förståelse för oss unga. Farbror Leo, ja, jag kallade honom alltid så, brukade alltid tala om det. Särskilt när min far oroade sig över Hjalmars bristande affärsetik. Det är de unga som en dag ska ta över vår ställning i samhället, brukade farbror Leo alltid säga. Låt dem överila sig och göra sina misstag medan vi ännu finns kvar att rätta dem. Då kommer de att göra färre misstag när vi är borta. Det var andra tider det. Nu är det utpressning och mordförsök, de unga nu för tiden uppför sig inte en bit bättre än slöddret nere i tunnelbanan. Ja det där känner förstås ni till bättre än jag.
 - Ja, jag antar det.
 - Nu sitter jag i samma situation som min far gjorde. Ja, sitter maktlös och ser hur dagens ungdom betar sig som det värsta patraske. De ljuger och intrigerar och försöker till och med ta livet av varandra. Det är en förbusning utan like.
 - Ja, det är för gräsligt, sa jag.
- Hon rynkade irriterat pannan.
- Jag tycker inte om ironi, sa hon. Ironi är de svagas vapen. De som inte törs stå för sin åsikt.
 - Åkej, jag ska vara lite mer öppenhyärtig, sa jag.
- Jag började tröttna på hennes jävla snack. Jag var väl lite full också.
- Jag har faktiskt också upplevt era gamla goda tider, sa jag. När er farbror Leo satt och spridde visdomsord omkring sej var jag en liten kille. Min farsa var fyrtio, men han såg ut om sextio. Han hade bara sex år kvar att leva. När han dog sa de att det var lungpaj. Men hade de lyckats bota det så skulle han dött året därpå. Då skulle det väl ha varit hjärtat, eller cancer

eller näsblod, eller vad fan som helst. Han var färdig helt enkelt. Han hade jobbat i trettio år på Sieverts kabelverk ute i Sundbyberg. Han slet ihjäl sig medan ni satt och diskuterade affärsetik. Ni var kanske tjugigare mot varandra på den tiden, men mot oss andra var ni hårdare än sten.

– Era paralleller mellan min familj och er fars död är helt irrelevanta, herr Widmark. Vi har aldrig haft några intressen i Sieverts kabelverk.

Jag suckade.

– Det var väl någon annan jag tänkte på, sa jag. Jag lät väl lura mig av en ytlig likhet.

Hon satt bara och blängde på mig och jag började längta därifrån, men jag var inte klar än.

Det fanns fler frågor att ställa, så när jag fått mitt femte glas sherry började jag om igen.

– Vi snackade om er son Marcus som försvann därför att han tog livet av en kille. Var det inte så fru Westberg?

– Han gjorde sig endast skyldig till dråp.

– Endast? Ja ja, vi skiter i det. Mig rör det inte i ryggen. Det viktiga är att Macke har stuckit bara för att någon känner hans dystra hemlighet. Det gäller att ta reda på denna någon. Vi börjar väl med den troligaste. Vem var det han sköt?

– Det tänker jag inte berätta för er.

– Jamen snälla fru Westberg, det måste ni väl förstå att de som är närmast till hands är hans anhöriga.

– Mannen i fråga var inte svensk och hans enda anhöriga var hans fru, en obildad slampa som borde tacka sin lyckliga stjärna att hon blev av med den knölen. Hon får en pension av stiftelsen som äger fastigheten på Värmdö. Där blev jag nedröstad i styrelsen. Men jag har förstått att hon åtminstone får göra rätt för sig på ett sätt som passar hennes speciella begåvning.

Jag såg in i hennes ögon och skymtade en slags lustfylld ondskefullhet som en krokodil i den blodsprängda sherryfloden,

– Åkej, sa jag, vi fimpar henne, men det fanns väl fler gäster den kvällen?

– Ja, det är ju det som är mitt problem. Någon måste det ju vara. Samtidigt har jag så svårt att tro att det skulle finnas någon utpressare bland dessa människor. Det var endast personer ur min brors och min sons närmsta bekantskapskrets där, fina människor som står för sitt ord. Då var det något som brast för mig. Skillnaden i beskrivningen mellan Maggan och de övriga gästerna blev bara för mycket. Jag kände hur jag blev spänd i halsen och hur rösten bara drog iväg.

– Fina människor? gläfst jag. Fina människor, sådana som Curt-Steffan Bigner von Silfverstolpe och Stefan Lilja. Tjugiga typer som försöker ta livet av en kompis bara för att skydda sina skumma affärer. Om de kan döda den ena, varför skulle de inte kunna idka utpressning mot den andra? Vad skulle det vara för skillnad? Kan ni svara mig på det?

– Jag vet att jag tidigare antydde den möjligheten, men jag vill ogärna tro det. Min bror har undersökt samtliga på listan och även uteslutit samtliga.

– Er bror ja. Direktör Arbing. Familjens överhuvud. Det var ju också rätt person att lita på. Han är ...

– Nu räcker det, herr Widmark.

– Er bror, ylade jag utan att låta mig hejdas, han är ju chef för de här jävla ynglen. Han har ansvar för allt vad de tar sig för. De bedriver sina gangsteraffärer med hans pengar och säkert med god avkastning.

– Nu räcker det, herr Widmark.

– Det skulle inte förvåna mig om det är han som skaffat undan er son. Visst är det trevligt med familjeband, men stålarna går alltid först. Utdelningen till SFA:s aktieägare får inte äventyras. Eller vad säger ni fru Westberg? Ni är ju en av dem.

– Nu räcker det, herr Widmark.

Hennes röst var som långa naglar på en griffeltavla. Hennes ögon buktade ut ur huvudet på ett sätt som såg obehagligt och farligt ut. Jag kände att jag hade mycket kvar att säga, men jag förstod samtidigt att det var dags att lägga på locket. Annars skulle jag kunna ta död på kärringen. Snacka ihjäl henne helt enkelt. Med en enorm kraftansträngning lyckades jag lugna ner mig. Jag tog ett djupt andetag och sa med kontrollerad röst:

– Ni får ursäkta mig fru Westberg, jag känner att jag förivrar mig. Ni förstår, jag är inte lika van som ni att dricka sherry så här dags. Jag ska göra mitt bästa för att hitta er son, och så snart jag kommer fram till något ska jag kontakta er.

Och utan ett ord till avsked reste jag mig och gick mycket hastigt därifrån. Jag väntade inte på fröken Karvonen, utan rev till mig rock och hatt och stack. Ute på gatan hoppade jag in i bilen och körde i väg som en däre.

Kapitel 19

När jag äntligen började ägna min geografiska belägenhet någon medveten uppmärksamhet, märkte jag att jag flög. Inga alarmsignaler ringde så jag opponerade mig inte.

– Rymd över och under och vatten längst ner. Åkej, jag flyger. Jag kör i min Ford Falcon som plötsligt blivit ett flygplan.

Sedan kom kontraorder från hjärnkontoret.

– Nu får du fan skärpa dig. Du är ganska full och du har kört omkring i ett slags komatillstånd. Det är dags att vakna nu.

– Du överdriver. Jag vet var vi är. Vi befinner oss på Västerbron. Alla fyra filer under medelhård trafik. Inte en enda är avstängd för reparation. Ingen omedelbar fara hotar. Jag fortsätter framåt.

Men vad fan hade jag där att göra? Någon gång kanske det låg en tanke bakom, men den var borta nu. Nu tyckte jag att jag borde stanna upp en stund och begrunda och klia mig på hakan.

– Åkej, ös på, men du kan inte stanna här.

– Jag tar Hornsgatan och Skeppsbron.

Varför Hornsgatan? Den låg tjock och trög redan nere vid Hornsplan. Jag trängde mig in i skiten, men smet ut igen borta vid Varvsgatan. Jag tog Högalidsgatan ner mot Söder Mälarstrand i stället. Där var det lugnt. Hundra meter bort mot Långholmen svängde just en Buick ut från hamnområdet och kom åt mitt håll. Han tog det rätt makligt så jag tyckte att jag skulle hinna före och svängde höger mot Slussen. Då tog det eld i Buicken. Det var en fet jävla Riviera GS, en -66:a såg det ut som. Motorvrålet hördes in till mig. Killen hängde på tutan och började köra om. Redan innan han var jämsides började han skaka sin knutna näve och skrika saker som inte hördes genom rutan.

– Skit på dig, skrek jag.

Då såg vi, båda på en gång, en betongbil som kom emot oss på andra sidan. En sekund lekte jag med tanken att låta honom frontalkrocka. Det var helt enkelt en sådan dag. Men så tvärnitade jag och drog så mycket höger jag kunde och han slängde sig in framför mig med cirka en decimeter till godo till betongbilen, som med bölande landsvägshorn och ackordseld i baken brakade förbi. Jag tutade, men inte ilsket, utan mer uppgivet. Hur många jävla idioter finns det i den här stan? ropade signalhornet och lyfte vanmäktigt händerna mot himlen. Och jag tror han förstod. Baklyktorna såg lite generade ut.

Allt detta hände sig framför Münchenbryggeriet. Och blotta åsynen av den enorma tegeltraven fick promillehalten att skena och sherryraparna att stiga genom halsen som bubblor ur ett träsk, och jag kom att tänka på den elaka kärringjäveln jag lämnat på Villagatan. Jag ville inte tänka på henne. Helst skulle jag önska att hon och hela hennes jävla släkt försvann ut i den totala tomheten. Och om fröken Karvonen kände sig övergiven skulle jag ta hand om henne. Vi skulle åka ut till Blockhusudden och sitta i den ostliga vinden tillsammans. Jag tittade ut över Riddarfjärden. Vinden var sydvästlig, tung av onda budskap från E4:an och Västberga industriområde.

Borta vid Slussen, på den där gräsplätten som de kallar Sjöbergs plan, stod några halvgamla killar och gjorde gymnastik. De var klädda i Hammarbys gulsvarta dress och på bröstet hade de den där tröttsamma jävla symbolen ”Spola kröken”. Jag avskyr sådana där ensidiga uppmaningar. Vad fan, se till att skapa ett samhälle där folk inte behöver kröka i stället! Till

dess borde spriten vara avdragsgill, som en nödvändig utgift för förståndets bevarande. Jag tunnlade in under jorden och kom ut vid Skeppsbron. På 55:ans buss gjorde de reklam för Bio Luvil med enzymer, som om det fanns några enzymer som skulle kunna tvätta bort all den här skiten. Och Juan Valdez plockar varenda satans böna för hand och colombianska militärer står strax utanför bild med kulsprutorna redo. Och överallt proppar de fullt med plastkolor i splitterbomberna, tandkrämstuberna och Floraförpackningarna.

Båda filerna flöt hyggligt. Lördag vid fyra är inte den värsta tiden att vara ute i trafiken. Folk är på väg hem, några ska till landet, andra är bara ute och åker. I en grön Taunus i andra filen höll en tjej på och mixtrade med bilradion. Det tog lite för mycket uppmärksamhet och hon hade svårt att hålla sig kvar i filen. Jag gav henne en kort skarp signal. Framför mig låg en överlastad Renault 4L med två vuxna och två barn och en jävla massa packning. Bakvagnen skrapade nästan i asfalten. Bakom mig bytte en kille i en Duett fil för femte gången. Jag hade haft koll på honom i backspegeln. Han hade kanske vunnit två billängder på sitt manövrerande. Vad det kostade i nervmedicin hade jag inte en aning om. Det låg inga Finlandsbåtar inne. Solen på Nationalmuseums fasad tonade lite i rött. Vid Slottsbacken hamnade jag bakom en gammal DKW. När det blev grönt hade den lite svårt att komma i väg och fem bilar i innerfilen smet förbi, bland annat Duetten. Det gjorde mig fullständigt orimligt rasande, och jag reagerade precis lika smart som killen borta på Söder Mälarstrand. Jag tänkte kasta mig ut i en egen påhittad tredjefil, helt beredd att frontalkrocka med en fet Volvolastbil från Metrobutikerna som hade bråttom hem till Årstahallarna. Jag suckade. Den här bilistdumheten verkar ju helt jävla obotlig, och jag är en av de värsta. Jag gled snällt över i innerfil och fortsatte ut på Strömbro.

Vid Tehuset satt det ganska mycket folk. Hälften turister och hälften poeter, musiker, konstnärer och vänstermänniskor. Jag kunde ju egentligen inte se det, men jag visste att det var så. Jag brukade själv hänga där i slutet av 50-talet och diskutera bebop, atombomben och Algerietfrågan. Och de höga grågröna almarna stod kvar. Vem fan var det som hade snackat om dem? Ja just det, Robban. Och då slog det mig plötsligt. Tanken som svek mig borta på Västerbron. Idén att sticka upp till Robban Altén på Östgötagatan. Jag hade några frågor som jag skulle vilja ställa till honom. Jag drog vänster på Strömgatan och körde Norrbro söderut igen.

Ny rad, nytt stycke:

Tala närmre

håll telefon intill din mun

Låt oss låtsas vi är ensamma en stund

Jag ber dem dämpa grammofonen som står på

Och du får säga

till din vän

Att han måste gå

Jag ringde från Slussen för att kolla att han var inne. Han sa att han hade besök. Jag bad honom bli klar med det tills jag kom upp. Och det lovade han. Konstigt nog. När jag ringde på dörren kom han själv och öppnade. Alla lampor var släckta och hans fräna skrivmaskinstjejer hade helgledigt. Dagsljuset som silade in genom fönstren skapade en överklig stämning av stängt tivoli. Själv såg han ut som starke mannen med en släng av ryggskott.

– Hur är det? frågade jag ytligt vänligt.

– Hur så, är du doktor? fråste han tillbaka.

Vi hade satt oss inne på hans kontor. En svag doft av cigarr hängde kvar i luften.

– Det där besöket du hade när jag ringde verkar inte varit så där hellyckat.
– Sluta med det där jävla gullandet, sa han. Vad fan vill du? Kom till saken.
Jag tittade på honom en stund, sedan reste jag mig.
– Du Robban, sa jag, vi skiter i det här. Jag får inte extra betalt för att förpesta din tillvaro.
Den verkar pestig nog som den är.
Jag morsade med hatten och gick mot dörren.
– Stanna! sa han.
Jag stannade.
– Sitt! sa han.
Jag satte mig.
– Fan vad du var känslig då, sa han med ett snett leende.
– Ja, det är nästan larvigt.
– Hur länge har vi känt varandra egentligen? sa han efter en stund.
– Vad kan det vara? Tio år eller något.
– Och det har alltid funnits någon slags respekt, har det inte det? Hur kommer det sig tror du?
– Tja, sa jag och krafsade lite på hakan, jag tror att det kommer sig av att vi är ungefär lika gamla och att vi har ungefär samma bakgrund. Du hör ju inte till de där värsta jävla överklasstropparna.
– Vad vet du om min bakgrund egentligen?
Jag flinade till.
– Jag träffade en tjej som sa att jag skulle känna efter, vad det är för folk jag träffar. Få se nu. Vad känner jag när jag ser på dig?
Jag tänkte en stund.
– Din farsa ... Få se ... Han hade färgaffär i Stuvsta.
Han tittade häpet på mig.
– Fan, du kör med mig. Det är någon som har berättat.
– Vadå, var det sant?
– Ja, nästan. Färghandel var rätt, fast det var i Årsta.
– Ja du ser. Jag lovar, det är ingen som berättat.
– Fan vad schuckert.
Han reste sig och gick fram till ett kassaskåp med grön dörr som visade sig vara ett kylskåp.
– Vill du ha en öl?
Jag nickade och han tog fram två burkar Elefantöl.
– Vet du vem som precis var på väg att gå när du ringde? sa han när vi tagit varsin klunk och tänt varsin tagg.
– Jag kan ju inte veta säkert, sa jag, men jag vet en som röker cigarrer som luktar så här. Och han har en springpojke som alltid lämnar sådana där långa jävla fimpar, de där filtercigarretterna med guldemblem som ligger i din askkopp.
– Jag tror du gissar rätt.
– Var Arbing med också?
– Nej Simons sköter allting så bra själv, nästan bättre, när inte Jalle är med. Men det var som du sa: Bigner var med, och den där lilla skiten som jag alltid glömmer vad han heter, Kurre va?
– Zettergren.
– Just. Det kändes som om de var med som torpeder.
– Har du hört vad de gjorde med Malmklocka i går?
– Å fan, var det han? Bigner har ju alltid varit tokig, men nu verkar det som om han gått över någon gräns.
– Vem berättade det för dig?

– Jalle ringde i morse och sa att Simons skulle komma upp till mitt kontor vid tvåtiden och att jag skulle hålla mig inne. Han berättade att Malmklocka blivit utsatt för ett allvarligt övergrepp, bara så där, lite nonchigt i en bisats. Och när jag frågade, varför då? sa han bara: Tja, han hade väl gjort något som misshagade någon.

– Och budskapet gick hem, antar jag?

– Jag är inte skraj för de där lirarna, men Jalles budskap var ganska tydligt. Sen när de kom var Bigner otroligt spadrig. När han inte rökte sina jävla fjollcigarretter satt han och fingrade på något tungt som han hade i kavajfickan. Jag var rädd att han skulle dra av ett skott i benet av misstag och bloda ner min matta.

– Men vad ville de, Simons och hans torpeder?

Han var tyst en stund.

– Ja du Rickard, sa han. Det är trevligt att sitta här och ta en öl och snacka lite, men det finns gränser för vad jag har lust att berätta. Men du då? Du hade väl ett ärende?

Jag skruvade lite på mig.

– Det här blir lite konstigt ovanpå det där med din farsas färgaffär i Stuvsta.

– Årsta.

– Ja precis. Alltså, jag lovar att jag inte har kollat upp dig, det är bara feeling det handlar om. Men när jag såg att du står som ägare till tio procent av aktierna i SFA så undrade jag, hur fan hänger det ihop? Din sprayfirma är ju inte världens bästa affär, ursäkta att jag säger det. Jag vet att du verkligen gått på lina ibland. Men aktierna i SFA måste ju vara värda 10, 20 miljoner kanske mer. Så vad fan är problemet?

Han tittade länge på mig. Det var som om han vägde för och emot. I tystnaden hörde jag ljud: En lastbil ute på Östgötagatan, och någon som tjuvstartat på lördagsfyllan och som skrålade en obestämbar schlager, ett susande mummel som troligen kom från husets fläktsystem, och sedan ett oklart krafsande som jag inte kunde identifiera.

– Det är duvorna på snedtaget mot gården, sa Robban.

Jag ryckte till. Tankeläsning var tydligen dagens melodi.

– Ge mig ett skäl, fortsatte han. Varför ska jag berätta för dig?

– Därför att du egentligen vill, sa jag. Det var därför du tyckte jag skulle stanna. Därför att du hatar de där jävla skithögarna.

Han skrattade till.

– Ja, vad fan, sa han.

Så samlade han tankarna och började.

– Jag fick ett erbjudande av Simons för några år sedan, att köpa tio procent av aktierna i SFA för 4 miljoner. Och det var ju lätt att haka att det var en väldigt bra affär.

Där hejdade han sig en stund, och jag gissade på fortsättningen:

– Men ...

– Precis, men ... Jag insåg ganska snart att det inte handlade om ett erbjudande, utan om ett uppdrag. Det var någon gammal bryggeriarbetarfond som Arbing's farsa hade grundat på trettioalet. Det var den de ville länsa. Så de la över SFA-aktierna på mig och startade ett bolag med tveksam substans. De aktierna fick Löfstedtska fonden överta. Min uppgift var att sitta på aktierna några år, tills de var säkra på att ingen på Skatteverket fattade något. Och i dag bestämde de sig för att ta tillbaka dem. Själva upplägget var enkelt och typiskt Simons. Jag lånade fyra millar av SFA:s finansbolag med aktierna som säkerhet och betalade till bryggerifonden som i sin tur pröjsade tillbaka stålarna till SFA för de värdelösa aktierna. Mitt lån hade lite speciella villkor: det fick inte amorteras och räntan var rörlig och styrdes av SFA:s aktieutdelning, ju högre utdelning, desto högre ränta oftast mellan 25 och 30 procent. I verkligheten fick jag ut femtio tusen om året.

– Det är ju inte så dåligt, sa jag.

– Nä för fan, 200 tusen för att inte göra ett skit i fyra år är OK. Det är mera sättet som retar mig. Först Arbing's samtal i morse, där han berättade om Malmklocka, och sen de där två larviga gorillorna, och så Simons, som säger att det bara är mitt namn som syns i alla papper, så att det är jag som åker om någon börjar snoka. Signalen är övertydlig: Håll käften, säg inte ett pip åt någon.

– Och det första du gör är att berätta för mig.

– En riktigt jävla bråkstake va?

– Typiskt grabbarna i Stuvsta.

– Årsta, har jag sagt.

– Exakt.

– Jo, men så var det. Brorsan och jag var ena jävla bråkstakar.

– Har du en brorsa? Vad blev det av honom?

– Psykolog på Sankt Göran.

– Det var fan.

Jag funderade en stund innan jag fortsatte.

– Hur var det, frågade jag, ägde du aktierna i fyra år?

– Ja på dagen faktiskt.

– Det var alltså i september 1968.

– Ja, hurså?

– Fan jag vet inte, men jag känner mig sjukligt synsk i dag. Jag funderar på varför just du fick det här erbjudandet. Och då tänker jag att det faktiskt hände något annat 1968, något som har att göra med den där personen som jag letar efter. Fan Robban, du kanske var med den där kvällen ute på Värmdö när Macke fimpade den där killen Schmidt?

Han ryckte till.

– Vad vet du om den saken? frågade han skarpt.

– Jag har det från ganska säker källa, sa jag. Det var hans morsa som berättade.

– Det där vete fan om jag har lust att snacka om.

– Ja, jag vet. Du är rädd att lämna blottor. Du tror att jag får en hållhake på dig, men fan, om jag någon gång skulle behöva stålar, så inte siktar jag väl så jävla dåligt att jag går till dig. Jag går väl direkt till Arbing. Han kan ju åtminstone betala för sig.

Han satt tyst en lång stund. Sen sa han:

– Det stannar oss emellan va?

– Självklart.

– All right, vad vill du veta?

– Vad hände ute på Värmdö.

– Kände du Karl-Heinz Schmidt?

Jag skakade på huvudet.

– Det var ju ett jävla öde det också. Han kom hit till Sverige 1964 och startade en annonsbyrå. Han var gift med en svensk tjej som han träffat nere i Västtyskland någon gång i slutet av 50-talet.

– Maggan?

– Känner du henne?

– Jag har träffat henne ytligt några gånger.

– Karl-Heinz Schmidt, sa han och funderade en stund. Som reklamare var han väl så där, men han var riktigt bra på att rekrytera folk och på att sälja. Så bara efter ett år satt han i fina lokaler ganska nära här, i en gammal kåk vid Nytorget. Han hade fyra fem anställda, jättebra folk, och fyra fem stora konton som genererade jobb året runt. En riktig affärsman skulle ha sagt: Nu börjar vi expandera, the sky is the limit! Men inte han. Han tyckte att nu har vi det bra, tjänar hyggligt och inte för mycket att göra.

- Det låter sympatiskt, sa jag.
- Det var en underlig snubbe. Han var periodare och när han söp var han rätt jobbig. Men han visste om det. Det kom en gång om året, alltid i april, och eftersom han visste att han ofta var elak mot sin fru när han var full, brukade han resa ner till Hamburg och hänga på de värsta syltorna i St. Pauli. Sen kom han hem efter en vecka tio dar, blek och mager, ofta blåslagen, men nykter. Och sen höll han sig nykter ända till nästa vår. Det var någon som sa att han var med som elvaåring 1945 i den där armén av barn och åldringar som skulle försvara Berlin mot ryssarna. Men jag vet inte.
- Kanske åkej att svina ner sig en gång om året då.
- Jo säkert. Men han skötte sig och affärerna rullade på. Men så en dag fick John af Simons nys på firman.
- Är den fan inblandad här också?
- Han har sina giriga fingrar lite överallt. Och han såg ju tillväxtpotentialen i Karl-Heinz reklambyrå och tipsade Arbing. Och Arbing i sin tur bad Bigner att börja umgås med paret Schmidt, och odla kontakten. Det var lite olyckligt, för i de kretsarna flödade ju borsten som vatten, och Maggan hade också problem med spriten. Så kom Simons och föreslog att SFA skulle köpa byrån, men Karl-Heinz sa nej. Då började Bigner och de andra att tjata på honom och de sa att han behövde mer tid och mer stolar om han och Maggan skulle vara med i deras gäng.
- Det här kommer sluta olyckligt, sa jag. Det bara skriker om det.
- Javisst ja, sa Robban, du är ju synsk din jävel.
- Det behöver man inte vara synsk för att fatta.
- Du har rätt förstås. Fast jag tror att det var Maggan som ville mest. Hon tyckte att hon fått sin första riktiga vän i en av tjejerna i gänget, Marie Lilja, och ville till varje pris vara kvar. Nu var kanske den vänskapen inte riktigt så ömsesidig som hon trodde, men hon nöjde sig med det hon fick. Ja, till slut sålde han till SFA och då började utfrysningsprocessen direkt. Nu söp de bägge rätt kraftig och Karl-Heinz spöade regelbundet sin fru, och märkligt nog var det just det som fick dem att bli kvar.

Han gjorde en effektfull berättarteknisk paus innan han fortsatte:

- Det här var jag inte med om själv. Det var Sonebäck som berättade det för mig. Det var sent en kväll och alla var så där aspackade och Karl-Heinz berättade av någon jävla anledning att han brukade randa sin fru. Men blir det inte märken? frågade någon. Jovisst, men det ser inte ni andra, hon får smaka livremmen där bak. Och då ville alla att hon skulle visa rumpan. Av med brallorna, av med brallorna, stod de och skrek. Maggan var ju också skitfull och till slut stod hon på alla fyra och visade upp sig. Karl-Heinz skröt om vilken makt han hade över henne och han sa åt henne att klä av sig helt. Det blev världens jubel när hon gjorde som hon blev tillsagd. Men då kom plötsligt Macke och blev skitsur och sa åt alla att lägga av, och Maggan att klä på sig.
- Det var ju strongt gjort.

Han nickade.

- Det här var hösten -67 och nu var de välkomna att komma på deras fester igen, särskilt när inte Macke var med. De kunde förnedra Karl-Heinz hur mycket som helst och Maggan ställde upp på det mesta. Det enda som krävdes var ordentligt med sprit.

Robban gick och hämtade två elefantöl till och vi tände varsin ny tagg.

- Jag höll mig borta från det där gänget så mycket som möjligt, men så kom den där festen på Värmdö i juni -68. Macke hade just börjat pola med Marie Lilja då. De berättade att de hade förlovat sig och de gick omkring visade sina ringar och höll varandra i hand. Karl-Heinz kunde naturligtvis inte låta bli att kläcka ur sig en massa lustigheter om ung kärlek och så, men det var ingen som brydde sig om vad han sa. Men så gick timmarna och folk började bli

på örat och jag vet inte vad som hände. Vi var några stycken som satt där nere vid brasan och spelade kort. Plötsligt hörde vi någon som skrek och sen ett skott. Jag var den första som kom ut och där stod Macke med en pistol och Marie med sönderriven blus. Karl-Heinz låg på trappan. Han var naken och död. Någon hade täckt hans nacke med en vit skjorta. Marie berättade att han hade hoppat på henne och börjat slita sönder hennes kläder. Macke hörde hur hon skrek och sköt ner honom. Skottet träffade i nacken. Han dog direkt.

– Men var fick Macke pistolen ifrån?

– Bigner och han och några andra hade hållit på och skjutit prick nere vid sjön.

– Vad hände sen?

– Alla tyckte att det vore taskigt om Macke skulle hamna i kurren för att han skyddat sin tjej. Så vi ordnade till en liten olyckshändelse innan vi ringde snuten.

– Hur då?

– Vi sa att han i fyllan och villan hade trillat baklänges mot en av de där pikarna som sitter utmed trappan upp till ytterdörren.

– Menar du att snutarna inte kände igen ett kulhål?

– De fick inte en chans att försöka. John af Simons som är en kallhamrad jävel, tog en lång jävla pincett och plockade ur kulan. Sedan hängde han upp killen på en av pikarna och tryckte till. Skvatt sa det. De andra snubbarna därute var lite mesiga, så det var jag som hjälpte honom att bära, och jag tycker fortfarande att jag hör det där slemmiga ljudet ibland.

Han gjorde en grimas av obehag och jag lät honom sörpla lite av ölen.

– Var det af Simons idé? Frågade jag sedan

– Ja du. Han har sin egen moral.

– Hur nära står han Arbing egentligen?

– Kanske lite närmre än vad Arbing skulle vilja.

– Åh fan. Tror du att han planerar att ta över nån gång i framtiden?

– Jag skulle inte tro det. Han nöjer sig nog med att sitta bakom och rycka i tåtarna. Han tjänar mycket pengar och han vet att han är outhärlig.

– Men vad säger Arbing då?

– Simons har sett till att de styr rätt många företag genom finansiell och administrativ kontroll, men Arbing gillar inte riktigt det där. Han vill äga. Han har tagit över det gamla kommunistsnacket om de femton familjerna. Vi är den sextonde familjen, brukar han säga. Det är på tiden att folk börjar inse det.

– Herre Gud!

– Han är lite mossig. Det är Simons som kommer med de nya idéerna. Fast de blev blåsta på Karl-Heinz reklambyrå. När SFA tog över slutade alla anställda och öppnade eget, och tog med sig kunderna. Så där stod Arbing med tomma lokaler på Nytorget och ingen verksamhet.

– Och Bigner & co? Vad har de för roll i hela den här cirkusen då?

– Det vet jag faktiskt inte. Jag tror att de snarare jobbar åt Simons än åt Arbing. Jag berättade ju sist att de terrat vänstergrupper, men det snackas också om att de har kontakt med de stora amerikanska bilbolagen, och att de håller på att lägga under sig hela handeln med begagnade amerikanare. De vill koncentrera branschen på samma sätt som Volvo och SAAB och Volkswagen har gjort.

– Du, det var mycket matnyttigt på en gång, sa jag och drack ur det sista i burken. Jag får tacka så mycket. Ni är fina killar, snidarna från Stuvsta.

– Årsta har jag sagt din jävla skithög.

– Absolut, sa jag, och du ska få ett gott råd. Se dig för lite extra när du går över gatan och akta dig för spetsiga staket.

– Tack det samma du.

Han följde mig till hallen, skakade hand och morsade. Ute i porten hörde jag duvorna genom den öppna dörren till en vädringsbalkong. Klockan var halv sex. Fem hade jag sagt till Marie. Jag hoppade in i bilen och stack upp till Bragevägen. Hon hade köpt ett par vackra köttbitar hos Otto Rietman i Östermalmshallen, så vi tog det i tur och ordning. Först åt vi. Sen satte vi oss med kaffet i soffan och började snacka om Marcus Westberg.

Kapitel 20

- Hur gick det med er förlovning sen, din och Mackes?
- Vad då?
- Avslöjade ni inte er ljuva hemlighet den där kvällen ute på Värmdö.
- Den där kvällen ute på Värmdö. Jag kan inte vänja mig vid att du vet. Jag har ofta tänkt på vad som skulle hända om någon utomstående fick veta allt. Jag har sett för mig stora barska poliser som frågar: Vad vill det här säga? Och upphetsade journalister som skriker: STOPPA PRESSARNA. Nu vet du och det händer ingenting.
- Nej, men jag är ju varken snut eller journalist.
- Det är jag glad för.
- Nå?
- Vadå nå?
- Er förlovning, hur gick det med den?
- Den rann väl ut i sanden.
- Varför då?
- Vi blev så skärrade och sen var det inte aktuellt längre.
- Tog kärleken slut för er?
- Nej inte direkt. Jag gav tillbaka ringen, men vi fortsatte att vara ihop, fast på ett annat vis. Vi blev nog väldigt förändrade. Särskilt Macke.
- På vilket sätt förändrade?
- Vad du frågar mycket.
- Ja, jag börjar lägga märke till det jag också. Det blir lite hackigt. Kan du inte bara berätta vad som kommer för dig.
- Jag vet inte riktigt var jag ska börja. I och för sig har jag känt Macke i hela mitt liv. Våra familjer umgicks redan innan jag föddes, våra pappor var kursare på Karlberg, men när vi var små var ålderskillnaden för stor för att vi skulle ha någon glädje av varandras sällskap. När jag var tio var han nitton. Vi började inte umgås på allvar förrän 1966. Då var jag arton år. Då hade jag växt ifrån klassfesterna och hipporna och började gå på samma partyn som Stefan och Bigner och Macke. Vi var ett rätt stort gäng. En tjugo killar och ungefär lika många tjejer. Vi hade fantastiska fester. Flera gånger i veckan. Ibland fester som varade flera dagar. Jag vet inte om det intresserar dig, men vi hade hemskt kul. Eller ... Det är klart att egentligen var det hemskt. Hur mycket sprit som helst och hur mycket pengar som helst, men då tyckte man att det var kul att röja. Jag minns en gång när vi var ute på Värmdö och hade hållit på och festat nästan en hel vecka. Det var på sommaren -67, du vet summer of love. På dagarna låg man och solade och badade och på kvällarna badade man också och dansade och höll på.
- Höll på?
- Ja, höll på. Det var väl inget gruppsex precis, men det är klart att man låg med dem man gillade. Det är väl inget fel i det?
- Nej fan, det är inget fel med det. Ni var någon slags hippiesar alltså?
- Nja, hippiesar är väl mer vanligt folk som blir, och det var ju inte vi. Ja, i alla fall. En kväll var det någon som tyckte att vi skulle sticka in till stan. Vi gick på Chat Noir och tittade på strip tease och sen när de skulle stänga var det någon som gick och pratade med stripporna och fick med sig fyra stycken ut till Värmdö. Det var ena fantastiska tjejer, med stora blonderade hår och lösögonfransar som var minst en halv decimeter långa. De drog sina

nummer på altanen medan vi andra satt i gräset och skrek och alla var så där otroligt berusade. Till slut var det någon som blev alldeles galen och hoppade på en av stripporna och höll på att strypa henne. Det var otäckt.

– Vem är den här någon som dyker upp hela tiden?

– Ja någon, vem som helst. Vi gav tjejerna några tusen för att de inte skulle gå till polisen. Hon tog en smutt från kaffekoppen och nafsade på en korintkaka innan hon fortsatte.

– Allt det här hände alltså sommaren -67 och framåt hösten började jag tycka att de här festerna var lite jobbiga. Dessutom började några i gänget ägna sig åt politik som de sa. De slängde in en bomb i en lokal uppe på söder. På Pålsgatans gatan, där de där FNL-grupperna hade sina lokaler. Och de brukade slå ner dem som var ute och demonstrerade och samlade in pengar. Jag kände ju att jag tyckte precis tvärt om. Jag brukade stoppa pengar i deras bössor och köpa Vietnambulletinen. I december -67 var jag faktiskt med i en demonstration, men det var otäckt, med poliser överallt som slog vilt omkring sig med batongerna.

– I den vevan, kring julen -67 började jag träffa Macke. Bara han och jag. Han tyckte också att det var jobbigt. Han och Bigner hade alltid varit dödspolare. Det var de som var de ledande i gänget, men nu berättade han att han egentligen avskydde Bigner. Han sa att Bigner var ett hänsynslöst nassesvin som gillade att förnedra människor. Vi började låta bli att gå på deras fester och när vi gick, tyckte alla att vi var torra och tråkiga. Så höll det på hela våren och så i mitten av juni var den där festen ute på Värmdö när Karl-Heinz försökte våldta mig och Macke sköt honom. Det var som en mardröm. Han hade klätt av sig naken och hoppade på mig och började tafs och slita i mina kläder. Jag skrek och sedan hörde jag knallen och hans ögon spärrades upp innan han föll omkull. Sen minns jag inget mer förrän senare då vi gick och väntade på att polisen skulle komma. Det började ljusna ute. Ett blekt grått ljus. Macke var alldeles kritvit i ansiktet, med några ljusröda fläckar på kinderna och i pannan. Jag har aldrig sett en så trasig människa.

– Efter det sprack gänget sönder i mindre grupper. Några fortsatte väl att festa, men Bigner och Stefan och några till började träffas och prata affärer och göra planer. De bildade det här syndikatet. Jag vet inte riktigt vad de gör, men de har rätt mycket kontakt med Mackes morbror Hjalmar Arbing.

– Hela den sommaren var Macke alldeles knäckt. Han kom ofta hit upp. Ibland bara låg han på sängen flera timmar utan att säga ett ord. Sen reste han plötsligt bort och var försvunnen i veckor. När han kom tillbaka fortsatte han likadant. Ibland ville han träffas, ibland var han helt osynlig. Sen någon gång på vintern bestämde han sig. Han sa att han själv inte kunde styra över sin framtid. Hans plats var stolen under Jalles och Jalle visste bättre än han själv vad som var bra för honom. Så han reste bort en tid och lät en inredningsarkitekt möblera våningen på Karlavägen och sen började han på SFA.

– Vi har varit uppe och tittat. Det ser för jävligt ut.

– Ja jag vet. Macke tyckte också det, men han sa att han var tvungen att hålla uppe skenet, att försöka anpassa sig till den roll som var bestämd åt honom.

– Vi var som sagt uppe och tittade och min kollega Bobo som är en riktig jävla spårhund kom fram till att han brukade sitta på golvet i hörnet bakom telefonen och dricka te. Hörde det också till rollen tror du?

– Det visste jag faktiskt inte, men jag förstår honom så himla väl. Han ville krypa undan som ett skadat djur.

– Vet du vad vi hittade under mattan där i hörnet?

– Nej.

– Den skjorta som någon i välmening band om Schmidts blödande huvud.

– Åh himmel! Det måste ha varit -69, -70. Då mådde han som allra sämst.

– Blev han bättre sen?

Det blev hon tvungen att tänka på.

– Jo han blev bättre, sa hon. Först direkt när det hände var han så där paralyserad. Sen inredde han våningen och ställde sig helt viljelöst till Jalles förfogande. Men sedan började han bli mera sig själv. Fast ändå inte. Jag ville ju att han skulle komma tillbaka helt och hållet och bli den jag förlovade mig med, vi som tyckte lika och var lite vänster i de där högerkretsarna. Men så blev det inte.

– Men ni kunde fortsätta att umgås?

– Ja absolut. För det var ju samtidigt spännande. Det var så tydligt att han tänkte mycket, att han hade en långsiktig plan, och att han var på väg någonstans.

– Berättade han något?

– Jaa ... ibland ... Olika saker. Jag vet inte ... Jo förresten. Eller ... Jag vet inte om jag vill snacka om det. Det är rätt så personliga saker.

– Jag måste inbjuda till intimitet.

– Jag är inte så säker på det.

Kort paus. Hon såg mig in i ögonen, vände bort blicken och drack lite kaffe. Sen såg hon på mig igen och skrattade lite grand.

– Det är klart att jag ska berätta, sa hon. Det var bara en fest ...

Hon hejdade sig igen.

– Men det är konstigt med dig Rickard. När jag träffade dig först, tyckte jag att du var så befriande chosefri och rakt på sak. Jag tänkte att här träffar man äntligen en ärlig människa. Men nu när vi sitter här och pratar får jag inget riktigt begrepp om hur du reagerar på det jag berättar. Plötsligt verkar du lite främmande. Eller inte främmande precis. Jag vet inte. Är du ärlig? Jag menar ärlig som människa?

– Vad fan är det för något, ärlig som människa? Jag tror jag är en hyggligt ärlig person. Men jag berättar inte allt för alla, därför att det förlorar man ofta på.

– Men du pratar som om man alltid var bland fiender. Ibland är man bland vänner. Då kan man väl vara ärlig?

– Jag har varit ärlig mot dig. Jag har redan från början sagt att jag kommer att ha glädje av det du berättar om Macke.

– Men skulle du ha varit här hos mig även om jag inte haft något att berätta?

– Herre Gud, hur fan ska jag kunna veta det. Om det inte hade varit för det här fallet så skulle vi troligen aldrig ha träffats. Men jösses, säg till om du vill att jag ska gå, så går jag. Jag är ingen våldsman.

Hon var tyst en stund och såg på mig. Plötsligt reste hon sig och gick ut i köket efter vinflaskan och våra två glas. Hon fyllde på åt oss bägge och drack själv en djup klunk. När hon såg upp från glaset var hennes ansikte hårdare.

– Det var bara en fest ...

Hon tystnade igen, men så bestämde hon sig.

– Det var jag och Macke och några du inte känner och så Maggan.

– Henne vi träffade i går, Margareta Schmidt?

– Ja. Hon hade inte börjat pola med Niclas än då. Det här var i slutet av januari i år. Det var en helt vanlig, rätt stillsam fest. Vi åt middag och satt och snackade och drack lite grand och vid ettiden började folk gå hem. Kvar var bara Maggan och Macke. Maggan hade druckit alldeles för mycket. Det var det som var det stora felet. Hon blir alltid så hopplös när hon druckit, antingen sådär fnittrig och vulgär, eller också blir hon sentimental och börjar gråta. Den här gången satt hon och tjtade om att alla var så taskiga mot henne och att Macke var den enda som förstod henne. Det var rätt jolmigt faktiskt. Jag gjorde ett tecken till Macke att det började bli lite mycket. Och det konstiga var att han reagerade direkt. Han reste sig och avbröt henne mitt i en mening och sa: ”Nu lilla gumman får du pallra dig hem. Du har druckit lite för mycket och nu orkar vi inte lyssna på dig längre.” Maggan blev alldeles likblek. Det var som om hon fått ett slag i ansiktet. När Maggan hade gått talade jag med Macke. Vi hade ofta

pratade om att det var många i gänget som behandlade Maggan illa. Nu sa jag att jag var förvånad att han varit så brutal. Och han sa att man måste lära sig att klippa bort sådant som det inte är någon mening med. ”Jaha”, sa jag, ”och då övar du dig på Maggan? Nästa gång är det kanske jag som får smaka på saxen”. Då sa han på fullt allvar att han hade andra planer när det gällde mig. Han sa att han hade en viktig uppgift det närmaste året, Det var mycket som behövde rensas upp, sa han, men att han skulle återkomma senare till mig om allt gick bra och kanske att vi kunde återuppta vår förlovning igen. ”Vi får väl se hur det blir med den saken”, sa jag lite avvisande. Sen gick han också. Jag vet att han hade flyttat från Karlavägen då och att han bodde uppe på Villagatan. Men vad det var för uppgift han hade vet jag inte. Dagen därpå kom Maggan och bad om ursäkt för att hon varit så full och dum.

– Uppå restaurang Aliance kallade du Maggan för Sparven, sa jag. Var kommer det namnet ifrån?

– Jag hörde det från Stefan. Jag antar att det är för att hon är lite stor. Egentligen borde jag inte kalla henne det, men jag glömmmer.

– Hur allvarligt är det mellan Niclas och henne?

– Jag tror det är allvarligt. Du såg väl ringen?

– Jaså är den från honom? Men kommer det hålla?

– De har fått mycket stryk i sina dar, båda två. Kanske kan de hjälpa varandra. Jag hoppas det.

– Det hoppas jag också.

Så var vi tysta en stund och smuttade på vårt vin, sedan tittade jag på henne och gjorde en obestämd gest som jag inte ens själv förstod vad jag menade med.

– Du har berättat en massa saker för mig, sa jag, kanske mer än vad du egentligen ville.

Därför ska jag berätta vad jag tänker. Vi fick det här jobbet genom William Nordenstam, som du vet, men han avslöjade inte vem uppdragsgivaren var. Nu börjar jag tro att det är Macke själv, och att han skrev det där utpressningsbrevet för att få en orsak att hålla sig undan medan vi rör omkring i myrstacken.

– Den tanken har jag också tänkt, sa Marie, om utpressningsbrevet alltså. Men att han skulle ha anlitat er verkar ju lite konstigt. Vad skulle meningen med det vara?

– Vi har ju mest hållit på och bråkat med Bigner och hans gäng och med Arbing och Simons. Det är kanske just det han vill av någon anledning. Fast jag tänker att det borde finnas en kontrollfunktion, ifall vi skulle komma helt fel i vårt uppdrag, men inga sådana larmklockor har ringt, så jag antar att vi gör rätt.

– Vem skulle sköta de larmklockorna i så fall?

– Mycket bra fråga. Du kanske?

Hon skrattade till.

– Du vill ha mig till någon femme fatale?

– Kanske inte så fatale, men mycket femme.

– Den komplimangen var lite i elegantaste laget för en hårdkokt deckare.

– För en arbetargrabb, menar du. Man lär sig av att röra sig i överklassen.

Hon suckade.

– Är det där viktigt för dig? frågade hon.

– Viktigt vet jag inte, sa jag, men det är absolut verkligt.

– Du tror inte att vi skulle kunna bli ett par?

– Varför frågar du det? Vill du att vi ska bli ett par?

– Skulle det vara så omöjligt?

Jag var tyst en stund innan jag fortsatte:

– För en stund sen sa du att du tyckte att jag var så befriande enkel och lättläst ...

– Så sa jag väl inte?

- ... Sen sa du att jag verkade främmande. Jag kan ju bara säga att du är rätt främmande du med. Det du berättade om din krets, era fester och ert förhållningssätt till världen känns jävligt främmande. Det handlar inte bara om dig och mig, utan också om din mor, och om William Nordenstams döttrar, och om Macke och hans morsa ... och om Maggan.
- Jag svek henne den gången.
- Man gör val hela jävla tiden. Om man försöker bogsera hela världen fastnar man ohjälpligt.
- Och nu drar du vidare?
- Ja. Och du med. Det kanske är som Macke sa; att det är du och han om ett år.

Vi kysste varandra i tamburen och lekte en stund med den sexuella attraktionen. Det var precis på gränsen. Vi var bägge rätt kåta. Det kunde ha slutat i hennes säng, men bara för ytterligare en natt. Att det inte skulle bli något mer mellan oss, det visste vi ju. Vi stod nära varandra på en knivsegg av åtrå. Men så tippade det över åt andra hållet, och en minut senare stod jag ute i farstun i doften av marmor, såpa och ädelträ. Och det svaga knäppet när hon låste sin dörr följde mig när jag ensam gick ner för trappan.

Kapitel 21

Så stod jag nere på gatan igen. På Bragevägen, halvvägs uppe i backen. Luften var disig och luktade strävt av den första hösten. Engelbrektskyrkans fasadbelysta spira såg ut som en Hollywoodkuliss. Klockan var tio i tio. Det var inte mycket: 21.50, det var nästan ännu mindre. Jag hoppade in i bilen och körde förbi kyrkan, ner för den lilla backen och vänster in på Östermalmsgatan. I hörnet låg en livsmedelsaffär av den gamla sorten som varken var Konsum eller Metro, där man fortfarande kunde köpa en strut gula ärter, fem centimeter falukorv och ett kvarts kilo snusmalet kaffe. Jag kunde se handelsman framför mig, en dödsdömd kvarleva i grå lagerrock, flottig mössa och tummen på vågen. Det lyste fortfarande i butiken, troligen ett försök att hålla tjuvarna borta. Men än så länge var det för tidigt. Klockan 21:51 satt inbrottstjuvarna hemma och sorterade sina dyrkar.

Jag svängde ut på Odengatan och drog västerut. I hörnet Roslagsgatan stod en telefonkiosk. Jag gick in och ringde Bobo. Jag var helt enkelt lite nyfiken på vad han haft för sig. Han sa ju att han skulle tänka i dag och det var väl just det han var anställd för. Det vore kul att höra vad han kommit fram till. Det lät som han blev glad och han ville gärna att jag skulle komma upp.

– Jag har en idé, sa han.

Åkej, jag körde vidare mot Odenplan. Jag fick just ingen hjälp av den ändlösa raden trafikljus, som envisades med att lysa rött. Det slog mig att de satans fyrarna liknade totempålar som med sin makt och myndighet tvingade folk till helt meningslösa riter. Jag kände att jag skulle kunna bli helt orimligt arg, och det bara för några sketna trafikljus. Fast det är klart. Lite hade det väl att göra med kvinnan jag hade lämnat uppe på Bragevägen. Det hade kunnat bli en tjusig Romeo och Julia-historia.

Klockan 21:58 märkte jag att Bobos port var låst. Jag stack in ett plastkort i springan och så var den inte låst längre. Det skrällde till någonstans när jag tände ljuset och från ett skåp hördes ett svagt knattrande. Jag klättrade upp för trapporna och hoppades att ljuset skulle täcka mig hela vägen upp. Han var ensam för en gångs skull, och han lät mig stiga in. Jag fick en kopp kaffe, tände en cigarett och gjorde mig beredd att berätta vad som hänt sen sist.

– Fan, det känns som vi inte setts på en vecka, sa jag.

– Fast det var i morse.

– Ja, jag vet.

– Bitarna börjar falla på plats, sa Bobo när jag slutat berätta. Själv var jag nere på SFA i dag för att kolla några grejor.

– Hur fan kom du in där?

– Jag känner lokaliteterna och jag är buss med vaken i porten. Efter klockan tre på en lördag är det nästan ingen där. Jag ville se hur lätt det var att hitta de där breven om mig som du fick av Nordenstam. Jag gick igenom korrespondenspärmarna hos Arbinges sekreterare. Dessutom var jag nere i arkivet och letade, men jag hittade inte ett spår av dem.

– Och det tyder på?

– Att handlingarna är tillgängliga bara för en begränsad krets, vilket i sin tur tyder på att vår uppdragsgivare finns att söka i koncernens toppskikt. Du sa att du tror på Macke och det är väl en intelligent arbetshypotes till dess vi får säkrare bevis.

– Jo, men den stora frågan är: vad fan vill karln? Först springer han och gömmer sig, sen anlitar han oss för att vi ska leta reda på honom. Det måste vara något annat han vill egentligen.

- Vi kan väl se vad vi hittat hittills, sa Bobo.
 - Åkej, det är det här syndikatet; Bigner och hans gäng. Sen är det han Schmidt som dog ute på Värmdö -68. Sen är det Simons och hans jävla framtidsgrupp.
 - Framtidsgruppen kan det knappast handla om. Det är ju inget konstigt eller brottsligt med deras verksamhet. Nej det måste vara syndikatet eller Schmidt. Men samtidigt: Varför vill han att vi ska hålla på och forska i detta? Det skulle ju räcka med ett brev till polisen.
 - Det kanske fattas bevis. Vi kanske inte vet allt ännu.
 - Precis vad jag tänker. Vi skulle behöva veta mer. Men titta här ska du se.
- Han tog fram en färggrann veckotidningsliknande publikation.
- Det här är senaste numret av firmatidningen.
- Han bläddrade fram till mittuppslaget. Där fanns en stor bild som gick över bägge sidorna och en mycket lättläst rubrik: SFA VÄXER. Bilden föreställde en kraftfull ek, och för att ingen skulle missförstå symboliken stod det med stora bokstäver SFA på stammen. I eken växte det egendomligt nog äpplen, och i varje äpple var det inskrivet ett företagsnamn i röda, blå eller svarta bokstäver. Bobo la tidningen mellan oss på bordet och pekade och berättade.
- Alla rena dotterföretag är inskrivna med rött, sa han. Alla företag där SFA har majoritetsintressen är i blått och alla där de har minoritetsintressen är i svart. Det är en ganska imponerande lista, med företag i de mest skiftande branscher. Inalles sextiotre stycken. Om man får tro direktör Altén, är tydligen mycket av det här advokat af Simons förtjänst. Han verkar synnerligen kompetent.
- Jag nickade.
- Det var Albert Speer också.
- Han tittade på mig och jag väntade mig en längre föreläsning, men han bara skakade på huvudet och fortsatte sin demonstration.
- Jag gick igenom hela listan och där fanns speciellt ett bolag som jag tyckte var värt ett närmare studium. Svensk Företagsfinansiering heter det. Här står det att SFA äger 65 % och att styrelsen äger resten. Jag letade vidare bland pärmarna och hittade till sist ett slags protokoll där styrelsen för företaget konstituerade sig. Det var från 1969 och styrelsen bestod av Hjalmar Arbing, Niclas Malmklocka, Stefan Lilja, Curt-Steffan Bigner von Silfverstolpe, Arnold Löfvenhielm, Kurt Zettergren samt Fredrik Sonebäck.
 - Det bolaget verkar intressant, sa jag.
 - Jag tycker att vi ska försöka undersöka den saken redan i kväll, sa Bobo högtidligt.
 - Hur då hade du tänkt?
 - De har sina lokaler på Cardellgatan. Vi skulle kunna åka dit och titta.
 - Göra inbrott menar du?
 - Ja.
- Jag tittade på honom. Så flinade jag till.
- Vad har hänt med dig egentligen Bobo?
 - Hurså?
 - Du sitter här och planerar inbrott till höger och vänster. Vad har hänt med moralen?
 - Tackar som frågar. Men Erst kommt das Fressen, som tysken säger. Den här gruppen, syndikatet eller vad de kallar sig, är samhällsfarlig. Den måste stoppas till varje pris.
 - Det var som fan, sa jag.

Klockan var väl elva när vi körde i väg i bilen.

- Vet du var Cardellgatan ligger? frågade Bobo.
- Tvärgata till Sturegatan, mellan Kommendörsgatan och Linnégatan.
- I närheten av Humlegården va?
- Ja.
- Jag gillar Humlegården.

- Säger du det?
- Jag tycker att det är en trevlig park.
- Jo för all del.
- Jag brukade leka där som liten. På den tiden gick Lidingötågen ända dit. Vi bodde därute då, när pappa levde. Jag brukade få följa med mamma in till stan och då fick jag alltid vara där medan hon uträttade sina ärenden. Jag satt ofta uppe på Floras kulle och tittade på bilarna nere på Sturegatan. Jag brukade ha tävlingar mellan olika bilmärken, vilka som kom oftast. Själv hejade jag på Ford. Min morbror hade en Ford Customline. Men Volkswagen och Volvo var så överlägsna.
- Jo så är det ju.
- En gång gjorde jag en karta över parken med alla gånger, hus och statyer. Jag höll på med den i minst ett halvår. Varenda gång jag var inne gick jag omkring med en blå skrivbok och gjorde skisser och till slut fanns vartenda träd och vartenda staket med på kartan. Då tog jag ett jättestort papper och målade parken som en ö. Gatorna omkring var havet och gångarna var floder och kanaler. Kungliga biblioteket var en riddarborg där det satt en gammal elak godsherre och sög ut allt folket med omänskliga skatter. Hans knektar brukade komma marscherande upp till byn där folket bodde och pryglade dem och ta alla deras pengar. Men folket i byn, byn var alltså parklekens hus uppe vid Karlavägen, de tröttnade till slut och slog sig samman och stormade borgen och brände ner den.
- Det var synd att de inte gjorde det på riktigt, sa jag. Jag har alltid haft en känsla av att de där fosilerna som sitter där och gnetar skulle må bra av det.
- Han svarade inte. Han bara satt och tittade rätt ut. Inte förrän vid Stureplan öppnade han munnen.
- Och på hösten, sa han långsamt, när det börjat mörkna, brukade det flyga stora flockar av kajor över träden. Och de skrek hela tiden och en massa barn skrek också och man hörde spårvagnar och bilar och när man stod alldeles stilla så kändes det som om man inte alls var där. Det kändes som om man stod mitt inne i ett litet moln.
- Han sa inget mera och jag sa heller ingenting. Jag kanske mindes bilarna och kajorna och det lilla molnet, men det var så länge sen. Jag hade inte kvar de orden. Men Humlegården låg kvar och ner för Sturegatan kom en av gatukontorets gula kloaksugare rullande med sin långa snabel hängande utmed ena sidan. Den såg likadan ut som den alltid gjort.
- Där har du mera, sa jag och pekade.
- Ja, suckade Bobo.
- Sen började han skratta.
- Det är en konstig stämning att vara på väg till sitt första inbrott i, sa han.

Jag svängde in Linnégatan, Brahegatan och sen var vi framme. Det var en liten och tyst gata med lägre hus än vad som brukas i Stockholm. Vi klev ur bilen och fann bara ödslig ensamhet så långt våra ögon kunde nå. Det var nu inte så långt. En gata med sex nummer. Åt ena hållet en nyrappad kåk på Brahegatan. Åt andra hållet en bit mörk Humlegård och en smal skiva Sturegata. I hörnet visade lysande bokstäver av nästan biblisk karaktär vägen till Kema Nords hotelliknande entré. Vår egen port var mörk, och låst dessutom. Jag pillade upp den och tände ljuset. Det smällde till, precis som i Bobos port. Troligen samma utmärkta fabrikat. Men dörren till gården var fin, med omväxlande gula och gröna rutor. Vi gick fram till namntavlan. På bottenvåningen till vänster huserade Dingmans postorder och till höger AB Svensk Företagsfinansiering och Svenska Bilintressenter. Högre upp i huset bodde det folk. Jag ögnade igenom namnen, Lindgren, Wendel och överst någon jag kände igen: Sonebäck. Jag pekade och Bobo nickade.

Åkej vi siktade åt höger. Där fanns en dörr med tjocka klara glas. Den ledde in i en liten förstuga med två dörrar i samma mörkbruna faner. På väggen hängde en liten snirklig glaslykta som gav ifrån sig ett dämpat sken. Det hela påminde om en gammal Waxholmsbåts aktersalong. På en dörr stod det ingenting. På dörren vid lyktan stod de två företagsnamnen.

– Vad ska vi göra nu? sa Bobo.

– Vi börjar med att gå ut ur den här garderoben.

Ute i porten fortsatte jag med lite högre röst.

– Om allt står rätt till borde de ha fönster både åt gården och åt gatan. Vi går och ser om det finns någon lättare väg in.

Vi gick ut på gården. Jag hjälpte dörren att gå igen så att den inte skulle smälla. Ljuset från porten smög sig ut, dämpat och sakralt genom de färgade glastrutorna. Till höger fanns två fönster. Det ena var öppet. Ibland bara blir det bra.

Bobo fiskade upp en sådan där deckarlampa som ser ut som en reservoarpenna, men han tände den inte. Han lät mig öppna fönstret och häva mig in och kom själv efter och lät mig skjuta igen fönstret och dra för gardinerna innan han tände.

Vi befann oss i ett rätt stort rum där man fortfarande kunde känna lukten av den cigarrettrök som fönstret skulle vädra ut. Mitt på golvet stod ett långt bord med tio stolar. Fem av dem var utdragna och bordet var belamrat med papper. Bobo lyste med lampan.

– Oj, viskade han. Vilken guldgruva.

Han gick fram och började rota bland papperna.

– Plocka ihop skiten så tar vi med det och sticker, sa jag. Det ser ut som om de tänkte komma tillbaka när som helst.

– Men vi kan väl inte bara stjäla papperna heller.

– Hur brukar du göra när du gör inbrott?

– Vi bläddrar igenom det snabbt i stället. Vi kan ju hoppa ut genom fönstret om de skulle komma.

– Åkej då för helvete. Snabba på. Jag går och kollar hur det ser ut i de andra rummen.

Muttrande öppnade jag en dörr och kom ut i en hall. Där lyste det. Bredvid konferensrummet där Bobo stod och rotade låg ett lunchrum med diskbänk och kylskåp, en kaffebryggare, några pinnstolar och ett solkigt bord. Jag fortsatte genom hallen och tittade in i ett badrum med toalett. Jag stannade en stund vid ytterdörren och lyssnade ut i farstun, men jag hörde ingenting. Mot gatan låg det också två rum. Jag öppnade dörren till det ena och tittade in. Där var det mörkt och jag ville inte tända, och jag hade fortfarande glömt ficklampan i bilen. Jag drog eld på en tändsticka och kunde konstatera att det fanns två skrivbord. Bredvid det ena stod ett par lågklackade damskor. På väggarna hyllor med pärmar. Sedan slocknade stickan. Jag tände en ny tändsticka och tog ner en pärm. Den innehöll bokföring för Hotell Amigo på Tunnelgatan. Jag tog ner en annan pärm, mera bokföring, den här gången för Knivdepoten AB Import & Export. Alla pärmar hade olika företagsnamn på ryggen. Jag tände fler tändstickor och brände mig på dem när de brann ut. På ett av skrivborden hittade jag en lista med adresser och telefonnummer till företagen som man skötte bokföringen åt. Jag vek ihop pappret och stoppade det i bakfickan. Nästa rum var större. Där fanns bara ett skrivbord, och en soffa och några fåtöljer. Två stora fönster vätte mot gatan, genom det ena kunde jag faktiskt se min Falcon stå och vänta på mig. Skrivbordet var rent och tomt, en telefon, ett block, ett pennställ och en ask med visitkort. Svenska Bilintressenter, Kurt Zettergren VD.

Jag la ifrån mig alla de avbrända tändstickorna i Kurres pennställ och gick tillbaka ut i hallen. Då hörde jag hur det smällde till ute i farstun när ljuset tändes. Jag gled snabbt fram till ytterdörren och lyssnade. Det hördes röster och steg i trappan. Jag stod stilla en stund, osäker

på om det verkligen var de som kom, sedan gick jag in till Bobo. Då rasslade en nyckel i ytterdörren.

– Fort, ut, de kommer, väste jag och höll på att skrämma slag på honom. Han rev åt sig ett par papper och sprang fram till fönstret, slet undan gardinen och hoppade ut. Jag kom sekunden efter. Dörren till porten var öppen, men vägen var spärrad av en lång kraftig kille i storrutig blazer. I ett glittrande metallkoppel hade han en jättelik schäfer. Scenen frös till en kvarts sekund, sen började hunden skälla. Den ryckte och slet i kopplet och jag kände hur min mage förvandlades till sten. Killen i blazern behövde ännu en sekund för att koppla.

– Vad fan, sa han.

Sen skrek han.

– Buss på dem Jack.

Han släppte kopplet och hunden kom mot oss. Jag tog ett steg framåt och måttad en spark mot nosen.

– Nej Rickard, skrek Bobo.

Han försökte gå emellan men sparken var redan på väg. Den träffade i manken, och hunden och jag for omkull åt var sitt håll. Jag slog huvudet i väggen så det sjöng om det, men Bobo sprang fram till hunden och föll på knä bredvid den och gav den all den ömhet som jag var i så stort behov av. Jag reste mig långsamt och med susande skalle. Nu lyste det inne i rummet. Jag tänkte att jag borde gå till anfall mot den gräsliga blazern, men jag var lite omtumlad och det hann inte bli mer än en tanke, förrän Bigner stod i fönstret och pekade på oss med en pistol.

– Vad fan har ni för er? sa han.

Så kände han igen oss och började flina.

– Nej men, det är ju de två deckarna. Har ni kommit på besök? Vi snackade just om er.

Han vände sig till killen i blazern.

– Du Fredrik, ta och känn efter om de är beväpnade.

Fredrik kom fram och kände lite valhant utanpå mina kläder. Bobo låg fortfarande på knä bredvid hunden.

– Res på dig Lange, sa Bigner.

Bobo reste sig och Fredrik kladdade lite på honom också.

– De är gröna bägge två, sa han.

– All Right, sa Bigner och viftade med pickan. Ni två. Hoppa in genom fönstret. Jag gjorde det inte meddetsamma. Jag tittade på honom en stund först. Ögonen låg lite djupare än när jag såg honom sist, läpparna var lite tunnare och han såg ännu sjukare ut. Handen som höll pistolen ville inte vara stilla. Den kramade om kolven och pekfingret gled sakta runt i ringen kring avtryckaren, hela tiden bara ett par ynkliga millimeter från att skicka en het blybit in i min ömtåliga hjärna. Rädslan gjorde min kropp stel som en pinne och jag hävde mig med stor möda in genom fönstret. Bobo kom efter och Bigner täckte oss hela tiden med pistolen. En bit bakom honom stod Arnold Löfvenhielm och en liten kille som borde heta Kurt Zettergren.

Han såg rädd ut. Det stärkte mitt mod en liten smula.

– Sitt där, sa Bigner, och lägg båda händerna på bordet.

Vi satte oss och Bigner plockade upp en tagg och tände den. Han drog ett girigt bloss och sa när han blåste ut röken:

– All Right, ut med språket. Vad fan har ni här att göra?

– Det vet du ju redan, sa jag med skrovlig röst. Vi letar efter Macke.

– Trodde ni att han skulle vara här?

– Ja, vi fick för oss det.

– Ljug inte så förbannat, då slår jag ihjäl dig.

Jag sa ingenting och Bigner spottade på golvet.

– Nå, sa han hotfullt.

Jag sa ändå ingenting. Då klev Arnold fram.

– Håll dem täckta, sa han.

Sedan vände han sig till mig.

– Vi råkar veta att det här med att leta efter Macke bara är en bluff. Ni letar inte alls efter Macke. Ni håller på och snokar i våra affärer och det kommer att gå förbannat illa för er om ni inte lägger av med det.

– Åkej vi lovar att lägga av. Får vi gå då?

– Vi vill nog vara lite säkrare än så.

– Det finns bara ett säkert sätt, gläfsste Bigner.

Jag slängde en blick på Kurre. Han såg ut att vilja säga något, men han teg. Arnold såg min blick och log elakt. Plötsligt slog han till. Ett karateslag som träffade på halsen strax under vänstra örat. Det gjorde riktigt jävla ont. Jag ville skrika, men jag kunde inte ens andas.

– Det där kändes va? flinade Bigner.

Då öppnades dörren och Fredrik kom in. Han hade den satans hunden med sig.

– Vi vill veta vem ni jobbar för, sa Arnold.

Jag bara skakade på min värkande skalle och Arnold slog till igen. Samma slag mot samma ställe, men den här gången fick jag upp axeln. Handen studsade och rufsade till mig i håret.

– Det där kändes inte så mycket, sa jag.

Bobo gav till ett hispigt fnitter. Bigner vände sig till honom.

– Hur är det med lilla Lange då? sa han. Du kanske tror att du ska slippa spö i dag? Det tror du va?

Han höjde pistolen högt upp i luften för att slå till. Det slaget skulle ha krossat Bobos skalle, men innan det hann fram fylldes rummet av hundskall. I ett enda jättelikt språng for den fruktansvärda schäfern genom rummet och högg Bigner i handleden. Pistolen for bort mot fönstret och plötsligt var all stelhet borta. Jag rusade upp och slängde mig efter den.

– Håll reda på hunden, skrek jag åt Bobo.

Bobo höll reda på den och den blev lugn av det. Jag reste mig med pistolen i handen och såg ut över rummet. Arnold och Fredrik såg bara överraskade ut. Kurre verkade ännu skrajare nu. Bigner höll en näsduk kring sin blödande handled. Han såg på mig med dödligt hat i blicken.

– Alla står stilla, sa jag tufft. Den första som rör sig skjuter jag åt helvete.

– Nej skjut inte, skrek Kurre.

– Håll käften, väste Bigner utan att ta blicken från mig.

Hans ögon var som svarta hål. Han verkade helt vriden.

– Det är andra gången jag plockar dig på en picka, sa jag åt honom. Nästa gång kommer jag att skjuta dig med den.

Det verkade som om han inte hörde vad jag sa. Han stirrade på mig. Det ryckte lite i hans vänstra ögonlock. Bakom de svarta blanka ögonen vägde han för och emot. Så slängde han sig plötsligt. Han hade räknat rätt. Jag sköt inte. Han fick träff på pistolen och den singlar ut genom det öppna fönstret. Jag satte upp ett knä i kistan och knuffade iväg honom mot Arnold som kom störtande. Sen rusade jag mot dörren.

– Kom Bobo, skrek jag.

Bobo satt kvar tillräckligt länge för att hinna skrika

– Buss på dem, Jack.

Sen sprang han också. Hunden gav till ett rytande och slängde sig över Arnold. Det sista jag hörde var Fredriks förtvivlade:

– Loss Jack, loss, loss.

Vi rusade genom hallen och in på Kurre Zettergrens kontor. Klampande fötter hördes inifrån lokalen. Jag lyfte upp en av besöksfåtöljerna och slängde den med ett slags desperat raseri rätt genom fönstret. Det klirrade av glas och brakade av splittrade fönsterbågar och så var vägen fri. Bobo hoppade först och jag kom efter. Några meter bort på trottoaren stod en äldre dam

med en lite mops i ett rosa koppel. Hon stirrade på oss med vidöppen mun, sen började hon skrika. Mopsen slet sig och sprang ylande bort mot Brahegatan. Jag fick upp bilnycklarna och rände i väg mot bilen. Fem darrande sekunder tog det. Sen rev vi i gång. Det tjöt om däckens när vi blåste ut på Sturegatan.

Jag körde nedåt Stureplan, klarade ljusen vid Engelbrektsplan och fortsatte i rasande fart uppför Birger Jarlsgatan. Raggarna vid Eriksbergsgatan drillade på sina flertonshorn och skrek uppskattande tillmälen efter oss. Bobo och jag diskuterade upphetsat våra äventyr. Då och då skrattade vi högljutt. Vi var inte förföljda, men jag vägrade att sänka hastigheten. Men till slut, i hörnet Sveavägen Odengatan hann rödljusen i fatt oss och jag stannade och Bobo sa:

- Sammanfattningsvis kan man alltså säga som så. AB Svensk Företagsfinansiering finansierar ett stort antal små företag inom olika branscher, till exempel spelautomater, förmedling av lägenheter, bevakning, transport med mera. Listan du fick tag på var ju jättebra. Dessutom har de genom Svenska Bilintressenter ett stort engagemang när det gäller försäljning av begagnade bilar. Givet från början var ju att Arbing representerar SFA:s aktiemajoritet i företaget. Tydligen var de just i kväll sysselsatta med att författa någon slags månatlig verksamhetsrapport, en rapport som skulle lämnas personligen till advokat John af Simons.

Vi hade hunnit fram till Bobos port och jag höll med motorn i gång.

- Följer du med upp?

- Nej jag ska åka hem och slagga. Men på måndag tänkte jag besöka Old Man Arbing. Om du vill får du följa med.

Bobo skrattade.

- Jaså du tycker att det är dags för det nu?

Jag nickade.

- Jo, jag följer hemskt gärna med.

- Ja, nå då så. Vi hörs.

- Ja, vi kanske behöver förbereda oss på något vis. Annars är det musikfest i Rålambshovsparken i morgon. Vi skulle kunna gå dit en stund.

- Vi får väl se. Ha det bra.

- Tjena.

Kapitel 22

Jag gick och la mig vid tolvtiden, men ställde ändå klockan på fyra med berått mod. Och det konstiga var att när den brakade loss vaknade jag direkt, utvilad och oförskämt fräsch. Vilket var fullkomligt obegripligt med tanke på att jag druckit fem glas sherry, två elefantöl och en halv pava rödvin dagen innan. Men jag hade alltså en plan, som helt plötsligt hade kommit till mig på väg hem från Sigtunagatan kvällen innan. När jag synade den nu i det grå morgonljuset med en macka och en balja java var den fortfarande intressant. Det var inget jag ville snacka med Bobo om. Tvärtom! Jag ville utveckla den själv och plocka fram resultatet i triumf. Ett barnsligt jävla larv helt enkelt.

Men det retade mig att vi hela tiden sprang på Bigner och hans löjligen gangstergäng, och att de blev så jävla viktiga. Jag kände på mig att de bara var papperstigrar, som Mao skulle sagt, och att de skulle ta kål på sig själva ganska snart. Bigner var för jävla galen helt enkelt. De skulle åka fast, eller tappa medlemmar och förlora stödet uppifrån. Jag oroade mig mera för Simons framtidsgrupp, och blev väl lite sårad när Bobo inte brydde sig, utan snarare beundrade den där hala jäveln. Och den där hippietjejen och älskogsblomman, Gunnel, hon som var journalist. Hon var också bara intresserad av syndikatet. Jag kände att jag var tvungen att kolla upp den där framtidsgruppen, och min enkla plan var att göra ett besök på Simons kontor, någon gång när Simons inte var där, till exempel en tidig söndagsmorgon, ja varför inte just den här tidiga söndagsmorgonen.

En kvart senare kunde jag ännu en gång konstatera att det är något speciellt att köra genom Stockholm i den första gryningen. Nästan ingen trafik, en nattbuss, en taxi, en tidningsbil, några enstaka fotgängare. Jag behövde inte tänka på smartaste vägen, jag kunde åka raka spåret, Sveavägen, Kungsgatan och Birger Jarlsgatan. Simons hade sitt kontor på Humlegårdsgatan, mellan Brahegatan och Grev Turegatan. Det var lite nära Cardellgatan, tyckte jag, så jag föredrog att anfalla söderifrån. Jag parkerade utanför Spegeln och gick Grev Turegatan upp. När jag kom fram till hörnet stannade jag och spanade. Ett tidningsbud kom ut ur en port på andra sidan och drog i väg med sin barnvagn. När han försvunnit runt hörnet uppför Brahegatan var kusten klar. Jag satte på mig mina tunna fingeravtryckshandskar, gick snabbt och tyst fram till porten, pillade upp låset och smet in. Simons kontor låg två trappor upp. Jag föredrog trapporna framför den fina gamla utsmyckade hissen för att inte göra en massa ljud i onödan. Väl uppe stod jag en stund utanför dörren med den eleganta mässingsskylten och lyssnade. Låset var av enklaste sort, jag fick upp det på 20 sekunder.

Det var en gammal borgarvåning från slutet av 1800-talet med tre stora rum i fil mot gatan och ett antal smårum mot gården. Jag kollade snabbt igenom lokaliteterna, men hamnade till sist i det borte av de tre stora rummen, det som uppenbarligen var Simons privata kontor. Det var påfallande traditionellt i inredningen, mörkbruna paneler, tunga hyllor med ålderdomliga pärmar och lagböcker, en engelsk oljemålning med ett ridande jaktsällskap och ett kassetak med grova bjälkar som inte hade någon som helst bärande funktion, utan bara var avsedda att ge en illusion av att man befann sig i ett renässansslott på en klippa vid Rhen. Jag tyckte det talade mot hans vurm för framtiden, men det fanns väl en tanke någonstans. Skrivbordet var helt tomt, förutom en telefon och ett skrivunderlägg i mörkrött läder. Jag gick runt och satte mig. Sidolådorna var olåsta och verkade mest innehålla kontorsmaterial. Mittlådan var låst och jag skulle just börja mickla med den när jag såg ett kassaskåp i hörnet vid fönstret. Det

såg inte ut som senaste årsmodellen direkt, men det var ändå något jag aldrig skulle kunna dyrka upp. Jag fokuserade på skrivbordslådan. Den var knepig nog, låset kärvade, men till sist fick jag upp det. Där låg papper i tre prydliga högar, handskrivna utkast i ena högen, inkommande brev i mitthögen och mappar längst till vänster. Ovanpå mapphögen låg en stor nyckel med komplicerat ax. Jag memorerade hur den låg och tog med den bort till kassaskåpet som hur lätt som helst lät sig öppnas utan kink och gnissel.

Här var jag tvungen att stanna upp en stund och fundera lite på John af Simons mentala status. Kassaskåpet innehöll ganska mycket kontanter i olika valutor, och två välfyllda smyckeskrin. Bara stålarna såg ut att vara uppåt hundra tusen. Och allt skyddades av två enkla lås som till och med en jävla amatör som jag kunde forcera. Hur tänker han? Hans första reaktion om han blev rånad skulle vara moralisk indignation. ”Detta är oerhört”, skulle han utbrista. ”Att göra inbrott i ett advokatkontor!” Jag fick lust att sno stålarna bara för att lära honom en läxa. Men jag bara skakade på huvudet och fortsatte att snoka. I en låda med etiketten: testamenten, låg det ett antal stora bruna kuvert förslutna med lacksigill. Sen fanns det ett brunt kuvert till som inte var igenklustrat. Det innehöll fem grumliga polaroidbilder. De föreställde alla Margareta Schmidt. Hon var naken och fastbunden vid en brits. På en av bilderna hade hon Niclas ring på handen. Det verkade som om fru Westberg hade rätt. Mötet på Oxtorgsgatan var ingen engångshändelse. Maggan fick göra skäl för sin pension. Jag hade med mig Leican med ljusstarkaste gluggen och plåtade av bilderna. Sedan återställde jag allt som det varit, låste kassaskåpet och gick tillbaka till skrivbordet. Men där fanns inget av intresse. Det mesta handlade om det dagliga arbetet, lite rättegångshandlingar, något från advokatsamfundet och en massa leasingavtal om förpackningsmaskiner. Jag la tillbaka allt i lådan och låste.

Och nu då? Jag kände mig besviken på resultatet av mitt besök. Jag såg mig om i rummet, det fanns inget arkivskåp eller något annat förråd där hemliga graverande dokument kunde förvaras, bara en jävla massa pärmar. Jag reste mig och gick längs hyllorna och tittade. Mycket verkade röra SFA. Ett tjugotal pärmar var bokstaverade från A till Ö, men plötsligt, Bingo, kom jag till en pärm som hade påskriften FG. Jag tog ner den och se! Där fanns allt. Igen funderade jag på hans fullständiga brist på säkerhetsmedvetande. Men det var nog så att han ansåg det totalt orimligt att någon skulle göra inbrott på ett advokatkontor. Jag menar hur skulle världen se ut då? Jag tog med mig pärmen till skrivbordet och bläddrade, men kände mig lite för stressad för att läsa, så jag plåtade allt som fanns i pärmen. Sedan ställde jag tillbaka den, rättade till skrivbordsstolen och skulle just gå därifrån när jag hörde en nyckel i ytterdörren.

Jag blir så jävla trött på det där. Det normala är ju faktiskt att inget händer. Och det borde ju gälla alldeles särskilt klockan kvart över fem en söndagsmorgon. Men bara för att man råkar vara deckare, ska det till en massa extra spänning som man inte bett om. Fast jag vet ju att det är på det viset. Därför försöker jag alltid göra husesyn när jag kommer till nya ställen, för att hitta alternativa utgångar. Det tog mig inte mer än tre sekunder att smita in genom en dörr som ledde till den del av våningen som vette mot gården. Där stannade jag och väntade. Genom dörrspringan kunde jag se Simons gå hastigt till sitt rum. Han nöjde sig med det grå dagsljuset och tände inga lampor. Han försvann ur sikte, men stängde inte dörren efter sig. Jag hörde hur han lyfte telefonluren och slog ett nummer. Nu skulle jag kunnat smita genom serveringsgången som band samman rummen mot gården, men nyfikenheten höll mig kvar. Vad hade han för viktiga telefonsamtal så här dags? Många signaler gick fram innan någon svarade. Till slut hörde jag dock Simons välmodulerade stämma:

– Hej Jalle, det är John. Jag är ledsen att jag ringer vid denna tidpunkt. Men som du förstår är det nödvändigt ... Ja precis. Ibland måste man ... Jag går rakt på sak: Robert Altén är död ...

Det var Bigner ... Han och Kurt var ju med mig i går upp till Roberts kontor som du vet. Precis när vi skulle gå ringde det på telefonen och Robert sa åt någon att komma upp direkt. Jag tyckte han tittade lite speciellt på mig och blev helt enkelt nyfiken på vem denna någon var, så jag tog en taxi och bad Bigner och Kurt att stanna kvar och spana. Det visade sig att det var Widmark och han var där över en timme. Jag hade inte gett några andra instruktioner än att se vem det var, men när Widmark gått tog de sig in på kontoret via någon vädringsbalkong och hotade Robert med en pistol och krävde att få veta vad de pratat om. När Robert vägrade blev det ett handgemäng, ett skott gick av och Robert dog omedelbart ... Det var strax före sex, men jag fick inte veta det förrän sent i natt ... Bigner kommer ju upp till mig en gång i månaden och lämnar en rapport om vad de haft för sig. Just i dag blev det försenat. Otroligt nog hade Widmark och Lange varit uppe på Cardellgatan och snokat ... Ja, det blev visst lite tumult, men de fick inte reda på något viktigt.

Här blev det en lång paus. Arbing hade tydligen en del att säga om det han hört. Till slut svarade af Simons:

– Ja, framför allt Widmark. Lange är inte något verkligt problem. Han är ju rationell och mottaglig för argument. Widmark däremot. Honom får vi kanske göra något åt. Jag ska prata med LB och höra vad han säger. Men vårt mest akuta problem är vad vi ska göra med Bigner ... Jag har varit uppe på Östgötagatan i flera timmar nu och undanröjt spår, men faktum kvarstår att han verkar ha tappat kontrollen fullständigt ... Ja, se bara vad han gjorde med Niclas Malmklocka ... Vi kanske kan prata mer om detta på morgonmötet på måndag ... Robert? Han ligger kvar där han ligger. Det bästa är väl om han hittas av personalen på måndagsmorgonen. Men det kan ju komma någon städerska ... Ja, det var därför jag ringde. Du måste ju veta allt så att du kan förbereda dig på att inte veta någonting på ett trovärdigt sätt om polisen hör av sig.

Det var det hela. Några avskedsfraser bara, sedan la de på. Jag hörde hur han suckade djupt, så reste han sig och gick därifrån. Han ryckte tre gånger i ytterdörren utifrån för att förvisa sig om att den gått i lås. Jag väntade fem minuter, sedan stack jag också. Det var fortfarande tomt på Humlegårdsgatan. Den här gången gick jag ut till Sturegatan, förbi Sturebadet och bort till Spegeln. I bilen hem tänkte jag på Robert Altén. Vi var ju inte vänner och jag kände inte någon förlamande sorg, men det var ändå för jävligt. Bigner var en sak. Han verkade hålla på med något slags långdraget självmord och han skulle säkert lyckas med det, kanske med någons hjälp, kanske med min. Men Simons och Arbing, dem hatade jag mer. En bra karl hade dött för att de hade mer glädje av att den där psykopatiska galningen gick lös och ledig och inte stoppades in i den madrasserade cell där han hörde hemma. Någonstans kände jag en hämndlystnad och den riktade sig snarare mot uppdragsgivarna än mot verktyget.

Väl hemma gick jag direkt in i garderoben där jag har mina fotografer. Jag framkallade rullarna och kopierade bilderna på A4-papper. Filmen var pressad TriX. Det blev lite grynigt, men ingen rörelseoskärpa, fullt läsligt. Sedan satte jag mig till en andra frukost och gick igenom det hela. Jag började med bilderna på Maggan. Med förstoringsglasat kunde jag konstatera det jag tyckt mig se på originalen: bilderna var tagna i ett litet vilorum som jag hittat vid min husesyn på kontoret på Humlegårdsgatan. Jag kände igen tapeten och en packe New Yorker på en hylla. Knutarna och snörena som hon var bunden med verkade inte omöjliga att komma ur. Hon såg rörande patetisk ut när hon försökte hitta ett sexigt uttryck med halvslutna ögon. På en av bilderna låg hon på magen och hon hade fula breda märken över stjärten som om någon slagit henne med en livrem. Jag försökte hålla mig oengagerad, men jag kände hur jag knöt händerna i en rent fysisk lust att ge det där äcklet af Simons en fet

jävla smäll. Den skithögen hade råd att betala för professionella horor, men utnyttjade ändå Maggan bara för att få förnedra henne.

Papperna la jag upp i den ordning det hade i pärmen. Först kom åtta handskrivna diskussionsprotokoll, på två, tre sidor vardera, alla med olika handstil. Alla var daterade från i tisdags. Sedan kom sju maskinskrivna sammanfattningar, den första verkade vara underlaget som af Simons använt vid sitt tal på mötet i Borgarskolans aula. Därefter kom ett tiotal brev till och från en del kända och okända personer. Det var tydligen så han gjorde. Han fick protokoll från diskussionsgrupperna som han sammanfattade var tredje månad inför de centrala mötena. Originalprotokollen slängde han säkert. De var helt enkelt för röriga.

Somliga gruppdeltagare försökte nog vara seriösa och diskutera Sveriges framtid, men det mesta lät som det vanliga borgargnället. Samtliga protokoll innehöll åtminstone några rader om vad otroligt hemskt livet skulle bli om vi inte får reklam-tv i Sverige snabbt som fan. En grupp ville bygga sitt samhälle efter principen att alla människor var med i olika föreningar, barn, ungdomar, kvinnor, arbetare, tjänstemän, småföretagare; föreningar som alla styrdes centralt. Den lilla kommentaren på slutet att detta bara gällde vanligt folk och inte dem själva kändes egentligen ganska överflödigt. En annan grupp hade en vision om ålderdomshem som ägdes av privata företag. Konkurrensen skulle leda till en oanad effektivitet där varje matbit, varje blöja vägdes på guldväg. Även här fanns det en reservation om vikten av att det fanns alternativ för dem som kunde betala för sig, något som kanske vittnade om en slags insikt om hur effektiviteten förhåller sig till trivseln.

Några tyckte att ordningen i samhället inte någonsin kunde återställas om inte polisen började använda sabel igen. Ett polisiärt kavalleri trodde de skulle skapa respekt bland kriminella, kommunister och kolportörer, vad nu de stackars kolportörerna gjort för ont, mer än att börja på K. Den här gruppen hade även hittat på ett finurligt sätt att samla upp hästskiten. En fjärde grupp diskuterade det politiska mordets principer. Det viktiga var inte i första hand att göra sig av med motståndare, utan att skapa skräck och chock i samhället. De tyckte att man skulle vara mycket restriktiv (tack för det), och att mordkomplotten aldrig fick uppdagas. Tanken var att påverka ensamma galningar genom subliminal hypnos (vad det nu kunde vara) att utföra morden skenbart utan orsak. De enda som kunde komma i fråga som offer var mycket starka och betydande vänsterledare som till exempel Olof Palme. Att det var dit det hela skulle leda kom ju inte som någon dråparchock direkt.

En femte grupp framhöll vikten av att ständigt svärta ner kommunismen. Det finns ingen god kommunism. Vietnam och Kuba och Jugoslavien måste alltid jämföras med Stalins Sovjet. Detsamma gäller alla så kallade alternativa rörelser, vare sig det handlar om almar, vita cyklar eller julfirande för hemlösa. Kommuniststämpeln måste nyttjas flitigt. I ett något rörigt resonemang om den bildade medelklassen hävdade man att samhällsdebatten i framtiden skulle bli mer likriktad och att det skulle vara möjligt att plantera vissa ord, som till exempel stalinism, kommunism och terrorism. De här orden skulle inte behöva förklaras. De skulle ligga som objektiva värderingsreferenser, och allt som kopplades till dem skulle automatiskt svärta ner.

Jag visste inte om jag skulle skratta eller gråta, det fanns en fullkomligt vanvettig lista på semesterboenden för människor med olika hög nytta för samhället, där de onyttigaste skulle bo i en semesterby utanför Flen och de nyttigaste i Stockholms skärgård, och däremellan torp i Härjedalen, hyttor i Jämtland, hus vid Vätterns strand. Högt upp låg Tällberg, Fårö och Torekov.

Allting verkade så fullständigt idiotiskt: mer makt åt kungen, skatt på fackföreningarna och differentierad rösträtt med fler röster åt dem med höga inkomster och samhällsansvar, men när jag började läsa Simons sammanfattningar ändrades bilden. Här var agnarna bortskilda och idioterna tystade. Här talades det om skattesänkningar, avregleringar inom börshandeln och bankväsendet, utförsäljning av statliga företag, ökade arbetslöshetsnivåer, större inkomstskillnader, men också om planmässig infiltration av facken och socialdemokratin och styrning åt höger. Ett konkret förslag där kunde vara att erbjuda ledande sossepolitiker och fackföreningsmän välbetalda konsultjobb i näringslivet som låg och väntade på dem efter den politiska karriären. Det var också viktigt att mer medvetet utnyttja övertaget inom pressen och ytterligare öka det övertaget.

Så kom jag till breven. Det första var på engelska och gick lite över min horisont. Det var från någon chief executive på Chase Manhattan Bank i New York som tackade "Dear John" för senast och berättade att många VIP:are hade uppskattat hans anförande på The new future seminar. Han hade också pratat med JD om Johns antydning att det skulle kunna gå att lobba fram ett Nobelpris till Milton Friedman inom några år och det tyckte tydligen JD lät great. De verkade rörande ense om att Keynes måste in i historiens garderob snarast möjligt. Eftersom jag inte visste vilka JD, Friedman eller Keynes var blev det lite kryptiskt. Det enda som var konstigt var att Simons kunde lova ut Nobelpris till höger och vänster, men jag antog att det var ekonomipriset som ju ändå mest verkade vara något i stil med ett astrologipris.

Nästa brev var från ingen mindre än Sveriges försvarsminister Sven Andersson. Det var skrivet på departementets brevpapper och började med det familjära "Broder!" Först tackade han för senast utan närmre specifikation, därefter skrev han att han inte hemligstämplat brevet utan litade på Simons diskretion (jo han skulle bara veta). Sedan kom själva ärendet som uppenbarligen var ett svar på en tidigare fråga. Jo då, Förvaret hade god uppsikt över subversiva element på vänsterkanten, främst genom Försvarsstabens särskilda byrå, IB.

Det tredje brevet var från Lukas Bonnier. Även han tackade för senast: här var det för "det inspirerande framtidsseminariet". Han svarade också på konkreta frågor i numrerade svar: 1. Vi tror att vi har reklam-tv i Sverige inom tio, kanske femton år, och vi ligger långt fram i förberedelserna. 2. Vi räknar med att ökade kostnader kommer att tvinga många av A-pressens tidningar att läggas ner. Detta kommer att leda till en ökad dominans för borgerliga tidningar. 3. Även i framtiden ser vi ett litet antal ägare som med ett diskret samarbete styr medievärlden. 4. Vi ser positivt på näringslivsövergripande samarbeten i politiska frågor enligt modellen "think tanks". 5. Det tar tid att ändra en tidnings profil, men vi räknar med att DN ska ha lämnat sin "vänster"-linje inom tre, fyra år.

Sedan följde några brev som varierade samma tema: Tack, vi uppskattar ditt arbete och du kan räkna med vårt stöd. Breven var undertecknade av Marcus Wallenberg, Matts Carlgren, Curt Nicolin som inledde med det kända utropet Hedersknyffel! och Tore Browaldh som avslutade med ett PS: "Jag har pratat med min far om din och Sture Eskilssons idé att låta vår familjs förlag Timbro bli grunden i den stora kraftsamlingen mot vänstern. Vi är båda mycket stolta och far har beslutat att så snart som möjligt donera företaget till arbetsgivarna." Sist kom ytterligare några utländska brev som uttryckte stöd på engelska, franska och tyska. När jag läst klart gick jag och la mig i soffan för att fundera lite. Jag minns att jag hann tänka: Vad är det alla jävlar tackar för? Vem fan är Sture Eskilsson? och Hedersknyffel, vilket jävla ord. Det är sånt som Bobo skulle kunna säga. Sedan somnade jag.

När jag vaknade av telefonen tre timmar senare, var det just Bobo som ringde och tyckte att jag skulle följa med på den där musikfesten i Rålis. Mitt intresse var rätt måttligt, men när han sa att han skulle gå med sina hippiekompisar lovade jag att komma. Jag ville snacka med Gunnel om mina papper.

– Det börjar klockan ett, sa Bobo.

– Vi får se, sa jag. Jag kommer vid tretiden.

Sen la vi på, och jag sov ytterligare en timme, och käkade lunch och läste igenom papperna en gång till, gömde undan fotografierna på Maggan, stoppade resten i ett kuvert, och kvart över tre parkerade jag bilen längst ner på Fridhemsgatan och tog gångbron över till parken.

Kapitel 23

På scenen borta vid Västerbron höll ett band på att stämma sina instrument på högsta volym. Det dånade över halva Kungsholmen. Bobo hade sagt att de brukade samlas under en flagga med en sol. När jag såg över folkhavet upptäckte jag fyra olika solflaggor. Efter ett kort övervägande valde jag en alldeles vid scenen, där det även vajade en sådan där rödblå FNL-flagga med gul stjärna som Bobo hade på väggen i sitt sovrum.

Det satt flera tusen människor på gräset, somliga två och två på ensamma öar av militärjackor eller skynken, andra i gigantiska skärgårdar av sammanlänkade brokiga filter, med solskydd för barnen och pilsnerna i kylande vattenbaljor. Här och var kom doften av haschrök svävande. Där satt tysta och allvarliga unga män som tydligen var riktiga musikaliska finsmakare eftersom de la ner så mycket intresse på bandet som ännu inte börjat spela.

Som jag gick genom folkmassan upplevde jag en växande känsla av att vara utanför. Jag har ju aldrig tyckt att jag klär mig apart på något vis. Det är inget fel på trenchcoat, terylenbrallor, och vanliga pjuck. Men här tittade folk på mig och jag hörde spridda kommentarer som "Bängen" eller "Det luktar mässing". Jag blev lite irriterad, men insåg att det inte var så smart att börja mucka gräl. Jag menar, hur mycket peace and love de än utstrålade fanns alltid risken att bli strypt av en palestinaschal eller få en australiensisk didgeridoo nedtryckt i halsen.

Framme vid scenen dansade ett trettiotal människor och jag insåg plötsligt att det jag hört varit musik hela tiden. När jag kom närmre flaggorna såg jag att jag siktat rätt. På två stora filtkontinenter satt många bekanta människor: Under solflaggan Gunnel och ett stort gäng hippies, och under den gula stjärnan Hasse och Ann och många andra i kläder som var mer stramt proletära, och inte fullt lika fladdriga och färgstarka. Någonstans mitt emellan de två lägren skymtade jag Bobo. När jag kom närmre var det flera som vinkade och ropade till mig. Målla som jag träffat uppe hos Bobo sprang till och med upp och föll mig om halsen. Med en viss barnslig tillfredsställelse märkte jag att jag steg i aktningen hos andra festdeltagare som satt i närheten.

Bobo nickade åt mig. Han var mitt uppe i en diskussion med en mörk fyrkantig snubbe i rödrutig skjorta, så jag gick och satte mig hos Hasse och Ann.

– Läget? frågade jag.

– Det är bra, sa Ann. Men du ser inte helt bekväm ut.

Jag suckade.

– När jag gick på Gyllene Cirkeln på 60-talet såg jag också ut så här och det var helt rätt. Det har hänt något med musiken och kläderna sen dess.

– Ja, och med samhället, sa Hasse.

– Jo, så klart, sa jag och såg mig om. Fast det är imponerande att det kommer så mycket folk. Det räckte naturligtvis som stickreplik för Hasse. Han slet upp den röda boken ur bröstfickan, harklade sig och läste innantill med en kraftfull stämma som bar ut över filtarna:

– Bonderörelsens nuvarande uppsving är en väldig tilldragelse. Inom mycket kort tid kommer flera hundra miljoner bönder i Kinas mellersta, sydliga och nordliga provinser att resa sig som en mäktig storm, som en orkan, en kraft så snabb och våldsam att ingen makt, hur stark den än

må vara, förmår att hålla den tillbaka. De kommer att krossa alla bojar som binder dem och storma framåt på vägen till befrielse. De kommer att sopa alla imperialisterna, krigsherrarna, de korrupta ämbetsmännen, lokala tyrannerna och elaka herrskapen i graven. Varje revolutionärt parti och varje revolutionär kamrat kommer att provas av dem och efter deras beslut godtas eller förkastas. Vi har tre ting att välja på. Ska vi gå i spetsen för och leda dem? Ska vi släpa efter dem, gestikulerande och kritiserande? Eller ska vi ställa oss i vägen för och bekämpa dem? Varje kines är fri att välja, men händelserna kommer att tvinga er att träffa ert val snabbt.

– Mja, sa jag dröjande. Visserligen såg jag några som propagerade för alternativ odling här borta, men någon bonderörelse vete fan om man kan kalla det.

– Det är skillnad på Kina 1927 och Sverige 1972, svarade Hasse. Jag tror knappast att bönderna i Sverige kan räknas som en progressiv klass där de sitter en och en uppflugna på sina jättelika jordbruksmaskiner. Det som vi ser här är en del av en annan rörelse som är typisk för vår tid.

– Det finns progressiva bönder, sköt ett par andra snickarbyxor, från en annan filt, in. Det är inte bara industriproletariatet som är den revolutionära kraften.

Det tyckte Hasse var mycket intressant och han flyttade över till filten bredvid och var snart inne i en djup utredning om klasserna i Sverige.

Jag satt kvar bredvid Ann.

– Varför håller han på så här? frågade jag.

– Hasse?

– Ja.

– Han tycker väl att det är kul.

Hon var tyst en stund innan hon fortsatte:

– Men det är något annat också. Jag har funderat på det, jag med. Han kom in i vänsterrörelsen 1970 och tyckte att allt redan hade hänt. Han hade velat vara med om den stora Vietnamdemonstrationen i december 1967, och kårhusockupationen och rebellrörelsen. Nu hoppas han att han ska kunna få i gång något om han bara är aktiv nog.

– Men han fattar inte ...

– Nä precis. Han fattar inte att han bara tittar bakåt.

Vi satt tysta en stund till. Det var något som var annorlunda. Efter ett tag insåg jag att det berodde på att bandet, efter så där en halvtimme hade bytt låt.

– Den där Vietnamdemonstrationen kommer jag faktiskt ihåg, sa jag. Jag var ute på ett jobb och det var fullständig cirkus i stan. Demonstranter och snutar som pucklade på varandra i små grupper på varenda jävla gata. Och kårhusockupationen såg man ju på teve. Fast jag tyckte att Palme var bra mycket bättre än den där Carlberg eller vad fan han hette.

– Det är möjligt att han var bättre på teve, men inte där och då, inte inför alla ockupanterna i kårhuset.

– Nä det kan jag haja faktiskt. Det finns ju ofta en verklighet som teve missar. Men jag undrar över den där rebellrörelsen du pratade om. Vad var det för något?

Hon gjorde en grimas.

– Ja du, sa hon och var tyst en lång stund, jag känner många här i stan som var med, men ingen vill prata om det. Och nu när du frågar, känner jag samma sak: jag vill slingra mig och säga något undvikande.

– Varför då?

– För att det var jobbigt. Det var riktigt jävla jobbigt.

Hon var tyst en stund till, sen ryckte hon på axlarna.

– Vad fan, sa hon. Du är ju deckare och allt. Klart att jag ska berätta. Det spårade ur helt enkelt. Men i början var det rätt kul. Vi kunde komma, en tjugo trettio rebeller och krascha

seriösa KFml- och FNL-möten. Vi reste oss och läste Maocitat och beskyllde alla andra för att vara revisionister. Vi behövde aldrig svara på nåt, för vi hade ju rätt per definition. Det räckte med att kalla nån för Sveriges Chrusjtjov. Jag minns en kompis som blev stoppad för att hon cyklade utan lyse. Hon drog fram citatboken och viftade med den och sa: "Mao tse Tung lyser upp min väg". Snuten stod bara och gapade när hon körde vidare. Fast hur roliga vi än var i början, var vi en sekteristisk rörelse. Och det är aldrig bra.

– Som de där palestinierna i OS.

– Ja kanske det. Jag har inte riktigt koll på dem. Det var ju ingen som dog hos oss, men vi drev individuell terror mot varandra utav bara helvete. Och gjorde oss till åtlöje i stans parker med våra militärpolitiska övningar.

– Vänta vänta, avbröt jag och kom på nåt. Var det på sommarn -68?

– Ja, i juni.

– Fan jag såg en gång på Vanadisbadet några tokstollar som simmade i takt och skanderade: Länge leve Mao tse Tung. Kan det ha varit ni?

– Jo, jag var säkert med. Vi bodde tillsammans i en kvart på Tomtebogatan och gick ofta till Vanadisbadet. Du vet, Mao hade ju simmat i Gula floden.

Hon såg på mig och skrattade till.

– Så här efteråt kan man se hur löjliga vi var. Vi skulle träna för att bli hårdföra revolutionärer, och vi kallade oss själva för massorna, några hundra i Stockholm, Uppsala och Malmö, inte som bonderörelsen i Hunan direkt, men vi tyckte att vi stod i direktkontakt med det svenska proletariatet och Kinas kommunistiska parti. Och det var kul att simma och göra gymnastik i Hagaparken och se vad förvånade folk blev. Men sen blev det bara värre och värre och rörelsen vände sig inåt och vi skulle driva borgerligheten ur varandra. Men då hoppade jag av och smet min väg. Men jag har hört av andra att det var helt skruvat.

Jag sa inget, bara väntade på att hon skulle fortsätta.

– Jag har tänkt på de här killarna som ni håller på och undersöker, Bigner och hans kompisar. Det verkar vara lite samma mekanism, att de tycker sig att ett viktigt uppdrag, att våldet ökar och att de vänder sig inåt och kräver total underkastelse för sakens skull. Jag undrar om inte ert uppdrag egentligen handlar om att få stopp på dem innan de tar död på någon.

– Vem skulle i så fall vara uppdragsgivare?

– Marcus Westberg förstås, den lilla hjärtnupna arvtagaren med det sociala samvetet, som inte är tuff nog för sitt jobb och som själv inte vågar ta tag i situationen.

Det var ju samma tanke som vi jobbat oss fram till, men när hon la fram det så där naket och kompromisslöst kändes det helt självklart.

– Ja, Macke kände ju till Bobo, men jag är inte riktigt säker på motivet, sa jag, och dröjde en stund innan jag fortsatte: Fan, du passar till att vara deckare.

Då brast hon ut i ett varmt skratt.

– Det blir jag glad av att höra, sa hon.

Sedan sträckte hon sig fram, la händerna på mina kinder och kysste mig rätt på munnen. Jag blev lite generad och slängde en snabb blick mot Bobo, men han var fortfarande inne i samtalet med den rödrutiga skjortan.

– Oroa dig inte för Bobo, sa Ann. Han har tjejer så det räcker.

Hon slängde en snabb blick på Gunnel.

– Det är inte bara vi två, fortsatte hon. Det är någon skånsk glosögd överklasstjej med cementanor på Handelshögskolan också, och en liten anemisk filosof från Äppelviken.

– Så har jag aldrig kunnat ha det med tjejer, sa jag.

– Nej det är klart. Du bryr dig ju på ett helt annat sätt.

Vi såg varandra in i ögonen och jag kände att jag inte förstod vad jag kände för den här kvinnan. Hon log mot mig.

– Blev det krångligt nu? frågade hon. Ta det lugnt. Det är ingen brådska. Men lyssna. Du har kommit hit fast du inte vill och du har ditt bruna kuvert som du inte lagt ifrån dig en enda sekund. Uppenbarligen vill du prata med Bobo. Men de där två kan hålla på med sitt borgerliga pladder hur länge som helst, så jag föreslår att du avbryter dem.

– Åkej.

Jag lutade mig fram och petade på Bobo.

– Har du tid en stund?

Han tittade på mig och log.

– Ja visst, sa han, det här är ändå ganska bortkastat.

– Absolut, sa den rödrutige. Du saknar ju all verklig förståelse för Le Clézios verk. Då blir ju diskussionen rätt meningslös.

Han flyttade över till några andra och kastade sig omedelbart och aggressivt in i en ny debatt.

– Vad är det där för snubbe?

– Journalist, sa Bobo, en kollega till Gunnel på Fib Kulturfront.

– Åkej, sa jag. Vi skulle behöva prata lite.

– Inga problem. Jag är idel öra.

– Det är inte så enkelt den här gången. Du berättar ju allt vi håller på med för alla dina kompisar. Nu måste jag vara säker på att du håller käften.

– Har man inga hemligheter har man inget att dölja och då kan man berätta allt.

Jag suckade.

– Så kanske det är för dig, sa jag, men så är det inte för mig. Jag har hemligheter och jag har saker att dölja. Jag måste vara säker på att du håller tyst annars kan jag inte prata med dig.

– Det låter mycket intressant. Jag lovar att hålla tyst.

– Bra! Då går vi undan lite.

Vi gick genom parkleken upp mot Västerbron och hittade en tom bänk och där fick han hela historien, rakt i nyllet utan omskrivningar.

– Så ligger det till, sammanfattade jag. Det vi gjorde på Cardellgatan i går kväll är ingenting. Att göra inbrott hos en av Sveriges mest ansedda advokater och fotografera hemliga dokument, det blir fängelse direkt. Och att känna till ett mord utan att ringa polisen är också synnerligen allvarligt. Därför måste det här vara hemligt. Samtidigt vill jag ju att Gunnel ska få de här papperna. Hur gör vi?

Han satt tyst i tio sekunder med knogen hårt tryckt mot pannan, sen reste han sig plötsligt

– Sitt kvar här så sticker jag ner och hämtar Gunnel och Jan.

– Vem fan är Jan?

– Det var han jag snackade Le Clézio med.

– Jag trodde han var dum i huvudet.

– Nej, absolut inte. Han är otroligt skärpt. Vi håller alltid på så där, han och jag. Gunnel och han jobbar ju ihop och kan göra en gemensam bedömning om publicering. Medan jag hämtar dem kan du tänka efter vad du vill berätta. Och jag säger inte ett pip över huvud taget.

Han stack i väg och jag samlade tankarna, och när de kom tillbaka var jag ganska stram i tonen. Jag visade på det bruna kuvertet och sa:

– Det här materialet kommer från en organisation som heter Framtidsgruppen. Den består av ett antal diskussionsgrupper som samlar planer och idéer med målet att slå tillbaka vänstervågen. Tankarna leds vidare upp till högre nivåer genom John af Simons. Det finns kopplingar till arbetsgivarföreningen och topparna i näringslivet, men också till sossarna och internationellt. Det finns också kopplingar till den där våldsamma gruppen som vi har stött på

och som du känner till Gunnel. Problemet är att materialet inte går att använda som det är. Det måste anonymiseras först. Om ni skulle publicera faksimiler skulle ursprunget stå klart för de ledande i gruppen.

- Var har du fått det från? undrade Jan.
- Det kan jag inte säga.
- Men vi måste veta det, sa Gunnel. Vi kan inte publicera om vi inte har full koll.
- Ni kan ju ändå inte publicera som det är, sa jag. Min tanke är att ni ska utgå från innehållet och göra egen research.
- Okay, vi kan väl titta på det.
- Jag vill ha ett uttryckligt löfte först.
- Det är inga problem. Vi röjer aldrig våra källor. Men vi kan inte lova att publicera.
- Nej det är klart.

Jag organiserade det hela efter mina önskemål och ingen hade några invändningar. Bobo fick buntan och började läsa. När han var klar med första kopian gav han den till Jan som sen gav den till Gunnel. Efter en halvtimme hade de tröskat igenom hela buntan. Gunnel tände en cigarrett och tittade forskande på mig.

- Vad tänker du själv om det här? frågade hon.
- Jag tänker statskupp, sa jag. Jag tänker landsförräderi. Det här är människor som vill radera den svenska demokratin, som vill ta ifrån medborgarna de rättigheter de kämpat för i 40 år.
- Landsförräderi? sa Jan. Vad tror du din polare Hasse där nere har för sig?
- Vad fan, sa jag. Hasse leker ju bara. Det här är på allvar.
- Jag kan inte se något brottsligt i det här, sa Jan. Vad säger du Gunnel?
- Nej. Men det finns en del detaljer: Den där Sture Eskilsson jobbar med information på SAF, honom har vi skrivit om. Men Försvarsstabens särskilda byrå låter spännande och det där med Nobelpriset. Men jag är fortfarande mest intresserad av de där unga gangstertyperna.
- Vi tar gärna materialet om vi får, sa Jan, men jag är också tveksam om vad man kan göra med det. Möjligen kan Myrdal skriva en ledare, och vi kan jobba vidare med en del detaljer, men mer kan vi inte lova.

Jag kände mig så där barnsligt svidande besviken, men jag visade det inte med en min. Jag lät dem ta materialet och så gick vi ner till musikfesten igen. Bobo höll på och nojsade med Gunnel och jag gick och satte mig bredvid Ann.

- Jag ser att det bruna kuvertet har bytt ägare, sa hon.
- Jag nickade utan att säga något och hon tittade länge på mig.
- Det är inget större fel på de där människorna, sa hon. Men du måste förstå att de också arbetar i en kommersiell verklighet. Du kan inte lita på att de tar hand om dina samvetsfrågor. Dem kan du bara ta ansvar för själv.
- Jag klappade henne på handen och skulle väl sagt något, men just då lutade sig Hasse fram.
- Fan, Rickard jag höll på att glömma. Jag har en present till dig.
- Han tog fram ett skinande rött exemplar av Maos citatbok och gav mig.
- Du vet att Mao tse Tungs tänkande är en andlig atombomb. Den här kan komma att hjälpa dig när du minst anar.
- Jag tackade så mycket och stoppade boken i innerfickan.

Sen hade jag tänkt gå hem, men så slutade bandet att spela och det var skönt med tystnaden och en vind från Riddarfjärden doftade vatten och Palle och Målla bjöd på ett glas algeriskt rödvin så jag blev kvar. Det visade sig att de kände trummisen i bandet som just spelat så han kom också och satte sig, en mörk, skäggig, långhårig, mager snubbe i egendomliga kläder. Han stirrade helt fascinerad på mig.

- Vad är det här? utbrast han. En äkta jävla Nalensnajdare.
- Det stämmer på öret det, sa jag.
- Såg du Charlie Parker 1950?
- Ja, faktiskt. Jag har en handduk hemma som han torkade svetten på.
- Jag heter Thomas och ibland tänker jag att jag är född i fel tid.
- Det är vi alla. Varför satt inte jag på Mintons Playhouse i början av 40-talet och hörde bebopens första barnskrik?
- Man får bära tyngden av sin egen tid, broder.
- Ja, det är för jävligt, sa jag. Finns det över huvud taget några bra trummisar i dag?
- Tja, Tony Williams och Billy Cobham är väl hyggliga.
- Cobham känner jag inte till, men Tony Williams är en lirare.
- Ja visst, sa Thomas, fast min absoluta favorittrummis är Roy Haynes.

Och plötsligt var allt så där trevligt. Jag såg mig omkring och förstod att bonderörelsens nuvarande uppsving var en väldig tilldragelse, och solen sken och vinet värmde och sen när ett nytt band som lät ännu jävligare började lira, sa jag hej då till alla och strosade därifrån. Senare på kvällen ringde jag en gammal polare som är någon socialputte i Huddinge och jag stack över till hans kvart på Kungsholmen och drack mera vin och lyssnade på bebop till långt in på småtimmarna.

Kapitel 24

Klockan elva, dagen därpå gled vi in på SFA:s huvudkontor på Skeppsbron, Bobo och jag. Vakten i porten var förberedd, och visade upp oss i hissen till översta våningen. Allt gick som smort och kontoret var något av det skitnödigaste jag sett. Vi kom in genom en dörr som var två decimeter tjock och som slöt sig bakom oss med ett dovt, sugande, klaustrofobiskt ljud. Och där stod vi på ett slags balkong som löpte längs tre av rummets väggar. I givakt stod där stiliga bokskåp som dock signalerade dekoration snarare än lustläsning.

Ett osäkert arbetarskydd upprätthölls av ett smäckert staket ut mot rummet. Men allt annat överskuggades av fondväggen som bara bestod av fönster i dubbla rader, inramade av mörkgröna sjumetersgardiner som hängde från taket ända ner till golvet. Utsikten var en cinemascop-upplevelse med Strömmen, af Chapman och Skeppsholmen så nära att man nästan kunde ta på dem. Ner från balkongen ledde dels en bred trappa mitt för dörren, dels två spiraltrappor på var sin sida om fönstren. Nedanför trappan var golvet täckt av en tjock mossgrön matta. Den såg ut att ha kostat ofattbart mycket pengar. När vi vadade genom den i motljuset fram mot besöksfåtöljerna tänkte jag:

– Jag har väl inte trampat i någon hundskit va?

Vid ett jättelikt skrivbord på en upphöjd estrad framför fönstret satt direktör Hjalmar Arbing och såg oss träda in i helgedomen. Hans dryga sextio år märktes mest i håret som grånat en smula och i ansiktet, där många år av vaksamhet och härskande karvat djupa kratrar. Jag tyckte mig ana ett hårt tuktat, men i grund och botten koleriskt temperament. Han reste sig när vi kom och så gjorde även John af Simons som hade en grön läderfåtölj vid Arbings vänstra sida.

– Välkomna mina herrar. Var så goda och sitt, sa Arbing. Jag kan möjligen ge er tio minuter, så jag får be er att gå rakt på sak och framföra ert ärende.

Den teatrala entrén gjorde att jag måste tänka efter en stund innan jag kom på vad vårt ärende var. Under tiden hann Bobo före.

– Vi letar efter er systerson Marcus Westberg, sa han. Vi skulle vilja veta var han befinner sig just nu.

– Pah. Tror ni verkligen på allvar att jag tänker svara på någon av era frågor?

Bobo log lite mot honom.

– Ja, det tror vi faktiskt.

– Då måste jag nog göra er besviken.

– Åkej, sa jag, men då vänder vi på frågan. Ni är ju säkert enastående upptagen, direktör Arbing. Ändå sitter vi här. Ni kanske också ha något på hjärtat?

Här tyckte Simons att vi fått prata ostört alldeles för länge.

– Vårt enda syfte är att ta reda på vad ni vill, sa han, så att vi äntligen kan få den här saken ur världen.

– Jag tror egentligen att saken är ur världen, sa jag försonligt, åtminstone vad det gäller Westberg. Vi vet redan det mesta. Förutom det här om var han håller hus. Jag tror vi kan säga att vi utfört vårt uppdrag. Men vi har också ett annat, mer sanitärt, problem.

– Och vad skulle det vara? sa Simons.

– Om man blir biten av en hund, så kan man sparka jycken, och det har vi gjort. Men man går också till husse och undrar vad fan det är frågan om.

– Vad menar ni?

- Låt mig få förklara, sa Bobo. Herr Widmark och jag var i lördags i AB Svensk Företagsfinansierings lokaler på Cardellgatan och där träffade vi fyra av era kompanjoner under mindre trevliga former.
- Aha, utbrast Arbing. Ni erkänner alltså att ni gjorde inbrott där.
- Naturligtvis inte, sa Bobo. Vi befann oss på fastighetens bakgård i annat ärende och Fredrik Sonebäck bussade sin schäfer på oss och Curt-Steffan Bigner von Silfverstolpe hotade oss med pistol och Arnold Löfvenhielm misshandlade herr Widmark. Arbing snörpte på munnen.
- Vad rör det mig?
- Den frågan är ganska lätt att besvara, sa jag. De här figurerna utgör både styrelse och anställda i AB Svensk Företagsfinansiering, ett dotterföretag till SFA som finansierar diverse kriminell verksamhet. De är vidare avlönade av Stiftelsen Gustaf Petrii minne, springer ärenden åt Framtidsgruppen och fungerar som livvakter och pistolbärare när sådant behövs. Att kalla dem hundar är naturligtvis en förolämpning mot alla hundar, men det är ju ingen som helst tvekan att ni är hussar, eller herrar, eller överordnade åt dem.
- Mycket prat, sa Simons kyligt. Men vad har ni för bevis?
- Vi tänker inte redovisa våra bevis för er. Ni vet att de är gangsters och att gruppen leds av en psykopat som kommer döda någon när som helst. Som deras chefer är ni ansvariga för vad de tar sig för.
- Tack för att ni berättar för mig om ansvarighet, herr Widmark.
- Vi kommer inte gå till polisen med det här utan till pressen. Vad tror ni anknytningen med en psykopatisk gangster betyder för SFA:s good will och för er trovärdighet i Framtidsgruppen?

Här kände Bobo att han ville avbryta. Han viftade med pekfingret i luften.

- Ni känner naturligtvis till företaget Mystique Escortservice, herr af Simons, sa han. Det styrs av Svensk företagsfinansiering och därmed även av SFA. Jag skulle säga att de sannolikt sysslar med prostitution.
- Och bevisen? frågade Simons kyligt.
- Jag har redan sagt att vi inte är intresserade av bevis, sa jag. Det kommer journalisterna sköta om. Vi nämner bara sådant som ni redan vet, eftersom ni får månatliga rapporter från Bigner och hans anhang.
- Vad sägs om Gustavssons pyrotekniska KB? sa Bobo. Någon ska ju leverera sprängmedel till syndikatets politiska terrorverksamhet.
- Eller AB Automattjänst, sa jag. Det finns mycket regler om spelautomater. Har de verkligen alla tillstånd i ordning?
- Svenska Bilintressenter, sa Bobo. De brukar anstifta mordbrand och vandalisering hos motsträviga konkurrenter.
- Bostadsgruppen, sa jag. De säljer visst svarta hyreslägenheter.
- Tack det räcker, sa af Simons.
- Vänta, vänta, sa Bobo, den här är bra. Säkerhetsaktiebolaget Lås och Bom. Låser de in eller dyrkar de upp? Det kan man undra. Arbing rynkade pannan.
- Vi är inte intresserade av era spekulationer, sa han. Har ni inget annat att komma med så kan ni ge er av härifrån.
- Jag tittade på honom en stund, sedan skakade jag på huvudet och vände mig till af Simons.
- Det krävs alltså inte mer för att vara chef för ett sådant här företag? sa jag. Men åkej, ni som ändå har någonting i huvudet, herr af Simons: Säg att ni också tycker att vi ska gå, så går vi. Vi kan fortsätta våra efterforskningar någon annanstans.

- Vi sa att ni skulle få berätta vad ni vet, sa han med en snabb blick mot Arbing. Men jag tycker ni utnyttjar tiden dåligt. Det är mest en massa prat om hur duktiga ni är på att hitta små obetydliga detaljer som inget betyder.
- Ni vill att jag ska vara tydligare? Åkej, då vill jag att ni säger åt era springpojkar att de lämnar oss i fred.
- Nu börjar det bli intressant, sa Simons. Ni hotar alltså att smutskasta direktör Arbing om han inte går med på era krav.
- Jag började skratta.
- Vi smutskastar gärna er också, herr af Simons. Ni är nog inte mindre förtjänt av det. Men vi har inga krav. Bara vänliga förslag i all välmening, som ni själv brukar säga.
- AB Svensk Företagsfinansiering, fortsatte Bobo, redovisade förra året en vinst på 3,3 miljoner kronor. Om syndikatet sprängdes skulle nog den vinsten sjunka högst betänkligt. För att inte tala om de stora anonyma gåvorna till Stiftelsen Gustaf Petrii minne. Sju miljoner förra året. Hur mycket är ni beredda att offra?

Simons satt tyst en stund. Sen började han:

- Jag måste säga att jag ställer mig tvivlande till era uppgifter, men visst kan osanna skrivelser också orsaka en viss obetydlig irritation. Därför skulle jag kunna tänka mig möjligheten av att vi svarar på era frågor om Marcus Westberg.
- Låter du dig skrämmas av de här typerna? sa Arbing.
- Ingen reagerade på hans kommentar. Bobo samlade tankarna några sekunder medan Simons väntade artigt intresserad.
- Sist vi träffades pratade ni om ett utpressningsbrev, sa Bobo. Vi skulle gärna läsa det brevet.
- Det kan vi inte gå med på. Det innehåller flera fullständigt befängda beskyllningar som vi naturligtvis inte vill att ni ska börja grubbla över.
- Kan beskyllningarna möjligen ha med Karl-Heinz Schmidt och hans frånfälle att göra? Det blixtrade till i Simons ögon, men hans stämma var oberörd.
- Vad är det nu ni fått för er?
- Bobo skakade på huvudet.
- Det var en tanke bara. Det vore intressant att få veta vem som skrev brevet och vad han krävde för att tåga.
- Simons tvekade en kort stund.
- Vem brevskrivaren är vet vi ännu inte, sa han långsamt. Personen i fråga krävde emellertid en stor summa pengar.
- Var brevet ställt till Marcus Westberg.
- Ja.
- Och beskyllningarna gällde bara hans agerande?
- Vad menar ni?
- Det att han visade brevet för er måste ju betyda att ni visste tillräckligt för att kunna avgöra att beskyllningarna verkligen var befängda.
- Snälla herr Lange. Dra inte för stora växlar på det här brevet. Tro mig det är inte viktigt.
- Marcus Westberg måste ha tyckt det eftersom han försvunnit.
- Han har inte försvunnit, han har rest utomlands en tid för att vila upp sig.
- Ni vet alltså var han är?
- Inte exakt, men vi ser inga skäl att oroa oss.
- Nå låt mig då få fråga så här, sa Bobo energiskt. Hurdana var relationerna mellan herr Westberg och hans morbror, direktör Arbing tiden innan han for? Kan man utesluta möjligheten av att herr Westberg själv skrev brevet och att det handlar om en personlig konflikt?

Han talade med sin allra naturligaste röst och vände sig tydligt direkt till Simons. Över Arbing's kinder for en hastig rodnad.

– Vad fan menar ni karl? skrek han. Tror ni att jag tänker finna mig i att bli förolämpad?

– Men var inte det en del av överenskommelsen herr af Simons? frågade Bobo vänligt.

Arbing slog handflatorna i bordsskivan med en smäll som borde hörts ut på Skeppsbron. Han vände sig till sin advokat.

– Nu räcker det John, sa han. Jag är trött på din diplomati och ditt juridiska snack. Nu ska jag säga dessa herrar ett sanningens ord och jag föreslår att du går ut och röker en av dina otäcka cigarrer, för du kommer inte tycka om att lyssna på det här.

– Vad menar du?

– Ni är fimpad, sa jag med en gest mot dörren. Det är hur enkelt som helst.

Simons reste sig och såg sig ilsket omkring. Men han lugnade sig lika snabbt. Jag såg hur han läste av sin chef och kastade en kort blick på mig.

– Mina herrar, sa han med en avmätt bugning.

Tre par ögon följde honom när han gick över den lurviga mattan och uppför trappan till balkongen och ut genom dörren. Sedan reste sig Arbing och gick fram till fönstret. Ur en ohygglig alabasterlampa drog han fram en mikrofon. Han tog ett fast grepp med båda händerna och slet av sladden. Sedan gick han och satte sig igen.

– Så där ja, sa han. Nu kan vi börja prata.

– Vad ska vi prata om? sa jag.

– Om er till exempel.

– Jag vet vad ni tycker om mig och jag bryr mig inte särskilt mycket.

– Jag tror nog att det här ska intressera er.

Simons uttåg hade gjort underverk med honom. Han satt faktiskt och mös. Med en dramatisk gest tog han fram ett papper som han haft under skrivbordsunderlägget.

– Få se vad det står om er här. Hemfridsbrott på Karlavägen 28. Inbrott och vandalisering av fönster på Cardellgatan. Intrång på enskilt område ute på Värmdö. Ärekränkande tal på Villagatan. Avsiktlig förstörelse av handsyddas vita italienska mockaskor. Upprepad bilkörning med alkohol i kroppen. Ja, det är bara några saker som jag själv kunnat konstatera. Men ni ska också veta att jag har mycket goda kontakter med polisen. De har en hel fil på er herr Widmark. Bland annat besökte ni i förra veckan en känd narkotikaleverantör i Skogås där polisen haft spaningsinsatser en längre tid. Ni är misstänkt för att ha köpt er lägenhet svart. Där finns även parkeringsförseelser och fortkörningar, och flera våldsbrott. Ett av dessa brott är av särskilt intresse. Tydligt misshandlade ni Direktör Robert Altén på en tillställning ute i Danderyd för ett antal år sedan. Så därför frågar jag er: Hur länge har ni burit på hatet mot direktör Altén?

Jag la upp världens gäspning.

– Åh förlåt, sa jag, jag satt och tänkte på något annat. Har ni pladdrat färdigt nu? Vad ville ni berätta om min vän Robban Altén?

– Ni tycks ta lätt på det här. Det gör ett mycket dåligt intryck.

– Dåligt intryck på vem? Varför slet ni av mikrofonsladden om ni nu plötsligt ändå vill ha åhörare?

Han blinkade till och tappade tempo. Och när han till slut var tvungen att spela sitt trumfkort hade det förlorat all kraft:

– Ni tycks inte vara medveten om att Robert Altén blev mördad i lördags.

Jag hade funderat på hur jag skulle reagera när jag, så att säga, officiellt blev informerad om Robbans död. Det var inget problem. Jag fylldes direkt av en stark känsla av sorg och ilska. Jag lutade mig fram och lade min knutna näve på hans skrivbord.

– Om det är era jävla springpojkar som gjort det här, ska ni fan få äta upp det, sa jag hårt och sammanbitet.

Han ryggade tillbaka.

– Hallå där, sa han. Försök inte blanda bort korten. Det är ni som är misstänkt.

– Vadå misstänkt? Misstänkt av vem?

– Indicierna talar sitt tydliga språk, sa han orakelmässigt.

– Har ni berättat för snuten om era detektivbragder?

– Nej inte än. Jag ville först ge er en chans att ta ert förnuft till fånga.

Jag tittade länge på honom, sedan suckade jag djupt och vände mig till Bobo:

– Han är lite för korkad den här figuren. Nu får du ta över så jag får vila huvudet en stund.

– Ta er i akt herr Widmark. Det kan finnas fler mikrofoner.

– Visst! Ring snuten så släpper vi ut allt vi vet om er till kvällsblaskorna.

– Ni har inte ens skynten av några bevis och ingen tidning skulle våga publicera era anklagelser.

– Vi har tillräckliga bevis, sa Bobo. Vi är offer i två fall av grov misshandel. Dessutom är herr Widmark vittne till mordförsöket på Niclas Malmklocka.

– Vad har jag med det att göra? Det rör ju bara gärningsmännen.

– Som alltså är era kolleger i Svensk Företagsfinansierings styrelse. Vad händer med den firman om styrelsen åker i fängelse?

– Den fortsätter naturligtvis sin verksamhet med en ny styrelse. Som ni kanske har märkt gick inte SFA i konkurs bara för att jag avskedade er. Ingen är outhärdlig.

Den repliken var han nöjd med. Det syntes tydligt. Men Bobo bet sig fast i sin linje:

– Jag vill upprepa mitt tidigare påstående, sa han. Ni har inte övertygat mig om att det är likgiltigt för er om hela syndikatet sprängs och medlemmarna åker i fängelse.

– Det ni kallar syndikatet ser jag som en skola där morgondagens SFA-män lär sig att handskas med folk och kapital. Genom att driva egna affärer, lär de sig att handla självständigt och genom att driva dem kring gränsen för det lagliga, lär de sig att bli hårda. Morgondagens svenska näringsliv har ingen användning för blåögda idealister. Ytterst beror vår framtida ställning på om vi kan skola folk som vågar ta kamp för att försvara våra intressen.

– Tack för föreläsningen, direktör Arbing, men ni missade huvudsaken med mycket bred marginal. Vad händer om era adepter kommer i finkan?

– Det kommer inte att drabba mig. Det kommer för övrigt inte att drabba dem särskilt hårt heller. De är varken gangsters eller sluskar. De vet att uppträda hyfsat och de har råd att anlita goda försvarare. Det skulle troligen bara bli villkorligt. Och skulle de mot förmodan komma i fängelse skulle det inte minska deras värde hos mig.

– Det är ju precis vad det skulle, sa Bobo ivrigt. I fängelse skulle de inte kunna förtjäna Svensk Företagsfinansierings 3,3 miljoner.

– Allvarligt talat, herr Lange. Vad är 3,3 miljoner i dagens läge? Det är ju bara en struntsumma. Jag är inte särskilt intresserad av de pengar de skrapar ihop i dag. Jag är mest intresserad av deras framtida värde. För övrigt har ni kanske rätt. Det är kanske dags att låta dem förlora lite grand också. Det får inte gå för lätt för dem. Det är inte heller bra.

Bobo bara stirrade på honom. Röda fläckar växte upp på hans kinder. Öronen blev också röda. Han fick öppna munnen flera gånger innan orden kunde komma ut utan att snubbla.

– Direktör Arbing, började han, sedan måste han svälja. Jag har inte velat tro det tidigare, och jag har försvarat er inför herr Widmark här, men nu står det klart även för mig att ni är ett svin. Ni behandlar människor som varor att förfoga över. I sådana som er finns själva roten till allt ont i världen. Jag är inte det minsta förvånad över att er systerson har flytt från er och

jag skulle inte heller bli förvånad om det visade sig att ni låtit mörda honom. För det är just vad ni är. En mördare som aldrig behövt besudla era händer.

Jag stirrade förundrad på Bobo. Sådan hade jag aldrig sett honom. Även Arbing verkade helt ställd. Han kände det väl som om han blivit biten av ett lamm. Men till slut släppte häpenheten och efterträdades av raseri. Han försökte avbryta, men det var trångt om utrymmet. Bobo skrek gällt och Arbing fyllde på med djupa vrål. Det var omöjligt att urskilja några ord. Jag tände en tagg och satt och tittade på. Arbing blev bara rödare och rödare och till slut blå i ansiktet. Hans röst slog över i falsett och fick nya krafter av det.

– Ni vidriga lilla valp, tjöt han. Vad fan är det ni säger?

– Jag säger att ni är en mördare, dundrade Bobo.

Till och med i detta sanningens ögonblick niade de varandra.

– Säg om det där om ni törs.

– Jag anklagar er för mordet på er systerson Marcus Westberg.

Då tog vilden överhanden. Arbing rusade upp, sprang runt skrivbordet och kastade sig över Bobo. Stolen han satt i brakade och de föll ned på golvet i vild brottning. Arbing var större och tyngre, men Bobo var snabbare. Han klöste tag i Arbings kind och lämnade fyra vita streck efter sig. Sedan rusade han upp och sprang undan. Arbing kom snabbt på fötter och satte efter honom med ett vrål. De jagade fram till en av spiraltrapporna och började klättra. Bobo en halv meter före. När han kom till det översta trappsteget vände han sig plötsligt om och satte foten i Arbings bröst och tryckte till. Arbing stod en stund och vinglade, sedan brakade han rätt genom det smäckra staketet ner på den gröna ryamattan, tung som en dubbel cementsäck on the rocks. Bobo brydde sig inte om att fråga hur det gick. Han försvann ut genom dörren som en kanin i sitt hål och lämnade mig ensam med den besegrade grizzlybjörnen.

Det var en situation som krävde eftertanke. Jag drog ett djupt bloss på cigaretten, sedan fimpade jag den och gick fram till mannen på mattan. Han hade rullat över på sidan och låg nu och svor tyst. Jag satte mig på huk bredvid honom och räckte fram en hand.

– Behöver ni hjälp att resa er? sa jag milt.

Han såg upp och stirrade lite grann, sedan tog han min hand och reste sig. Han haltade en smula och jag ledde honom bort till en grön soffa. Där sjönk han ner med en djup suck.

– Någonting att dricka?

Han skakade på huvudet. Jag stod framför honom och såg på honom en stund. Jag kände något slags medlidande med honom. Det där medlidandet som man alltid känner för en person som gått på en riktig jävla mina. Sedan ryckte jag på axlarna och satte mig i en av fåtöljerna. Han borde vara tillgänglig för pumpning nu.

– Han borde inte ha sagt det där om Marcus, snörvlade han. Jag är ju ändå den person som näst hans mor står honom närmast. Det är ju jag som har gjort honom till den han är. Jag ledde hans studier och gav honom en trygg ställning inom koncernen. Jag har visat honom hans väg och hans självklara plats som min efterträdare, Och nu har han bara försvunnit.

– Jag tror att han kommer tillbaka, sa jag. Men inte på det sättet ni vill.

– Jag tror inte det heller. Det är inte en plötslig impuls som fått honom att rymma. Det stora sveket ligger mycket längre tillbaka i tiden.

– Det var han själv som skrev det där utpressningsbrevet va?

Han svarade inte, det enda som hördes var en djup suck. Han insåg troligen att allt var ohjälpligt förändrat. Jag kände att det var dags att gå, så jag reste mig.

– Ni siktade lite dåligt när ni blev så där orimligt arg på herr Lange, sa jag. Han hör inte till era verkliga fiender.

– Och vilka skulle mina verkliga fiender vara?

– Om ni inte vet det och inte har en reservplan så har de nog redan vunnit. Adjö herr Arbing.

Jag vadade genom mattan. När jag var framme vid trappan ropade han på mig.

– Herr Widmark. Om ni någon gång skulle bli fattig och utan jobb, hör av er till mig då.

– Så fattig blir jag aldrig.

– Nej, jag trodde inte det heller.

Jag gick uppför trappan och ut genom den tjocka dörren. Den slöt sig hermetiskt om den ensamma sextonde familjen.

Kapitel 25

När jag kom ut på Skeppsbron såg jag mig om efter Bobo, jag gick och tittade i gränderna på var sin sida om SFA:s kåk och jag spanade över gatan mot parkeringen på kajen där jag ställt bilen, men jag såg honom ingenstans. Femtio meter från min bil stod en grå Duett. Två män lutade sig mot taket och tittade åt mitt håll. Jag vände omedelbart bort blicken, men jag hade ändå sett att den ene var en rödtott, stor som ett hus, och att den andre hade en rätt mossig kanna. Var det inte så Greger hade beskrivit dem? Jag tog mig över gatan utan att se åt deras håll, tände en cigarett och tittade efter en trut som spanande gled ut över Strömmens vatten. En lång stund stod jag synlig på trottoaren och letade efter bilnycklarna i alla fickor. När jag väl hittade dem lyste jag upp och klirrade med dem i luften som om de varit några tibetanska tempelklockor. Kort sagt, jag gjorde en fin rolltolkning av mannen som inte har en aning om att två busar kommer smygande mot honom mellan bilarna.

Jag gick bort till min Falcon och låste upp dörren. I backspegeln kunde jag se den rödhåriga bjässen med ett brännbollsträ i handen. Just när han lyfte det över huvudet vände jag mig snabbt om. Han såg lite förvånad ut och insåg att han var helt ogarderad. Jag drog till på ren instinkt en stenhård smäll på hakspetsen. Jag såg hur hans blick slocknade och hans ben vek sig och jag vände mig direkt mot snubben i den mossiga kannan. Han var obehärdad och det syntes att han tyckte att det här inte gick särskilt bra. Men han var rätt modig och gick ändå till anfall. Jag vräkte upp bildörren och träffade honom i bröstet. Han föll handlöst baklänges, jag plockade upp brännbollsträ och ställde mig över honom. En ljusröd tunga kom ut ur munnen och slickade ängsligt läpparna. Och jag blev plötsligt alldeles paff. Den där tungan kände jag ju igen. Men jag hade inte tid för den just nu. Jag slängde en snabb blick bort mot Duetten. En snubbe hade klivit ut och spejade åt vårt håll. Kanske satt det ytterligare någon i bilen. Jag tryckte ändan av slagträet mot min fallne fiendes struphuvud och försökte låta så där raspigt jävla skittuff:

– Nu ligger du jävligt pyrt till, sa jag. Du har en sekund på dig att bestämma dig för om du vill ha kvar rösten.

Han nickade.

– Då gör du precis som jag säger.

Jag räckte honom handen och drog upp honom på fötter. Tillsammans lyfte vi upp hans storväxta kompis på motorhuven på en Cortina som stod bredvid. Jag ville ju inte köra över den fan, och jag hörde att han andades. Sedan hoppade vi in i min Falcon och drog i väg i full speed. Då först fattade killen i Duetten att det inte gått som planerat. Han började springa emot oss, men då var det så dags. Jag svängde ut på Skeppsbron och körde norrut. I backspegeln syntes inga konstigheter så jag drog vänster mot gult uppför Slottsbacken och sedan Bollhusgränd in i smeten.

– Du behöver inte vara rädd, Svante sa jag.

Han ryckte till.

– Hur kan du veta vad jag heter?

– Svante, sa jag. Svante Rudberg. Du bodde ju på Frejgatan i samma kåk som Krille.

Han tittade på mig.

– Vi skulle nita en snubbe som hette Widmark. Jag vet ju vad du heter, men jag kopplade inte ihop det med dig. Du bodde på Västmannagatan? Och du gick två klasser över mig i Matteus?

– Två gamla polare från Vasastan, sa jag, och så möts vi så här.

Jag körde in och parkerade på en bakgård i närheten av Brända tomten och drog igen porten. Jag har några sådana ställen runt i stan när jag behöver få undan bilen. Sedan tog jag med honom till ett ruffigt ölfik på Själagårdsgatan. Han ville bara ha kaffe, men jag beställde krusbärskräm med mjölk och en ostmacka.

– Vad fan håller du på med för skit? frågade jag när den bastanta servitrisen gått.

– Det har inte du med att göra, svarade han surt.

– Jag gillar inte tanken att bli nedslagen av en snubbe som jag lirade ränna med för trettio år sedan.

– Du lirade aldrig ränna med mig, sa han och det blixtrade till i de mörka ögonen. Vi är inte två gamla polare från Vasastan.

– Men fan, sa jag. Vi lirade fotboll på skolgården i alla fall. Det vet jag säkert.

– Precis. Du och Krille valde och till slut när de bästa var valda var det någon av er som sa: ok, jag tar Ruben så får du slumpen.

Jag kände mig lite illa berörd och fnös irriterat.

– Det är väl inget att snacka om. När jag var yngre var det brorsan som valde och jag hörde till slumpen. Några år senare var väl du en av de som bestämde?

– Jo mors! Du var tuff. Du hade en storebror och en familj som höll ihop. Min farsa satt och grina ute i farstun. Han vågade inte gå hem. Tror du att polarna från Vasastan någonsin glömde det? Kommer du ihåg min farsa?

Jag nickade.

– Jo, jag tänkte på honom precis häromdagen, och jag undrade faktiskt vad det blev av dig. Han skrattade till.

– Grattis. Nu fick du reda på det. Jag är en obetydlig, utbytbar, jävla torped som springer ärenden åt ett gäng dryga överklasskillar som fått för sig att de ska leka gangsters. Jag slår ner folk.

– Ja, jag vet, sa jag, och du terrar demonstranter och slår sönder bilar.

– Visst! Och jag gör inbrott och hotar oskyldiga människor. Hur vet du allt det här om mig?

– Jag är deckare, sa jag, och plötsligt blev jag förbannad och höjde rösten. Jag är deckare och jag ska sätta dit de där jävla ynglen riktigt ordentligt, och jag vill inte att du kommer i vägen och åker med i samma svep.

– Vadå vill, fräste Svante. Jag är inte din slump längre. Du kan dra åt helvete med ditt jävla Vasastadssnack.

Jag skulle nog svarat med samma mynt, men då kom servitrisen seglande från sin disk. Hon ställde sig vid vårt bord och tittade strängt. Hon behövde inte höja rösten. Allt var hur klart och tydligt som helst.

– På min servering slåss ni inte, sa hon. Inte heller här utanför på gatan, eller någonstans i de här kvarteren. Gå ner på Munkbron om ni måste. Men om ni vill stanna och inte vill bli portade för liv och evighet så lugnar ni ner er i detta nu.

Jag blev tvärspek direkt. Det var som om badfröken i skolan sagt till, eller snickarens ilskna fru, hon som brukade sitta och sticka i en korgstol på gården. Jag tittade på Svante och såg samma hunsade rädsla hos honom. Vi mötte varandras blick, och började skratta.

– Såja pojkar, det låter bättre, sa servitrisen. Ska det vara en påtår?

– Jojo, sa jag när hon gått tillbaka med sin kaffekanna. Hon har tagit hand om tusentals stökiga jobbare.

– Jobbare? sa Svante. Är det det du är? Jag trodde du var deckare.

– Svarvare, bygggubbe, gatsopare, deckare eller utbytbar torped. Det är i sådana yrken vi jobbare brukar hamna.

– Jävla kommunist snack. Det är precis som de där långhåriga idioterna i snickarbyxor som vill befria proletariatet.

– Dem som du brukar slå ner? sa jag. Vad har de gjort dig för ont?

– Äh, egentligen skiter jag väl i dem, sa han vårdslöst. Men jag får ju betalt så då nitar jag dem.

Han tittade på mig och flinade.

– Du gillar inte att jag säger så där? sa han. Du vill att vi ska vara solidariska jobbare? Polare från Vasastan. Rätt ska vara rätt va?

– Jo precis så är det, sa jag. Min farbror hamna i svenskt koncentrationsläger under kriget och blev dödad där, och farsan slet ihjäl sig på Sieverts i Sumpan. Jag tänker ofta på dem. Och när jag ser de här typerna som pröjsar dig och dina polare så vill jag bara slå ihjäl dem.

– Ja, det var ju en jävla pärla du fick in på Roffe.

– Är det rödtotten?

– Ja, det är inte många som sänker honom. Men där har du en riktig jobbare, norrlänning. Han kom till stan för några år sedan när järnverket i den där hålan uppe i lapphelvetet la ner.

– Det är så jävla typiskt, sa jag. De får oss att slåss med varandra.

– Ja, honom kommer du få träffa igen. Han lär inte glömma den smällen.

Jag suckade djupt.

– Det får bli som det vill med den saken, sa jag. Men jag tänker inte glömma vem jag är.

Aldrig! Din farsa han får sitta där ute i trappen och grina. Ingen jävel ger honom upprättelse.

– Håll käften på dig. Du snackar inte om min farsa.

– Åkej, jag kan snacka om din morsa i stället. Henne var man lite skraj för. Men 1943, eller var det -44? när det var så där fruktansvärt kallt, då hade er jävla värd hyrt ut tvättstugan på gården till några stackars dalmasar. Men det gick ju inte att få varmt i det där rucklet. De höll på att frysa ihjäl. Då fick de flytta in till er, fast ni inte hade så mycket utrymme. Det var många som snackade om det, i kvarteret.

Han snörvlade till.

– Vadå, sa han, är det det man ska vara? Någon jävla hjälte?

– Nej det är ju inte så. Det är tjusigt med hjältar, men det normala är ju att man inte orkar, att man ger upp och låter dem trampa på en. Men det gjorde inte din morsa. Det sista jag hörde om dig var någon som berättade att du hade börjat hänga med de där jävla bilskojarna i Albano. Det var väl i början av femtiotalet, och jag tänkte: åkej, så gick det med honom.

– Precis, så gick det med mig. Och nästa gång vi träffas är det kanske jag som har brännbollsträt.

Jag tittade på honom och jag kände mig så otroligt trött.

– Du, bara en sak till, sa jag, sedan kan du sticka ut i ditt jävla liv igen. Vem var det som gav er det här uppdraget att hoppa på mig?

– Det var en liten skit som heter Kurre Zettergren. Han ringde vid tiotiden i dag och sa att vi skulle vara nere vid Skeppsbron kvart över elva och vänta på dig. Vi vet ju att du brukar ha den där karatekillen Lange med dig som livvakt, men om du var ensam skulle vi ta med dig till ett ställe ute på Värmdö. Och det var lugnt, för Lange gick ju i väg strax före dig med den där advokaten, Simons, eller vad han heter.

Ja, så gick han och jag minns inte längre vad han hade för smart jävla avskedreplik. Jag var bara så trött på honom. Jag tog en kopp kaffe till och ett wienerbröd med gul kräm. När jag skulle betala log servitrisen vänligt mot mig.

– Ni ska inte vara så besviken, sa hon. Han lyssnade på er och han tog åt sig, det är jag säker på. Sedan måste han ju spela så där tuff, för det är ju sådana ni är och det kan ni inte hjälpa.

Jag tackade henne och gick ut i Själagårdsgatans trånga ravin. Det luktade så där som det brukar i Gamla Stan; gammal trossbotten. I ett fönster en trappa upp satt en kvinna med långt rakt hår, bara ben och Jesussandaler. Hon hade Oscar Peterson i grammfonen. Lite längre bort stod två gubbar och smusslade med en flaska i en brun systempåse. Men det tvivelaktiga hotellet var borta, där kunde man hyra rum per timme. Nu berättade en porttelefon och en

skinande mässingsskylt att en reklambyrå flyttat in. Så där var det över hela stan. Det gamla bet sig fast, men försvann ändå obevekligt. Jag tänkte på vad Svante sagt om mitt jävla Vasastadssnack. Det var kanske dags att tänka över det lite. Min gamla förkrigsmoral var inte riktigt giltig längre, men så kom jag att tänka på Ann och vad hon sagt; att inte skämmas för den man är. Det gjorde mig faktiskt på gott humör. Jag backade ut bilen och körde upp mot kontoret. När jag passerade Ströms i hörnet Sveavägen Kungsgatan stannade jag på ren impuls och gick in och tittade. Jag hängde av mig trenchcoaten och stod länge och provade olika trevliga sportjackor, men till slut gick jag därifrån utan att handla. Jag var inte riktigt mogen än.

När jag kom upp till kontoret ringde jag Bobo, men det var ingen som svarade. Varför hade han gått i väg med af Simons? Det lät ju som om han följt med godvilligt. Han kanske bara ville snoka. Kanske skulle han ringa triumferande om en stund och berätta om allt han kommit på. Men på något sätt kändes det inte så. Bobo var ju bedårad av den där jävla skurken. Han beundrade honom fullkomligt vettlöst. Troligen satt de någonstans och snackade om vilken framtid det fanns inom juridiken. Jag tänkte lite på mötet med Arbing. Allt hade känts lite överkligt, lite teater, där Arbing hade fått spela en huvudroll han egentligen inte hade. Eller, det är klart att han hade en huvudroll. Han var ju koncernchef i SFA, men det var något som inte stämde.

Jag tog fram kontorsflaskan och tittade på den en stund. Sedan ställde jag tillbaka den. Jag hade inte lust. Jag bara satt och lät tankarna flyga. Tänk att den där jävla Kurre Zettergren ringde och beställde en kidnappning av mig. Bara så där. En idé dök upp i huvudet. Jag kanske skulle se till att få ett enskilt samtal med honom. Det fanns fortfarande en del lösa trådar och jag trodde att han skulle kunna hjälpa mig att sy ihop dem. Jag försökte ringa Bobo igen utan resultat. Sedan sket jag i honom. Han fick väl umgås med vem fan han ville. Jag stack ner till bilen och körde i väg. Jag gör det ibland när jag behöver rensa skallen. Jag tog Södertäljevägen ut, E3:an till Strängnäs, över broarna mot Enköping och sedan E18 hem. Det tog nästan fyra timmar. Sedan stack jag ner till Bologna på Apelbergsgatan och käkade den där entrecoten jag gått och lurat på, med bearnaise, pommes frites och ett glas rött.

Jag hade inte tänkt så mycket på jobbet, lite grand bara. Men en som återkom flera gånger var Svante Rudberg. Det retade mig att han hade rätt: Jag hade aldrig spelat ränna med honom. Dels var han yngre, dels var han en som man inte brydde sig om, och den bilden skavde lite, den passade inte riktigt in i min idé om hur det var i Vasastan, killarna, jobbarna, morsorna, solidariteten. Men hans bild var sann, jag skulle troligen inte ha kommit ihåg honom om det inte varit för hans farsa som satt och grinade i porten för att han var rädd för att få spö av sin tiger. När man frågade Svante om det så slickade han sig alltid om munnen. Och det var ju den där tunga jag hade känt igen honom på nere på Skeppsbron.

Jag pröjsade och stack och körde upp mot Vasastan. På Frejgatan hittade jag en lucka för den avancerade fickparkeraren. Huset där Krille och Svante hade bott var insvept i byggnadsställningar och säckväv. Knallturkost putsbruk låg i kokor på trottoaren, men rännen fanns kvar. Det var konstigt, det var alltid just i den rännen man skulle spela, timma efter timma med en grådammig tennisboll. Jag gick bort mot Västmannagatan och svängde runt hörnet. Där i hörnhuset bodde min farbror Valter. Han var den sista som fanns kvar i den generationen, både på morsans och på farsans sida.

Samma år som första världskriget bröt ut började han som lärling på Bonniers boktryckeri. Då var han sexton. Han var ambitiös och läste mycket och lyckades ta studenten på Hermods.

Samtidigt var han politiskt engagerad och följde Hinke Bergegren och Ungsocialisterna. Långsamt steg han i graderna på tryckeriet. Han blev en av deras vassaste korrekturläsare och förste typograf, eller konstförvant som han själv kallade det, och till slut började det även märkas i lönekuvertet. Då gifte han sig med sin Ingegärd och 1928 flyttade de till lägenheten på Västmannagatan där han alltså fortfarande bodde. Det var mitt andra hem när jag var grabb. Morsan och Ingegärd umgicks dagligen och vi var alltid där på julen. De hade mycket böcker, men Valter brukade alltid säga: Jag har redan läst dem – spegelvänt i kasten.

Jag gick in i porten. Det såg ut som vanligt och luktade som vanligt. Två trappor upp, hörnlägenheten, en trea på 70 kvadrat. Det var alltid lite riskabelt att komma oanmäld. Han kunde vara rätt tjurig ibland. Men den här gången bara nickade han, och så satt vi där i köket med en kopp kaffe och en halv wienerlängd som han köpt på Metro nere på Karlbergsvägen.

– Hur lever livet med dig då? frågade han som han brukade.

– Det knallar väl på, svarade jag, också enligt protokollet.

Han tittade forskande på mig.

– Få se nu, sa han. Du fyllde 38 i våras. Börjar det inte bli dags för dig att skaffa en fru och några svampar?

– Kanske det.

Han rynkade pannan.

– Du är inte homofil va?

– Nej, inte vad jag märkt.

– Jag såg dig faktiskt nere på Sigtunagatan häromdan tillsammans med en mycket ung pojke. Jag suckade.

– Snälla Valter. Ta det lugnt. Jag var tillsammans med en tjej så sent som i fredags.

– Jaså, vad var det för flicka? Vad gör hennes föräldrar?

– Bry dig inte om det du. Det här är fri kärlek. Det var väl det ni Ungsocialister kämpade för i början av seklet? Hinke åkte ju in i kurran för att han propagerade för preventivmedel.

Han skakade på huvudet.

– Jag vet inte, sa han. Det var nog mest grabbarna som var fria och kunde skvätta av sig utan ansvar.

– Hur var det med Ingegärd? frågade jag. Höll hon också på med fri kärlek?

– Jag ska säga dig, sa Valter allvarligt. Hon var mer erfaren än jag när vi gifte oss och det tyckte jag var strongt.

Vi satt tysta en stund och tittade ner på Frejgatan. En taxi stannade utanför en port på andra sidan och efter en stund kom några fnittriga tjejer ut. De hoppade in i taxin och for i väg.

– Den långa tjejen är barnbarn till Knutte som jobbade i vedlagret på Heimdalsgatan, sa Valter.

– Vadå? sa jag. Är det Lasses dotter?

– Ja just det, så hette hans grabb. Han bor här tvärsöver. Han är ingenjör på Atlas Copco ute i Nacka och kör bil till jobbet varje dag. Det är hans Volvo som står därborta vid fruktaffären. Förut när flickan var mindre kom Knutte och satt barnvakt, men nu behövs ju inte det mer.

Han var tyst en stund.

– Åsa tror jag hon heter, sa han sedan.

– Du känner verkligen folk här omkring.

– Ja, fattas bara. Jag har bott här i över 40 år.

Jag känner igen en stickreplik när jag hör den, så jag sa:

– Jag träffade Svante Rudberg i dag. Kommer du ihåg honom?

– Johan och Marias pojke? Jo då. Hur var det med honom?

– Så där. Han har hamnat lite på sniskan i livet.

– Jo, jag minns honom. Han var lite skör.

– Han hade det kanske inte så lätt hemma, sa jag, med farsan som söp och morsan som var så sträng.

Han tittade förvånat på mig.

– Vadå, sa han. Han söp väl inte värre än någon annan? Och Maria? Hon var ju godheten själv.

– Alltså, den där historien har jag hört hela mitt liv, sa jag lite irriterat, om hur han brukade sitta ute i porten och grina när han var full. Han vågade inte gå hem för då fick han spö av tant Rudberg.

– Vad är det för dumheter, sa han och jag kände hur den gamla respekten direkt vaknade till liv. Du vet inte vad du pratar om. Och att du skulle hört det här hela ditt liv är rena rappakaljan. Jag vet precis vad det handlar om.

Han såg på mig under buskiga ögonbryn och jag vågade inte öppna munnen.

– Så här var det, började han. Johan jobbade på järnvägen. Och en gång, det var hösten -46, hampade det sig inte bättre än att en av hans arbetskamrater trillade av en godsvagn och hamnade under hjulen och dog. Johan tog illa vid sig och kunde inte glömma bilden av den söndertrasade kroppen. Han fick en slags skräck för jobbet, men ville inte säga något, för att inte verka sjåpig. Så han gick i väg på morgonen, men kom inte längre än till Norra Bantorget. Där satt han på en bänk hela dagen. Och nästa dag var det likadant, och dagen därpå samma sak, och nästa dag köpte han en panna hembränt hos den där tokiga finnen på Hälsingegatan, du vet, och satt i Vasaparken uppe i berget mot Torsgatan. Det var när han kom hem den kvällen som han satt och grät i porten. Men han var ju inte rädd att möta Marias ilska, utan hennes kärlek som han tyckte att han inte förtjänade. Det var den enda gången, så det kan du inte ha hört hela ditt liv.

– Svante berättade det själv i dag när vi träffades.

– Ja, det är klart om alla jävla snorungar på gatan gick och sladdrade om det. Då blir han ju tvungen för han vet vad de går och tänker. Men Maria kom ut och hämtade in Johan och då berättade han allt och hon sa att han skulle säga upp sig på SJ. Sen fick han jobb på Pubs lager, nere vid Hötorget. Han dog för tio år sedan, bara en månad efter Ingegärd. Året därpå besökte jag Maria och jag bjöd med henne ner på Ritorno på Odengatan och sen gick vi på en konsert i Vasa kyrka. Jag lovar, jag uppvaktade henne verkligen. Men när jag ville bjuda henne på middag sa hon, jag minns det så väl: ”Kära Valter, du ska inte slösa dina pengar på mig. Jag är en mans kvinna och snart kommer jag också dö och då får jag träffa Johan i himlen”.

Valter suckade djupt.

– En mans kvinna, sa han. Jag tänkte på vad Hinke skulle sagt om det. Och att träffas i himlen, vad fan. När man är död åker man ner i jorden och där blir man kvar. Men det kunde jag inte säga till henne. Fast vi fortsatte att träffas, och promenerade mycket. Men det blev som hon sa, ett halvår senare dog hon plötsligt, och vad fan vet jag, de kanske träffades i himlen hon och Johan.

– Jo säkert, sa jag.

– Ju äldre jag blir, sa han, desto mer förstår jag vad lite jag vet. Bortsett från familjen, är det två personer som betytt riktigt mycket för mig: Hinke Bergegren, förstås, den klokaste människa jag träffat, och Tor Bonnier, en riktig jävla humanist. Han kom ofta ner i tryckeriet och pratade, om böcker och om världsläget. De var ju judar så vi tyckte lika om de där jävla nazisterna.

– Och vad har det med Svante Rudberg att göra?

– Jag vet inte, och det är det jag säger. Man kan inte veta. Fan, jag är ju kommunist. Jag borde hata den där kapitalisten Bonnier. Men det var inte så. Vi såg varandra på ett annat plan. Och

Svante, med så fina föräldrar så hamnar han ändå på sniskan som du säger. Det är bara så, somliga är lite skörare redan när de föds.

– Men vad fan betyder det, frågade jag, att vara skör?

– Din pappa var skör, sa han,

Jag ryckte till. Det var plötsligt för nära.

– Varför tror du han dog så ung? Han var ju inte femtio ens.

Jag svarade inte, och efter en stund fortsatte han:

– Han borde varit poet. Han borde haft ett slott i Skåne och odlat rosor. Han klarade inte slitet och förtrycket. Somliga gör inte det.

Då kände jag att jag blev arg. Jag höjde inte rösten, men det var klart att han hörde det.

– Min pappa var en bra person, sa jag. Han var en god människa. Svante säljer sig till några jävla överklasstroppar och springer deras ärenden.

Valter såg på mig.

– Jaha, och vad gör du då? frågade han.

Och där tog samtalet slut. Jag var kvar säkert en halvtimme och vi pratade om ditt och datt, men efter den repliken fastnade ingenting längre. När jag sedan gick stannade jag ute på gatan och tittade upp mot hans fönster. Där stod han och jag vinkade och han vinkade tillbaka. Och ännu en gång insåg jag att Svante hade rätt. Jag tillhörde en stark familj. Valter var känd och respekterad i kvarteren här omkring, och att vara släkt med honom gav mig fördelar som jag inte förstod då och som Svante inte hade. När jag körde därifrån såg jag att han fortfarande stod i fönstret som en slags hövding på lycksalighetens öar. Jag tog Norrtullsgatan och passerade Matteus skola, Tre Liljor och Ynglingagatan och allt var mina kvarter, mitt land. Men när jag körde över gränsen till Solna var det som att en tråd ville hålla mig kvar, en tråd som spändes och tånjdes ut och slutligen brast.

Kapitel 26

Nästa dag drabbade mig redan kvart över sju. En dag i Rickard Widmarks liv. Den här kändes ovanligt sne redan från början. Jag vet inte varför. Sne bara. Dålig luft. Lågtryck över Baltikum. Weltschmerz. Livsleda. Alienation. Framför mig låg ett trist jobb där jag inte skulle komma att spela hjälten precis. Jag låg kvar i sängen en stund och funderade på att skita i den här dagen. Dra ur telefonjacket och stanna i sängen och läsa Manhattandekare och dricka öl. Vilken jävla valfrihet. Jag öppnade fönstret och försökte få vinden att blåsa bort det för mig. Nere på gatan var det lugnt. De grå tjugotalshusen ramade in ett litet stycke stillhet mellan den brusande Råsundavägen och Norra kyrkogården. Det här var mitt liv. Ordning och reda. Vad fan, lite weltschmerz har ingen dött av. Jag tänkte på Svantes farsa. Valter hade gett honom upprättelse? Det behövde inte jag ta på mig. Nu handlade det om mig. Vad fan är det jag håller på med? Springer ärenden åt Marcus Westberg i hans privata maktkamp med sin morbror. Var det det som var meningen med mitt liv? Jag lekte en stund med tanken att ringa William Nordenstam och be honom ta sina femtio tusen spänn och gå och dränka sig i Djurgårdsbrunnsviken. Men det var för sent. Jag kunde inte släppa det här nu. Jag var tvungen att möta Bigner en gång till. En dag i Rickard Widmarks liv. Den här dagen skulle jag börja uppe på Gärdet. Jag satte mig i bilen och for i väg.

Jag stannade utanför en av de där låga fristående kåkarna på Askrikegatan. Där var det fint att bo. Ljusa trevliga Gärdet. En port med mycket glas och välsköta krukväxter. Och en porttelefon. Ingen slipper in utan att ge lösen. Jag tryckte på Kurt Zettergrens knapp. Sen tryckte jag på G. Bohlins. Sen ställde jag mig att vänta. Zettergren var först. Jag kände igen hans oroliga lilla röst.

– Hallå, sa han.

Jag knep käft.

– Hallå. Är det någon där?

Sen kom en äldre och gnälligare röst. G. Bohlins förmodade jag.

– Hallå, sa han.

– Hallå, sa Kurre.

– Vem är det?

– Det är hos Zettergren.

– Det här är major Bohlin.

– God dag. Det var visst någon som ringde.

– Här också. Hallå hallå. Är det någon där?

– Ja det är hos Zettergren.

– Var det ni som ringde?

– Nej, det var någon som ringde hos mig.

– Det är väl några busfrön. Hallå där nere förbannade snorungar. Jag ska skicka radiopolisen på er.

Jag smög ut på tå och lät dem gräla bäst de ville. Kurre var hemma i alla fall och skulle väl komma ut någon gång. Och vad major Bohlin beträffade kunde han dra åt helvete, och ta radiopolisen med sig. Jag gick tillbaka till bilen och började vänta. Planen var enkel. Jag tänkte ta med Kurre på en åktur och skrämma honom riktigt ordentligt tills han lättade sitt hjärta och berättade vad han visste. Att jag valde just Kurre berodde naturligtvis till en del på

att han hade skickat sina torpeder på mig, men främst på att han var den svagaste i det där gänget. Honom skulle jag rå på utan besvär. Jag rökte en cigarett. Sen tog den slut. Radion kvittrade och jag tände en till. Radion fortsatte att kvittra och jag väntade. I mitt yrke får man som sagt vänta mycket. Jag plockade fram Bigners pistol ur handskfacket. Den var inte laddad. Patronerna låg hemma i en byrålåda, men det kunde ju inte Kurre veta. Den såg ändå inte riktigt snäll ut. Jag la den bredvid mig på sätet och fortsatte vänta.

Efter en och en halv timme och fem cigaretter kom han ut. Det var första gången jag såg honom i hans naturliga tillstånd. Han såg vek och oförarglig ut. Jag lät honom passera bilen, sen hoppade jag ut och gick upp bredvid honom. Jag blixtrade lite med pickan och la armen om hans axel,

– Tjenare Kurre. Hur är läget?

Han blev alldeles vit i ansiktet och skulle ha fallit ihop om jag inte hållit i honom. Han gurglade lite, men fick inte fram ett ord.

– Seså, sa jag. Du ska inte vara så skraj. Jag vill bara snacka lite grann.

– Nej, nej, gnällde han. Låt mig vara.

– Jag ska snacka lite med dig först. Här är bilen. Hoppa in.

Jag knuffade in honom i framsätet. Sen gick jag runt och satte mig bakom ratten.

– Nå, hur går affärerna? frågade jag lätt.

Han svarade inte och jag körde bort mot Erik Dahlbergsgatan och vidare ner mot Lidingövägen och sen utåt Fiskartorpet. Vägvalet tycktes varken göra till eller från för honom. Han bara satt och stirrade ut genom vindrutan, spänd och nervös. Jag tänkte att jag skulle bana lite väg så jag sa:

– Ryck upp dig Kurre. Det här behöver säkert inte kosta dig mer än ett brutet näsben eller så. Det ryckte verkligen upp honom. Minst två decimeter. Sen sjönk han ihop igen och vände ett plågat ansikte mot mig.

– Varför kommer du just till mig? Jag har inte gjort något.

Just då hittade jag ett bra ställe och girade häftigt av vägen och körde ett tiotal meter uppför en flack grässlånt. Jag tvärnitade och vred av motorn i ett svep. Sen vände jag mig mot honom och la en tung hand på hans axel.

– Jasså du har inte gjort något? I går ringde du till ett gäng banditer och sa åt dem att de skulle kidnappa mig.

– Nej, nej, det var inte jag, gnällde han.

– Jo, det var faktiskt du, sa jag.

– Men det var Bigner som sa åt mig att jag skulle ringa, och att jag skulle säga så där.

– Säg hur då?

– Att de skulle ha slagträna med sig.

Jag knep hårdare om axeln och höjde rösten.

– Fast du hörde att de åkte på stryk va? sa jag. Om du hajar att jag sänkte den där jävla jättebabyn Roffe, så kan du ju föreställa dig vad jag skulle kunna göra med dig.

Jag lät honom få ordentlig smak på den tanken en stund innan jag fortsatte.

– Nu ska vi leka en lek, du och jag, sa jag. Det är en lek som heter svara på frågor. Jag frågar och du svarar. Och om jag inte är nöjd med dina svar, kommer det bli så där jättetråkigt.

Fattar du det: Jättetråkigt! Vi börjar med fråga ett. Var är Macke.

– Jag vet inte.

– Det var ju ni som fick i väg honom.

– Ja, ner till ett hotell i Schweiz, men han har försvunnit därifrån.

– Varför stack han överhuvudtaget från Sverige?

– Han vart utpressad.

- Det där jävla nyset tror du inte själv på en gång.
 - Mja, jag vet inte.
 - Vad fan säger du att han blev utpressad för då?
 - Han fick ett utpressningsbrev. Men jag tror inte att det är en utpressare som skrivit det.
 - Vem tror du har skrivit det då?
 - Jag vet inte, började han, men det syntes att han ljög.
- Han hade mer att säga. Han behövde bara lite uppmuntran. Jag funderade på att klappa till honom, men i stället sa jag:
- Du har väl i alla fall någon teori om saken?
- Han gav mig en sned blick. Det verkade som om han märkte att jag inte klappade till honom och han repade mod av det.
- Ja det är klart, sa han långsamt, vi har ju snackat en del om det.
 - Vi? sa jag. Är det Bigner och ert lilla löjliga syndikat du menar?
- Då rynkade han pannan och repade så mycket mod att han till och med tordes bita tillbaka lite grand.
- Vi är varken små eller löjliga, sa han med ett slags allvar.
- Jag stirrade på honom. Han påminde på något sätt om Bobo. Han hade samma blå seriösa ögon.
- Åkej. Men du hade alltså någon teori om vem som skrivit det där fejkade utpressningsbrevet.
- Han tvekade en stund. Så sa han:
- Jo, vi har snackat om det där. Stefan trodde att det var Macke själv som skrev det bara för att få en förevändning att ta sig ett sabbatsår. Det hade han visst hört av sin syrra. Jag tycker det verkar lite långsökt. Bigner och jag tror att det är Arbing.
 - Det verkar väl långsökt om något.
 - Nej inte alls. Arbing har ju försatt sig i en ohållbar situation i och med att han satsat så fullt på Macke som sin efterträdare. Macke klarar inte av det. Det är det som Arbing börjar inse nu. Sent omsider.
 - Det där verkar ju helraspigt. Han är ju helt såld på tanken att SFA måste stanna inom familjen.
 - Jo visserligen, men viktigare ändå är att trygga SFA. I ett modernt företag behövs det starkare folk än Macke i ledningen.
 - Sådana som du va? Och Bigner? Och Arnold?
 - Ja, vi låter i alla fall inte våra personliga problem gå ut över affärerna.
 - Nej, det kan ju Niclas intyga.
 - Niclas, sa han föraktfullt. Han fick inte mer än vad han förtjänade.
 - Han var en minut från att få mer än vad han tålde, sa jag skarpt.
- Han ryckte likgiltigt på axlarna.
- I en stark organisation måste man ta itu med svaga länkar på ett osentimentalt sätt.
- Jag tittade på honom och kände mig lite äcklad. Jag tyckte att han hade alldeles för lätt att glömma vilken liten skit han egentligen var och börja leka storfräsare. Jag fick lust att knäcka det där förbannade näsbenet för honom. Men jag sa bara:
- Det passar mig snorfint att ni tar kål på varandra. Då slipper jag göra det.
- Han ryckte till och sneglade ängsligt, men jag bara log och sa:
- Fan, jag är inte blödig. Fast jag tänker på en sak: Niclas gick det illa för. Och Stefan har rymt. Snart är det väl din tur, Kurre.
- Det gjorde honom först lite orolig, men så flinade han upp sig.
- Nä inte mig. Det är Bigner och jag som är de ledande i syndikatet.
- Jag flinade tillbaka.
- Jaha, då är ju allt bra. Då tar vi fråga två: Hur funkar det där syndikatet egentligen?

– Det får jag inte berätta, sa han allvarligt.
– Du tiger som muren va? Offrar näsbenet för den goda saken va?
Då sjönk han ihop direkt.
– Slå mig inte, bad han. Slå mig inte.
Rösten försvann i ett hickande. Så blev han allvarlig. Rösten fick en klagande klang.
– Jag tycker det är fegt att dra fördel av att du är starkare än jag.
Jag kände hur det ryckte till i mungiporna. Jag tyckte mig förflyttad till Matteus skolgård, en frukostrast för trettio år sen. Jag stötte upp lite honung ur krävan och bredde den på stämbanden.
– Jag vill bara veta hur det funkar. Det kan väl inte vara så jävla hemligt. Jag lovar, jag ska inte berätta för någon, varken för snuten eller för Bigner.
Han tvekade en stund, så började han:
– Det var Arbing som blev kontaktad av en representant för de amerikanska bilbolagens samarbetsorganisation. De håller på att koncentrera handeln med begagnade amerikanare i Västeuropa och de vände sig till Arbing därför att han gjort liknande jobb tidigare. Så vi pratade igenom saken och startade Svenska Bilintressenter. Vi främjar utbytet av kunder mellan de enskilda handlarna och erbjuder skydd och finansiering.
– Det låter ju fantastiskt, sa jag. Och alla handlare går med?
– Vi har inte räknat med att få med alla.
– Du måste ha missuppfattat min fråga. Jag undrade vad ni gör med dem som genomskådar upplägget och inte vill vara med?
– Somliga låter vi vara, men en del försöker vi påverka.
– Är det då brännbollsträna kommer fram?
– Det har kanske hänt någon enstaka gång. Jag vet inte så noga. Jag jobbar mest med det administrativa.
– Men bilhandlarna då? De som inte begär mer än att få fortsätta skojet på det gamla sättet. Tycker du inte att det är taskigt mot dem?
– Nej, varför det? Snarare tvärt om, Samtliga våra detaljister har ökat sin omsättning. Varför skulle jag beklaga dem för det?
– Äh ta och lägg av det där jävla försäljarsnacket, fräste jag.
Han rynkade ögonbrynen.
– Jag ska säga dig, började han och vände sig äntligen direkt till mig, att det här inte bara är en ekonomisk sanering, utan i lika hög grad en social. Det frodas en gangstermentalitet bland de små och medelstora bilhandlarna som samhället kommer att vinna på att slippa. Där finns ett otal råa och vulgära människor som inte har i affärsvärlden att göra.

Jag skakade på huvudet, men höll inne med kommentarerna. I stället sa jag, snabbt och överrumplande:

– Vad hände hos Robert Altén i lördags?
En vild skräck drog över hans ansikte.
– Vad menar du? sa han med en röst som han inte kunde hålla stadig.
– När jag hade gått min väg klättrade ni in via piskbalkongen. Vad hände då? Försök inte slingra dig. Svara bara.

Han tittade på mig med stora runda ögon. Sen kom det som en ström:

– Det var Bigner. Jag ville inte. Men han sa att vi skulle klättra in. Och det var jättehögt och jag var rädd. Och Altén blev överraskad och började slåss och så smällde det så jag fick ont i öronen och så låg han bara där och det var jättemycket blod. Men jag har inte gjort något. Det var Bigner som hade pistolen. Jag är oskyldig.

Jag tittade på honom länge, och när jag talade kom orden långsamt och tydligt:

– Det här är andra gången du är med om ett mord. Fan, jag börjar undra hur oskyldig du är egentligen.

– Vadå, andra gången? Vad menar du?

– Karl-Heinz Schmidt, sa jag. Vad hände den där kvällen ute på Värmdö?

Då kom det panik i hans ögon.

– Ingen vet, ingen pratar, ingen får säga något.

– Jag vet redan, sa jag. Nu vill jag att du berättar.

– Jag har haft sådana samvetskval.

– Prata på bara, sa jag mjukt. Det kommer kännas bättre då. Var du med, tidigare på kvällen, när de stod och sköt prick nere vid stranden?

– De kastade tomflaskor i sjön och försökte pricka. Jag fick ont i öronen och gick bort lite. Fast jag ville vara nära om de hittade på något annat. Då kom Karl-Heinz där vid syrenbersån. Han var jättekonstig och pratade för sig själv. Jag förstod inte vad han sa: ”Kulsprutan hackar hela tiden. Den rycker som en krokodil i mina händer och människor faller och blöder och dör, män och pojkar och blodet går aldrig bort, och fast jag springer och gömmer mig och inte vill skjuta mer går blodet aldrig bort”. Så såg han mig och bad om hjälp och jag sa att jag vet inte hur man gör, och så skrek han igen att blodet inte gick bort. Sen tog han av sig alla kläder och sa att det var blod på dem och då kom Marie ut på trappan och han sprang bort till henne. Hon blev rädd först och skrek, men han bad henne om hjälp och så pratade de med varandra. Då kom Macke. Han hade hört hennes skrik och hade pistolen, och såg hur han stod naken vid henne så han sköt och träffade med ett enda skott och Karl-Heinz bara föll omkull. Marie viskade: ”Macke vad har du gjort?” Sen ändrade hon sig jättesnabbt. Hon sa att de skulle säga att han försökt våldta henne och så slet hon sönder sin fina blus så att man såg hennes bröst. Sen kom det massa folk och de trodde på henne och jag sa inget till någon.

– Vad har du samvetskval för?

– För Maggan. Hon fick lida för att alla trodde att hennes man försökt våldta Marie, och jag kunde sagt att det inte var sant, men jag vågade inte.

– På vilket sätt fick hon lida?

– Jag vill inte prata om det.

– Blev hon utnyttjad? Förnedrad?

– Jag vill inte prata om det, skrek han och det kom tårar i ögonen, hör du det? Jag vill inte. Jag tittade in i hans simmiga förtvivlade ögon.

– Varför kallas hon Sparven? frågade jag.

Plötsligt förändrades uttrycket. Det var som om han kom att tänka på något riktigt skojigt.

– Det var Stefan, sa han. Det var så kul. Alla skrattade jättemycket. Maggan också. Stefan kallade henne Sparven och när Arnold frågade varför så sa han: Sparvar pickar säd från marken, men Maggan suger säd från pickar.

Han hejdade sig när han såg mitt uttryck utan minsta leende, och han blev genast osäker.

– Det blir inte lika kul när man berättar, sa han.

Vi var tysta en lång stund. Sen suckade jag och sa:

– Jag tycker du ska sticka din väg grabben. Bort någonstans. Kan du inte skaffa dig ett slott i Skåne och börja odla rosor eller något. Jag tror att det skulle passa dig bättre än att leka med de här jävla typerna.

Han sjönk ihop ytterligare och fuktade sina läppar med en smal ljusrosa tunga.

– Men jag har mitt jobb att sköta, sa han.

– Du har en hälsa att sköta också. Gör det i stället.

Han satt tyst en stund och skakade sakta på huvudet.

– Jag kan inte, sa han ynkligt.

Så satt han tyst en stund till. Så rynkade han pannan.

– Jag kan inte, sa han i en ny, lite bestämdare ton.

Han satt tyst ännu en stund. Plötsligt harklade han sig affärsmässigt och rätade på sig.

– Jag tänker inte sticka, sa han. Bigner och jag är kompisar. Det är vi som är de ledande.

Han såg på mig och jag snarade hans blick. Något fladdrade till därinne, men han slog inte ner ögonen.

– Det kommer gå illa för dig grabben, sa jag långsamt. Jävligt illa.

– Du-du säger väl inget till Bigner, stammade han.

– Stick åt helvete, sa jag.

– Du lovade.

– Stick åt helvete.

Jag öppnade hans dörr och knuffade ut honom. Sen vred jag om nyckeln och backade ner på vägen igen. Han satt kvar på gräset och tittade på mig.

Jag körde därifrån. En dag i Rickard Widmarks liv. Den kändes sneare än någonsin. Jag siktade bilen mot Bobos hus på Sigtunagatan och sköt i väg. Jag undrade varför jag föreslagit det där med att han skulle skaffa ett slott och odla rosor. Det var ju vad Valter sa om min farsa. Sedan tänkte jag en stund på Karl-Heinz Schmidt. Vad var det Altén hade sagt? Det var ett jävla livsöde det också. Han kommer till fredliga neutrala Sverige med ett knippe trasiga krigsnerver och här tar de först hans företag, sedan hans fru och sist hans liv. Fy fan. Det var en sne dag.

Dubbelparkerad utanför Bobos port stod en fruktansvärd Rambler AMX. Den var skinande solgul och hade en minst två meter hög antenn på högra flygeln. Hela bilen var som en dröm om man bortsåg från den socialrealistiska omgivningen. Jag kunde inte motstå frestelsen att gå fram och kika in i den. Svart skinnklädsel. En vit telefon. En åttatums TV. Elektriska fönsterhissar. Kassettbandspelare, stereoanläggning och en lucka mellan framsätena som mycket väl kunde vara ett barskåp. Jag suckade och gick därifrån och hoppades att inte ägaren sett min beundran. Den glädjen unnade jag honom inte. Jag gick in genom porten och uppför trapporna. Sen ringde jag på Bobos dörr. Där inne fanns Ramblerns ägare. Han hade sett mig genom fönstret. Det var han som öppnade. Det var Bigner. Han hade som vanligt en pistol i handen, och ett nytt bandage efter hundbettet i lördags. Pistolen stoppade han i magen på mig och väste:

– Kom in. Snabbt.

Jag klev in och stängde dörren efter mig. Bigner gick baklänges före mig in i rummet. Där satt Bobo i soffan och Fredrik Sonebäck stod mitt på golvet. Också han med en pistol i krattan.

Jag vände mig till Bobo och frågade:

– Vad håller ni på med här?

– De säger att de ska ta mig med på en åktur, sa Bobo med ett blekt leende.

Jag började nästan garva. Världen är väl för jävligt liten. Samtidigt som jag tar Kurre på en åktur så kommer Bigner och ska göra samma sak med Bobo. Men jag garvade inte. Bobo var för blek för det. Och hans underläpp var för svullen. Den hade nyligen blodat ner en näsduk som han höll hårt i högra handen.

– Vi tänkte ta er en och en, sa Bigner, men det här går ju också bra.

– Bara vi kommer i väg någon gång, sa Fredrik otåligt.

– Ingen brådska för vår skull, sa jag.

– Håll käften, fräste Bigner.

Han stod still en stund och nöp sig i näsan med den hand som inte höll pistolen. Så gick han plötsligt fram till telefonen.

– Håll dem täckta, sa han till Fredrik.

Han slog ett sexsiffrigt nummer. Det tutade ända ut till oss. Så var det någon som svarade och Bigner sa:

– Hej. På Sigtunagatan, nästan nere vid Odengatan står en blå Ford Falcon, Sextiotrea eller sextiofyra. Stick och hämta den nu meddetsamma och kör ut den till Värmdö. Vi är på väg dit ut nu. Jag lägger nycklarna på vänstra framhjulet. Har du fattat? Bra.

Han la på luren och vände sig till mig.

– Hit med bilnycklarna.

Jag gav honom nycklarna och han stoppade dem i fickan. Sedan nickade han åt Fredrik.

– Nu sticker vi. Du tar Lange så tar jag det här kräket. Ni två går först. Den som knystar skjuter jag ihjäl.

– Du kan inte skjuta i porten, sa jag. Det ekar för mycket.

– Det skiter jag i, väste han. Från och med nu skiter jag i allt. Fattar du det? Jag skiter i allt.

Vi gick ut i farstun och ner för trapporna. Ingen knystade. När vi kom till första våningen hördes det någon som kom nere i porten.

– Inte ett ljud, viskade Bigner.

När vi gick ner för sista trappan såg jag att det var Palle och Målla. De var troligen på väg upp till Gunnel.

– Hej älskling, ropade Målla till Bobo.

Bobo såg mycket generad ut.

– Hej, sa han. Vi kan inte stanna. Vi har jättebråttom.

Palle sa ingenting. Han tittade forskande på oss och på våra följeslagare. Jag mötte hans blick och visslade tyst:

– I Roslagens famn på den blommande ö där vågor...

Bigner tryckte något hårt i ryggen och jag slutade mitt i strofen.

När vi kom ut på gatan stoppade de pistolerna i fickan och siktade på oss genom tyget. Det var helskarpt. Bigner öppnade Ramblerns dörr.

– Hoppa in där bak.

Bobo och jag hoppade in och Bigner satte sig i framsätet och siktade på oss med sin pistol.

Han tog upp mina bilnycklar och gav dem till Fredrik som gick bort och la den på Falconens framhjul. Sen kom han tillbaka och satte sig bakom ratten. Han trixade igång motorn och gled iväg. Motorljudet var lågmält och musikaliskt och baksätet var mjukt och skönt att sitta i.

Under andra förhållanden skulle jag ha njutit av åkturen, men Bigners sjuka ögon skrämde mig lite grand så jag slöt ögonen och lutade mig tillbaka. Jag kunde känna automatlådans mjuka växlingar och höra suset från de breda däcken. Det var tyst i kupén och mina öron växte. Några mynt skramlade stilla i någons ficka. Troligen Fredriks. Bobos andhämtning var snabb och ojämn. Jag lyssnade intensivt efter ljud från Bigner och plötsligt knäppte det till.

Jag ryckte till och slog upp ögonen. Bigner såg rätt in i mig med svarta ögon. Jag vände bort blicken och såg på Bobo. Han såg på mig och jag frågade:

– Hur kom de in?

– De ringde på dörren, sa Bobo.

– Knip käft, sa Bigner.

– Du kan inte hindra oss att prata.

– Inte? sa han och höjde pistolen.

– Du blodar ner sätena, sa jag ynkligt.

Han bara flinade. Sen tryckte han av. Den jävla idioten fyrade av pistolen mot oss. Jag kände luftdraget när kulan slog in i sätet mellan oss. Knallen for rätt in i mina oskyddade öron.

Fredrik ryckte också till. Han svajade till med bilen. Sen kastade han en snabb, forskande blick på Bigner, men han sa ingenting. Jag sa heller ingenting.

Ingen sa någonting. Alla var dödstysta hela vägen ut till stiftelsens kåk på Värmdö. Grinden var öppen och Fredrik körde upp för den knastrande grusvägen och ställde sig framför stora trappan. Då öppnade Bigner käftan.

– Hoppa ur, sa han.

Vi hoppade lydigt ur. På trappan stod Arnold.

– Är Kurre här? frågade Bigner.

Arnold skakade på huvudet.

– Han ringde för en stund sedan och sa att han var försenad.

Bigner svor till, men Arnold bara flinade. Han pekade på mig.

– Fick ni med er den där på köpet?

– Han medföljer gratis varje förpackning, sa Fredrik och han och Arnold började garva.

Men Bigner skrattade inte. Han viftade med pistolen mot oss.

– Gå in, sa han och vi gick in.

Vi gjorde allt han sa. Vi gick ner för en brant trappa och in i ett litet rum med luckor för fönstren. Vi satte oss på varsin stol och lät Bigner låsa in oss med dubbla slag.

Kapitel 27

- Och här sitter vi, sa jag.
 - Ja, sa Bobo. Lite överraskande kanske.
 - Han har gått över gränsen. Han är helt galen nu.
 - Du menar Bigner?
 - Ja, vad tror du?
 - Jag vet inte. Det känns som ett misstag, men det kommer nog att rätta till sig.
 - Ja, det är mitt misstag. Jag skulle skjutit den jäveln på Cardellgatan i lördags.
 - Det är klart att du inte skulle ha dödat honom. Det kan ju aldrig vara rätt. Jag bara skakade på huvudet.
 - När vi träffade honom i lördags hade han precis mördat Robert Altén. Hajar du det. Hade jag skjutit honom då skulle det här jävla syndikatet gått i bitar och vi skulle inte ha suttit här nu.
 - Vi skulle suttit i fängelse i stället.
 - Du menar att det skulle varit värre?
- Bobo gav ifrån sig en liten irriterad fnysning.
- Jag säger att det är ett misstag, sa han. När vi talade med direktör Arbing i går så sa vi ju åt honom att han skulle dra tillbaka sina kommandosoldater.
 - Det verkade inte som om det hjälpte något vidare.
 - Nej, men efteråt träffade jag John, ja, af Simons, alltså, och han sa att han skulle reda ut det här.
 - Och lik förbannat dyker Bigner upp på Sigtunagatan och ger dig på käften och kidnappar dig och drar med mig i samma svep. Fattar du varför han ville ha min bil?
 - Nej.
 - Troligen kommer han att köra ner oss i sjön någonstans.
 - Du överdriver alltid.
 - Jo, kanske det. Den här trevliga John, som du kallar honom, ser nog till att du klarar dig. Han kommer ju sätta dit Bigner till slut, men visst vore det praktiskt om den där galna jävla psykopaten kunde fimpa mig först. Det skulle ju inte förändra straffet för Bigner, men det skulle vara en lättnad för Simons.
 - Nu överdriver du igen. Han resonerar inte på det sättet. Han är en oerhört bildad och kultiverad man.
 - Snacka inte skit, fräste jag. Jag vet mer om honom än du. Han är chef för det här mördargänget, han misshandlar kvinnor, han vill riva ner allt som miljonärs jobbare kämpat för. Om du inte fattar att han är lika ond som syndikatet, kommer du själv att bli likadan.
 - Vadå, skulle jag bli som Bigner, menar du. Tack för den komplimangen.
- Det drog en min av sårad rättfärdighet över hans ansikte. Den kändes lite påklistrad, men jag lät det passera.
- Vi satt tysta en stund, sen frågade jag hur det kom sig att han träffat af Simons efter mötet.
- Han satt och pratade med direktör Arbings sekreterare, och sen när jag kom ut så frågade han om han fick bjuda mig på lunch. Ja, det kunde kanske vara intressant, tänkte jag, att höra vad han tyckte om samtalet med Arbing.
 - Fick du ur honom något?
 - Vi pratade inte så mycket om det när allt kom omkring. Jag nämnde det där som jag sa till

dig, att jag funderade på att börja plugga juridik också. Han tyckte att det var en bra idé och han berättade mycket om karriärvägar, och för den delen, om genvägar, och han erbjöd sig att bli min mentor. Jag berättade om mina vänstersympatier, men han tyckte att jag hade precis den friska moderna bakgrund som näringslivet behövde. Han tyckte inte att jag skulle binda upp mig till något företag utan söka mig till SAF, arbetsgivarföreningen. Där skulle min bredd komma till nytta, sa han. Men jag vet inte. Jag har funderat hit och dit. Vad tycker du?

Jag tittade på honom och jag kom att tänka på det där telefonsamtalet jag tjuvlyssnat på mitt i natten när af Simons berättade för Arbing att Altén var död. Då hade han sagt något om att Lange inte var något verkligt problem, rationell och mottaglig för argument som han var. Widmark däremot. Honom får vi kanske göra något åt.

– Tja, sa jag till slut. Du borde kanske kunna räkna ut vad jag tycker, men jag ska inte säga något. Mitt råd är att du föreställer dig att du ska berätta det här för Ann och för Hasse. Tänk på vad de kommer säga och vad du tänker svara.

– Men vadå? Skulle jag inte ha rätt att fatta mina egna beslut?

– Du får fatta vilka jävla beslut du vill, men vad jag inte fattar är att du inte fattar att det kostar. Du kommer till en arbetartjej och säger att du ska jobba för SAF. Tror du att hon kommer att bli glad för att du låter dig köpas av den där jävla skurken Simons?

– Han är ingen skurk. Vi gick på Riche och åt och sen satt vi på hans kontor på Humlegårdsgatan i flera timmar och pratade. Det var oerhört intressant.

I en tiondels sekund flög en blixst av ilska igenom mig, men sen blev jag bara trött, och när jag pratade blev det med min trötta röst:

– Såg du att det stod ett kassaskåp i hörnet på hans kontor.

– Ja, hur så?

– Därinne ligger det ett brunt kuvert med bilder på Maggan Schmidt. De är tagna där på kontoret i ett mindre rum. Hon är naken och har breda ränder över magen och stjärten där han slagit henne med sin livrem.

Bobo tittade på mig en lång stund, sedan sa han:

– Det där har jag svårt att tro på.

Jag ryckte på axlarna.

– Åkej, du tror att jag ljugar. Skit samma. Du får tro vad fan du vill, och besluta vad som helst. Det verkar ju faktiskt som om du redan valt att byta sida. Och det får väl bli mitt lilla hopp: att du kan övertala din vän John att inte låta Bigner dränka mig.

Det var ganska fascinerande att se Bobos ansikte nu. Plötsligt kunde han inte bara flyta ovanför allt, pojkaktigheten räckte inte till, han var tvungen att möta min fientlighet ansikte mot ansikte. Jag tvingade honom att stå för sitt ord och att ta konsekvenserna. Han grimaserade med munnen och flackade med blicken. Till slut reste han sig häftigt.

– Det här är outhärdligt, skrek han. Jag måste ut härifrån.

Han gick hastigt runt i rummet och knackade i väggarna, men de svarade bara som väntat med stum betong. Till slut kom han fram till dörren och började bulta på den med knytnävarna.

Han ropade och bultade en lång stund och till sist hördes steg i trappan. Jag spände mig och gjorde mig beredd om någon chans skulle dyka upp, men in kom Bigner med sin pistol och Fredrik och två storväxta torpeder som verkade vara proffs.

– Vad är det för jävla liv? gläfsste Bigner.

– Jag kan inte sitta här längre, sa Bobo. Jag kräver att få träffa advokat af Simons omedelbart.

– Kräver, skrattade Bigner. Du kräver ingenting och du sitter här så länge vi bestämmer.

Simons är inte här. Det är bara de elaka pojkarna. Det är färdiglekt nu, Lange. Det är färdiglekt för dig och din kompis.

Han motade ut sina kumpaner och gick själv sist, baklänges genom dörren och låste efter sig och Bobo stod kvar och för första gången såg han rädd ut. Det är färdiglekt nu, Lange, det är färdiglekt nu.

Han stod kvar en stund vid dörren, sedan satte han sig i ett hörn och stirrade ner i golvet. Vi var tysta i en kvart minst. Till sist suckade han djupt.

– Kunde du ha skjutit honom på Cardellgatan? Frågade han.

– Jovisst, jag såg ju att han tänkte dyka efter pistolen, men jag sköt inte, och det finns väl en orsak till det.

– Att du inte vill döda?

– Nej, inte ens honom.

– Det finns forskning som visar att de flesta soldater i krig väljer att missa när de skjuter mot fienden.

– Felet är bara att Gud inte tackar dem för det. De har inget skydd när stridisarna och orderlydarna sätter igång sina kulsprutor. De dör lika lätt som alla andra.

– Du sa tidigare att du ångrade att du inte sköt honom då.

Jag ryckte på axlarna.

– Man kan inte veta, sa jag. Vad säger du själv? Du ser ju att han är galen. Hur skulle du göra om du fick en chans? Skulle du kunna skjuta honom?

– Jag har tänkt mycket på det. Jag ska ju mönstra nästa år och jag har inte bestämt hur jag ska göra.

– Det är en filosofisk fråga du brottas med?

– Ja, verkligen.

– Filosofi är ett bra sätt att distansera sig från verkligheten.

– Inte alls, det ett bra sätt att förstå verkligheten.

– Men funkade det här och nu? Om du får en sekund där du förstår att du hinner slita ner en bajonett från väggen och hugga den i Bigners mage?

Bobo skakade på huvudet.

– Jag tror inte att jag skulle kunna det, sa han.

Jag tittade på honom. Han hade en allvarlig begrundande min. All rädsla var borta, all osäkerhet. Världen var begriplig igen. Den gamla goda filosofin hade lyckats till hundra procent. Jag skulle knappast kunna räkna med honom om det kom till verklig strid. Det var en kort stund då han tappat fotfästet och brusat upp och bultat på dörren, men det var över nu. Nu låg det begravt under, Gud vet, hur många lager trygghet.

Jag vårdade tystnaden en stund, sen började jag i en annan ända. Jag vet inte om jag hade nån plan direkt. Jag kanske bara ville få tiden att gå, kanske var det min egen distansering.

– Du berättade en gång om hur du gjorde en karta över Humlegården och hur folket i byn uppe vid parkleken gjorde uppror mot fogden som huserade nere i Kungliga biblioteket.

– Ja, det var ganska roligt faktiskt.

– Hur tänkte du då om det här med krig och dödande?

– Jag var bara tolv år. Pappa var väldigt intresserad av historia och han berättade om Engelbrekt och Dacke och om Karl X Gustav och Karl XII. Han var kalenderbitare och visste hur många som dog på vardera sidan i Slaget vid Lund 1676 och i Den stora folkslakten vid Leipzig 1813. Men han berättade också om enskilda soldater och deras hjältemod, de som dog för fosterlandet.

– Lät du folk dö, där i ditt fantasiland i Humlegården?

– Jag ville ju egentligen inte att folk skulle dö, men jag förstod att jag måste ta fram realistiska

dödssiffror, så där som pappa berättade.

– Och ensamma hjältar?

– Ja, så klart.

– Hur var det? jag har för mig att du berättade att din pappa var folkpartist.

– Hur så?

– Tja, borgerliga politiker har alltid varit snabbare att skicka ut unga män att låta sig slaktas i skyttegravarna.

Bobo skrattade till.

– Han satt i kyrkofullmäktige på Lidingö. Det var nog mest fredliga frågor som diskuterades där.

Jag skrattade också, men jag höll koll på honom. Kanske började trygghetslagren spricka upp lite.

– Du var tolv år, fortsatte jag. Och du följde med din mamma in till stan när hon skulle träffa diverse människor.

– Hon sa alltid åt mig att jag inte fick lämna Humlegården.

– Hon var översättare va? Hon kanske besökte olika bokförlag?

– Troligen.

Nu var det ingen tvekan. Den där oron som jag sett redan första gången vi träffades var tillbaka.

– Hon tyckte inte att hon behövde oroa sig för dig? frågade jag, lätt konverserande, att du var ensam i parken så länge, menar jag.

– Nej, jag hade klocka och jag visste vilket tåg vi skulle åka med.

– Tolvåringar är ofta duktigare än vad man tror. Hur gammal var du när pappa dog.

– Femton.

– Det kan vara en känslig ålder. Vad dog han av?

– Han bara dog.

– Åkej, sa jag och visade tydligt att jag förstod.

Nu flackade han med blicken och det såg ut som om han skulle brusa upp igen.

– Ok, han tog livet av sig, fräste han. Är du nöjd nu?

– Varför skulle jag vara nöjd med det? Vet man varför han gjorde det?

– Mamma säger att han var deprimerad, men jag vet inte.

– Det låter ju inte riktigt så som du beskrivit honom: föreningsmänniskan med historieintresset, han som tycker att godhet är den enda framkomliga vägen.

Bobo rynkade pannan.

– Jag fattar inte varför vi talar om det här, sa han irriterat. Jag vill faktiskt inte.

– Nej nej, sa jag och höll upp händerna avvärande. Vi behöver inte prata om det här. Ibland bara blir det så där. Vi snackade ju om att du skulle mönstra. Kanske är vi skraja helt enkelt. Vi vet ju inte vad den där jävla Bigner tänker hitta på.

Vi tystnade igen och satt säkert en halvtimme i egna tankar. Plötsligt började Bobo prata. Det var som om han bara fortsatte ett resonemang han haft inne i sitt huvud:

– En gång var jag högst uppe i hörnet vid Karlavägen och Engelbrektsgatan. Jag hade precis tittat på klockan och skulle gå till hållplatsen nere på Humlegårdsgatan. Då såg jag mamma komma ut ur en port på Engelbrektsgatan, på andra sidan Karlavägen. Hon var tillsammans med en man som jag inte kände igen. De gick arm i arm och nere vid hörnet kysste de varandra länge innan de skildes. Jag hukade bakom buskarna och sprang hela vägen bort till

Floras kulle, så att det skulle se ut som om jag kom därifrån. Jag sa ingenting till mamma eller pappa och jag har aldrig berättat det här för någon.

Efter det satt vi tysta igen. Det kändes som att han berättat det han ville och att han överlät åt mig att dra de slutsatser jag kunde. Men tiden var lite vriden därnere i vår källarhåla, så det dröjde säkert flera minuter innan jag kom med den självklara repliken:

- Vet du om det var det som gjorde din pappa så deprimerad att han ..?
- Jag har inte en aning. Mamma vet ju inte att jag vet så vi pratar inte om det.
- Men det måste varit jobbigt, femton år, det är väl då man slutar nian och börjar gymnasiet. Påverkade det dig mycket?

Han ryckte på axlarna.

- Inte så mycket, sa han. Pappa sa alltid att om någonting är svårt ska man sätta sig ner och tänka igenom problemet och sen ska man göra det som är klokast. Och jag tänkte att det klokaste var att bli bra i skolan och skaffa många vänner.
- Försvinner sorgen då?
- Jo, det är ju det enda sättet.

Jag tittade på honom. All oro var borta. Han såg ut som om han satt i soffan hemma på Sigtunagatan. Jag tvekade en stund, sen sa jag:

- För mig är det annorlunda.
- Hur då?
- Jag måste igenom det.
- Hur då igenom?
- Under kriget, började jag, men så ändrade jag mig. När jag var liten bodde jag på Västmannagatan. Farsans två bröder, Axel och Valter och deras familjer bodde i närheten. Vi var ju kommunister allesammans och höll ihop. Men under kriget byggde de koncentrationsläger i Sverige, där de internerade vänsterfolk, och en dag 1944 kom Axels fru hem till oss och berättade att polisen varit hemma och tagit med sig hennes man. Farsan och Valter försökte ta reda på vad som hänt, men polisen sa att det var hemligstämplat, och en vecka senare kom beskedet att min farbror dött. Det var en olyckshändelse, sa de. Och ytterligare en vecka senare kom en civil polis och lämnade en urna, men det fanns ju ingen möjlighet att veta om det var Axel som låg i den. Vi delade sorgen så klart, men också ilskan och hatet. Fem år senare dog farsan. Han hade jobbat trettio år på Sieverts kabelverk och dog av ren utslitning. Då var jag femton, precis som du. Och genom sorgen och orättvisan lärde jag mig att känna igen såna som Bigner, Arbing och John af Simons. Du brukar tycka det är konstigt att jag kan avsky folk jag aldrig träffat, men för mig är det självklart, det handlar inte om att tänka igenom något problem, det är en ren känsla.
- Men då måste du ju orka gå omkring och bära det där hatet.
- Det är inte tungt, det är lätt som stål.
- Men om du använder din tankeförmåga kan du bena ut alla delarna, bit för bit. Jag har läst om de där så kallade koncentrationslägren och jag vet att det var ytterst få som dog, och vad gäller din far kan du tänka på den ständigt växande medellivslängden, även bland arbetare. På så sätt kvarstår två ovanliga slumpartade händelser. Ser du det så blir det lättare att befria dig från känslor som egentligen är rätt irrelevanta.
- De är inte irrelevanta för mig.
- Nähä.

Sen blev inte mera sagt. Och jag insåg med full säkerhet att jag aldrig skulle kunna lita på Bo Einar Lange.

Vi satt tysta en halvtimme, sen hörde vi steg i trappan. Det var Arnold, de två biffiga gorillorna och Fredrik med ett snörnystan och en hushållssax med orange handtag. Arnold viftade med en pistol.

– Res er upp, sa han, och håll händerna bakom ryggen.

Vi reste oss och Fredrik kom fram och bakband oss.

– Dra åt ordentligt, sa Arnold, så det känns på de jävlarna.

Han drog åt så det sved till, men jag kände samtidigt att det var en darrig jävla knut han slagit. Ingen sjöscout där inte. Men jag lät den sitta och låtsades ha rejält ont. Vi fick varsin gorilla som förare och så leddes vi upp för källartrappan, ut i hallen, förbi Erik av Pommerns jävla rustning och upp för trappan till övervåningen.

Vi kom in i ett stort hörnrum med fönster åt tre håll, dels ut mot Lindalssundet, dels mot uppfarten där det stod ett antal bilar; bland annat den gula Ramblern, en mörkblå BMW, en vit Camarro och min gamla trogna Falcon. Jag kastade en längtansfull blick ditåt.

Rummet var ordnat som en rättssal, med ett bord med fyra platser. Där satt Bigner och Kurre och dit gick Arnold och Fredrik. Vi fick sitta på varsin stol mitt på golvet. Gorillorna ställde sig på vakt bakom oss vid dörren. På väggen bakom domarbordet hängde från tak till golv en flagga med något nordiskt jävla solkors på. Arnold var ordförande, tog en klubba och slog tre gånger i bordet.

– Bo Einar Lange, sa han högtidligt.

– Ja, sa Bobo.

– Rickard Widmark.

– Skit på dig, sa jag.

Bigner stirrade ilsket på mig, Kurre tittade på Bigner, och Fredrik drog lite på munnen.

Arnold rynkade pannan. Jag hade tydligen brutit mot protokollet, men han beslöt att fortsätta.

– Ni sitter inte här för att rannsakas. Det här är ingen rättegång. Ni är redan dömda och har ingen som helst talan. Men reglerna i vår organisation säger att underordnade människor, hur usla de än är, ska informeras om överhetens beslut innan de verkställs.

Han harklade sig och borstade bort en osynlig smula på ärmen.

– Ni som är kommunister, fortsatte han, vet ju hur samhället fungerar. Demokratin är en illusion, regering och riksdag är bara spel för galleriet. Den verkliga makten finns högre upp. De senaste tio åren har vänstern gjort sig bred och släpphänta socialdemokratiska myndigheter har låtit det ske. Men nu är det slut med det. Festen är över. Beslutsamma krafter inom borgerligheten har tagit ett fast grepp om situationen. Vi är näringslivets kommandotrupper med uppgift att slå tillbaka vänstern. Vårt mandat kommer inte från den illusoriska demokratin, utan från samhällets verkliga makthavare, och vi styrs bara av de lagar som vi själva lägger på oss.

Jag lyssnade på vad han sa, men hade samtidigt full koll på allt annat i rummet. Av de fyra vid bordet var Bigner centrum, han var dynamon som genererade kraften. Man kunde nästan höra hans hat som ett dovt brummande. Kurre var fullkomligt livrädd. Han satt mest och stirrade ner i bordet, utom när han då och då slängde en snabb kontrollerande blick på Bigner. Han mötte inte min blick en enda gång. Arnold var den oberörda tjänstemannen, byråkraten, och Fredrik verkade allmänt obekvämt och distanserat överlägsen. Jag kom att tänka på Ann som jämfört dem med den där rebellrörelsen som härjade 1968. Kanske låg det något i det. Av de två gorillorna hörde jag ingenting, bara andetag och knarr i golvet. Men sen var det något mysigt med den jävla solkorsflaggan också. Jag tyckte att den rörde sig, som om någon satt där bakom. Jag ville inte stirra för mycket, om det nu var någon som hade uppsikt över oss, men en gång tyckte jag att jag såg en fot som snuddade vid tyget inifrån.

– Ni är dömda till döden, sa Arnold efter en ny konstpaus, för spioneri och terrorism. Ni har aktivt motarbetat oss i vår rättmätiga kamp. Vi har gett er ett flertal chanser att ge upp, men ni har vägrat och får nu stå ert kast. Kampen mellan klasserna måste vara på liv och död. Nu vill jag bara fråga er: Har ni förstått den information ni fått här och nu?

Jag tittade på Bobo och såg hur hela han ville ge sig in i diskussion med sina domare.

Hundratals ord bubblade i en osynlig aura kring honom, men till slut blev det ändå bara:

– Jag bestrider er jurisdiktion.

Jag skrattade till, men sa ingenting. Arnold grep efter ordförandeklubban, men Bigner kom emellan:

– Vi har en punkt till på dagordningen, sa han. Ordföranden sa något mycket viktigt: Kampen mellan klasserna är på liv och död. Därför är det nödvändigt att vi som ligger i främsta linjen hela tiden utvecklas och att vi renar oss genom kritik och självkritik. Vår broder Kurt Zettergren har i dag sviktat i sin beslutsamhet, han har svikit oss alla och avslöjat intern information för fienden. Jag tror att han vill söka gruppens gemenskap, bekänna sina fel och finna en ny styrka. Var så god Kurt.

Kurre blev alldeles kritvit i ansiktet. Jag trodde att han skulle tuppa av, men han klarade sig med knapp marginal. Han harklade sig, sedan gick han in i det som alltid varit hans väg; den totala underkastelsen:

– Jag är så värdelös, snyftade han. När jag tittar i spegeln och ser mig själv blir jag helt förtvivlad. Hur kan man vara så usel? Jag inser att jag inte duger någonting till. En gång såg jag svagheten i mina ögon och jag försökte trycka ut dem, men inte ens det kunde jag. Nu vill jag bara dö, för jag är rädd att jag är en belastning i vår ärorika kamp, en riskfaktor på vägen mot det stora målet.

– Vad hände i dag? frågade Bigner med en både mjuk och hotfull röst.

– Jag var på väg till bilen när han kom bakifrån och tog mig.

– Vem?

– Han där, sa han och nickade åt mitt håll. Widmark. Han tvingade mig att kliva in i hans bil. Sen frågade han en massa om syndikatet.

– Och du berättade?

– Jag var tvungen.

– Varför då?

– Han hotade att slå mig.

– Är du rädd för honom?

– Ja. Förlåt. Jag vet att jag är svag.

Bigner log ett egendomligt leende.

– Titta på honom nu, sa han.

Kurre slängde en sekunds snabb blick på mig.

– Tycker du att han verkar farlig nu med? frågade Bigner.

– Nej, viskade Kurre, och alla i rummet förstod att han ljög.

– Tror du han kan slå dig nu?

– Nej.

– Nej det kan han inte. Men du kan slå honom om du vill.

– Det behövs inte.

– Jo Kurt, det behövs. Du måste komma ur din rädsla.

Han reste sig och gick bort till kortväggen och tog ner en ridpiska som hängde bland en massa jävla sablar och musköter.

– Ta den här, sa han och gav piskan till Kurre. Ta den här och slå honom riktigt ordentligt. Slå honom för att hämnas och för att visa att du vågar försvara vårt viktiga uppdrag.

Kurre reste sig och gick bort till mig. Jag försökte fånga hans blick, men ögonen fladdrade på honom åt alla håll. Först när han stod framför mig såg han på mig och med ryggen mot Bigner förvreds hans ansikte till en bön: Hjälp mig! skrek det ljudlöst och förtvivlat. Men jag bara skakade på huvudet. Jag hade min enda trumf i Fredriks usla jävla knut, men den tänkte jag inte spela ut för att göra Kurre glad. Jag tittade rätt in i hans desperata ögon.

– Slå honom då! ropade Bigner. Slå den jäveln från oss alla.

Kurre höjde piskan och jag såg att han letade efter ett mål där han skulle göra minst skada. Till slut slog han mig på överarmen. Det rappade mot kavajens tjocka tyg, men det kändes knappt. Han slog ett slag till, med samma obetydliga effekt.

– Hårdare, skrek Bigner. Mycket hårdare. Slå honom i ansiktet.

Kurre slog ett slag till på armen, sedan sänkte han piskan.

– Det var väl själva fan, morrade Bigner. Kom hit med piskan ska jag visa.

Kurre vände sig snabbt bort från mig och gav beredvilligt ridpiskan till Bigner. Jag spände mig i hela kroppen och tänkte, nu! Det här är det läge jag får. Jag sliter mig och slår ihjäl den jäveln. Om jag vräker ner honom med nacken mot bordshörnet och trycker till allt jag orkar. Läget blir helt annorlunda med Bigner ur leken. Arnold kommer inte orka driva det här själv; Fredrik skiter ju i det och Kurre bangar ur. Allt hängde i en skälvande sekunds sköra hårstrå, när plötslig en av gorillorna sa:

– Fan, det kommer en båt hitåt.

Alla tittade ut mot vattnet. Där låg Lindalssundet som vanligt, vattnet av några få sekundmeter, i eftermiddagsljus, kantat av tung sensommargrönska. Fem, sex båtar passerade ute i farleden och en ruffad halvstor träbåt var på väg rakt mot oss. Var det en fritidsbåt på avvägar eller televerkare på kabeluppslag? Det gick inte att säga. Den närmade sig land med god fart. Det såg nästan ut som om den skulle ramma bryggan, men med tio meter kvar slog den full back. I samma ögonblick hissade de en flagga. En stor FNL-flagga, röd och blå med en gul stjärna i mitten. De la till elegant och direkt hoppade minst femton personer i land beväpnade med långa käppar. Även på det hållet kände jag igen Palle, som la fast båten, och Hasse och Ann. Det hördes inte upp, men man såg hur de skrikande sprang upp mot huset. I samma ögonblick svängde en blommig folkabuss upp på gårdsplan. Det satt fortfarande en parkeringslapp under ena vindrutetorkaren. Den tvärnitade så gruset sprutade och ut hoppade Gunnel och Målla och en fullkomligt osannolik mängd hippies i fotsida dräkter. De var beväpnade med nätkassar fyllda med rotselleri och kålrötter. En av dem svängde solflaggan på en stång. Mitt musikaliska meddelande hade funkat.

Utan att någon gav order sprang alla i rummet mot dörren. Bara Bigner samlade sig tillräckligt för att skrika:

– Fredrik, stanna och vakta fångarna.

Han verkade måttligt road, men gjorde det enkelt för mig genom att gå bort och titta ut genom fönstret. Jag slet upp knuten, tog en porslinsvas, smög bort och dängde den i skallen på honom. Han stöp direkt. Sedan sprang jag bort till solkorsflaggan och slet ner den. Där på en stol i en nisch satt John af Simons och såg malplacerad ut. Han tog fram en liten pistol med pärlemorkolv.

– Stå still, annars skjuter jag, sa han.

Jag bara stirrade på honom, han hade inte ens fingret på avtryckaren, sedan drog jag till med en rundpallare och prickade honom perfekt på käken. Han stöp också. Jag var helt omöjlig den dagen. Jag hämtade en sabel och skar loss Bobo.

– Ta Simons picka och vakta de här två. Jag måste ta hand om Bigner så att han inte skjuter någon av dina vänner.

Jag sprang ut i övre hallen och ner för trappan och gläntade försiktigt på ytterdörren för att skaffa mig lite överblick. Arnold, Kurre och Bigner och de två gorillorna hade förskansat sig bakom en gjutjärnsbänk och några betongkrukor medan befrielsefrontens trupper långsamt närmade sig, hotfullt viftande med sina vapen. Bigner verkade helt vansinnig. Han skrek åt gorillorna:

- Skjut de jävlarna. Jag sa ju åt er att ni skulle vara beväpnade.
- Nej, inte skjuta, skrek Kurre. Jag måste få sätta vadd i öronen först.
- Håll käften, idiot, morrade Bigner.

Gunnel som verkade ha tagit kommandot ropade plötslig:

- Sprid er. Vi omringar dem och tar dem från alla håll.

Hon tog upp en kålrot ur sin nätkasse och kastade. Den krossades mot gjutjärnet och spridde rotmos över de förskansade. De andra i hippiebataljonen gjorde likadant. Grönsakerna regnade. Kurre fick en rotselleri i huvudet och föll stönande till marken. En dånande röst hördes över gårdsplanen:

- Länge leve segern i folkkriget.

Det var Hasse. Alla höjde sina långa käppar och gick till attack. Men ingen verkade intresserad av att försvara sig, utom Bigner förstås. Han drog fram sin pistol och siktade mot Gunnel, men en av gorillorna grep tag i hans arm och skottet missade grovt.

- Din jävla förrädare, vrålade Bigner. Jag ska döda dig.

Gorillan höll fast, men situationen började kännas osäker så jag öppnade dörren på vid gavel och gick ut och visade mig.

- Bigner, din lilla skit, skrek jag. Kom hit så ska jag ta hand om dig.

Han reagerade blixtnabbt, mycket snabbare än vad jag väntat mig. Han slet sig loss och rusade mot mig och sköt ett skott i flykten. Det missade och jag sprang in i huset. Min tanke hade varit att hämta Simons lilla dampistol, men nu flydde jag för livet upp för trappan.

Högst upp stannade jag. Längst ner kom Bigner. Vi var så nära varandra i vårt hat nu att jag kunde läsa hans förbannade tankar. Han insåg att slaget därute var förlorat. Nu fanns det bara en sak han ville göra och det var att döda mig. Inget annat spelade någon roll. Han sköt, men jag kastade mig åt sidan i samma ögonblick och skottet svedde mitt kindben och det dånade till i skallen. Bredvid trappan stod en mörk gammalmodig stol. Jag slet tag i den och höll på att bryta ryggen så jävla tung var den, men lyckades vräka den ner för trappan. Då hände det något skumt med tiden. Det var som att den plötsligt gick otroligt långsamt. Jag såg stolen fara genom luften i en perfekt bana rätt mot Bigners bröst. Han borde ha hoppat över räcket snabbt som satan, men han stod kvar och höjde pistolen. Det var oundvikligt att han skulle träffas av projektilen som närmade sig, men eftersom han inte flyttade på sig fick han det lilla tidsfönster han behövde. Ett skott smällde igen och jag såg mynningsflamman från hans pistol. Han stod fortfarande kvar och såg med tillfredsställelse att han träffat perfekt i hjärtrakten på mig. Då först kände jag skottet som ett slag av en slägga i bröstet. Och jag tänkte: Jävla, nu dör jag ju. Men jag stod ändå kvar och såg hur han äntligen insåg att den flygande stolen var en halvmeter ifrån honom. Den lilla rädslan han visade då blev jag väldigt glad av att se. Sedan blev tiden som vanligt igen. Jag satte mig tungt på översta trappsteget. Bigner träffades av stolen med en fruktansvärd kraft och ramlade handlöst ned för trappan. Jag hann räkna till tre kullerbyttor och jag vet inte om han bröt sin förbannade nacke på vägen. Det spelade ingen större roll för han landade till sist i en dov malmklang med huvudet före mot Erik av Pommerns rustning. Spikklubban gungade fram och tillbaka några gånger. Sedan föll den, femton kilo järn med vassa piggar, rätt i Bigners huvud och där blev den stående.

Långsamt började jag inse att han äntligen var död. Men jag hade fortfarande svårt att fatta varför jag inte själv gick samma väg. Han träffade ju mig och man kan till och med säga att han dog lycklig i tron att han tagit livet av mig. Jag lyfte på kavajen, men såg inget hål i skjortan och inget blod. Däremot kände jag att det låg något i innerfickan på kavajen. Jag stoppade ner handen och drog upp Maos lilla röda, den andliga atombomben som skulle hjälpa mig när jag minst anade. Den var genomborrad till sidan 237 och kulan satt ännu kvar. Jag skrattade tyst och länge. Utifrån hörde jag glada skrik: Segern är vår. Segern är vår. Efter en stund öppnades ytterdörren och Hasse tittade försiktigt in. Han såg mig direkt och frågade hur det var med mig, men jag viftade bara avvärande. Sedan kom han in och stod en stund och tittade ner på Bigner och spikkklubban. Till sist sa han eftertänksamt:

– Revolutionen är inte som en middagsbjudning.

– Nej, det ska gudarna veta, sa jag.

Sedan svimmade jag.

Kapitel 28

Och där tog det slut. Det här sista kapitlet kommer att bli som en epilög eller vad man ska kalla det. Mest för min egen skull. För det tog minst ett år innan jag fattade vad det var som hände. Allt blev så jävla konstigt faktiskt. Till exempel det att jag inte träffade Bobo något mer. Det kändes ju ändå som om vi delat en del. Men sista gången vi sågs var där ute på Värmdö när jag sa åt honom att vakta skurkarna jag knockat. Sedan svimmade jag ju där i trappan. Läkarna sa att jag fått en kraftig hjärnskakning av kulan som snuddade mitt kindben. Jag var helt borta och vaknade inte förrän dagen därpå i enskilt rum på Sabbatsberg. Jag hade alltså en spricka i kindbenet och ett stort blåmärke på bröstet. De hittade även några äldre märken, i ansiktet, på axeln och på halsen under örat och dessutom två spruckna revben. De pratade om posttraumatiska reaktioner. Jag skulle kalla det skitsnack, men det var sant att jag kände mig lite sliten. Det var skönt att bara lägga ner verksamheten.

Andra dagen på Sabb märkte jag att det satt en snut ute i korridoren. Jag brydde mig inte om att fråga vad han gjorde där. Han var schysst och körde mig i rullstolen bort till rökrummet. På morgonen den fjärde dagen kom kriminalinspektör Axelsson, kommissarie Cullbergs skånska vapendragare och förhörde mig. Han sa inte ett ljud om vårt tidigare möte, eller om det som hänt ute på Värmdö, utan han frågade bara om Robert Altén och vad som hände när vi träffades på lördagen på Östgötagatan. Jag berättade bara det jag själv ville, Om Simons som kommit på besök, och om hans springpojkar och pistolen Bigner haft i fickan. Jag berättade om duvorna och vädringsbalkongen, men också om att Kurre erkänt att han var med när Bigner dödade Robban. Kommissarien kom inte med några kommentarer och svarade inte på några frågor och när han gick tog han med sig den vaktande polisen ute i korridoren. Några timmar senare blev jag utskriven och kostade på mig en taxi hem till Haga norra.

Jag noterade att min Falcon stod på gatan och i bråten av tidningar, post och reklam innanför ytterdörren låg bilnycklarna. Jag lade mig en timme på soffan och stirrade upp i taket. Sedan gick jag ut och satte mig och rökte på kyrkogården i skuggan under ett träd. På hemvägen köpte jag Aftonbladet, men jag fick ont i huvudet när jag försökte läsa. Jag tog en av värktabletterna jag fått på sjukhuset. I skafferiet hittade jag ett paket makaroner och en burk Kalmar Läns köttbullar i sås. Det smakade inget vidare och jag orkade bara äta en liten bit. Jag provade att sätta på tv:n, men blev alldeles snurrig och var tvungen att stänga av. På kvällen vid åttatiden ringde det på telefon. Det var Ann.

– Åh, har du kommit hem äntligen, sa hon. Jag har ringt varenda dag.

– Jag blev utskriven i dag efter lunch, svarade jag.

– De körde i väg dig i ambulansen och vi fick inte veta vart.

– Jaha, det visste jag inte. Men då förstår jag att Bobo inte hört av sig.

Hon var tyst en stund.

– Har du inte läst tidningarna?

– Nej det fanns inga tidningar på sjukhuset och när jag försökte här hemma fick jag ont i huvudet. Läkaren säger att det kommer gå över om någon dag eller så. Men vadå?

– När fighten var över ringde vi larmcentralen och det kom både ambulanser och en polispiket. När de hade kört iväg med dig och Bigner i var sin ambulans kom plötsligt det där överklassvinet af Simons och började köra med snutarna och Bobo svassade efter honom hela tiden. Vi hade bundit bovarna och lagt dem i varsin solstol, vi tyckte att det var både passande och humant, men nu blev de befriade och fick gå in i huset och vi stod som en flock åsnor på gräsmattan. Det var en svartmuskig snut med gipsad högerhand som hade befälet.

- Kommissarie Cullberg, sa jag.
 - Ja, det är möjligt. Det var ingen som uppgav sitt namn. De sa åt oss att sticka hem och att inte prata med någon om det som hänt. Gunnel blev skitförbannad och sa att hon var journalist och Hasse citerade Mao, men de sa att vi kunde åka dit för hemfridsbrott och misshandel. Så vi stack, men Bobo blev kvar.
 - Skrev de något om det i tidningarna?
 - Lite grand bara. Vi var helt bortretuscherade och du med. Det var af Simons som avslöjade Alténs mördare med hjälp av sin assistent.
 - Och assistenten var alltså..?
 - Bobo.
 - Det var fan. Har du träffat honom?
 - Nej. Jag har lite svårt för förrädare.
- Hon suckade djupt.
- Det är för trist att inte den här historien kommer fram. Det var så otroligt skönt. Vi spanade några timmar först, och bedömde hur många som var där. Vi förstod att de inte skulle våga skjuta om vi var tillräckligt många, att de skulle vara tvungna att ge sig. Och sedan; vår perfekta kniptångsmanöver med samtidig attack till sjöss och till lands. Aldrig kommer jag vara närmre revolutionen än så. Och aldrig kommer konflikten vara så ren och självklar: Vi var de goda folkfrontssoldaterna och de var onda högerkrafter. Och så snor de historien för oss och gör den till något Hollywood-skit med en ensam vit jävla fascisthjälte.
 - Men jag vet det i alla fall, sa jag. Tack för hjälpen. Ni var helt fantastiska.

Huvudvärken gick över på ett par dagar och jag läste igenom tidningarna. De borde öst ut det som en jättegrej med byline och allt: om den hjältemodige advokaten som konfronterar den psykopatiska mördaren, men det blev bara några korta artiklar och två små bilder; en på huset och en på af Simons med klädsamt plåster på käken, och Bobo, lite i oskärpa i bakgrunden. Plåstret nämndes ingenstans i texten, det var underförstått att han fått det i kampen för rättvisan, och det kan man väl säga. Mediebevakningen var över på två dagar. Sen var det knäpptyst. En vecka senare ringde Nordenstams sekreterare och ville ha en faktura och efter ytterligare en vecka kom en insättningsavi i postgirokuvertet. Den var från Nordenstams advokatbyrå på 51 800 kronor. Jag hade tydligen lyckats med uppdraget. Men Bobo hörde inte av sig.

Jag tyckte att jag gjort mig förtjänt av lite semester så jag stack ner till Köpenhamn en vecka och bodde på hotell, lyssnade på jazz på Montmartre och drack öl och käkade smörrebröd. När jag kom hem igen tänkte jag att det kanske var dags att börja jobba igen, så jag gick upp till kontoret för första gången på cirka tre veckor. Där var det dammigare än någonsin och jag ägnade en halv dag åt att städa och putsa fönster. Men när allt var rent, och all reklam var slängd, var det också alldeles tomt. Inget riktigt brev hade kommit och inte ett enda meddelande hade lämnats på telefonsvararen. Jag lyfte telefonluren och slog ett nummer, och flinade lite åt att jag kunde det i huvudet, trots att jag aldrig ringt dit.

- Hos fru Lovisa Westberg, mitt namn är fröken Karvonen.
 - God dag fröken Karvonen. Det här är Rickard Widmark.
- Jag tyckte att det lät som om hon blev glad.
- Nej men god dag herr Widmark, sa hon, och la till efter en kort paus: det var inte i går.
 - Nej det har varit lite mycket, och sen har jag varit bortrest.
 - Vad kan vi hjälpa er med?
 - Jag lovade fru Westberg att komma och berätta om resultatet av mina efterforskningar när jag var klar. Nu undrar jag när det kan tänkas passa.
 - Om ni dröjer ett ögonblick kan jag gå och fråga direkt.

– Ja tack.

Hon var borta någon minut och när hon kom tillbaka lät hon lika sval som vanligt.

– Ursäkta att ni fick vänta. Fru Westberg kan ta emot er i morgon klockan elva på förmiddagen.

– Då ses vi då.

Nästa dag kom jag till Villagatan fem i elva. Jag tryckte upp den tunga snidade ekdörren och gick upp för de knarrande trätrapporna med de tjocka röda mattorna. När jag kom upp till fru Westbergs våningsplan satt det en gammal vithårig man på den röda stoppade stolen vid fönstret. Han såg inte direkt döende ut, men jag antog att han behövde pusta ut mellan trapporna. Jag nickade åt honom och han tittade på mig, nyfiket på gränsen till oförsäkrat, när jag ringde på dörrklockan. Sedan öppnade fröken Karvonen dörren och hon hade en min som signalerade problem.

– God dag herr Widmark. Åh jag försökte ringa er, men ni hade redan åkt hemifrån. Tyvärr är fru Westberg inte hemma. De ringde från Sophiahemmet nu på morgonen. Fru Westbergs bror, direktör Arbing, har fått kännningar åt hjärtat och ligger inne för observation. Fru Westberg for dit för bara fem minuter sedan, hon ville naturligtvis vara vid hans sida.

– Ja det kan man förstå, sa jag, jag får komma tillbaka någon annan gång.

– Jag är ledsen att ni åkt förgäves.

Jag noterade att hon levererat denna tämligen privata information utan att ta minsta notis om den gamle mannen som satt mitt i hennes synfält. Därför sa jag det jag bestämt mig redan i bilen för att säga:

– Fast jag har inte kommit helt förgäves. Jag hade ett ärende till er också.

– Till mig?

– Ja, jag undrar om ni skulle vilja äta middag med mig någon kväll när det passar.

Hon svarade inget först och nu tyckte jag att hennes blick vinglade till en kort sekund bort mot gamlingen bakom min rygg.

– Jag vet inte vad jag ska säga, sa hon till sist. Jag vill inte säga nej, men just nu passar det inte så bra.

– Det respekterar jag naturligtvis. Jag kanske kan få fråga igen lite längre fram i höst?

– Ja, om ni fortfarande vill då, herr Widmark.

– Rickard, sa jag.

Hon tvekade en stund. Sedan räckte hon fram handen.

– Jag heter Mirka.

Vi skakade hand, sedan sa vi adjö och hon stängde dörren.

Jag vände mig om och mötte gamlingens muntra blick.

– Vad tycker ni? frågade jag.

– Ni sköter er bra, herr Widmark.

– Ni hörde mitt namn?

– Jo visst, men jag vet vem ni är och jag har länge velat träffa er.

Han reste sig och kom emot mig med framsträckt hand.

– Mitt namn är Leo Broschner, sa han.

– Leo Broschner! Målaren?

Kunde det vara möjligt? Jag hälsade och försökte minnas vad det stod på mässingsskylten under Gustaf Petris porträtt i huset på Värmdö.

– Känner ni till mig? Ni smickrar mig herr Widmark.

– Jag ska inte skryta mer än nödvändigt. Jag har sett era porträtt av Gustaf Petri och fabrikör Westberg, inget annat.

– Och ni är en uppmärksam person. Det ska en privatdetektiv vara. Vilken tur att jag råkade sätta mig att vila just i dag när ni kom. Men vill ni inte följa med upp och prata lite och smaka på min specialimporterade skotska whisky.

Jag hade ju inget annat för mig så jag tackade för inbjudan. Han gick före med raska steg uppför trappan till nästa plan där det stod Broschner på dörren. Vi kom in i en enorm hall, ett galleri där oljemålningarna hängde i rad. Den gamle gick före. Han kommenterade inte tavlorna, men jag spanade av dem i flykten. Det var en lång rad porträtt, alla från 50- eller 60-talet. Mest maktfolk, en Sahlén, en Johnson, Olof Rydbeck, Alva Myrdal, Bertil Ohlin. En enda tavla stack av, en kvinna med klar blick vid ett köksbord. Den var signerad redan 1935 och hade titeln Eva.

En stund senare satt vi i varsin gammal läderfåtölj med en överkligt god whisky i glaset. Jag kände inte att jag behövde ta några initiativ. Jag väntade på vad han skulle säga.

– Jag har känt syskonen Löfstedt sen de var små, sa han med ett skratt. Ja, de heter ju Westberg och Arbing nu, men vi träffas fortfarande ofta, och ringer dessemellan. Jag har fått förlöpande rapporter om er framfart må ni tro.

– Vad tänker ni om det?

– Lite nyfiken blir man ju. Jag har levt i den här världen i hela mitt liv och jag är i vissa avseenden lika mycket snobb som min kära granne Lovisa här nere. Men jag har en insikt som hon aldrig kommer att få. Det är det här att man i vissa avseenden är sin egen fiende. Det var när jag fyllt femtio, alltså för bortåt fyrtio år sedan som jag fick min djupa insikt. Jag förstod att jag förlorade oerhört mycket genom att välja bort nittio procent av alla människor. Lovisa har varit väldigt orolig för Marcus och jag sa åt henne att hon skulle liera sig med ers mot Jalle. Men hon är ju inte i stånd att be, bara att kommendera, och det fungerar ju inte med en sådan person som ni.

– Det var snarare jag som föreslog ett samarbete, sa jag. Och visst kunde hon bjuda på sherry, men det slutade alltid på samma sätt, att hon vit av vrede slängde ut mig med huvudet före. Han skrattade hjärtligt.

– Hon kan inte hjälpa det, och inte Jalle heller.

– Det där är bara skitsnack, om ni ursäktar svenskan. Sitt ursprung kan man inte rå över, men absolut sitt uppförande. Det kallas vanligt folkvett.

– Kanske det ja, sa han. Folkvett är ett intressant ord. Men ni måste förstå att de här människorna inte räknar sig till folket, utan till överklassen. Visst kan vi vara älskvärda om vi vill, men vi tycker oss inte ha någon skyldighet att vara det.

– Elaka herrskap, säger Mao.

– Absolut! Kommunismen är ju egentligen det enda rätta – inte för mig och min sort, vi kommer hängas upp i lyktstolparna – utan för världen. Vad gäller oss utsugare är det vår smala lycka att de kommunistiska koryféerna läst sin Machiavelli lika noggrant som alla andra furstar före dem. Hade de kopplat samman den dialektiska materialismen med lite handfast artonhundratalshumanism och gett fan i att mörda varandra skulle de varit riktigt svårslagna.

– Senast någon antog att jag är kommunist var ute på Värmdö och då var det Arnold Löfvenhielm, om han är bekant.

– Jag känner Arnold mycket väl. Jag känner hans far och var mycket god vän med hans farfar. Jag är också väl informerad om händelserna ute på Värmdö där Curt-Steffan Bigner von Silfverstolpe hade sitt fatala sammanträffande med Erik av Pommern.

– Frågan är vilken version ni fått höra.

– Jag är rent generellt bara intresserad av sanna versioner. I mina ögon gjorde ni bara ett fel därute, och det var valet av tillhygge när ni skulle klubba ner Fredrik. Dagsedeln till John var

ytterst välförtjänt och stolen ni kastade på Bigner var eländig nyrenässans. Men vasen var värd sina modiga 25 tusen.

– Sânt är livet, sa jag likgiltigt. Men om ni vet så mycket kanske jag kan få fråga en sak.

– Fråga på.

– Vad tusan gjorde Simons där?

– Han ville i första hand skydda sin adept, den där pojken Lange.

– Ni säger ”sin adept”. Får man fråga hur länge Lange har varit Simons adept?

Han tittade forskande på mig.

– Förräderi är tungt att bära, sa han. Men den här gången är det inte så farligt. Ni var ju uppe på Jalles kontor dagen innan på ett konstigt möte där John tydligen först blev utslängd och där Lange sedan flydde för sitt liv, medan ni satt kvar och pratade. De träffades efteråt och gick och åt lunch. Sedan var de tillsammans hela eftermiddagen och kvällen och John lade fram en långsiktig karriärplan som Lange tydligen nappade på. Han är ju en synnerligen intelligent pojke och han förstår ju att han inte har någon framtid i er bransch.

– Jo det är självklart, men han sviker sina vänsterpolare också. Jag trodde kanske att det inte skulle vara lika lätt.

– Ni är verkligen sårad märker jag.

– Tanken var väl att de skulle stuva in oss i min bil och köra ner den i sjön. Jag undrar bara när Bobo blivit benådad om han skulle stått däruppe på krönet och vinkat farväl.

– Jag tror inte Arnold och Fredrik skulle låtit det gå så långt.

– Det var två andra killar där, sa jag. De sa inte så mycket och verkade lite proffsigare än det så kallade syndikatet. Vet ni vilka de var?

– John tog dit dem för att hålla ögonen på Bigner, men jag skulle tro att de dessutom hade ett uppdrag som observatörer som John inte kände till.

– Det verkar lite rörigt.

– Det var en rörig situation. John skulle sätta dit Bigner för dråpet på Robert Altén, men han lät syndikatet genomföra aktionen mot er. Kanske tänkte han att Bigner skulle ”råka” ta död på er, herr Widmark, innan någon hann stoppa honom. Ett dråp till skulle ju inte förändra Bigners straff nämnvärt.

Jag skakade på huvudet.

– Det verkar inte så troligt, sa jag. Bigner var tokig och skulle kunnat döda oss bägge av rent hat, men Simons hade knappast någon orsak.

Han satt tyst en stund och såg tankfullt på mig.

– Se på er vän, Lange, sa han till sist. Han blir förrädare direkt, om bara motiveringen är logiskt oantastlig. Ni däremot är ett besvärligare nummer. John förstår sig inte riktigt på er.

– Det är väl inte skäl nog för att låta döda mig. Jag hotar ju inte honom.

– Det var det här med Framtidsgruppen. Ni förstod att den var viktig, men Lange tyckte att ni skulle koncentrera er på syndikatet, och det är först nu som John har förstått att ni gav med er, och inte forskade vidare i den frågan.

Jag tittade på honom. Det verkade som om Bobo ändå inte hade berättat allt för fienden.

Jag ryckte på axlarna.

– Nå, nu har jag fått betalt, sa jag. Fallet är klart. Jag hade lovat fru Westberg att titta förbi, men nu tror jag att jag skiter i det.

– Det låter klokt. Det är inget större fel på Jalle. Hjärtproblemen är till för att förklara varför Marcus tar över med omedelbar verkan.

– Det var det vårt uppdrag gick ut på va? Att bana väg för Macke.

– Jag har en stor våning här, 480 kvadrat, gott om plats. Marcus flyttade hit i januari och vi ägnade månader åt att planera den här aktionen. Det var många bitar som måste klaffa.

Marcus måste ju bort, först till Schweiz och sen till okänd ort, ja det blev till slut Kanada. Min uppgift var att kontrollera att ni inte for iväg alldeles åt fel håll. Det kom som en total

övertäckning att Lange var vänstersympatisör, men det spelade lustigt nog ingen roll. En svår nöt var John af Simons. Honom ville vi absolut ha med, men vi förstod också att han skulle vara lojal mot Jalle nästan till slutet. Därför berättade jag inte för honom vad som var på gång förrän på söndagen, alltså dagen innan ni var uppe på Jalles kontor. Ni gjorde precis vad ni skulle. Ni slog sönder syndikatet och ställde Jalle ensam med ansvaret. Han blev en belastning och när han frågade mig sa jag att hjärtfel alltid fungerar som ursäkt. Han förstår att han måste släppa ifrån sig makten och att det blir ett bra team nu med Macke och Marie, och John, Stefan Lilja, Fredrik, Arnold och pojken Lange.

– De kan dra åt helvete allihop, sa jag hårt.

Jag började ledsna på den här gamla stöten som tyckte sig veta allt och förstå allt. Jag tömde glaset och reste mig.

– Tack för whiskyn. Den var enastående. Och tack för samtalet. Ni vet hela tiden lite mer än vad ni borde veta. Om jag jobbade kvar på det här fallet skulle jag absolut ägna lite tid åt er, men nu bryr jag mig uppriktigt sagt inte.

– Det låter också klokt, sa han med ett snett leende. Men ni skulle ha märkt att jag och mina vänner inte är riktigt lika lätta att tas med som Jalle och hans springpojkar. Och det finns fler nivåer ändå.

– Och ni skulle märkt att jag har kort i bakfickan som jag inte spelat än.

– Det kunde blivit en match.

Vi mötte blick en stund, men ingen av oss ville ta kamp och avslöja något om vår verkliga styrka.

– En sak bara, sa jag. En kompis som har bilfirma på Råsundavägen skulle behöva femton tusen för några bilar som Bigner eldade upp. Er tama snut, den här Cullberg, vet vem det handlar om. Jag kommer aldrig att be er om något. Jag bara nämner det.

Han tittade på mig. Ingen av oss ville ta i hand.

– Jag följer er ut, sa han bara.

I hallen kommenterade jag alla kändisporträtten.

– Varför hänger de här? Blev ni refuserad?

– När jag var ung var jag tvungen att lämna ifrån mig porträtten, men sen fick jag det bättre ställt och behövde inte ta betalt längre.

– Är det så kul att måla porträtt?

– Nej verkligen inte, men det skapar en intimitet och ett vänskapsförhållande som jag har haft mycket nytta av.

Ovanför ytterdörren hängde ett porträtt som jag missade när jag kom in. Det föreställde Olof Palme och var målat 1965.

Redan två veckor senare ringde det på dörren. Det var fru Lundström som kom med en påse hembakta kanelbullar. Hon berättade att Anders plötsligt fått 15 000 kronor från ett helt okänt försäkringsbolag som sa att de jobbade med återförsäkring. Hon undrade om jag visste något, men jag sa bara jättegrattis och bad henne hälsa Anders. I samma veva, jag vet inte, dagarna flyter ihop, skrev jag ett kort brev till Maggan och berättade att Karl Heinz inte försökt våldta Marie. Att de bara sagt så för att inte Macke skulle åka dit. Jag sa också att hon inte var skyldig af Simons, eller någon av de där jävla typerna ett skit. Jag undertecknade inte med namnet utan bara ”Extrapris på vänlighet, alla dagar”.

Och veckorna gick och det blev oktober och november. Inte ett jävla jobb rasslade in. Till slut blev det konstigt och jag gick en runda på Riche och Metropol och de där ställena och på nattkröken träffade jag en gammal polare från Västmannagatan som pluggat och varit duktig och hamnat rätt högt på Veckans Affärer. Han berättade att Simons fått ett slags tuffhetsrykte i affärsvärlden, att snacket gick om hur han låtit knäppa Altén, fimpat Bigner och sparkat ut

Arbing. Alla visste också att han avskydde mig och alla som kunde komma på idén att ge mig ett jobb. Jag tänkte att det där skulle gå över. Jag hade ju gott om stålar, ja jag oroade mig snarare för restskatten än för vinterrocken. Och jag kände det mer och mer som en lättnad att slippa alla jävla typer som man alltid var tvungen att träffa när man jobbade. Samtalet hos min farbror Valter började äntligen böttna i mig. Kanske var det läge att börja köra taxi igen. Jag ringde Mirka Karvonen en gång till, men fick nobben igen på samma oklara sätt.

I början av december fick jag ett samtal som gjorde mig rätt paff. Det var CH Hermansson, VPK-ledaren som ville träffas och snacka jobb. Det nappade jag så klart på, men jag blev ändå mera förvånad när det visade sig att det inte handlade om vanligt deckarjobb, utan om heltidsanställning.

– Vi vill ha en utredare och faktasamlare, sa CH, en som är van att röra sig bland alla sorters folk, och som inte låter sig luras i brådrasket. Våra folkvalda ska veta saker som andra inte vet, om hur det går till inom affärsvärlden och överklassen. Vi tänkte journalist först, men så var det någon som föreslog deckare och så dök ditt namn upp. Men jag har två oavvisliga krav, det ena är att du har hjärtat till vänster, och det har jag förstått att du har, det andra är att du blir hundra procentigt laglig. Jag vet att du anses vara en hård typ, men det måste du sluta med. Inga hot, inga slagsmål, inga inbrott eller stölder. Någon jävla ordning får det lov att vara. Du måste vara ett demokratiskt föredöme.

Jag bad om betänketid, men kände mig lockad direkt.

Den kvällen ringde jag Ann och hon kom över och vi drack vin och snackade om vad det innebar att vara vänster. För mig var det så självklart var man stod på 40- och 50-talet. Både farsan och morsan och deras släkt var ju kommunister. I realskolan på 40-talet brukade vi provocera lärarna med att prata om vårt stora broderfolk i öster. Och när de fattade att det inte var finländarna vi snackade om blev de vansinniga. På 50-talet var det klart att man hånade McCarthy och USA. Och alla som betydde något kritiserade De Gaulle och hyllade de algeriska frihetskämparna. Mitt problem kom i mitten av 60-talet när den nya vänsterrörelsen växte fram. Jag kände mig inte delaktig och blev kulturradikal i stället för politiskt aktiv och gillade Jackson Pollock, John Cassavetes och Ornette Coleman, snarare än Fidel Castro, Ho Chi Minh och Mao Tse Tung. Och Ann berättade om sin uppväxt på Söder, om en okänd pappa, om mamma som jobbade fackligt för syndikalisterna och hur hon kom in i Vietnamrörelsen redan 1965.

– Mamma varnade mig och sa ”gå inte och kära ner dig i någon kommunist. Anarkister är mycket trevligare”.

– Hur gick det då?

– Det blir ju bara ord. Jag har en ganska tydlig kravlista på killar: De måste vara vänster, de måste vara intelligenta, de måste ha humor och självdistans, och de måste vara bra i sängen. För mig är socialismen den enda humanismen. Sen bryr jag mig inte så mycket om de olika fraktionerna.

Det var en väldigt trevlig kväll. Vi märkte att vi hade samma svårigheter att relatera till nutidens idéer och tankar. Och ju mer vi pratade om de svårigheterna desto mer uppenbart blev det hur lekande lätt vi kunde prata med varandra. Och plötsligt satt Ann i mitt knä och förklarade att hon tänkte ligga med mig. Och så blev det och det var precis lika okomplicerat som allt annat mellan oss.

Några dagar före jul var jag ute på stan och handlade lite. Då hörde jag musik bakom en tidningskiosk. Jag tittade efter och såg att det var Frälsningsarmén som spelade kring en kastrull som hängde i tre pinnar.

– Håll grytan kokande, ropade en kvinna med salig röst.

Bredvid henne stod den största frälsningssoldat jag någonsin sett. Under den svarta skärmössan stack en illande röd kalufs fram. Sist jag såg honom hade han haft ett brännbollsträ i handen. Nu höll han en gitarr. Jag stannade lite avvaktande, men när han fick syn på mig brast han ut i ett lyckligt leende.

– Tänk att vi möts igen i signad juletid, sa han. Jag vill tacka dig broder för att du lett mig in på den rätta vägen, eller snarare att du ledde Svante som ledde mig.

– Är han också med i frälsis? frågade jag häpet.

– Nej hans väg var en annan. Han berättade att han pratat med dig och att han tänkte sluta med kriminaliteten. Det öppnade mina ögon och jag gick till arméns lokal på Södermannagatan och där blev jag frälst.

– Och Svante då?

– Jag vet inte. Nästa gång jag sökte honom i hans bostad på Pryssgränd hade han flyttat. Ingen visste vart.

Julen firade jag med min brorsa och hans familj, sedan var jag två veckor på Kanarieöarna och den 15 januari 1973 började jag jobba för VPK på Kungsgatan 84. Två saker var behagliga, dels att få lön en gång i månaden, dels att slippa vara så jävla tuff. Att vara ett demokratiskt föredöme passade mig som handsken. Eller nästan i alla fall. Jag funderade lite på materialet jag lämnat till FIB Kulturfront. De hade inte hört av sig och inte skrivit något i blaskan. Någon gång i slutet av april träffade jag Gunnel på ett föredrag. Hon sa att hon slutat på FIB-kulturellt. Hon hade velat skriva om attacken ute på Värmdö, men hon hade fått nej av den övriga redaktionen. De ville inte ha några hjältehistorier.

– De vill vara hjältar själva, sa hon. Läs nästa nummer får du se.

Nu jobbade hon på RFSU och var aktiv i Grupp 8. Hon berättade också att hon träffat Målla och att hon hade träffat Bobo.

– Alla hans tjejer lämnade honom efter den där grejen på Värmdö, till och med filosofen från Äppelviken, men nu ska han visst gifta sig med den glosögda cementskånskan från Handelshögskolan.

Nästa nummer av FIB Kulturfront handlade om Försvarsstabens särskilda byrå, IB, som funnits med i papperna som jag snodde från Simons. Det blev ett jävla liv i pressen. Ann och jag umgicks en hel del. Ibland blev jag olycklig över ålderskillnaden på 10 år, men oftast tänkte vi inte på den. Efter sommaren flyttade hon mer eller mindre in hos mig ute i Haga Norra och vi snackade om att byta min trea och hennes tvåa på Dalagatan mot något större inne i stan.

I mars 1973 dog Leo Broschner. Det var inget som tidningarna skrev om på nyhetsplats, men det kom in förvånansvärt många dödsrunor. Pontus Hultén mindes målaren och mecenaten, John af Simons skrev om vännen och rådgivaren. Men den konstigaste kom i vår egen tidning, Ny Dag. Det var CH själv som skrev om hur ovanligt det är med en runa över en representant för överklassen i en arbetartidning, men han motiverade sin text med Leo Broschners sällsynta begåvning för vänskap.

– Han var en person, skrev CH, som löste problem, och nu är han borta. Aldrig mer kan jag säga: Jag ska prata med LB och höra vad han säger.

När jag läste det blev jag illamående. Jag var tvungen att gå ut en stund. Jag passerade biografen Ritz och gick upp Pipersgatan, svängde vänster på Bergsgatan och hamnade till sist på en bänk vid Kungsholms kyrka. Där tände jag en cigarrett med händer som faktiskt darrade. Jag undrade över hur jag kunde vara så otroligt jävla dum. Jag såg mig själv stå bakom en dörr en tidig söndagsmorgon på John af Simons kontor. Han pratar med Jalle på telefon, och de diskuterar ”problemet Widmark” och han säger exakt samma ord som CH skrev: ”Jag ska prata med LB och höra vad han säger”. Jag hade ju funderat en hel del på vem

LB kunde vara, men inte ens efter det att jag hade träffat gubbfan uppe på Villagatan trillade polletten ner. Men nu var det pinsamt tydligt: Simons ringer LB och LB ringer CH och Widmark gör precis vad man väntar sig och är passiviserad, ett demokratiskt föredöme som inte gör inbrott eller snokar efter de verkligt hårda typerna. Simons är befriad från problemet Widmark.

– Fan, tänkte jag. Och vi som snackade om att det kunde blivit en match mellan oss. Men han lirade skjortan av mig så jävla lätt.

Jag funderade på att gå upp till CH och säga upp mig och skälla ut honom. Men det var ju inte hans fel. Jag gillade honom helskarpt och jag trivdes med mitt jobb. Men där i höstkylan på parkbänken gav jag mig själv ett löfte: Jag ska lämna det demokratiska föredömet hemma åtminstone ett par dagar per månad och ägna den tiden åt att ge den där jävla Simons och hans kompisar de tjyvnyp de så väl behöver.

En månad efter LB:s död ringde telefonen på mitt kontor på Kungsgatan 84. Det var Mirka Karvonen.

– Allt är väl för sent, sa hon. Vi hade vår chans för ett år sen. Sen har du inte hört av dig.

– Och inte du heller, sa jag.

– Det är som jag sa. Jag kunde inte.

– Men nu kan du?

– Ja, något har hänt.

– Är det någon som dött?

– Ja.

– Och din mamma heter Eva?

– Hur vet du ...

Hon hejdade sig.

– Du såg porträttet i hans hall? sa hon. Sa han något?

– Nej inte ett ord, men han var din pappa alltså.

– Ja.

– Förbjöd han dig att träffa mig?

– Nej, men jag kunde ju inte veta om han skulle låta döda dig. Du var verkligen ett problem för honom och han frågade mycket, både mig och fru Westberg. Till sist berättade han att han löst problemet och att du börjat jobba på VPK. Jag tror han sa det för att ge mig en chans att kontakta dig om jag ville.

– Fan, sa jag. Fan vad jag hatar honom. Ursäkta att jag säger det. Han var din pappa, men man får inte behandla människor på det viset. Och allra minst sin dotter. Om jag bara vetat skulle jag slagit ihjäl honom och tagit dig därifrån.

– På din vita springare?

– Ja eller i min blåa Ford Falcon.

– Fast nu är det för sent?

– Du kan inte lägga det ansvaret bara på mig, sa jag. Vad tycker du?

Hon var tyst en lång stund.

– Jag tyckte att du verkade lite förtjust i mig, sa hon. Och jag var förtjust i dig och jag skulle gärna träffat dig för att se om det kunde bli något. Det var i första hand för att säga det som jag ringde.

– Jag var mycket förtjust, sa jag. Jag skulle kunna säga kär till och med, och jag är glad att du ringde, men det är för sent för oss.

Det slet i bröstet och jag minns inte längre hur vi avslutade samtalet. Jag satt en lång stund och tänkte att det ändå kanske skulle kunna gå, att Ann skulle låta mig träffa henne och att vi skulle ha en gripande bitterljuv helg tillsammans. Men vi skulle inse att det inte gick. Att allt

faktiskt var för sent. Sen åkte jag hem och det första jag såg när jag kommit innanför dörren var:

– Ann, vill du gifta dig med mig?

– Tokskalle, svarade hon vänligt. Jag vill inte gifta mig. Men om det du egentligen säger är att du älskar mig väldigt mycket blir jag glad, och om du vill fortsätta att leva med mig så säger jag, ja gärna.

Men som sagt, Bobo träffade jag inte mer. Han dök upp ibland i tidningsartiklar och någon gång på bild. Han var definitivt inte någon kändis, men han nämndes alltid med respekt. Han var anställd av SFA, men utlånad till Svenska Arbetsgivarförbundet. Ofta figurerade han i sällskap med John af Simons. Hur det gick med Framtidsgruppen fick jag inte veta. Antingen stramade de upp säkerheten betydligt, eller också la de ner gruppen och startade under nytt namn. Att verksamhet fortfarande bedrevs, det kunde jag känna i luften. Det var som att klimatet sakta hårdnade, som om allting långsamt för varje dag blev lite sämre. Ibland fylldes jag av en förtvivlad uppgivenhet.

– De är så jävla starka och vänstern håller på att säcka ihop.

De dagarna, när svärmodet kommer över mig, brukar Ann gå bort till skåpet där hon förvarar saker hon tycker om. Hon tar fram Maoboken jag fick av Hasse, den som räddade mitt liv den där gången ute på Värmdö. Hon ger den till mig och säger vänligt men bestämt:

– Bläddra fram till sidan där kulan stannade.

Och jag lyder henne och bläddrar fram till sidan 237 och läser högt, med samma allvarliga röst som Hasse brukade ha:

– ”Kommunister måste alltid vara beredda att kämpa för sanningen, därför att sanningen ligger i folkets intresse; kommunister måste alltid vara beredda att rätta sina misstag, därför att misstag är mot folkets intressen.”

Och Ann tar boken och lägger tillbaka den i skåpet. Sen vänder hon sig till mig.

– Förtvivlan och uppgivenhet är inte i folkets intresse, säger hon. Sanningen är att det faktiskt går att förändra världen. Glöm inte det Rickard Widmark. Glöm aldrig det!